

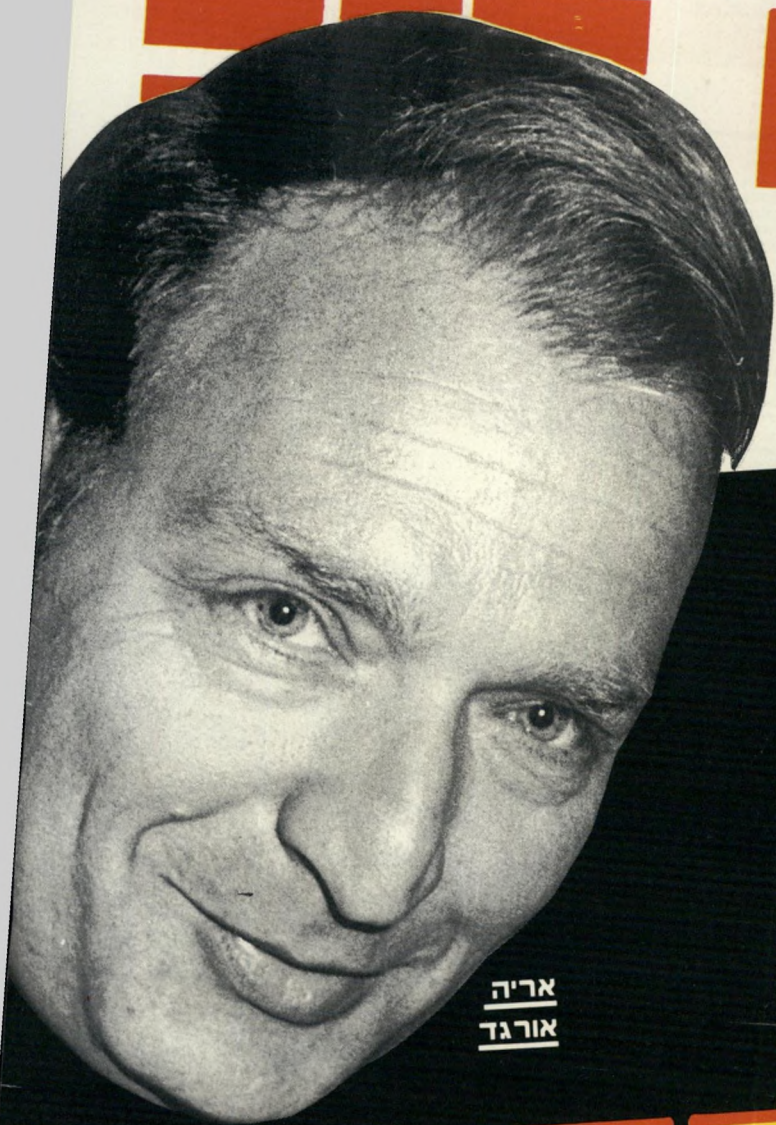
שנה 54

המחיר: 7.00 שקלים (כולל מע"מ), באילת: 6.10 שקלים

מספר 2728

מ"ד בכסלו תש"ן, 13.12.1989

העולם

אריה
אורגד

**קו
השרצים
בטלוויזיה:**

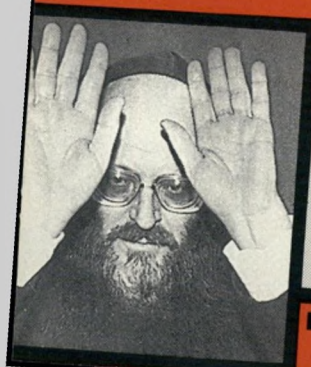
אורגדדמה

קלפטר: היא עשתה לי פרובוקציה!

הרב רצה לשכב איתי!

הרב חיים כרדס

13122126

ניסים ונפלאות ברגבה

לקראת יריד המטבחים הנערך במרכז הבנייה ולכבוד חג החנוכה, רגבה מעניקה עם כל קנייה מתנה מדליקה.

אם החלטת לרכוש מטבח בחג החנוכה, כדאי לך להיכנס לאחד מסניפי רגבה הפזורים בכל רחבי הארץ ולראות כיצד קורים ניסים ונפלאות.

כן, רק בחג החנוכה ניתן לרכוש מטבח יוקרתי של רגבה ולקבל את אחת המתנות הבאות (בהתאם לגובה הקניה): מיקרוגל משוכלל או כיריים יפהפיים מתוצרת

De Dietrich

כיוור סיליקון מפואר או 6 תשלומים שווים בלירבית.

מטבחי רגבה טאץ' החדשים משוחררים מכל המגבלות שהכרת עד היום. הם מעוצבים ע"י טובי המעצבים בארץ ועשויים מחומרים משובחים העומדים בסטנדרטים בינלאומיים.

בלעדי לרגבה

6 שנות אחריות

כל פריט בכל מטבח תוכנן עד הפרט האחרון, כדילענות על צרכיך והגימור המושלם יענה על כל דרישותיך. כדאי לך להיכנס בחג החנוכה לרגבה, לרכוש מטבח יוקרה ולזכות במתנה מדליקה.

* בהתאם לתקנון המבצע המצוי בסוכנויות רגבה.

סוכנויות המפעל: תל אביב: כיכר המדינה, רח' ה' באיר 60, טל. 449648, 03-449601. **חיפה:** בית רגבה, רח' ההסתדרות 44, צומת הצ'ק פוסט, טל. 04-4151047. **ירושלים:** רח' שלומציון המלכה 16, בניין האחים ישראל, טל. 02-226963. **בארשבע:** פסג' רסקו, טל. 057-77988. **פתח תקוה:** צומת סגולה, רח' גזית 11, טל. 03-9300468. **בני ברק:** רח' הירקון 23א', טל. 03-702908. **ראשליצ:** רח' אצ"ל 31 (אזור תעשייה חדש), טל. 03-96170978. **רחובות:** רח' הרצל 125, טל. 08-451510. **השרון - רעננה:** רח' אחוזה 152 (מעל בל"ל), טל. 441378, 052-441267. **נתניה:** רח' קראוזה 1, פינת שטמפר, טל. 053-342262. **חדרה:** רח' גיבורים 68 (מול הקניון), טל. 06-336755. **אילת:** מרכז הבניה, טל. 059-781145. **כתובת המפעל:** מושב שיתופי רגבה 25223, טל. 04-929933.

ציון צפריר, העולם הזה

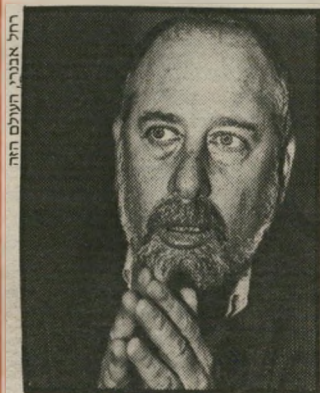
אי שפוז

יצחק שמיר אושפז.
בקע. האם זוהי
האבחנה הרפואית
האמיתית והשלמה?
(עמוד 6)

גאולה

האם מוסקווה מחכה
לתפוזי יפז?
לקיבוצים ולמושבים
מצלצלים פעמוני
גאולה. עוד מוקדם
לחגוג
(עמוד 49)

התחרות

רחל אבנר, העולם הזה

לעידו דיסנצ'יק, הבן
של, אין מילחמה עם
נוני מוזס, הבן של.
זה לא בוער
בעצמותיו
(עמוד 18)

אריה אורגד אוהב להתחפש. לפני שנים התחפש ככומר
(לידו: אשתו). האם התחפש השבוע כקצין מישטרה? ואולי מישוה
התחפש דווקא כאורגד
(עמוד 10)

ניצול

עקרת בית היא
שיפחה. מוצלים
אותה. אין לה זכויות.
לא עוד: עומדת
לקום אגודה
מיקצועית בשבילה
(עמוד 46)

בתוך הגליון

29	גולדשטיק	—	היהודי של דובצ'ק	4
30	דף חדש	—	תיאטרון ואבסורד	4
33	הירוסקופ	—	קשת והמצב הכלכלי	5
	מה הם אומרים	—	נורית גלרון, מיכאל פרינץ	6
34	רוני וגנר, כרמלה מנשה, אמנון אביעד, שושנה גורן			6
37	חוג הסילון	—	שמקלין ועוה	8
38	רחל המרחלת	—	אפשר רק לקנא	10
40	הרב סרדס	—	איך זה לשכב עם גייה	12
	דיעה אחרת	—	אילנה אדם • אורי דן • גיל	15
	סמסונוב • דניאלה אשכנזי • יהודה			16
	דרורי • אורי יעקב • רענן לוריא • ליפשיץ והחברים			18
42	של אופירה			23
46	איגוד מיקצועי	—	לעקרות בית	24
49	חקלאות	—	תרנוולת כשרה במוסקווה	25
50	יצחק קלפטר	—	מצטער	26

צילומי השער: ציון צפריר, אלי דסה ועופר קרני

מיכתבים

הקונספציה חוזרת

על הסכנה למילחמה "העם", "ב-מדינה", העולם הזה 29.11.89

אני מקווה שאמ"ן והמוסד וכל מי שצריך עומדים על המישור, למרות הקונספציה הרסה מבית-מדרשו של העולם הזה, ש-סכנת-מלחמה אינה קיימת", בהתחשב בכך שאם אכן תסתים המלחמה הקרה ימשכו מעצמות-העל את ידיהן מן המרחב, וללא עדות אחת מהן. אף אחד מן הצדדים במרחב זה אינו יכול לנהל מלחמה של ממש. זאת אומרת: סבירות אפס (אפילו לא "סבירה נמוכה").

האם שמע העולם הזה, במיקרה, על מילחמת עיראק-איראן, שהתנהלה יפה מאוד ללא עזרת מעצמה כלשהי?

גרשון בן-צור, ירושלים

לא לסמים

על השימוש בסמים "סמים לכל דורש", העולם הזה 22.11.89

העולם הזה פירסם כתבה גדולה, הקוראת לליגאליזציה של סמים ולמכירתם לכל דורש.

מבלי להיכנס לדיון מיקצועי בעניין, שבו עזרתו ניתן להפריך את הטענה שאין נזקים בריאותיים והתמכרותיים בעישון חשיש (...). כמעט כל ילד יורע שחשיש איננו גורם להתמכרות, כמו הסמים הקשים...". אנו מתרעמים על הטפת העולם הזה לעבור על החוק ועל העידוד הפומבי למעשים הנוגדים את החוק.

מדינת ישראל, כיתר מדינות-המערב, מתחילה להיערר להתמודדות בבעייה החברתית והבריאותית של השימוש לרעה בסמים ובמיסגרת זו אין בכוונתנו להקל על השימוש בסמים, אלא להגביר את המודעות הציבורית לסיכון הבריאותי והחברתי הנובע משימוש בכל סוגי הסמים.

הרשות למלחמה בסמים, ירושלים

קורות מישפחה אחת

על מוצאו של הקריין העברי של רדיו מוסקוה (שבווע בן-עדין", העולם הזה 8.10.89)

ולרי סילבר הוא בנה של ריצה סילבר, בת שכונת-בורוכוב בת-לאביב, חברת בנק

איש רדיו-מוסקוה סילבר קרין בן קרייניץ

(ברית נוער קומוניסטי ישראלי), בוגרת ח'כונ חדש (ובת-כיתת), והוא נולד מנישואיה לעיתונאי סובייטי, שבו התאהבה באחד מבקיוריה בברית-המועצות. הסב, אביה של ריצה, היה יליד מאה שערי רים בירושלים וחבר מיפלגה, שבא לברית-המועצות הרבה יותר מאוחר, כשאשתו נפטר. טרה וריצה כבר היתה חולה בסרטן. ריצה, שנשארה ישראלית וגם חברת המפלגה הקומוניסטית בישראל, מצאה את פרנסתה כקריינית בשפה העברית של רדיו מוסקוה. היא שמרה על קשר אמיץ עם ישראל וביקרה בארץ לעיתים קרובות (גם

קריא יקר

דויד בן-גוריון אמר פעם שאינו מעריך מומחים, מפני שכל המומחים הם מומחים למה-שהיה, ולא למה-שהיה. כשכיל מה דור שים לו מומחים שיסבירו לו מה שהיה? מבחינה זו, דעתנו כרעת בן-גוריון. אנתנו משתדלים להיות מומחים מסוג אחר. הנה כמה דוגמות מהעת האחרונה.

בשכוע שעבר התהולל מהפך בהתאחדות הסטודנטים הארצית. אחרי שבע שנות שיל טון המערך עלה הליכוד לשלטון בקמפוסים. כותרות העיתונים היומיים בישרו על המהפך המפתיע. במערך התכנסה ועדת-חקירה חדשה, לבדיקת הכישלון.

קדם למהפך משאומתן קואליציוני אינן טנסיבי. נציגי הליכוד והמערך התחרו בעיקר על תמיכתם של נציגי המפלגות מאוניברסיטת בר-אילן.

כשנשאל הוויכוח-הקודם של ההתאחדות, ערי דור, איש-המערך, שבוע לפני הבחירות עלידי כתבנו "מה יהיה? ענה: "המצב הוא כמו שמתארים שרדניה-הרדיו בתוכנית שירים ושערים. ערוביה ליד השער, לא יודעים מי נגד מי ובידי מי בכלל נמצא הכדור."

רק עיתון אחד ידע איפה נמצא הכדור. יומיים לפני הבחירות הופיעה ידיעה במדור חשקין (העולם הזה 29.11.89). "בחירות הסטודנטים-טגור". ביריעה נאמר שבבחירות ייבחר איקו כהן, נציג הליכוד, בנו של חבר הכנסת-לשעבר מאיר כהן-אבידוב.

כבר אז ידענו שיש כבר הסכם חתום בין אנשי המפלגות לליכוד. אבל עוד הרבה זמן לפני כן זיהינו את התהליך.

אחרי ניצחון הליכוד בבחירות באוניברסיטה העברית בירושלים הערכנו (העולם הזה 24.5.89). הידע הבא של הליכוד: התאחדות הסטודנטים הארצית. מהפך כזה נראה היום יראלי. המערך נאלץ שנה לפני כן לשתף בראשונה את הליכוד בקואליציה שבראשותו. הוא נתן לנציגי הליכוד גם לגיטימציה, וגם את האפשרות להכיר את המערכת מבפנים. המהפך לא אחר לבוא. העולם הזה היה העיתון היחיד שצפה זאת מראש.

איפה השליש?

בחירות אחרות, קצת יותר חשובות, התקיימו לפני חודש: הבחירות בהסתדרות. רבים, ובניהם פרשנים פוליטיים מנוסים, ציפו להישג מרשים של הליכוד, כהמשך לניצחונותיו בבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות.

לא העולם הזה. עוד ב-6.9.89, יותר מ-חודשים לפני הבחירות בהסתדרות, תחת השם: "לנצח: אלוהים ישמור" מנינו את הסיבות לכך שהליכוד ייכשל לא רק בכיבוש ההסתדרות, אלא גם בהשגת הידע המינימלי של "שליש חוסס" מועמד לא כריזמטי, מטה-בחירות חלש, יושב-ראש מטה-בחירות שאינו

כשהקשר בין ברית-המועצות לישראל נותק, אחרי מלחמת ששת-הימים, עד לראשית שנות ה-80, כשמחלתה הכריעה אותה בקפי-ריסיו, בדרכה חזרה למות במוסקוה. אלכס מוסיס, וירדוק

יצחק שמיר. חולון

על התייחסות העיתונות הצרפתית לביקור יצחק שמיר בצרפת "העם", "במדינה", העולם הזה 29.11.89

יורם קניוק מדווח כי עיתוני פאריס לא כתבו דבר על ביקורו האחרון של יצחק שמיר בצרפת.

גם אני ביקרתי בפאריס, ודווקא מיספר פעמים רב — כפי שיכולה להעיד החותמת המלבנית פוליס ואסיונל, שארל דהנול איירופורם. השכיחה מאוד בין רפי דרכוני — וגם עלי לא כתבו אפילו מילה אחת בעיתונים שם.

יצחק שמיר (אין קשר). חולון

ההיטב חרה לך?

הפרופסור מגיב על דבריו של נתן (דף חדש, העולם הזה 29.11.89)

נתן דן מחמיא לי מאוד כשהוא מקשר בדף חדש את שסיימספחה שלי עם המלה העברית המקסימה "סכס". קישור זה מחמיא במיוחד, מאחר שהוא פריירווחו של משורר יחיד בדורו, המתיימר לכתוב רק למען ה"נצח" (כדבריו) של השירה העברית, ולעולם אינו מכלה לעת-יבלות את כוחותיו על מתן-פרקן ליצר בלתי-נלאה של חנופה, שינאת-חינם, זדון וחיסול-חשבונות. אחויר לו מחמאה: השם נתן זייטלבלאך מזכיר את

השם יוהאן סכסטיאן באך. מצד שני, אני קצת מצר על שזיקנתו של עורך דף חדש כה מבייש את נעוריו. משורר-ראמת אינו מכללך את השפה גם אחרי שהי מוזה זונתת אותו. לכן חבל שעדיין מדירות שינה מענינו הביקורות אשר שמו במקום ה"פוליטית" חסרת-ההשאה, וגם את תרגומי השירה המפוצלחים שלו. ואני שואל את ידידי-לשעבר זייטלבלאך: ההיטב חרה לך? אריה זקם, האוניברסיטה, ירושלים

העולם הזה

השבועון של ישראל
העורך הראשי: אורי אבנרי
מנהל: אברהם סיטון
מנהלת מחלקת-מדיניות:
רינה מרטני

המערבת והמניחה:
תל-אביב, רחוב גורדון 3
(ת.ד. 136, מיקד 61001)
טלפונים: 03/232262/3, 03/5230662
פקס: 03/245130
המחיר: העולם הזה בעיני
הדפסה: הדפוס החדש
הסצה: גר
תל-אביב, יד חרוצים 7
טלפון: 03/377056
המנהל הכללי: דויד גרשונוביץ

תפקיד

אורית זרובבל

קצב לשלום בית

השר משה קצב, המשתתף למחנה שמיריארנס, שוקל בימים אלה ליום מהלך לשלום בית בליכוד, בין מחנה שמיריארנס למחנה שריהחישוקים. פעילים בליכוד נחוצים עליו לעשות כן, שכן הוא נחשב לפחות שגור במחלוקת בעיני מחנה החישוקים מאשר יתר שרי מחנה שמיריארנס.

ענת סרנובט

קצב

תגובות על השב"כ

מירשים מהשב"כ הגיבו השבוע על פירסום הספר "שנת השב"כ", מאת דוד רונן. ענב במשרד ראש הממשלה מ-1958 עד למרישתו, לפני שנתנים. בספרו הוא מתאר את ההיערכות בנרד המערבית נגר פעילות תכלנית בשנה הראשונה אחרי מלחמת ששת הימים.

פורשים טענו שמדובר בספר מטעם, ולא בספר על. לדיבריהם הוא לא מתייחס כלל לבקיעות שעלו בתוך השב"כ עצמו, בקביעת גורמות חדשות להתנהגות בשטחים הכבושים. הספר, שהוצא על ידי משרד הביטחון, מהווה בעצם התפארות ארוכה של השב"כ. נראה שעבר שיכתוב רציני מצד גורמים במערכת הביטחון, שאישרו את כתיבתו ואף איפשרו לדון להיחשף, שכן מאוד לא מקובל שאיש שטח במערכת חושף את עצמו.

684

ביום השני, ה-13 בדצמבר, היום השלישי של השנה השלישית, מסר דובר צה"ל על 541 הרוגים פלסטיניים בשטחים הכבושים. מיספר זה כולל הרוגים מירי חיילי צה"ל בלבד.

לפי ספירת "העולם הזה" עומד מיספר ההרוגים הפלסטיניים על 684. לעומת זאת מוסר "מרכז המידע הפלסטיני לזכויות האדם" על 828 הרוגים פלסטיניים, לפני הפירוט הבא:

- 603 הרוגים מירי חיילי צה"ל ומתנחלים.
- 56 הרוגים ממכות ומתחששות.
- 82 הרוגים כתוצאה משאיפת גז.
- 87 הרוגים מסיבות אחרות.

מדי שב"ס החדשים

לעובדי שרותי בתי הסוהר יש מדים חדשים. כולם על טהרת כחול לבן ושמומנו מתקציב הסגל בלבד. תקציב שכר הסוהרים הוא 114 מיליון ש"ח, ואילו שכר האסירים מגיע לשני מיליון ש"ח בלבד.

המקורות

הפלסטיניים מזדהים

מרכז המידע הפלסטיני לזכויות האדם, שהיה ידוע עד השבוע כמקורות הפלסטיניים נחשף השבוע.

במשך השנתיים האחרונות סיפק המרכז מידע מהימן, שממנו ניוונו העיתונאים גם בארץ וגם בחו"ל.

בשבוע הקרוב מתכוון המרכז לפרסם סיכומים והערות משלו, כמלאת שנתיים לאינתיפאדה.

במיסגרת הסיכומים תהיה התייחסות למיספר ההרוגים, הפצועים, העצורים, הריסת בתים, עקירת עצים, מיספר ימי עוצר, מוסדות שנסגרו ומעצר עיתונאים ופעילי זכויות האדם.

גל"ץ נפלו בפח

אפרים לפיד, מפקד נרצה"ד נפל, שלא באשמתו, כפח שטמנו לו בקר"י ישראל.

גל"ץ קיבלו בלעריה לשידור חי של מופע תזמורת הבלקניות. המופע זכה מהתחנה לקידום ולג'ינגלים.

בשבוע שעבר התקשרו אל לפיד מקור"י ישראל, וביקשו את הסכמתו להקלטת שיר אחד בשידור חי, לצורך הכנת כתבת אווירה.

אולם אנשי קור"י ישראל ציפצפו על התנאים שנקבעו עם לפיד. ובניגוד להסכם שידרו את כל המופע בשידור חי.

לפיד

ריענון להתחיה

העצני

בקרב תיתכן התמודדות על תפקיד מזכ"ל התחיה. לפי התוכנית אמורים להתפטר מהכנסת במיסגרת ריענון הסיעה, יו"ר התנועה, הפרופ' יובל גאמן והרב אליעזר ולדמן. במקומם אמורים להיכנס המזכ"ל הנוכחי גרשון שפט ועוזר-היהן אליקים העצני.

שניים שהצהירו על כוונתם להתמודד על התפקיד ושנחשבים כבעלי הסיכויים הטובים ביותר הם יו"ר סניף תל-אביב, דני דייק, ומנהיג המתנחלים בחבל-עזה אבי פרחן. שניהם נחשבים למקורבים לח"כ גאולה כהן.

אולם יש גורמים בהתחיה הסבורים ששינויים אלה לא יתבצעו בקרב ושהם מהווים מס' שפתיים של ההנהגה לרדישה לריענון השורות.

בך תומר בבדיקות-שתן

בך

שופט בית-המשפט העליון, גבריאל בך, תמך בצורה חריגה בשמיעת ביוזמת-החקיקה של השב"כ, שלפיה עציר או אסיר יהויבו על-פי חוק במתן בדיקות-שתן לגילוי סמים. התנגדות, כשלעצמה, תהווה עבירה, לפי הצעה זו.

איך להתייחס לוסיק

מה ואצירדלונגקון, יורש-העצר של תאילנד, עומד להגיע בשבוע הבא ארצה למיקוד ממלכתי.

הוא מייצג את אביו המלך, בומיבול, שכבר 25 שנה לא עזב את גבולות ארצו. האחראים לטכסים בלישבת הנשיא, לישבת ראשיהממשלה, שרי החוץ והביטחון, משננים בימים אלה את הוראות הטכס, שכן ההתייחסות אליו היא כאל מלך, וזהו מיקרה נדיר מאוד שמלך מבקר בארץ.

תווית לאינתיפאדה

החל מהחדש מונפקות לעיתונאים, חברי האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל, תוויות חדשות להדבקה על שמשות המכוניות. התווית הכחולה, המרלשונית, שהיתה שנים רבות, נעלמת, ובמקומה תהיה תווית ירוקה, שעליה תהיה הכתובת באנגלית PRESS את שינוי התווית אפשר לזקוק, כנראה, לזכות האינתיפאדה.

ברשות-השידור בודקים

מבקר רשות השידור בודקת את נסיעתו של הכתב לענייני העם היהודי, אברהם כרמלך, לארצות-הברית על חשבון הסוכנות. זוהי הפעם השלישית שבו-מלך וטכנאי יוצאים לחו"ל לתקופה של כמה שבועות. השאלה הנשמעת: כיצד יתכן שכתב, המספר גוף מסויים, יסע מטעמו ועל השבועי לחייל.

העבודה - רוצים מהפך

מנהיגי הסטודנטים של מיסלגת-העבודה החליטו לסרב להצעתו של יו"ר ההתאחדות החדש, איקי כהן מהליכוד, לקואליציה משותפת. כהן הציע להם את תפקיד סגן יו"ר ההתאחדות אך במעמד החליטו ללכת לאופוזיציה, ולנסות לערער את שילטונו של כהן, בתקווה לבצע בקרב מהפך נגדי.

עזרן -

כתב מדיני?

קיימת מגמה למנות את חנן עזרן, כתב הטלוויזיה לענייני מיסלגות, לכתב מדיני. עזרן נחשב למועמד המיקצועי לתפקיד, אך בשתי המיסלגות החלה התרוצצות, כמגמה למצוא מועמדים פוליטיים מטעמן לתפקיד.

עזרן

כלא חדש בתיכונ

ביטאון שרות בתי-הסוהר מגלה כי הכלא החדש, המתוכנן להיבנות ליד בלא "השרון", נמצא "לפחות על הנייר" בשלבי התקדמות. נבחרה כבר ועדה לתיכונן בתי-הסוהר וסיקוח על בנייתו, ונתקבל תקציב ראשון בסך 600 אלף ש"ח. הכלא יכיל 500 מקומות-כליאה, ועלותו תגיע ל-25 מיליון ש"ח. בתיכונן לטווח ארוך קיימת תוכנית לעוד שני בתי-סוהר.

יום השבת, ה-9 בדצמבר 1989, היה היום ה-732 של האינתיפאדה, היום הראשון של השנה השלישית.

היה זה יום רגיל. הפגנות, הרוגים, פצועים. עוצר, רעולייפנים, מתנחלים, חיילים. סרבי נים, מחאות.

לכבוד המאורע נערכו בישראל כמה סימפוזיונים, היו כמה אירועי-מחאה, אך לרוב הגדול של הציבור היהודי בישראל היה יום האינתיפאדה אירוע שולי לגמרי. הבילויים של ערביי-שבת ושל מוצאי-שבת היו הרבה יותר חשובים. גם התגיות המישפחתיות.

בלי דם. היה זה כאילו היה ישראל על כוכב משלה, מחוץ לכדור-הארץ. במאות מיליוני מכשירי-טלוויזיה בכל הארצות ובכל השפות, שהפכו את העולם לכפר אחד, נראו על המרקע הפגנות אדירות של שוחרי חופש בברלין ובפראג, בבואפאש ובסופיה, בריגה ובוולנה. העולם כולו עקב בהשתאות אחרי הפגנות אלה. גם אזרחי ישראל ראו ושמחו.

המנהיגים של ברית-המועצות האדירה הבינו שאין להם היכולת לעכב תהליך זה. תותחים וטנקים, מטוסים ורובים, לא הופעלו נגד המורדים בכל רחבי היבשת האדירה, שהיתה עד לא-מכבר האימפריה הסובייטית. מוסקוהו הבחירה לכל ממשלות הגוש ה-מיוזר כי לא תגן עליהן. המפלגות ה-קומוניסטיות נפלו בזו אחר זו, כמו שורה של כלירדומינו. בשום מקום לא הופעל אף חייל סובייטי אחד כדי למנוע את המפולת. שום מיפלגה קומוניסטית גם לא העזה להפעיל את חייליה ושטריה שלה. המנהיגים התפטרו בבהלה, מתוך תיקווה להציל לפחות את עצמם. בשום מקום לא נשפכה אף טיפה אחת של דם — למרות שוהי אחת המהפכות הגדולות ביותר בתולדות האנושות.

פלאנטה אחרת. גם בברית-המועצות עצמה הבינו השליטים כי אין הם יכולים למנוע בכוח את התמרדותם של עשרות הלאומים החוסים בצל מוסקוהו. ליטא ביטלה את השליטון הבלעדי של המפלגה ה-קומוניסטית — צעד ראשון לקראת פרישה. במדינות הדרום — ארמניה, אורבייג'אן, אוזבקיסטאן והאחרות — תוסס המרד, העלול לפרוץ בכל עת גם בצורה של שחיטות הדדיות. אך הצבא הסובייטי לא הופעל, אלא במקום אחד, כדי להגן על אוכלוסיית-מיעוט.

אין שום הכרל בין המניעים הדוחפים עמים כה רבים לחתור אל חרות והעצמאות ובין מניעי העם הפלסטיני המתקומם. אלה הם אותם המניעים בדיוק — השאיפה הטיבעית לעצמאות ולחרות. ואם מדינה אדירה כמו ברית-המועצות אינה מסוגלת לעמוד בלחץ זה, אבסורד הוא לקוות כי ישראל הזעירה, התלויה כולה בחסדי-זרים, מוכת האבטלה והעוני, המבקשת לקלוט עלייה המונית, היא היחידה בעולם המסוגלת לקיים שילטון של כיבוש.

אולם ישראל חיה בעולם משלה. היא רואה את המתרחש על פני כדור-הארץ כאילו זה קרה על פלאנטה אחרת. וגם אירועי ה-אינתיפאדה נראים לה כאילו אירעו במרחק של הרבה שנות-אור.

השנה השלישית של האינתיפאדה החלה. * שנות 1988 היתה שנה מעוברת, והיו בה 366 ימים.

אין ניתוחים קטנים. יש רק מנתחים קטנים

ה ניתוח פשוט, שיגרת, בנאלי, — כך הגדיר מנהל המחלקה הכירורגית בבית-החולים הדסה עין-כרם בירושלים את ניתוח הבקעה-המיפשעתי. המנתח מבטיח גם "כמעט לחלוטין שהניתוח יעבור ללא בעיות וסיכונים".

ניתוח קל, ניתוח קטן, "אומרים המנתחים ומקורביו של שמיר. אני מאחל לראשי-הממשלה יצחק שמיר, הצלחה בניתוח ובכל טיפול אחר שעליו לעבור, ומאחל לו החלמה מהירה ובריאות לשנים רבות. אך אני יכול שלא להתקומם נגד ההכרזה.

אין ניתוחים בנאליים, שיגרות ופשוט טים. אין גם ניתוחים קלים וקטנים.

הריעה הרווחת אצל מנתחים בני כל ה-מנים היא: "אין ניתוחים קטנים, יש מנתחים קטנים" ניתן להמשיך ולומר: אין ניתוחים בנאליים, יש רק מנתחים בנאליים.

אין גם ניתוחים שיגרותיים. בכל ניתוח עלולים להיגרם סיכונים, וידועים לא-מעט מיקרים שניתוחים שהוגדרו כ"קטנים" ו"בנאליים" הסתיימו כמותם של המנותחים. לכן, הקביעה שניתוח הוא "פשוט" יש בה גיסיון להרגיע את הציבור לגבי מצב בריאותו של ראשי-הממשלה.

בכלל, במדינת-ישראל, כמו במדינות ה-גוש המיוזר, שלפני הפרסטרופיקה, נהוג משום-מה להסתיר את האמת על בריאותם של אנשי-הציבור, להטעות את הציבור בכור-נה ועלידי כך, בעקיפין, גורמים לירידת המוסריות של החברה כולה ובמיוחד של

קשיש כאשר אדם מתחיל להתלונן על כאבים בכטן, חולשה, עצירות כרוניות והפרעות אחרות במערכת-העיכול.

מאחורי אבחנת-לבקע בגיל זה עלולות להסתתר מחלות שונות במעיייהק, במעי-הגס, בקיבה, בכבד ואף בלב, ולעיתים גם סתימת כלידים פריפריים של הגפיים התחתונות ומיפרצת של אחד מהעורקים הבטי-ניים.

לעיתים קרובות נופלים הרופאים קורבן

מדוע מספרים לציבור סיפורי

הרגעה? ניתוח לבן 74 אינו אך פעם

עוין של מה-בכך. צריכים להתייחס

אליו ברצינות. גם בעיני הציבור

ד"ר יולי מרדלמן

גירת הבטן, מפני שאין אף שיטה בטוחה אחת. ישנם סיכונים רבים בזמן הניתוח עצמו — החל בפגיעה בכלידים חשוכים, העוברים בתעלה המיפשעית, בעצבים. יש מיקרים שבהם פגיעה בכלידים מביאה אף למותו של המנותח.

לא כל ניתוח-לבקע, גם אם הניתוח היה מוצלח, מסתיים בטוב. עלולים להיווצר סי-בוכים רבים, כמו דלקת-ריאות, התקפי-לב, קרישדים בכלייהם הפריפריים וכו'.

גם אם שני השלבים האלה — הניתוח והתקופה שלאחריו — עוברים בהצלחה, בלא-מעט מיקרים חוזר הבקע (רצדיב).

לפי סטטיסטיקה בינלאומית, אחוזי ה-חיה של הבקע הוא בין שמונה ל-10 אחוזים. בכתיה-החולים במדינת-ישראל הוא אף יותר גבוה. אי-הצלחתו של הניתוח תלויה בג-מישותם של השרירים, של הגידים

לגישת פשטנית, ומייחסים סימנים שונים של מחלות שונות לבקע, שאותו איבחנו בקלות, מנתחים את החולה ללא בדיקה מעמיקה של האפשרויות השונות, הגורמות לתלונות ה-חולה, ומוליכים שולל את החולה ואף גורמים לתוצאות קשות.

בגיל מאוחר זה, חייבים להיות מאוד-מאוד זהירים באבחנת-לבקע, ויש לערוך בדיקות יסודיות מאוד כדי לוודא שאין מחלות נסת-רות, הגורמות לאבחנה מוטעית.

קיימים סוגים שונים של בקעים. בקע, בהגדרה כללית, הוא הרחבת הפתח הטבעי

ושל הפאסציה. אחת הסיבות השכיחות לחזרת הבקע היא בחירת שיטת-ניתוח לא-נכונה, שאינה מתאי-מה לצורת הבקע ולאדם הספציפי העומד לפני הניתוח.

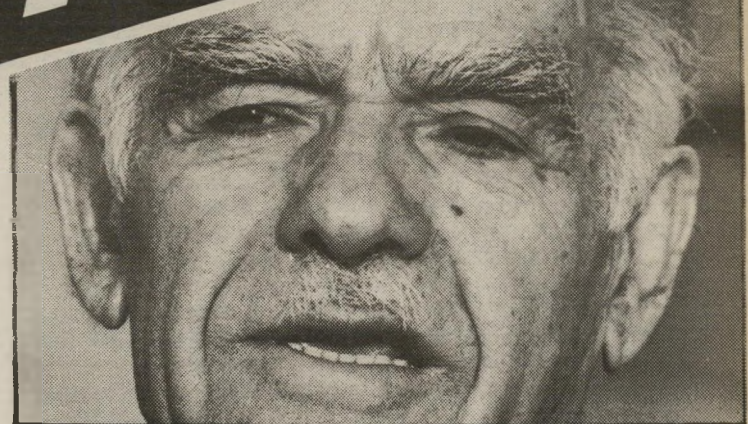
זכות הציבור לדעת

א יישיבועות רצונם של המנתחים מ-ניתוח זה, המכונה על-ידי המנתח של שמיר כ"פשוט", מביא לחיפושם אחרי שי-טות ניתוחיות שונות, ואף גורם לחיפוש דרכים למניעת הניתוח, בגלל הסיכונים ה-אפשריים, במיוחד בגיל מבוגר.

כוחר, באסיני, הו, ג'רר, ריכטר, קירשנר, מאייר, פאטל, ווטסון ועוד עשרות — אלה שנות המנתחים שפיתחו את שיטותיהם ה-מקוריות לתיקון הבקע. כידועים אומרים שריכוזי השיטות הוא הוכחה ניצחת לכך שלא קיימת שיטה טובה אחת.

הניתוחים מתבצעים בהרדמה מקומית, בהרדמה דרך עמוד-השדרה ובהרדמה כל-לית. הרדמה מקומית, כמו כל הרדמה אחרת, דורשת מיומנות רבה מהמרדים, וגם כה כרוכות סכנות לא-מעטות.

לאור כל אלה תמוהות בעיני ההבטחות שהניתוח יעבור בקלות ובהצלחה. הציבור זכאי לדעת פרטים על מחלותיהם של מני-היגיה-המדינה. חובתם של הרופאים היא למ-סור מידע מדויק.

החברה הרפואית.

סוגי הבקע

מ סופר שהשרייה-מיפשעתי אובחן כאחרונה אצל ראשי-הממשלה על-ידי רופאו האישי, הפרופסור יחזקאל שטיין, מני-הל המחלקה הפנימית א' בהדסה, וההחלטה לערוך ניתוח נעשתה על-ידי הפרופסור אריה דורסט, מנהל המחלקה הכירורגית ב' באותו בית-החולים.

כאשר מדובר באבחנה ראשונה של בקע-מיפשעתי אצל גבר בן 74, חייבים להיות מאוד זהירים. בדרך-כלל בקע-מיפשעתי, כמו כל הבקעים, מופיע בראשונה בגיל הרבה יותר צעיר. הוא יכול להיות מאובחן בגיל

הסכנות שבבקע

ב התאם לפטאטיסטיקה בינלאומית, אחוזי האוכלוסיה הסובל מבקעים הוא גבוה מאוד, בין שניים ל-10 אחוזים בין הגברים. היחס בין נשים לגברים הסובלים

הוא יביא את הגייסות עד לרוביקון. הוא לא יעבור אותו בעצמו

ל הודעה על אישפוזו של ראש-ממשל לה בישראל מעוררת חשד. מקובל בישראל שאין אומרים את האמת על מצב בריאותם של שרים בכירים. מחלתו של ראש-הממשלה לוי אשכול הועלמה, ומו"תו בא לציבור בפתאומיות גמורה. בריאותו הנפשית המעורערת של ראש-הממשלה מני"חם בגין הועלמה במשך שנים, וכאשר שקע כריכאון פסיכיאטרי בלתי-הפסקי והתפטר, בא הדבר לציבור כהפתעה. מאז ועד היום מנסים להסתיר את האבחנה האמיתית של מצבו. אישפוזו הפתאומי של יצחק שמיר עורר על כן דאגה, חרף ההודעה המרגיעה על ניתוח-שבר תמים, שנבקע זמן רב מראש. אם נקבע מראש, מדוע לא נמסר עליך לציבור? מדוע היה צורך להסתיר זאת, ולבשר את הדבר לציבור רק אחרי שראש-הממשלה כבר נכנס לבית-החולים? כמו אישפוזו של שימרון פרס בבית-החולים בעפולה, עורר גם אישפוזו של שמיר

כאשר פתח במיצעד לעבר רומא. עד אז יפעל שמיר כמיטב יכולתו כדי למנוע בעד שרייהחשוקים כל אפשרות להשתלט על התנועה אחרי התפטרותו. **מנוי וגמור עם שמיר להעביר את השילטון בתנועה למושה ארנס, לפי חזת כשילטון-מעבר, עד שהתנועה תעבור לידי הנסיכים, בראשותו של דן מרידור.**

הבדידות

ה אם יש בהתנהגותו של שמיר סימנים לכך, שאכן הוא מתקרב לסוף תקופת-שילטונו? קשה לדעת, מפני שיצחק שמיר הוא אדם שאינו מגלה כלפי חוץ מה מתרחש בתוכו. מבחינה מסוימת, נשאר שמיר איש-המח"תרת, שאינו מגלה את קלפיו לעולם. גם השנים הארוכות שלו במסדר חזקו נטייה זו. ואולי נכון גם ההיפך: שמיר הפך לאיש-מח"תרת מרכזי ולאיש-מכצעים של המוסד מפני שיש לו תכונות כאלה. ישראל אלדד (שייב), עמיתו במרכז-לח"י בן שלושת-החברים, (השלישי היה נתן ילין-מור) האשים אותו לאחר מכן בכך שבגללו נשאר לח"י אירגון קטנטן, בהשוואה לאצ"ל.

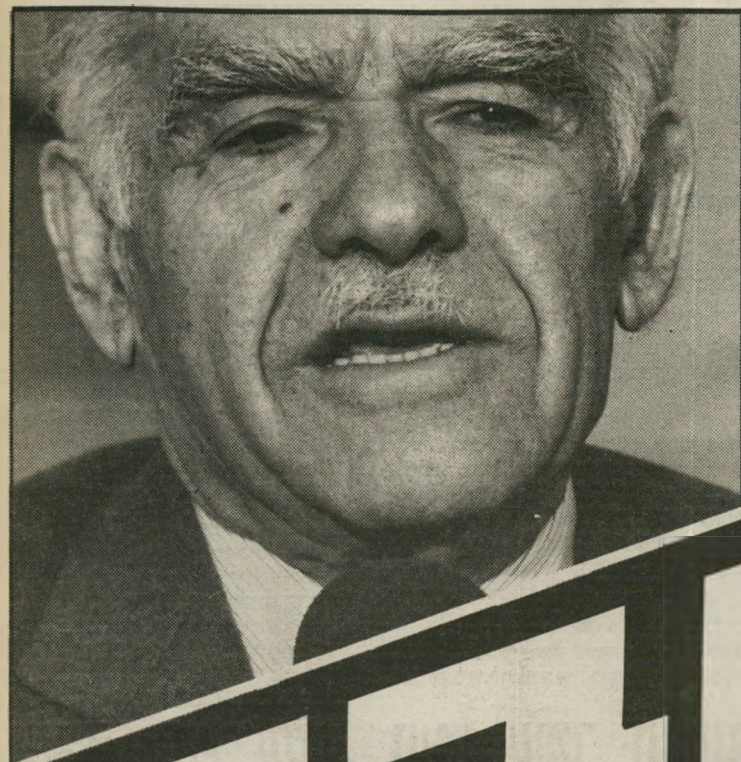
אליו גם כמה מן הנסיכים האחרים — רזני מילוא, אהוד אולמרט ועוד. כל האופציות נשארו פתוחות.

התהליך

איש זה עומד עכשיו מול האתגר הפלסטיני. מטבע הדברים אין שמיר אדם יוזם. הוא ממ"תין לדברים שיבואו אליו. נטייתו הטיבעית היא שלא לקבל החלטות, אלא כשאין עוד שום מנוס מהן. איך הגה איש כזה את "תוכנית-השלום" הישראלית? הוא לא הגה אותה. שמיר היה אמור לבקר אצל ג'ורג' בוש,

השניים היוושהי כימיה. רבין התנגד לבחירות בשטחים ב-1976, כאשר נערכו ביוזמת יריבו, שר-הביטחון ראז שימרון פרס. הוא נהנה אז בגלוי כאשר הס"תיימו הבחירות בפאשלה אדירה: במקום נאמני המלך חוסיין, שהיו אמורים לנצח לפי תחזיתו של פרס, ניצחו נאמני אש"ף. מאז אין בחירות. עכשיו הגה רבין את עניין הבחירות, מתוך מגמה לנטרל את אש"ף (ראה הנדון). הוא מכר את הרעיון לשמיר.

שמיר לא התלהב מהרעיון כשל-עצמו. אבל הוא ראה שזהו רעיון המתאים לצורך הרגע: להשמיט אותו באוזני בוש כתוכנית-שלום

שמועות משמועות שונות. אך בעיקר הוא העלה את השאלה, שנרונה עד כה רק בעצתיים: מהו עתידו של יצחק שמיר? האם ימשיך ככהונה עד לבחירות הבאות, בעוד שלוש שנים, או עד לבחירות שלאחר-מכן, בעוד שבע שנים?

ההתפטרות

איש שהיה מקורב לראש-הממשלה במשך שנים רבות מסר השבוע הערכה מעניינת. לדבריו, אין היא מבוססת על מידע כלשהו, אלא רק על היכרותו הרבה עם שמיר. וזהו התסריט שלו: **יצחק שמיר יתפטר ביום-הולדתו ה-75, בעוד פחות משנה.** התאריך המדויק: י"ד אב, ה'5 באוגוסט 1990.

עד אז ינסה שמיר לקדם את תהליך-השלום בכמה צעדים קטנים, כדי להשאיר ברפי ההיסטוריה את העובדה שהוא קידם את השלום.

אולם שמיר לא יעשה עד אז שום צעד מכריע, שיהיה בו ויתור על חלק כלשהו של הארץ. מלאכה זאת, הבלתי-נמנעת, ישאיר ליורשיו. שמיר אינו סומך על איש, ואינו מתחלק במחשבותיו עם איש.

אין לו ירידים ואין לו מקורבים אמיתיים. אין לו "חצר", כמו שיש לשימרון פרס. הוא אדם חשדני מטיבעו, שאינו סומך עד הסוף על איש.

יתכן ששמיר (או יורניצקי) היה הטוריסט המצליח ביותר של המאה ה-20. כראשיהמי בצעים של לח"י, ביצע פעולות שהדהימו בשלמותו התיכונן שלהן. הדבר נבע, בין השאר, מכך שהוא תיכנן את כל הפעולות לבדו, עד לפרט האחרון, ולא סמך על איש. הוא גם בחר בעצמו את המבצעים, והכינים לפעולה. הוא לא יעבור את הרוביקון, אמר ה"איש, בהתייחסו לנהר הקטן באיטליה שאותו עבר יוליוס קיסר בשנת 49 לפני-הספירה,

שמיר כליך הקפיד על איכות המצטרפים, עד כי פסל כל אדם שלא נראה לו כמושלם. הוא לא העביר סמכויות ולא התחלק בתפקיד. חסידיו שמיר טוענים כי דווקא תכונה זו הבי טיחה את ההצלחה. **כל התכונות האלה קיימות אצל שמיר גם כיום, ואולי אף ביתר תוקף. הן התחזקו עם הגיל.** ראש-הממשלה שמיר אינו מעביר סמכויות. אין הוא מניח לאנשיו להגיש לו תמצית או סיכום של דיווחים פוליטיים או מודיעיניים. הוא עומד על כך שכל דוח יוגש לו בשלמותו, והוא קורא אותו בעצמו מתחילתו

פגישתו הראשונה עם הנשיא האמריקאי הר"ש. ראש-הממשלה ישראלי שלא נפגש עם הנשיא האמריקאי אינו ראש-ממשלה. האמריקאים רמזו בצורה חריממשמעת ש"הם מצפים לשמוע משמיר רעיונות חדשים. אבל לשמיר לא היה שום רעיון חדש. יתכן ששמיר ראה את עצמו בסיוט-לילה, כשהוא תופס מקום מול בוש, הנשיא גועץ בו

הוא יתפטר ביום-הולדתו ה-75, בעוד תישעה חודשים. עד אז יחזיק מעמד. גם הבריאות שלו

עיניים כחולות ושואל: "גו" ואילו שמיר יר"שב מולו, בלי יכולת לפתוח את פיו, מפני שאין לו מה לומר. כמה ימים לפני הנסיעה, כאשר הבין שמיר שעליו לגבש מיד, בחיפזון, תוכנית כלשהי שאותה יוכל להשמיע באוזני בוש, באה הגאור לה בצורה תוכניתו של יצחק רבין לעריכת בחירות בשטחים הכבושים. לשמיר יש אמון מסוים ברבין, יותר מאשר בפוליטיקאים אחרים. אולי זה מפני ש"רבין הוא אדם סגור כמוהו, אדם סולידרי שאינו עוסק במישחקים פוליטיים, אדם שיש לו עבר מוצק של עשייה ביטחונית. יש בין

ישראלית חדשנית ונועזת. יתכן כי שמיר היה בטוח שבמילא לא ייצא שום דבר מהעניין, שהערבים לא יסכימו, שאש"ף לא יתן, ובאותו הזמן יכולה התוכנית לשפר את תדמית ישראל בעולם.

עכשיו, באיטיות רבה, מתקדם העניין מעבר למה שציפה שמיר. אמנם אין לחץ אמ"ריקאי ממש, אבל כוח-התאוצה של התהליך, הדחיפה האמריקאית העדינה אך העקשנית, התייחסות של הציר מצריי-אש"ף, עושים את שלהם.

השבוע החליטו שמיר ורבין, בצעה עם פרס וארנס, להתחיל בהכנות למיפגש האמריקאי-מצריי-ישראלי. יהיה קשה מאוד לעצור את התהליך האיטי. בסופו של דבר, בעזרת דירבון אמריקאי, יגיעו לידי הסכם על הבחירות. אולי אף תיערכנה הבחירות עצמן, ואז, ערב הבחירות או למחרת הבחירות, יתפטר שמיר. הוא יניח ליורשיו — יהיו אשר יהיו — להתקדם משם, מרצון או מאונס, בדרך ששרייהחשוקים ניבאו את תחתנה הסופית: מדינה פלסטינית. זה כבר לא ייוקע עליחשבון שמיר.

שנתיים. ועוד

אנטיפאדה.

פינצי היא מה שקרוי מנהלת אישית. למעסיק שלה, יהורם גאון, היא קוראת, כמו כל החברים שלו, יורם. תנסי, אני אומר לה. ראשות עיריית-

„אתה יודע“, אומרת פינצי, „שירם מת“ כוון לרוץ לראשות עיריית ירושלים? זאת תהיה רשימה אפולונית. אז אני לא בטוחה שהוא ירצה לדבר.“

שברחוב נאצר בעזה. הקצרות מלישכת-הרמטכ"ל הקליטו את הדיונים, וכל המשתתפים יקבלו את תעתיקי השיחות. הצבא, שהיה כיום-העיון, זה לא רק אהוד ברק, סגן הרמטכ"ל שהגיע לאוני-ברסיטה בלי מדרהאלוף, שנראה נערי כרגיל, ושגם התנהג בעליות רבה. הצבא שהיה כיום-העיון הוא גם סגן-אלוף ו', מפקד גרוד סיור במילואים, שניצל את האירוע כדי לשבץ את הגרוד שלו בתעסוקה המתוכננת לשנת-העבודה הצה"לית הקרובה. אני מכיר את סגן אלוף ו'. הוא חתם על העצומה לשיחרור אייבי נתן מהכלא, והצביע עבור ר"ץ. כאן, באולם בר-שירה, הוא מתאם עם כמה קצינים את השרות שלו כאנטי-פאדה.

„להתחמק? להיפך! אני רואה שהגרוד ישתבץ לתעסוקה בשטחים.“

● למה?
„כי אני מרגיש שאני מוכרח לעבור את זה.“

● לשמור על טוהר החיילים?
„לא. זה לא זה. אני פשוט מרגיש שאני מוכרח להיות שם. זה חלק מהישראליות שלי, אתה יודע.“

מפקד-גרוד במילואים איננו איש-מילוי-אים רגיל. מינוי כזה מחייב חיים בשני עולמות מקבילים, לאורך השנה כולה. החיים באורחות ובצה"ל. מה שהאנטיפאדה עשתה לו, זה די ברור — אולי מפני שהוא כאמת חצי איש-צבא. האורחים, אלה שמחזק לטווח האבן, הנתונים רק להשפעת התקשורת, מגיבים אחרת.

● ● ●
נעמי שמר מאוד שמחה ששואלים לדעתה, ויש לה גם דיעה ברורה ונחרצת בעני-

הגינות האנטיפאדה התחילו ביום החמישי. המרכז למחקרים אסטרטגיים על-שם יפה. בראשותו של האלוף (מיל') אהרון יריב, ערך על כך יום-עיון. עם הרמטכ"ל ועם שר-הביטחון, עם אהוד יערי ועיתונאי-החזק, עם שמואל גורן ויורם פרי. את הצד הערבי כיום-העיון הארוך ייצגו הר"ר אחמד טיבי, ערבי אזרחי-ישראל, שערך מחקר על השפעת האנטיפאדה על הערבים בישראל, והאדון ג'מיל חמאר, כתבו של השבועון טיים שגר בבית-לחם, שסיפר למאות קציני-צה"ל שגרשו את אולם בר-שירה, איך נראית האנטיפאדה בעיני תושבי השטחים. ערביי ישראלי ועיתונאי מהשטחים, שמקצועו והגוף האמריקאי שהוא עובד עבורו נותנים לו לגיטימציה.

מנהיגים מהשטחים לא נראו בכנס הזה, אבל גם מנהיגים ישראליים לא היו שם. רק צבא, ותיקשורת, ופרופסורה רלוונטית. משה (וחצי) לוי, בנ"נס קיבוצניקיים, לא הסכים, כהרגלו מאז השיחרור, לענות לעיתונאים. אבל הוא היה שם, אולי מפני שהבן שלו עובד במרכז של יריב, ואולי מפני שסתם רצה ליהנות מההתפתחויות של דן שומרון, שהבטיח לנוכחים שצה"ל משקיע רק ארבעה אחוזים מזמנו באנטיפאדה.

רק בדמימיו העיתונאי נראית עוגת יום-ההולדת של האנטיפאדה כמו צמיג בוער, שעליו שלושה נרות-נשמה. השבוע שבו חל יום-השנה גבה מחיר וזעום מאוד. שני הרוגים ביום-השבת, שנורו בידי חיילים, עוד שלושה שנהרגו ביום הראשון. צעיר עותי שנורה למוות על-ידי אורחים ישראליים, ערבי שמת מיריות בחברון וערבי עותי שנמצא תלוי במעצר. השליטנות מסרו שהעותי התאבד. אולי בגלל התקף של יסורי-חרטה על איש-

יהורם גאון עסוק. נעמי שמר תכתוב לעיתון — בבוא העת. לשמואל וילוז'ני יש דיעה, אבל היא סודית. וסגן-אלוף ז' דוגל בשלום אבל רוצה שהגרוד שלו ייכנס לשטחים. מה קורה לישראלים? יונתן שם-אור. צילמה: ענת סרגוסטי

השב"כ שדרס לפני כמה שבועות. זהו מחיר שבועי שאינו יוצא-דופן, והשיחות שנערכו לצורך כתיבה זו — שיחות, לא מישראל — מצביעות על תופעה אחידה: האנטיפאדה לא נקלטה בתודעה הציבורית הישראלית. היא נתפסת, בדרך-כלל, כנושא פוליטי שנוי-במחלוקת, שמוטב שלא להביע דיעה ברורה לגביו. רק הצבא מתייחס אל האנטיפאדה. ובעצם, כמו שתמיד קורה, הוא נשאר לכדור. ולכן הצבא הגיע ליום העיון באולם בר-שירה. הצבא, שמילא את מיגר-החנייה ב"קמפוס במכוניות-הפז"ז הקטנות ובמכוניות הסיירה של הקצונה הבכירה, גילה התעניינות שקטה בדיונים. רק פה ושם נתפס איזה אלוף-מישנה מנמנם, מנסה להחזיר לעצמו את השעות הארוכות שבהן תיכנן הסתערות של חיילים מחופשים לערבים על רעוליה-הפנים

יין, אבל היא לא תגיד אותה. „אני כתבתי את מה שאני חושבת לעיתון.“
● מת? באיזה עיתון?
„אני לא יכולה להגיד.“
● אבל אומרת שכתבת בעיתון.
„זה עוד לא התפרסם.“

אולי זו לא התחמקות. שמואל וילוז'ני מוכן לענות על השאלה הקשה שאני שואל את כולם. לא רק שהוא מוכן, הוא אפילו משתוקק. אבל הוא יעשה את זה בעוד חצי שעה, כי הוא מאוד עסוק כרגע, ואם לא איכפת לי להתקשר אחר-כך, הוא יודה לי מאוד.

לא איכפת לי. ידעתי שיקרה מה שבאמת קרה. טלפון. הוא בחר אחר. מהחרר האחר מוסרים שהוא יצא. וככה כולנו יודעים מה שהאנטיפאדה עשתה לשמואל וילוז'ני. ועוד יותר מזה, אנו יודעים איזו שאלה ממוקשת זו.

לא קולטים

נתון בשטח שנתיים, ולא עושים דבר לפית' רון. צריך להגיע לאיזה שהוא פיתרון, בכל כיוון שיחליטו עליו."

● כל כיוון טוב בעיניך?

"אני לא רוצה להביע את דעתי, ואני לא פוליטיקאי. אבל שנתיים זה הרבה זמן, והם חייבים להחליט על דרך."

וזה המכסימום שמיקי ברקוביץ מוכן להגיד על האינתיפאדה.

אכל לעומת זאת הוא מוסר שהגירסה

(המשך בעמוד 12)

במכשיר במקום אבא שלו. אני מהעיתון, אני מבשר לציפצוף שמגיע אחרי הילד. שום דבר. אחרי חצי שעה, הניסיון חוזר על עצמו.

יהורם גאון, כמו אנשים רבים נוספים, מתחמק מתשובה על שאלה פשוטה, ביוס' ההולדת השני של האינתיפאדה, המתחילה את השנה השלישית: האינתיפאדה. מה זה עושה לך?

מיקי ברקוביץ עונה לעניין. "זה מרגיז אותי", הוא יורה ישירות, "כשמצב קיים

תתקשר עכשיו, וכאשר תשמע את המענה האוטומטי, תגיד שאתה מהעיתון, והוא יענה. בסדר?"

בסדר גמור. איזה זאטוט מתחכם עונה

ירושלים היא מישרה פוליטית.

אחרי חמש דקות פינצ' מתקשרת, "זה בסדר", היא אומרת בשימחה, "דיברתי עם יורם והוא מחכה לטלפון ממך. זאת אומרת,

נוספים. בית הקברות בעזה של ה"שהדא" - הקדושים המעונים של ההתקוממות. על כל קבר, עדות

אם ישו את הטלוויזיה לקן שרצים, יגישו השרצים מישפט על הוצאת

שעליה חתום גיזר הרשות, דב ברס, ובקבלה נאמר: "שולם לרשות תמורת שיחות-טלפון". "באשר לתשלומים — זה לא נכון ש' ביקשתי לשלם בתשלומים. בעניין המענה האלקטרוני — זה קישקוש, המצאה. אין לי מכשיר כזה, גם לא בבית, ואין לי שום חברת הפקות. לפעמים אני עושה עבודות-קריינות פה ושם, כעבודה נוספת, מעט מאוד." מהיכן באים הסיפורים האלה? "אני יודע בריוק מהיכן — יש כמה אנשים לא-סימפאטיים במוסד שבו אני עובד, ומהם

שהוא חיבר את הקו, ושוחח שיחות רבות, בשווי 700 שקל בערך. אורי פורת, או מנכ"ל-הטלוויזיה, קרא לאורגן לבירור, אורגן הודה, והוא שילם את הסכום, בתשלומים. אורי פורת: "אני יכול שלא לאשר את המיקרה — אריה אורגן אכן עשה שימוש פרטי בטלפון של רשות-השידור. הוא ניהל שיחות-טלפון פרטיות. היו אלה מאות שיחות בענייני עסקיו הפרטיים — חלטורות. מדובר בסכום גבוה, אני לא זוכר בדיוק מה היה

עליו בלהט. הוא היה בין הראשונים שחתמו על מיכתב-התמיכה של עובדי הטלוויזיה כגינת, ואפילו התרגז על אלה שהיססו להי' תוס'". בטלוויזיה אומרים שסיפור-הקצין-המת' הזה הוא "סיפור המאה", סיפור שעורייני' הרבה יותר מסיפור פרשת-גינת. ממתני' בקוצר-רוח לבדיקת-הקול המישטרית. הת' חזות (גם בטלפון) כקצין-מישטרה היא עבירה פלילית, ואם החוקרים יחליטו לחקור את תעלומת קולו של האלמוני, הם עשויים

בטלוויזיה סוערות שוב הרותות. גר' מה לכך שיחה עלומה. לפני חודש, תוך כדי חקירות המישטרה בפרשת רפי גינת, צילצל אלמוני לארבעה כתבי-מישטרה של היומנים הגדולים, ומסר פטים השייכים כביכול לחקירה, ושהיה בהם כרי להטיל צל כבד על גינת.

האיש, שסירב להודות, אמר שהוא קצין מישטרה, חוקר ביח"פ (היחידה לחקירת פש' עים). הוא דיבר בעברית יפה, מלוטשת, נכר' נה, על-פי כל כללי הדיקדוק. דוגמה: כאשר הוא אמר "בכלבוטק" זה היה בלי דגש באות כ'. סתם אנשים, בשיחה רגילה, מבטאים "בכלבוטק" ביח' דגושה. האלמוני גם ביטא את ראשיית-כיות יח"פ במילרע (כשהרגש הוא על ההברה האחרונה). כפי שדורשת העב' רית התיקנית, בעוד שאנשי היח"פ עצמם מבטאים את שם מקום-עבודתם, כשהרגש הוא על ההברה הראשונה.

ראובן שפירא, כתב הארץ לענייני-מיש' טרה, היה בטוח שהוא מזהה את בעל הקול האלמוני בטלפון: אריה אורגן, שרד-טל' וויזיה ותיק, שפניו מוכרות היטב. אורגן החליף את רפי גינת כמגיש כלבוטק.

שפירא הקליט את השיחה, שנמשכה כחצי שעה, ואיתר מומחה לזיהוי-קולות מי' באר-שבע, שלקח את ההקלטה לזיהוי מעב' דתי במטה-הארצי של המישטרה בירושלים. מחיר הברדיקה: 500 דולר, והתוצאות אמורות להגיע לשפירא תוך ימים אחדים. במהלך השיחה אמר שפירא: "אני יודע שאתה אור' גר', והקול בטלפון הזדרו לענות: "לא, מה פתאום!"

הכתב השני, שאליו צילצל ה"קצין", הוא בוקי נאה מחדשנות. שאמר, בתשובה לשאלה אם זיהה את הקול: "אני לא יודע מי זה היה, אבל אני בטוח שזה לא היה חוקר-מישטרה. הסיגנון, ניסוחיה-דיבור — זו לא שפה של שוטרי".

המומחה מבארי-שבע קיבל הקלטות מקולו של השרדן הידוע, החשוד בהתחזות, והוא

ועמי רון

אמר שהוא יוכל לקבוע אם אכן מדובר באותו קול. אבל זו לא תהיה קביעה של 100 אחוז, מכיוון שלצורך קביעה מוחלטת, מעל לכל ספק, הוא זקוק לקולו של השרדן, האומר בדיוק את אותם מישפטים שנאמרו בשיחת-הטלפון.

עשרות אנשים בטלוויזיה, המכירים היטב את השרדן, שמעו את הקלטת של ראובן שפירא, ואמרו שהקול דומה לקולו של אורי גר. גם רפי גינת, המכיר היטב את האיש, שמע את הקלטת, ואמר שהוא משוכנע ב-100 אחוז שזה הוא.

מקור מהימן בטלוויזיה אמר השבוע להעולם הזה: "אורגן אינו היחיד מאנשי רשות-השידור שצילצל לעיתונות ולמישט' רה, ושהכפיש את רפי גינת. יש הוכחות גם לגבי אנשים אחרים. בפרשת גינת עוד תהיינה כמה הפתעות."

בין שומעי-הקלטת — כך אומרים — היה גם אורגן עצמו. הוא האזין, לא נראה מתרגש במיוחד, ואמר: "זה סתם, לא שווה התייחסות, בטח איזו מתיחה." אורגן עצמו מכחיש שש' מע קלטת כלשהי.

המרליק הטלפוני לא ניסה כלל להסוות את קולו. נוסף על המידע לגבי חקירות גינת, הביא עוד פרט: אנחנו (כולומר, היח"פ) חוק' רים כל מיני חשדות גם נגר גידעון רייכר'. רייכר, אגב, היה אחד המועמדים להחליף את רפי גינת כמגיש כלבוטק.

חברים-לעבודה, שביקשו להישאר בעי' לוס-שם, אמרו השבוע על אורגן:

"יש לו חזות מרבותית, הגונה, מכובדת, אבל מאחורי זה מסתתר אדם עם קטעים מורזים. למשל, הוא יכול לומר משהו למי' שהו, ואחרי-כך, כאשר הוא נשאל על דבריו, הוא מתכחש למה שאמר, כאילו לא היו דברים מעולם.

"כאשר התפוצצה פרשת גינת, אורגן הגן

המתחזה

אויביו של אריה אורגן אומרים: זה קולו בקלטת! אורגן: מישוה רוצה להפיל אותי! מיהו באמת האלמוני שהתחזה כקצין-מישטרה? מה, בעצם, היתה מטרתו?

אורגן (עם הבימאית ורדינה ארז) קצין-המישטרה דיבר בעברית יפה מדי

באים הסיפורים. מנסים לחבל, להתסיס. המ' צב במערכת כלבוטק מעורפל, כרגע, וייתכן שיש אנשים אשר חושבים שהם ירוויחו מפעולות מסויימות. לא חשוב לאן יורים, לא חשוב על מי זורקים אבנים. זו תקופה קשה לאנשים רבים בטלוויזיה, אבל זה לא אומר שצריך לאכזר את הפרופורציות.

זה שקר, שחיברתי את הטלפון אחרי שניתקו את הקווים. אני לא יודע איך מחברים טלפון. איך עובד יכול להפעיל טלפון, כאשר המרכזייה מנותקת? והמרכזייה הרי נמצאת במקום טורי, נעולה על בריח ומפתח, לא נגישה בכלל. אני לא יודע איך מחברים את המכשירים המורדניים האלה. זוהי עלילה מגעילה.

"לא רק אני שוחחתי בטלפון. גם אחרים שוחחו. צריך היה להזהיר אותנו מראש! לא הזהירו, לא אמרו שאסור לנו לדבר בטלפון. לא, אני לא יודע אם גם אחרים התבקשו לשלם עבור שיחות.

"ומה שהכי חשוב — לאן חייגתי? אורי פורת בדק את השיחות, על-פי הרישום, ושוכנע שכולן היו קשורות למאמרים ש'

הסכום. מדובר במאות שקלים. 700? אולי, משהו בסביבות הסכום הזה. "אורגן הביע חרטה על מעשהו, והחלטתי לנהוג כלפיו על-פי הכלל של "מורה ועוהב ירוחם". השתכנעתי שהאיש באמת מצטער, ריחמתי עליו ושלחתי אותו לדרכו, אבל לא לפני שחייבתי אותו להחזיר את סכום שיחור' תיו הפרטיות לקופת הרשות. הוא אמר שקשה לו לשלם את הסכום בבת-אחת, ואיפשרתי לו לשלם זאת בכמה תשלומים.

בחיפושם שערך קצין-הביטחון בבניין הוא מצא במגירה בשולחנו של אורגן, מתחת למכשיר-הטלפון, מענה אלקטרוני. הקול על המענה היה קולו של אורגן, שאמר: "כאן חברת ההפקות X (שם לא זכור לי), נא להשאיר שם ומיספר-טלפון, ואנחנו נתקשר אליכם בהקדם". נראה שאורגן הפך את הדסק הציבורי שלו למישרד פרטי."

אורגן: "הסיפור אינו נכון, וגם סכום השיחות שעשיתי, שהיו בענייני-עבודה, לא שיחות פרטיות, הגיע ל-70 שקל בלבד, או ליתר דיוק, ל-70.30 שקל. בוודאי לא ל-700 שקל. יש לי קבלה רישמית, על 70.30 שקל,

לבקש מאורגן לומר כמה מן המישפטים שנאמרו בקלטת של ראובן שפירא. "אנחנו מלישכת דוברי-מישטרה נמסר: 'אנחנו לא מתייחסים לכל שאלה שהיא בנושא זה'. בטלוויזיה משערים שבקרב תהיה התיי' חסות לעניין, לכאן או לכאן. אולי, כפי שאמר אורגן, החליט מישוה להפיל אותו בחיקוי מוצלח שכזה?"

בעיקבות סיפור הקלטת, הנמצא כמר' כז העניינים, נשלף מן המגירה סיפור ישו, שאירע לפני שנתיים, והפתעה-הפתעה — אריה אורגן מככב גם בו.

הסיפור, בקיצור: בזמן השביתה הגדולה של עובדי-הטלוויזיה המשיכו חלק מהעובדים להגיע לבניין-הטלוויזיה. עבודה לא נעשתה שם, אבל שיחות-טלפון רבות — כן. ההנהלה חסמה, בעיקבות זאת, את כל קווי-הטלפון. מאוחר יותר התברר שמקריטלפון אחד נגר' שמו, בכל זאת, שיחות. זה היה קרה-טלפון בחדרו של אריה אורגן.

נאמר אז שלאורגן יש כושר טכני מעולה,

עלילות זבל

אריה אורגד (49) לפני המירוט, על השמועות בקשר לקלטת המיס-תורית:

ברור שיש משהו, המעניין להזיק בצורה מאוד מכוערת. למישהו קשה לסבול שמישהו מצליח, או ממשיך להתקיים. אז ממציאים פרשיות-כזב, עלילות-זבל, דברים מגעילים.

הסיפור כאילו הוקלט בשיחה עם ראובן שפירא הינו ליכלוך, שקר. אינני מכיר את שפירא, מעולם לא דיברתי איתו. עד שהוא התקשר אליי, לפני חודש בערך, ואמר לי: שיגעת אותי, הה!

לא הבנתי מה הוא רוצה. ליתר ביטחון, כדי לוודא שזה אכן הוא, ביקשתי ממנו לנתק את השיחה, כדי שאוכל להתקשר אליו. התקשרתי, והוא אמר: מתחת אותי, עבדת עליי אמרתי לו שאני לא רוצה לדבר איתו.

העיתונאי היחידי שעזרתי לדיברתי, מאז התחיל הסיפור של גינת, היא עיתונאית, רונית אנטלר מחדשות. היא טילפנה אליי, שאלה מה דעתי על הפרשה, מה צוות כלבוטק חושב על גינת, שאלות מסוג זה. פרט לאנטלר, לא היה לי קשר עם אף עיתונאי אחד.

זה קישקוש – הטענה כאילו הדלפתי פרטים מחקירת גינת. לא ידעתי שום פרטים על החקירה, מלבד מה שקראתי בעיתונים. אותי שאלו, במסיגרת החקירה, אם אני יודע על תחקיר שהגיע לגינת, ושנזקק ללא סיבה.

את אומרת שבטלוויזיה אומרים שהקול בקלטת דומה לשלי. אז מה? יש הרבה קולות דומים כאן. לא, לא השמיעו לי שום קלטת. ובכלל, מה זאת אומרת, להדליף פרטים על חקירה? כאשר כל הפרטים מופיעים בעיתון? מישהו רוצה לחבל?

זה נורא שעיתונאים משמשים כלי לאינטרסנטים, שרוצים להעביר בדיות למירסום. אין לי רצון להתעסק עם פרשיות-כזב ועלילות-שקר. כל סיפור הקלטת – לא היה ולא נברא. נקודה.

למה דווקא אתה? למה מעלילים דווקא עליך?

יש מי שקשה להם להשלים עם העובדה שכלבוטק ממשיכה להיות משודרת. נראה שזה טבע הדברים – במקום לפרגן למי שממשיך, ממציאים סיפורים.

כתבתי אז על השביתה. פירסמתי מאמרים במערב, בידעו ובהארץ. ולא קיבלתי תמורה עבורם. ככתבות האלה לא תקפתי את ההנהלה, דווקא דיברתי בשיבחה, והצנתי דרכים לנסות ולסיים את השביתה.

בדקו ומצאו שדיברתי עם מערכת העיתונים, הכתבתי את המאמרים בטלפון, והיתה גם שיחה למישהו העוסק בעיבוד תללילים. פורט אמר לי: עשית זאת למען

מישהו חיקה את קולי

מחרת המירסומים בעיתונים אמר אורגד:

הרגשתי מאוד לא נוחה. יש מי שמסית, רוצה לראות כאן דם, בלאגן. יש מי החושב שאולי הוא ירוויח מזה.

הגשתי תלונה במשטרת מרחב-ירושלים על התחזות תוך חיקוי קולי, ב"מטרה לזרוע מדון ולהסב נזק. יש בידי אשור רישמי על כך. לאחר שיקול, אני מתכוון להגיש תביעת-דיבה נגד העיתון "הארץ". לא נגד האחרים, מכיוון שהאחרים מצטטים את "הארץ" בצורה זהירה וקורקטית. היחיד שהיתה לו החוצמה לקבוע חד-משמעית שזהו קולי, למרות שזה לא נבדק במעבדה מוסמכת, היה העיתון "הארץ". הם קבעו שזה אני, על-סמך זיהוי של אנשים, אשר מראש נאמר להם: האם זה לא קולו של אריה אורגד בקלטת הזאת? יש כאן מגמתיות, זה כל-כך ברור!

במישטרה אמרו לי שהם לא בדקו את הקלטת הזאת. ביקשתי שהם יבדקו, והם אמרו לי שהם זקוקים לקלטת.

איך אפשר לומר שהיה לי מגיע לעשות דבר כזה? ראובן שפירא כותב שרציתי לרשת את גינת בכלבוטק, להשחית את מניו. אבל שיחת-הטלפון שקיבל שפירא היתה בחודש אוקטובר, ואילו אני התבקשתי להגיש את כלבוטק בסוף ספטמבר. אז היכן המגיע?

כמה אנשים ששמעו את הקלטת הזאת, ביניהם כמה אנשים מרשות-השידור בתל-אביב, אמרו לי: הקול בקלטת לא בדיוק דומה לקולך. הם העלו גלריה של חקיינים המסוגלים לחקות את קולי. הזכירו את יוסי ברק, חקין מעולה שאני מת עליו; את גידעון לב-ארי, שידע לחקות אותי טוב מאוד; וגם את הקריין אריה גולן. אבל אני לא מעלה על דעתי שאיש משלושם יתן את ידו למעשה מכוער כזה.

ברור שהמידע שהודלף לעיתונאים על-ידי המתחזה הגיע אליו מאנשים הקרובים לכלבוטק, מכיוון שהוא הפגין בקיאות בנעשה בתוכנית.

אז יש סיבויים שתזכרה בספרך גדול של כסף בתביעה שלך?

כן, בהחלט. אבל אני לא חושב על כסף, אלא על איך מישהו הצליח לחבל לי בעבודה. לא, לא אתבקש לוותר על תפקידי כמגיש כלבוטק. תעלומת הקלטת מצדיקה בדיקה, לא שינוי בשום דבר, כך נאמר על-ידי ההנהלה למיכ"ב-בועל של התוכנית, גידעון דרורי.

אז ביוזם ברגיל?

זה נראה המחיר של מי שעושה עבודות מסויימות בטלוויזיה, שהן כביכול זוהרות. העבודות האלה כנראה כרוכות בתשלום אגרה, חבל שזה כך.

אני תודה מה אנשים יכולים ערך להמציא?
עכשיו אני צופה לטיפול מישטרי ולפיצוץ התעלומה.

מדיניות

הפיל והשאלה

היהודית

התוצאה החשובה ביותר

עבודה להיות צימצום

מכרע של הסיוע

האמריקאי לישראל

איך יספיעו המאורעות המסחרים באירופה המזרחית על מעמדה של ישראל? במשך שנים רבות התרגלו הישראלים לראות בקומוניזם את אויב הציונות והמידינה. מאז ראשית המאה, כאשר הבולשביקים התחרו עם הציונים על נפשו של כל צעיר יהודי ברוסיה הצארית, קיימת בין שתי התנועות שינאה תהומית. האינטרמצו הקצר של 1947-1949, כאשר תמך סטאלין בהקמת המדינה היהודית, לא שינה יחס הדדי זה.

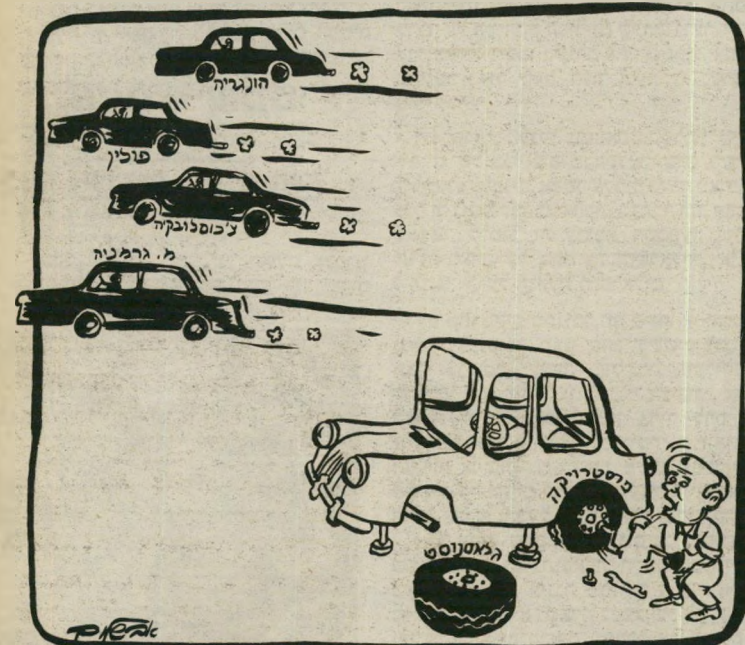
על כן התגובה האינסטינקטיבית של אזרחי-ישראל היהודים מול פני המאורעות הדרתיים היא של שימחה אמיתית, מהולה

העולם, וגם במרחב הערבי-ישראלי, חרלה ישראל מלהוות "נכס אסטרטגי" חיוני. כך נשטט מידי ישראל אחר הקלפים החשובים ביותר שהיו בידיה כלפי ארצות-הבית.

● המטרה הסובייטית העיקרית תהיה עתה התקרבות אל ארצות-הברית, כדי לזכות בסיוע כלכלי. כמו ורשה ובודאפשט, מאמינה מוסקווה שלייהודים יש השפעה מכרעת כי וושינגטון, ועל-כן תודרו לחדש את יחסיה עם ירושלים. על רקע זה יתחדשו גם היחסים הכלכליים, וכמה ענפי-כלכלה ישראליים יכולים לצאת מכך נשכרים.

● לעומת זאת עולה באופק סכנה חמורה מאין-כמותה. לאור ההזדמנות ההיסטורית, תקי ריש ארצות-הברית את מיטב כוחותיה הדרתיים למימון הרפורמות בגוש המזרחי. כך יעשו גם גרמניה ויפן. מכיוון שארצות-הברית סובלת מגרעון אדיר גם בלאו הכי, יצטרכו המשאבים הדרושים לבוא מתקציב הסיוע למדינות פחות-חשובות. בראש וראשונה: משתי המדינות העומדות בראש התור, והבולעות הוועות מדי שנה – ישראל ומצרים.

מכל התוצאות של המאורעות בגוש המזרחי, זו עלולה להיות הקובעת לגבי ישראל: הקטנה מכאיבה, מדי שנה, של הסיוע האמריקאי העצום לישראל. המשך האינתי-

פארה, ויחסיה המגונים של ישראל עם רוס-אפריקה, עשויים להקל על החלטה אמריקאית זו.

עלייה

עולים ויורדים

עלייה המונית? אולי.

האם מישהו חושב על

הבעיות? לא

אימרה ישנה אומרת: הישראלים אוהבים את העלייה ושונאים את העולים. אימרה זו עלולה להתאמת שוב.

המאורעות במזרח-אירופה (ראה לעיל) מחזקים את פעימת-הלב של ישראלים רבים. פוליטיקאים מפרחים מיספרים דימי-יוניים. הכל מאמינים כי עומדת לבוא עלייה המונית מן המיצבור היהודי הגדול בעולם, מחוץ לארצות-הברית: ברית-המועצות.

אולם זהו סיפור בעייתי מאוד.

חיים טובים. המוני היהודים, העשויים עכשיו לצאת מברית-המועצות, אינם ציונים ו/או דתיים. מגיעים אינם לאומיים. הם מחפשים חיים טובים יותר. האחרים כבר באו ברובם המכריע כשנים עברו.

(המשך בעמוד 12)

בשימחה-לאיר. אחרי שלושה דורות נדמה כי אילו הבולשביקים מתמוטט, בעוד שהציונות מחזיקה מעמד ומצליחה.

כמו ב-1956. בשוליים הימניים של הימנה הישראלית נלווית לשימחה גם מחשבה תועלתית. אם נעלם הפחד מפני ברית-המועצות, ואם העולם כולו עסוק באירועי אירופה המזרחית, האם אין זאת הזדמנות-פז לחסל את האינתיפאדה? על-ידי מרחק-דמים רגירוש המוני?

זוהי אותה המחשבה הנאיבית שהמריצה את דויד בן-גוריון לפתוח ב-1956 במלחמת-סיני, כאשר העולם היה עסוק בפלישה הברית-טאלית של הצבא הסובייטי להונגריה. הסתייברית-המועצות אינה די עסוקה, והיא שלחה אולטימטום אטומי לישראל ולבע-לי-בריתה. וגם הנשיא האמריקאי, דרווידס-אייזנהאור, היה די פנוי כדי לשלוח לבן-גוריון אולטימטום מקביל. בן-גוריון נסוג, שעות מעטות אחרי שהכריז על "מלכות ישראל השלישית".

● עם היעלם האיום הסובייטי ככל חלקי

(המשך מעמוד 11)

הנטייה הטיבית של יהודים אלה היא להצטרף אל אחיהם — בארצות הברית. המיתוס האמריקאי חזק מאוד בארץ-הסובייטית. ישראל, לעומת זאת, נראית כארץ קטנה ואוריינטלית. הנתיבה במלחמת-נצח. אם יוכרחו יהודים אלה לבוא לישראל בעל כורחם, עליידי אמצעים מינהליים — חוסר אשורות-כניסה לארצות-הברית, טיסות ישירות לישראל — הם עשויים להיות כאן דיירים ארעיים מאוד.

לא רק דמוגרפיה. עלייה זו עלולה לגרום להחרפה קיצונית ביחסים בין העדות בישראל.

סימנים ראשונים כבר נראים בשטח. אפשר לפטור אותם כגילויים של דמוגרפיה, אך אין זה משנה את המצב. הנתונים על מיספר המיפגשות החיות מתחת לקרעונו, רובן מיזרחיות, האבטלה הגוברת ושאר מכות עלולים לקומם נגד עלייה זו את החיילים המשוחררים ושאר צעירי רים, אם יהיה נרמה להם שמפלים אותם לרעה לעומת הבאים החדשים, האשכנזים. המזרח מושתק. האם מישור נותן את דעתו על בעיות אלה? נרמה שלא. כאשר הפוליטיקאים מתמגגים, המוח משותק. גם הפעם, כך נרמה, ייעשה הכל בדרך האילתור — ואת המחיר יהיה צורך לשלם לאחר-מכן. יהיה זה אבסורד לקלוט עולים חדשים ברירות שיתפנו עליידי יורדים, כנייהאריץ.

תקדים מישבתי

כל מיקרה מעצר

באיקסים - לדין מזורז

בבית המישפט

טרם החל מישפטם של האחים אלפרון ושותפיהם לכתיבה-אישום, וכבר הם יוצרים תקדימים מישפטיים.

יעקב אלפרון וידידתו

להבא, בראש התור

לפני תורש הוכנסו האחים יעקב וניסים אלפרון באיקסים, אגף מבוקר וקשה במיוחד בכלא-אילון. הדבר קרה אחרי שהתפרעו, לדברי הסוהרים, בעת ביקור. הם הוכנסו לבני רוד ליומיים, אך מכיוון שתקנות בתי-הסוהר אינן מרשות כלליה בבידוד ליותר מיומיים, הועברו משם האחים מייד לאגף-האיקסים. באמצעות עורך-הדין אורי בר-עון, הגישו האחים עתירת-נג'ג' של אסירים, המתבררת לפני שופט מחוזי. השופטת רות אליעז, שקיבלה את העתירה, הקציבה לפרקליטות 21 יום כדי להשיב עליה. במשך כל הזמן הזה נותרו האחים באיקסים. רק יום אחד בלבד לפני שמיעת התשובה לתעריף-החוזר האחים לאגף הרגיל. כאשר הגיע מועד הדיון, לא נותר לשופטת אלא לקבוע, על פי בקשת הסניגור, כי להבא תישמענה עתירותיהם של אסירים על מאסר באיקסים כראשית תור הדיונים. התרשמותה של השופטת היא, כי לעיתים קרובות ניתן להגיע להסדר כעתי-רות כאלה, ללא דיון בבית-המישפט.

האינתיפאדה

המתפרסמת בעיתוני היום הראשון, שלפיה הוא עוזב את כל העסקים שלו, איננה נכונה. "להיפך" הוא מסביר, "אני עובר למישרדים אחרים, ומרחיב את הפעילות. אני רק משנה את צורת ההתקשרות שלי בעיסקה-העסקתית. זה הכל: ואני ארוויח מזה יותר."

שלמה כוחבט ממעלות אומר בלהט שהאינתיפאדה ניצחה, וישראל צריכה להסיק את המסקנות הנדרשות. אבל גם הוא, פוליטיקאי, לא נכנס לפירוט של אותם מעשים.

עורך פלדמן, מנכ"ל התיאטרון הקאמרי, מגן, קודם כל, על הצבא. אולי גם בגלל דרגת הסגן-אלוף שהיתה לו בשירות הסדיר: "אין הצדקה שאחרי שנתיים של אינתיפאדה, והיחידים שמתעסקים עם האינתיפאדה, והיחידים שמתעסקים איתם, זה צה"ל. האני תיאודה זה לא מישפט גיבעתי. זו בעייה מדינית ופוליטית."

מה היא עשתה לך? באופן אישי, אני מתכוון.

זה הביא אותי למחשבות עגומות מאוד בקשר לעתידה של מדינת-ישראל. "אחר-כך דיברתי עם עוד אמנים, אנשי משק בכירים, אנשי-צבא במילואים. כולם, מניסיון אישי, שמחים להתבטא בעיתונות. לא הפעם. על שאלת האינתיפאדה, האנשים האלה התחמקו כאילו ניסיתי להביא אותם לדבר על חייהם הסודיים שלהם. נדבר, הם ענו, כאילו סיכמו ביניהם את התשובה, אבל תתקשר בעוד שעה, בעוד שעתיים. בערב, מחר בבוקר."

התקשרתי. מעניין כמה אפשר ללמוד על אופיים של בני-אדם מההקלטה שהם משי-מיצים למטלפנים. אפשר ללמוד הרבה מאוד, אבל זה נושא לכתבה אחרת. בכתבה הזו, מה שאפשר ללמוד זה עוצמת ההשפעה של האינתיפאדה על התודעה הישראלית, או, ליתר דיוק, על תודעת הישראלים.

הם מתחמקים מתגובה, זה ברור. או שהם נמנעים מתשובה, מפני שהם חוששים להסי-תבך בנקיטת עמדה פוליטית העלולה להפריע לקאריירה, או לדימוי הציבורי, או לארונות-ההובוקר, אבל מכאן צריך להסיק שהאינתיפאדה היא בעייה פוליטית. כמו חוק העובות או חוק מיהודה-י, משהו שבחוראי משפיע על החיים הממשיים, אבל אי-אפשר לחוש את זה בפועל, ולכן זה רק פוליטיקה. אבל ייתכן שהם אינם עונים בגלל סיבה שונה לגמרי. האינתיפאדה, הקיימת בעליל בעולם החיצוני, איננה מצליחה לעבור את סף-התודעה, והיא נשארת במצב של הדחקה. מה שלא רוצים לראות, מודחק אל העולם האפל של התת-מודע, ומשם הוא כבר יפעל את פעילותו הלא-מודעת.

אולי. הנושא הערבי תמיד הורחק עליידי יהודי המקום הזה, ומעולם לא הצליח נושא ערבי לעבור הודעות ריגשית אצל היהודים הישראלים, גם לא אצל החותרים מאז ומתמיד לפיתרון רציונאלי. הגיון — כן. רגש — לא.

הישראלים, המתייחסים אל האינתיפאדה הכוערת מעבר לדלת כאל נושא פוליטי, כאל משהו שיעלם אם רק יעצמו את עיני התודעה, כאל בעייה שתיפתר כמו שאר הבעיות הפוליטיות כאן, במשא של תיוקת במיסדרון הכנסת עליידי עסקני-המפלגות, וקוקים למנה נוספת של מציאות בוערת כדי להיווכח שמדובר במציאות, לא בבעייה. ואחרי שנתיים של אינתיפאדה, ובניגוד למה שאמר דן שומרון בכינוס של המרכז ללימודים איסטרטגיים, יכול להיות שהערבים בשטחים יגיעו בדיוק למסקנה הזאת, ויבינו שכדי לחדור לתודעה הישראלית צריך להגביר את האש, ואז, אולי מישור יריח את השריפה.

דן שומרון אמר בכנס שהוא לא רואה את הערבים עוברים למרי מזוין, "אולי רק בפינוי, אבל לא כדרך", ודן שומרון הוא הרמטכ"ל, והוא בטח יודע מה שהוא אומר.

עורך-הדין דויד גלס חזר לכבד בטוריי העיתונים.

אחרי קאריירה פוליטית מעניינת, עבר ב"שנים האחרונות לעולם המישפט. שם, כשותף (אחד מחמישה) במישרד-עורכי-דין ירושלמי, מצאה אותו הפרשה האחרונה.

במישרד עורכי-הדין, שבו הוא שותף, ער בר כשכיר עורך-הדין הצעיר שלמה דרעי, אחיו של שרה-פנים, אריה דרעי. גלס עצמו משמש כיום כיועץ המישפטי של סיעת ש"ס בכנסת.

על רקע זה טען בשבוע שעבר חברי-הכנסת מרדכי וירשובסקי כי יש טעם-לפגם בכך שדווקא מישרד זה קיבל את הטיפול בכנסת החוזים עבור הסדר פריט-החוכות של הר-שויות המקומיות.

★ ★ ★

הקאריירה הפוליטית של גלס היתה במפר"ל.

בין השנים 1974 ל-1977 היה מנכ"ל מישרד-הדתות. המפר"ל, כרגיל, היתה מפר צלת בין סיעות שהתגוששו ביניהן במרץ רב. גלס נמנה עם סיעת "ליכוד ותמורה", ש"בראשה עמד מנהיג המפר"ל, יצחק רפאל.

ערב הבחירות לכנסת התשיעית, ב-1977, קיבל גלס, לטענתו, הבטחה מרפאל שמקומו ברשימה לכנסת מובטח, ואור ירוק להתפטר מתפקידו במישרד-הדתות, כפי שמחייב ה"חוק, 100 ימים לפני הבחירות לכנסת.

גלס אכן התפטר, אך אחרי שלושה ימים, כשכניס רפאל את סיעת "ליכוד ותמורה", נבחרו בתמיכת רפאל מועמדים אחרים.

זו לא היתה הפעם הראשונה שגלס הרגיש שנרפץ עליידי רפאל. אבל הפעם היתה הר-משמעות שהוא מחוץ לכנסת ומחוסר-עבודה. או טילפן גלס ליהודה בן-מאיר, ממנהיגי "סיעת הצעירים" (בראשות זבולון המר), ו"אמר לו שהוא מקבל את הצעת הצעירים, שבאה עוד קודם לכן, ליוזם מהלך משותף להדחת רפאל. הפגישה נערכה בבית-הקפה אוסלו, ברחוב אבן-גבירול בתל-אביב, ובה חברו מנהיגי סיעתו של רפאל — אהרון אבר צהירא ודויד גלס — ל"סיעת הצעירים". רפאל הודה.

כיום מתחרט גלס על "מהפכת אוסלו" ומ"כנה את התחברותו לצעירים "טעות פטאלית. מישנה היסטורי, שאני מודה בו ברישגלי,

דויד גלס. שוב בעין-הסערה. אחרי

שיש לו חלק בהידרדרות המפר"ל, ובמיוחד בהידרדרותה ימינה, שהיתה סיבת פרישתו ממנה."

דווקא עם רפאל הוא נמצא בקשרי-דין רות עד היום, בניגוד למרבית שותפיו הפר-ליטיים בעבר. הוא הספיק להתנצל לפנין ולהודות בטעותו. הוא גם רי כן כדי להודות כיום שעשה מה שעשה בגלל מניעים אישיים. נסת התשיעית. או היתה המפר"ל בשיאה, וזכתה ב-12 מנדטים. בקרנציה היחידה שלו בכנסת הספיק גלס לשמש בתפקיד המכובד של יושב-ראש ועדת-חקיקה-חוקי-מישפט. הוא כרת ברית פוליטית עם אהרון אבירחצירא, שהפך מנהיג סיעת "ליכוד ותמורה" ושר-הדתות. גלס הפך מיספר 2 בסיעה.

לקראת תום כהונת הכנסת התשיעית הסתכסכו ביניהם אבירחצירא וגלס. בגלל מיסוריו של חברו של גלס, ישראל ליפל, מפקד מנכ"ל מישרד-הדתות. אבירחצירא פטר אותו בשל מאבקי-סמכויות מתמשכים ביניהם במישרד. הפילוג כסיעת "ליכוד ות-מורה" הפך קרע מוחלט כאשר התנהל ב-1981 מישפטו של אהרון אבירחצירא, שבו הופיע גלס, שותפו הפוליטי הוותיק, כעד מטעם התביעה דווקא.

הפילוג ב"ליכוד ותמורה", ועדותו של גלס במישפט, ביחד עם דיעותיו היוניות המובחקות במפר"ל שזעה ימינה, גרמו לכך שלא נבחר מחדש כמועמד לכנסת העשירית. הוא נשאר במפלגה עוד שלוש שנים. ב-1984 פרש ממנה, אחרי שפנתה ימינה מדי-ונילה משאימתן לאיחוד עם סיעת מצ"ד הקיצונית של חיים דרוקמן, חנן פורת ויוסקה שפירא.

הוא הצטרף למערך, בראשות קבוצה דתית קטנה בשם "תורה ועבודה". גם במערך לא שבע נחת. גלס, יונה בהשקפותיו המדיניות אך גץ תקיף בעמדותיו בענייני דת ומדינה, התאכזב ממה שהוא מכנה "אוורית ההתנש" אות, הקרירות והעוינות שיש למערך כלפי הציבור הדתי. הייתי שם חברי-לישכה וחבר-מרכז, אך הרגשתי כנטע זר. ראיתי שזאת מיפלגה אנטי-דתית. לא הצלחתי לתקן את המצע, את החלטות הוועידה. לא היה עם מי לדבר, ועובתי בשקט."

את המערך עזב גלס בראשית 1988. הוא

ח"כ גלס בכנסת התשיעית
לחור אחרי עיתונאים, לללק לפונקציונר דרנ' ז'

נשאר מחוץ למישחק הפוליטי לאורך-זמן.

★ ★ ★

כיום משמש גלס כיועץ המישפטי של סיעת ש"ס בכנסת, אם כי אינו חבר או פעיל בה. הוא חבר טוב של השר דרעי, שבו הוא תולה תיקוות רבות. הוא מקוה שש"ס תשמש כראש-גשר למהפך בציבור המזרחי כיחס לשלום, וכראש-גשר למהפך שילטוני שבו יחברו המפלגות החרדיות ל...קואליציה יית-שלום עם המערך ומפלגות השמאל. התהליך הזה יקרה. אינני יכול להעריך כאיזה טווח של זמן, אך הוא יתרחש. והו הסיכוי היחיד להתמודד עם השניניים החב"רתיים והדמוגרפיים, הפועלים לטובת הימין. הציבור הספרדי הוא יותר מתון ממה שנהוג לחשוב: גם מבחינה דתית וגם כלפי הערבים. בעצמותיהם לא בוערת האש האידאולוגית של ארץ-ישראל השלמה.

גלס חדרור תחושה שיש למנוע את ה-מילחמה הבאה בכל מחיר, גם במחיר קרע בעם. הוא רוגל בפיתרון של הקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל, ומוכן להסדר כלשהו גם לגבי מיוחד-ירושלים.

לדעתו של גלס חל שינוי בציבור, ובכללו הציבור הדתי, עקב האינתיפאדה הימית-משכנת והשניניים בעולם ובמיוחד-אירופה (אנשים שואלים: "לעזאזל, רק אצלנו נגור שתהיה חומה ניצחית של קיפאון ואיבה?")

בנסיכי הליכוד לא תולה גלס תיקוות מרובות (ואם זה תלוי בהם, נצטרך לחכות לפריצת-דרך עוד 200 שנה). גם לא בשר-המישפטים דן מרידור (אינני מהמתפעלים ממנו. אני בכלל לא אוהב אנשים מוסכמים. אני אוהב אנשים שנויים-במחלוקת, כי זה סימן שהם נלחמים על האמת שלהם).

★ ★ ★

מל מרידור שימש גלס כאחד הבלמים הרציניים לחוק-סדר: זכויות-האדם. הוא הופיע לפני סיעת ש"ס והסביר שם את ה-סכנות החמורות הטמונות בחוק, מנקודת-המבט של החקיקה הדתית. גלס טוען שבעוד שהחוק היה מונע כל חקיקה דתית עתידית, ואף מפר לרעת ה-דתיים את הסטטוס-קוו, הרי שלא תהיה לו משמעות אמיתית מבחינת זכויות האדם. שאף אחד לא יחיה באשליה: גם החוק הכי יפה על גבי הנזיר לא יבטיח את זכויות-האדם בישראל. חוקה לא מבטיחה שום דבר. מתוך 125 מדינות שיש להן חוקות כתובות, ובהן פרקים נהדרים על זכויות-האדם, רק 25 מהן דמוקרטיות. האם היה משתנה משהו ביחסינו לערבים עם החוק הזה? השמאל רק היה נתון על-התאנה לליכוד, שהיה מופיע כאביר זכר

צילן צביה, העולם הזה

יארר שקלים.

את הנוסחה הגואלת, שהתקבלה על דעת הבנקים, החשב הכללי והרשויות, הציע שר תפז של גלס למישר, רוני פיינשטיין. התוכנית עצמה מבוססת על שני עקרונות: פריסת-חובות וחובת התייעלות מבוקרת של מערכת השילטון המקומי.

גלס מודה היום כי טעו כשלא העריכו את הרגישויות הציבוריות הנובעות מקירבתו לשר דרעי, וכן מכך שאחיו של דרעי עובד כשכיר במישר. אך הוא טוען כי פעלו בתום לב.

"מדובר באלפי שעות-עבודה, במציאת נוסחות מסובכות של רבית והצמדה על חו-בות שונים. זוהי עבודה כלכלית, חשבונת ומישפטית מסובכת. אנו עוסקים בה מאז חודש מאי, ונמשיך לעסוק בה לפחות עד מאי בשנה הבאה. מדובר ב-200 רשויות, שכל אחת עובדת בממוצע עם ארבעה בנקים.

"אנו מאפשרים לכל רשות מקומית להצי-טרף להסדר באמצעותנו, אך לא מחייבים אר-תה. היא יכולה לעשות זאת באמצעות עורך-דין אחר.

"למרות שפעלנו בתום-לב, טעינו משלא הערכנו כראוי את הרגישויות. לגבי שכר-הטירחה מדובר ב-7500 ש"ח לכל רשות. שתקבל כל המניהלת, ושיתחלקו בין שלושת המישרדים. לפי כללי לישכת עורכי-הדין מגיע לנו פי 10 ממה שקיבלנו, אך מנכ"ל מישרד-הפנים התווכח איתנו ויכוח קשה מאוד. זה הרבה יותר זול מאשר כל רשות היתה ניגשת למו"מ על השכר בנפרד."

לגלס ברור שרבים רואים בדיומיונים את המיליונים שזורמים לחשבון-הבנק שלו ושל שותפיו, והוא מגחך על הסכום שיקבל בסופו של דבר. חוסר-הפירגון, לדעתו, הוא תכונה יהודית. מרגיז אותו בכל זאת היחס מצידו של מי שהיה אצלו חבר-עדה, כשהוא היה יו"ר ועדת-החקיקה-החוקי-מישפט, ואף קיבל ממנו סמכויות רבות ואפשרויות להתבלט. כוונתו למי שעורר את הפרשה, ח"כ וירשובסקי. "היינו חברים טובים. לדעתי, המינוים ש-מתבקש זה להרים טלפון ולשמוע את הצד השני של המטבע. שום דבר."

הוא מסתכל היום בצורה מפוכחת על הזירה הפוליטית: "הייתי ח"כ. ברוך השם שנגמלתי מזה. מהמירדף של הפוליטיקאים, דמוי-הסמים, אחרי כותרת. בשביל כותרת מוכן האדם לשכוח הכל.

"לעיתים, כשאני נקלע לכנסת כשאני מוכרח, ויושב עם ח"כ, אני רואה איך הוא לא מצליח להבטיח לך בעיניים, להקשיב לך הקשבה אמיתית. אני רואה את המתח הפנימי. את העיניים התרות אחרי העיתונאים, היריבים מהמפלגה, ואולי איזה פונקציונר

החבר שלי דרעי

דרג ז' שהוא חבר-מרכז, והוא חייב ללקק לו."

★ ★ ★

לס נראה רגוע. הפרשה שעלתה ב-שבוע שעבר תישכח בוודאי במהרה. הוא יחזור לחיות חיים נורמליים, פחות או יותר. הרחק מהתככים הבלתי-פוסקים, מי המתח ומההמולה התיקשורתית של ימי "מהפכת אוסלו", פרשת אבו-חצירא ומאבקי הסיעות במפד"ל, שהפכו אותה למיפלגה בשולי המערכת הפוליטית הישראלית.

"ש"ס מחליפה כיום את המפד"ל ככוח הדתי המרכזי במפה הפוליטית", אמר גלס. ואם ש"ס במרכז העניינים — אפשר להיות בטוח שגם גלס לא רחוק משם. הרי אי-אפשר להיגמל לגמרי.

גידעון סער-סרצ'נסקי

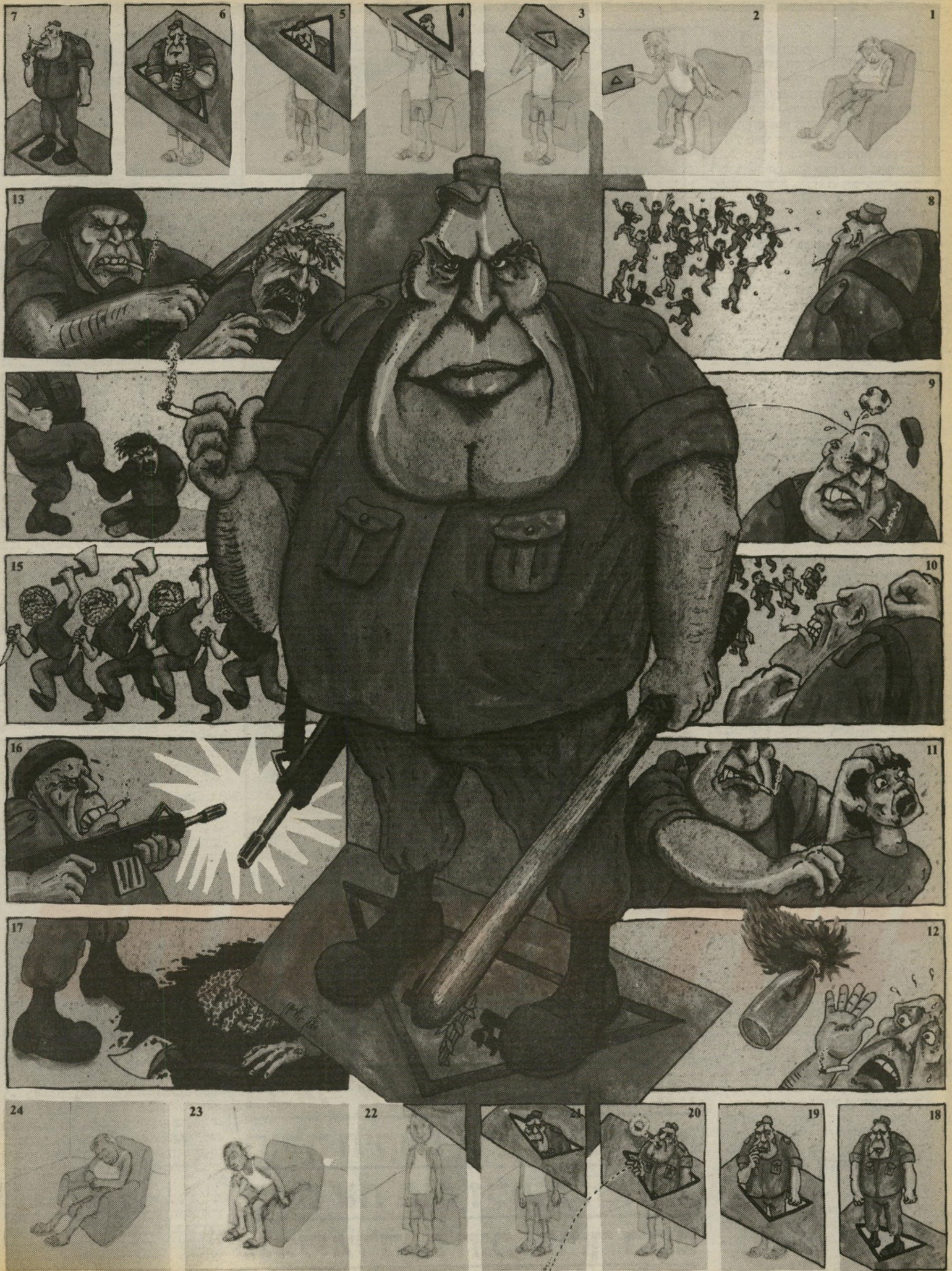
מתחרט על שהפיל את יצחק רפאל. אינו מתפעל ממרידור. תולה תיקוות גדולות בדרעי. חסם את חוק זכויות האדם. נגמל מלהיות ח"כ, ברוך השם

יות-האדם.

★ ★ ★

לס, ממושקף, כיפה סרוגה לראשו, מעשן סיגריות קטן ארוכות בקצב מסח-ר. הוא מדבר בטון אחד, מתוך מה שנראה כשלווה פנימית עמוקה וביטחון עז בדיועותיו. כך גם על הפרשה האחרונה, שקשרה את מישרד עורכי-הדין שבו הוא שותף עם ה-רשויות המקומיות, באמצעות מישרד-הפנים, שבו שולט חברו אריה דרעי.

הסדר פריסת-החובות, שעליו שוקרת מיני-הלת-ההסדר בראשות מישרד עורכי-הדין שבו הוא שותף, בהשתתפות מישרד רואי-חשבון ומישרד כלכלי, הציל למעשה את הרשויות המקומיות מהתמוטטות מוחלטת, אחרי ששקעו בחובות שהגיעו ל-2.5 מיל-

המוח היהודי ממציא לנו פאטנטים. שוב.

כפי"פ מזכה שוב

אביב ושהקמו לעצמם לשכות מפוארות. אילו ערך פרופסור אנגלי מחקר על מצב-הרוח אז, היה בהחלט יכול לקבוע שיש פער גדול בין ישראל-נגבה לבין ישראל-ללא-אביב. (עיינו ערך פירוק הפלמ"ח). לפני כן, כשהייתי חבר באצ"ל, היו העיתונים המחתרתיים שלנו מלאים בגידופים על המנהיגים הציוניים השמנים, כמו חיים וייצמן ונחום גולדמן, המטיילים בין מלונות-פאר בעולם, בעוד שמיטב הנוער לוחם בשילטון הזר בארץ. מתח כזה בין הלוחמים והמנהיגים הפוליטיים קיים בכל מלחמת-שיחור, וגם בכל מלחמה רגילה. זה טבעי לגמרי, ואין לזה השלכות סר ליטיות חשובות.

אומרים שאש"ף-יתונים אינו מעוניין בפיתרון, מפני שלא הוא ישלט במדינה הפלסטינית שתקום. גם זה קישקוש. אין ספק שערפאת וקבוצת המנהיגים הבכירים יתפסו עמדת-מפתח במדינה שתקום.

בוודאי יצטרכו להתחלק איכשהו עם ראשי האינתיפאדה. איש אינו יכול לדעת מראש איך בדיוק יפלו דברים. יש הרוגמה האלג'ירית. הצרפתים ניהלו משאומתן רישמי עם קבוצה של נכבדים אלג'יריים, שלא השתייכו רישמית לפל"ן (זה טבעי). כרגע שהושג הסכם-השלום, נעלמה קבוצה זו. את השילטון באלג'יריה תפסה הממשלה הזמנית, שהוקמה על-ידי ראשי המרד בחו"ל. אחר-כך בא אחמד בך בלה, שישב כמשך שנים בכלא הצרפתי, והשתלט על המדינה. אחר-כך בא הוארי בומדיין, מפקד הצבא הסדיר של הפל"ן שביילה את שנות-המאבק בתונים השכנה, והדיח את בך-בלה. החלוקה בין פל"ן-פנים ופל"ן-חוץ לא עמדה בשום מיבחן. האמת הפשוטה היא שאין שום הבדל רעיוני בין אש"ף-תונים ואש"ף-שטחים, כביכול. אותן המפלגות הפלסטיניות (פת"ח, החזית העממית, החזית הדמוקרטית, הדתיים וכו') קיימות פה ושם. אש"ף-תונים אינו נמצא בתונים מרצון חופשי, אלא מפני שאנשיו ייהרגו או ייאסרו אם ינסו לחזור ארצה. כל פלסטיני יודע זאת.

אחמד אבראחמו, המנהל כיום את המאבק ברמאללה מטעם פת"ח, הוא אש"ף-שטחים. אם יחליט השב"כ לגרשו מהארץ, הוא יהיה אש"ף-תונים.

האם יש הבדל עקרוני בגישה בין המנהיגים בתונים לבין הלוחמים בעזה? בהחלט לא. אלה גם אלה רוצים באותו הפיתרון עצמו: הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, שביירתה וירושלים המזוהית, תוך הסכם והסדר עם ישראל.

יש קיצוניים יותר, שאינם מסתפקים בזה. יסודנים איס-לאמיים, אנשי אברג'ידאל ורומיהם. הם מיעוט בשטחים הכי בושים, והם מיעוט בציונות הפלסטיני כנכר. גם מבחינה זו אין הבדל בין פנים וחץ. אם כן, היכן ההבדל? בהרגשת הרחיפות? אולי. בוויית-הראייה? אולי. אבל אלה הם הבדלים בלתי-משמעותיים. קשה לי לתאר שרעוליה-פנים בשכם, שמיטב חבריהם הוצאו להורג על-ידי צה"ל, יהיו גמישים יותר מאשר הרסולומטים המנוסים בתונים.

כל פלסטיני מבין שהנהגה מאוחדת היא נכס לאומי, שאין שני לו בחשיבותו. כל פלסטיני מבין שמעמדו הבינלאומי של אש"ף, שנקבה במאמץ של שנים, הוא אוצר יקר.

הניסיון להקים "הנהגה חלופית" בשטחים ייכשל לחלוטין, מפני שהוא נוגד את חוכמת-החיים של העם. לא נצליח כזה לגביהם, כשם שהאנגלים לא הצליחו כזה לגבינו. הקישקוש על "אש"ף-תונים-אש"ף-שטחים" ייעלם ויישכח, כמו הפיטפוט על פלאם-צולה, כמו האופציה הירדנית. הוא ישכנע רק את הישראלים.

לאותה נוסחת-פלא היו כמה מקורות, חלקם פסיכולוגיים ופסיכופאטיים. אבל עמדה מאוחדת גם מגמה הגיונית-כביכול: הסכם עם חוסיין יהיה יותר זול. לחוסיין יש כבר עיר-בירה, עמאן, ואין הוא זקוק לירושלים. הוא יוכל לוותר עליה. הוא יוכל גם לוותר על שטחים נרחבים ממערב לירדן. מה לו ולעזה? מה לו ולטולכרם? הוא יסתפק בתוכנית-אלון (וזכרים אותה?).

מה נשאר מכל זה? כלום. האופציה הירדנית נמוגה כמו החתול ב"עליסה בארץ הפלאות". אפילו החיך (של המלך חוסיין) נעלם. אבל זה לא מפריע לאיש מבעלי האופציה הירדנית ו"ל

לדגול כיום בפאטנט של אש"ף-תונים-מול-אש"ף-שטחים, וב"א אותה הבעה של ידענות מלומדת.

תחיל בסיפור על הנהגתם בארמונות המפוארים בתוניס ובסוויטות המלכותיות בעולם. בתעלול של לוחמה פסיכולוגית, זה מוצלח. כתמונה של מציאות, זה קישקוש.

ליאסר ערפאת אין ארמון ואין וילה. הוא חי במסוסים, נע ונד כמו היהודי הנודד. חצי תריסר מוסדות-יביון מבקשים את נפשו. איש אינו יודע איפה יישן בלילה הבא. גם הוא עצמו מחליט על כך רק כרגע האחרון.

החברים שערכו ביקור אצל אברג'ידאל, כדי למלא את גופו בכמה עשרות כדורים, לא מצאו אותו בוויילה מפוארת. סתם בית קטן, שבו גר עם אשתו וילדיו.

כל ראשי אש"ף מהווים יעדים לכמה מוסדות-יביון ואירי-גוני-טרור. חיהם אינם חיים נהנתנים, כשם שמנחם בגין ויצחק שמיר לא היו בנחיות במחתרת. איש מהם אינו חי ברמה של שר ישראלי מצוי. כל אחד מהם היה לוקח ברצון את ביתו של אריאל שרון או את הווילה של עוז וייצמן.

נציגי אש"ף ברחבי העולם חיים ככל הנציגים הרדי-לומטיים. בשום עיר אין הדיור שלהם עולה על זה של שגריר ישראלי במקום. (ביקרתי בכמה ערי-בירה בבתיהם של שני הנציגים היריבים, ואני יכול להשוות.) גם כל אחד מהם הוא יעד להתנקשות בכל עת.

לסיפור כולו אין אחיזה במציאות.

אין פירוש הדבר שלא יתכן מתח מסויים בין הלוחמים בקסבה, המחרפים שלא נפשם יוסיים בעימות עם חיילי צה"ל, ובין הנהגה הרחוקה. בוודאי שיש. תמיד יש.

כאשר שרתתי בחטיבת גיבעתי במלחמת תש"ח, היה ליכנו מר מאוד על האדונים החדשים שעשו להם חיים בתל-

התהליך חוזר על עצמו כל כמה שנים. מישור בשילטון ממציא נוסחה חדשה, כדי להצדיק מדיניות מסוימת. חיש מהר עטה כל הלהקה המגוננת של זוריריהעט על המציאה. מלחכי-פינכה מכל הסוגים — פרשנים, פרופסורים, עיתונאים ושאר עטים-להשכיר מגלי גלים את הנוסחה. כל-התיקשורת מתמלאים בדברי-פרשנות מלומדים, המסתובבים כולם סביב נוסחת-הפלא. נכתבים עליה מחקרים מלומדים. נערכים עליה ימי-עיון.

בעבור זמן משתנה המציאות. השילטון מאמין לעצמו נוסחה חדשה. ואז כל הזורירים עטים על זו, בתיקורה שאיש לא יזכור מה צייצו אתמול.

הרוגמה הקלאסית היא פרשת סלאם-צולה. זה היה בראשית שנות ה-70. הנשיא המצרי החדש, אנוור אל-סאדאת, הציע "סלאם". גולדה מאיר לא רצתה בשלום, מפני שלא רצתה להחזיר את סיני. מישור גילה כי סלאם אינו שלום. סלאם זה סתם. שלום אמיתי הוא "צולח". ומכיוון שסאדאת לא הציע "צולח", אלא רק "סלאם", הרי אין כל ערך לדבריו, וצריכים להתעלם מהם.

באה מילחמת יוסי-הכיפורים. אלפים נהרגו. כנופטי-השלושה — גולדה מאיר, משה דיין וישראל גלילי — סולקה. מלחכי-פינכה נשארו. עכשיו קמה לעינינו רוגמה חדשה.

י צחק רבין המציא נוסחה: יש אש"ף-תונים ויש אש"ף-שטחים.

עם אש"ף-שטחים אפשר לדבר. הם אנשים רציניים. עם אש"ף-תונים אסור לדבר.

אש"ף-תונים זה חבורה מושחתת. אנשיו חיים בוויולות מפוארות ובסוויטות מלכותיות בנתי-מלון יקרים. הם לא רוצים בשלום, נוח להם ככה.

תושבי השטחים הכבושים — סליחה, יש"ע — מואסים באש"ף-תונים. הם יורעים שאש"ף-תונים זה חבורה של נהנתנים, החיים על חשבונם. הם הקימו מתוכם מנהיגות חדשה. עם זו כדאי לנו לדבר.

תמונה נוחה, מאוד משכנעת. אין כמעט מידוחן, ערכיסט, פרשן, שאינו חוזר עד בוש. היא מנומקת בהרצאות מלומדות בימי-עיון מלומדים. מי שאינו חוזר עליה, אינו IN. לא יכירו מקומו בחברה הפוליטית-אקדמית-תיקשורתית. אז זהו. מוות לאש"ף-תונים. תחי ההנהגה החדשה בשטחים. פויצל אליהוסיני בן. יאסר ערפאת לא.

מאחורי הסיסמה מתחבאת, כמוכן, כוונה פוליטית. עיקרה: להפריד בין מיליון וחצי תושבי הגדה והרצועה לבין שני מיליון הפלסטינים החיים בחוץ (ובמובן 800 אלף הפלסטינים החיים בישראל עצמה).

אם תקום הנהגה עצמאית בשטחים הכבושים, עצם קיומה ישמש כאמלה לשלילת הלגיטימיות של אש"ף, שזכה בה כרה בעולם כולו. האומה הפלסטינית, אומה של ארבעה וחצי מיליון נפש, תפורר לחלקים קטנים. עם המנהיגות המקומית אפשר לדבר על פיתרונות קטנים וזולים — קצת אוטונומיה, קצת זכויות. אבל לא מדינה, כמוכן. לא עצמאות לאומית. לא מיסגרת לאומית ממלכתית.

אין לנו מילחמה בעם הפלסטיני, חלילה. יש לנו רק מילחמה באש"ף-תונים, אותה חבורה רחוקה, מושחתת, שאין לה שום קשר לאינתיפאדה, למי אורעות בשטח, לבעיית האמיתית.

הסיפור כולו מזכיר נוסחת-פלאים קודמת, ששלטה במ"קומותינו כמשך שנים רבות: האופציה הירדנית.

מי שיבדוק היטב ימצא שכל אותם פוליטרי-קאים-פרופסורים-פרשנים (פס"פ, בקיצור), המגלים עכשיו את ההבדל התדומי בין אש"ף-תונים ואש"ף-שטחים, דגלו אמש באופציה הירדנית. אין עם פלסטיני נפרד. כך שינגו. יש עם ירדני-פלסטיני. ההנהגה הפלסטינית האמיתית היא ממשלת-ירדן. איתה צריכים להתסדר, והכל יבוא על מקומו בשלום.

אלי דסר. העולם הזה

דני קובס

דני רובס (מימין) הזמר המצליח ביותר בשנה האחרונה, השתעשע במסיבה בשיערה של הזמרת היפה והמוכשרת מזי כהן, שהתפרסמה באופרת-הרוק המחאתית "מאמי" בשיר על הפלסטינים. הוא לקח בידו קווצת-שיער והצמיד אותה לשפתו העליונה, וכך נראה כבעל-שפם. כמו הצייר המנוח סלואדור דאלי. הזמרת שופעת-השיער לא חשה בדבר.

הבוהמה התלאביכית בשנות ה-70 המאוחרות, התחיל ב־אחרונה לגלות עניין בתחומי־תיקשורת שונים. בינתיים עבר קורס יסודי בעריכת סרטי־וידיאו.

■ השפעת האשה במיגרש הכורגל היא נושא למחקר. שד"ך מכבית'לאביב, **מוציא אור**, נ"ה, נפצע בברכו במהלך מיש' חק. עם שריקת השופט, ניגש אליו איווניר והתפרץ כלפי צ'קו. השחקן היה כל כך גסער, שארבעה משחקני קבוצתו אחזו בו כדי להרגיעו. במהלך המהומה הזאת ניגשה אליו אשתו **עופ"ה** רות. תוך פחות משה נטעו באר פו שהיהים אל תל הנוכחים.

■ בהקלטות לתוכנית "הטל-וויזיה מוצ"ש, בהנחיית **אבי אתגר**, היה פריט שעורר עניין

ובירך אותה על התערוכה המוצ' לחת שלה. הוא אף הוסיף שסיפרו לו שהציורים שלה מאוד יפים. עם סיום דבריו הבהירה לו רוזנ' שטיין שהיא עוסקת בפיסול ולא בציור. בן־סירא היה נבוך, אך יצא מהעניין בכריחה.

■ הרקניית זינט אורדמן,
מלהקת המחול בתדור, נסעה
עם הלהקה לרוסיה, לסדרה של
הופעות. בכל ההופעות ישבה ב'
שורה הראשונה אשה קשישה,
כשהיא עטופה בפרוטה מיניס'
כיסתה את כל גופה. היתה זאת
הברונית בתישבע דהירוטי'
ישילד, הפטרונית שממאת מח'
לתה חרוקה לכיסא-גלגלים,
עוברת שלא מונעת ממנה ללוות
את הלהקה במסעותיה החשובים.

■ עורך-הדין שימחה זיו, מי שהיה אחד הבולטים שבאנשי

רחל אבריר העולם הזה

שולמית לפיד

שולחית לפיד (מימין) הסופרת, ובעלה העיתונאי יוסף ("טומי") לפיד (עומד מימין) הם הורים למירב בת ה־23. בחגיגת הבר־מיצווה של רמי, בנם של יצחק ואתי ליבני – נפגשו השבוע עם המחותנים שלהם, עמיקם גורביץ' (עומד משמאל) ואשתו טובה (לידו). שבנס, איתי, בן ה־24, ישא לאשה את מירב. החתונה תתקיים כנראה בחודש וויני.

שמאל הוא נכנס לטלויזיה.

■ במשך חודשים ריבירו ב־תלאיבי על הטילו שמארגן אישהחברה אילן לזמציים, במלואת 10 שנים לחתימת חוזה השלום. ווא ערך עסק בנסייתם אנשי מיסרדיהחוץ במצריים ובשארל, ואף ערך כמה גיחות לואאריה, וחור כשבידיו עלוני פירטום ממשימים לצורך הטילו. ככל חוגיהבליינים התלאיבי היה מעורב בנסיעה, ובעיתונגם ופייעו רייעות על הטילו הגם רנדויני שתוכנן לז בדצמבר. אך כשגזיע המועד החבר שנהסיעה בוטלה בגלל מיעוט משתתפים. לדברי לוי, הפכה מצריים ליער לאפופולוטיס, מאז פרשת המלית ונוטה. ורבים ביטלו את

ושלחה את הציור שלה על שם בתה, **איריס**, וזכתה במקום הראשון. כשהיא באה לקבל את הפרס, אות-כבוד צייון-לשבת, נהרה מהמרגנים לגלות שמדובר בהרבה באשה נשואה ואם לילדה. תחילה סירבו לאשר את זכייתה. היא טענה שמכיוון שמדובר ב"פרס-כבוד בלבד, ולא בכסף, היא זכאית לקבלו."

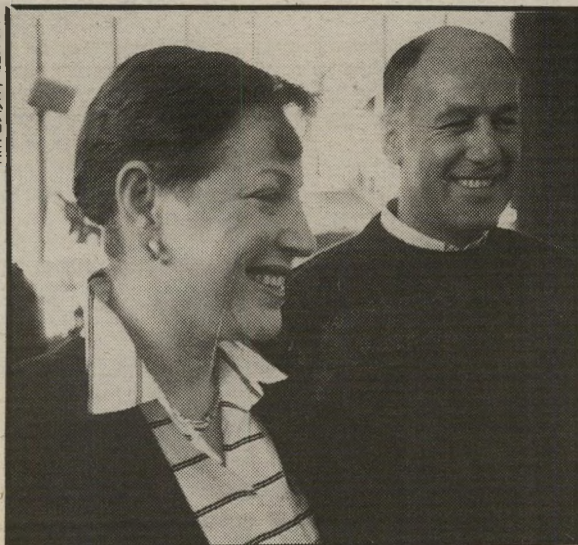
■ ליוסי קריים, עורך פרו-
זה, מלאו השבוע 50.

■ לפני חודש סעד העיתונאי **אמיר פלג**, איש חדשות, באחד מבתיהקפה בתל-אביב ושילם 15 שקל בצ'ק. לפני שבוע קיבל דף-חשבון מהבנק, ולהפתעתו ה' רבה גילה שהצ'ק הוסב לסכום

של 150 שקל. הוא ערך בירור קצר, ואחרי שקיבל מהבנק צילום של הצ'ק, הוא גילה שהוא זויף ונפדה בבנק ערבי בעזה. כעת הוא שוקל לתבוע את בעל בית הקפה לדין.

■ **שחקני** קבוצת הכדורגל בית"ר ירושלים עברו תהפוכות רבות בשנה האחרונה. השחקן **אלי בראזמו** היה מסוכך בחורבות כספיים שהעיקו עליו, פגעו במידת-מה בתפקודו. בימים אלה ניתן לראותו מחייך. הוא הגיע להסדר עם נשיו, וישלם להם 400 שקלים בחורש, עד לפרצויו הנוכחי.

■ השחקן הוותיק יענקל'ה
בן-סירא ניגש לפסלת ואשת-
החברה מלכה רוזנשטיין.

רחל אבנרי: העולם הזה

פנינה דבורי

פנינה דבורין מי שהיתה התובעת בפרקליטות-המדינה, שהיא כיום עורכת-דין פרטית, קיצצה את שיערה בראשונה זה 10 שנים. היא קיבלה מחמאות על השינוי, אך הבהירה שהיא מתכוונת לחזור לתסרוקתה הקודמת. בשפירה תאריך: היא הופיעה לצד בעלה זוהר דבורין (ממין).

צורד

שמואל סלבי, המנכ"ל החדש של משרד-העבודה והרווחה, סובל מ"צרידות חזקה. הוא לא סתם צורד, הוא בקושי מדבר. בשיבות ועדת הפנים של הכנסת הקדים חבר-הכנסת יהושע מצא את דבריו של סלבי במי-ליס: "הטו אוזן, גם מכיוון שיש לו מה להגיד וגם מכיוון שהוא צורד". בתום דבריו אמר מצא: "אולי מצאתי פיתרון לבעיה איך לקבל הקשבה מוחלטת בשיבות - להיות צורד".

הבעיה התחילה לפני שנה, בעת משאימות קואליציוני. בהתחלה חשב סלבי שהצרידות היא תוצאה של עייפות או מתח נפשי, אולם התברר שהוא נדבק בוורוס כלשהו. לפני חצי שנה הוא עבר ניתוח, אבל הבעיה לא נפתרה. הוא גם ביקר אצל רופא-הזמרים הידוע, הד"ר יש"ר אל נגריס. כמה פרופסורים מדברים על אפשרות לניתוח נוסף.

ר.ב. קצידימסטר צולם בתוך בית כשהוא מדבר בסלנג של עבריינים. עם סיום ההקלטות התברר לאתגר שהוא עבר בשבע דקות את הזמן המוקצב. בליט ברירה החליט להסיר את הקטע הזה, ולשמרו לתוכנית אחרת. בליט-שבת שמח מאוד על ההחלטה הזאת, כי בתוכנית-הבידור סופסוף של גבי גזית הופיע עורדין שריבר עם לקוח, אסיר משוחרר, בסלנג המקובל של אנשי העולם התחתון. עורכי מוצ'ש הרגישו שניצלו מי פאשלה. איך היו נראים אילו הופיעו כעבור 24 שעות בפריט דומה?

■ חבר הכנסת מיכאל קליינר מהליכוד בא השבוע למצוה זאב כדי לשמוע תגובות על הראיון עימו, שהופיע בגליון האחרון של העולם הזה, שבו הביע דיעות יוניות. הוא נתקל בפעילי התנועה, שחלקם הביעו מורת רוח על הדברים שאמר. קליינר

גליה אלבין בת 40 (בתמונה באמצע) משוחחת עם ובמקביל משענה את ידה על כתפו של בעלה-לעתיד קובי בן 36, שהשתגל חיש מהר לאורח-חיה, הכולל בילוי בהרבה מסיבות נוצצות שאליו הוא מוזמנת. גליה אלבין, שהתאלמנה לפני ארבע שנים, הצהירה שקובי הוא הגבר האידיאלי לגביה.

ע. הלל המשוור, (בתמונה מימין, בעל-מישקפיים, בחברת השחקן עזרא דגן) חגג באיחור של שלושה חודשים את יום-הולדתו. המשוור הוא אב לשלוש בנות - טלי

עומר (השמאלית) בימאית הצגות, נולי עומר (האמצעית) שחקנית, ולולו (הימנית), תלמידת-תיכון. הלל הוא גם אדריכל-גנים ותיכנן את "גן צ'רלס קלור" בתל-אביב ואת "גן-הפיסגה" ביפו.

הצרות של יהורם

אלי דסה, העולם הזה

גאון השבע 20 ק"ג פחות

עובדים וצוות-השחקנים מאיימים כבר השבוע לפעול לקבלת שכרם, ואחר האמצעים שינקטו יהיה להשיב את ההצגות המועלות באולם "סינרמה" בתל-אביב. מקורביו של הזמר מוסיפים ש"אם המישר יכנס לקשיים, לא ייפגע מכך הזמר עצמו, בגלל ה"עובדה שאלה הם חובות עיסקיים בלבד, ואין להם קשר לרכישו הפרטי. עוד סוענים המקורות שהזמר רזה בקרוב ל-20 ק"ג באתרונה, בגלל המתחים הרבים שבהם הוא מצוי, ולא בגלל התפקיד שאותו הוא ממלא במחזמר.

הזמר יהורם גאון, כוכב ומ"פיק המחזמר "קובלן", עלול למצוא את עצמו במצב מאוד לא-נעים, אם עובדיו מישרו וצוות-המחזמר לא יקבלו את שכרם. לדבריו מקורביו של גאון, צבר משרד-ההפקות שלו, "המשחמש" גרעונות כספיים של מאות-אלפי דולארים. גאון ושותפו לעסקים, יוסי גרין, הימרו על "קובלן" והשקיעו הון-עתק. בתחילה עוד נראה שהמחזמר הזה, בגירסתו החדשה, יהפוך ללהיט-ענק, אך הסתבר שלא כך פני-הדברים. מדברים על סגירת המישר, ה-

והתרמות במלונות-פאר בנוכחות אנשי המאיון העליון, שאיישו את המקום בהמוניהם. עתה הגיע המודעות גם לגורמים אחריהם. אחד מהם הוא איש חיי הלילה, שונו גבריאל, בעל מועדון-הלילה לשעבר אריאנה, שהוסב לאולם-התנועות. הוא תרם

גיסה להבהיר להם שהוא לא מתכוון לתמוך בוויטור על "יהודה ושומרון", למרות שכך השתמע מדבריו.

■ חבר-הכנסת חיים רמון, יושב-ראש סיעת-המערך בכנסת, הוכיח השבוע שהוא בכחית נאה דורש אך לא נאה מקיים. רמון הוזמן להרצות במסיגרת המועדון הפוליטי של בית-הספר-התיכון המקיף בהרצליה. למרות הגשם העז, שירר באותו יום, הגיעו ל-100 תלמידים ומורים, כשהם רטובים עד לשד עצמותיהם. התלמידים המתינו והמתינו. כשעברה שעה וחצי רחבה-הכנסת לא הראה סימן חיים, הם חזרו לבתיהם מאוכזבים וכעוסים. חמישה ימים לאחר מועד ההרצאה שלא התקיימה, לא קיבלו התלמידים הסבר לאי-בואו של רמון.

■ עד באחרונה התרגלו נציגי התיקשורת הכתובה והאקסטרניט לסקר אירועי צדקה

פסוקי השבוע

● הזמרת נורית גל-רון, על איסור השמעת שירי-מחאה בטלוויזיה ו-בידיו: "בהתחלה ניסו לעצום לנו את העיניים. עכשיו מנסים לשתום לנו את הפה!"
● אמיר אורן ב"דבר", על יצחק שמיר: "קשיש, אם גם לא ישש, ובעליל לא תשיש!"
● אלמוני: "לעשירים אין מספיק חודש בשביל לגמור את הכסף!"

נעמי רון וזוהר אדל-יאב

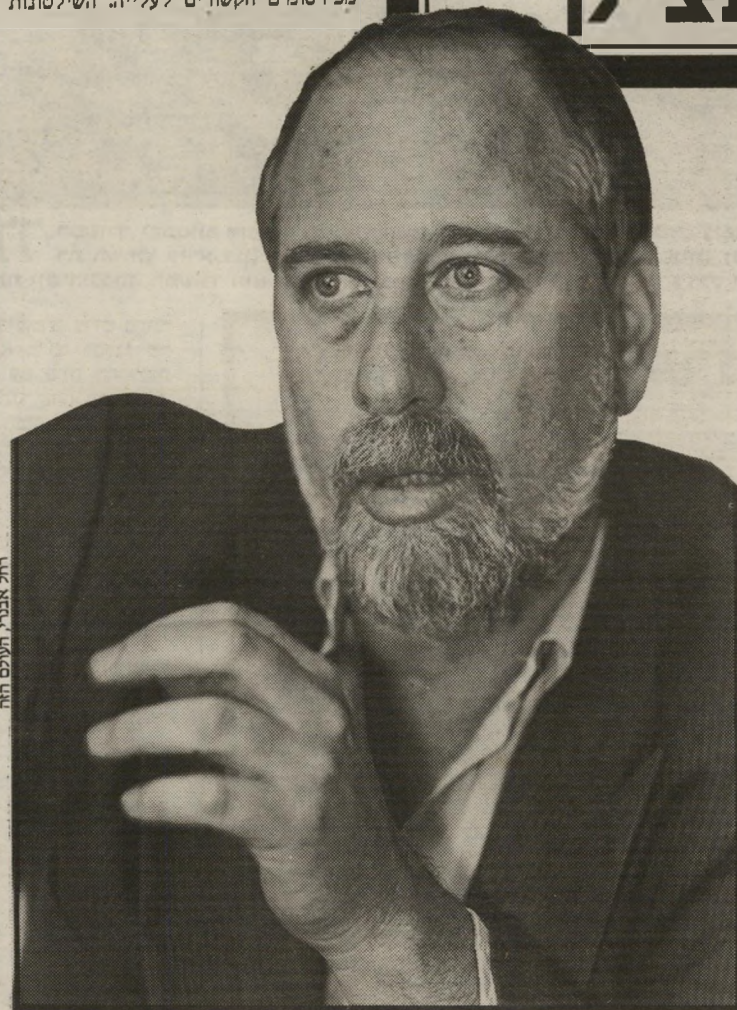

בת השמונה, בתם של הבדרנית ציפי שביט ובעלה, המפיק אבישי דקל, מפתחת דימיון מדהים לאמה, לא רק בחזות אלא גם בשפת-הגוף. לתמר כישרון ריקוד, ובאחת המסיבות רקדה עם שתי חברות לשימחת-ההורים.

תמר דקל

אורי אבנרי שוחח עם עידו דיסנצ'יק

לקבל הכרעות מהסוג הזה.
ניקח את הדוגמה הכי פשוטה. אף אחד
יש דוגמות פחות בולטות, כמו הימנעות
מפירסומים הקשורים לעלייה. השילטונות

תל אביב, העולם הזה

● בשנים האחרונות יש תופעה
שאתה התחלת בה. הבנים של ה-
מייסדים באים במקום אבותיהם.
אתה באת במקום אריה דיסנצ'יק,
ממייסדי "מעריב". עכשיו בא נוני
מוזס במקום נוח מוזס, מבעלי
"דיעות אחרונות". האם חילופי
הדורות ביאו לחילופי סיגנונות
בעיתונות?

כן, אני חושב שהם כבר הביאו. אני לא
יכול להעיד על מקומות אחרים, אני יכול
להעיד רק עלי ועל אבי. אני חושב שהתפיסה
העיתונאית שלו היתה מלווה בהרבה יותר
עכבות מאשר התפיסה העיתונאית שלי.

● מבחינת מה לפרסם ומה לא?
מה לפרסם ומה לא, ומה בדיוק העיתון
נועד לשרת, כי אדם ש...

ניקח את אבי, יהודי שבגיל 16 היה בין
מייסדי בית"ר בריגה, וכל המסלול שלו עד
שהוא הגיע ארצה ב-1934 ונקלט בעבודה
עיתונאית שוטפת ב-1936 היה בכלל מסלול
של שליחות ציבורית למען הקמת מדינת
ישראל, או ישות ציונית. זה הטביע בו
חותמות מיקצועיים לעתיד. הוא ראה בעבודה
העיתונאית, בין השאר, גם שליחות שכא
לעזור בהקמת המדינה, ואחר-כך לשמור
עליה וכו' וכו'.

אבי היה יכול בקלות — באותה המידה
שהוא נהיה עורך מעריב — להיות גם חבר
כנסת, או פעיל פוליטי מסוג אחר, כי המסלול
היה מוגדר, מה צריך לעשות בחיים: להקים
מדינה יהודית.

אני כבר גדלתי אצלו — נולדתי לפני
קום המדינה, אבל עמדתו על דעתי רק אחרי
קומה — כאשר כל מה שהוא מנסה להגיד לי
זה שאמנם הנה יש לנו מדינה, והמשימה
הזאת הושלמה, ואתה צריך לדאוג שהמדינה
הזאת תהיה מדינה נורמלית ככל המדינות.

שיש צורך בצנזורה הצבאית. זו הדוגמה הכי
בולטת.

יש דוגמות פחות בולטות, כמו הימנעות
מפירסומים הקשורים לעלייה. השילטונות
לפעמים פונים: אל תכתבו שיש טיפוס של
עולים מארץ מסוימת. למה? זה יפסיק את
הטיפוס, זה ירגיז את ההוא, ירגיז את ההם.
בנושא זה יש לעיתים מצבים, שמדינת
ישראל נוקטת איזו שהיא עמדה מאוד לא-
פופולרית, שאנחנו ביקרנו אותה גם במעריב
ומבקרים אותה בהרבה מקומות; אבל
מאחוריה מסתתר עניין כזה, שיש איזה נתיב
שבו יצאו יהודים, ומדינת-ישראל נאלצה
לנקוט באיזו שהיא עמדה לפחות של ש-
ואלתעשה, או אפילו של תעשה-דבר-לא-
טוב, כדי לשמור את הנתיב הזה פתוח.

● השאלה היא: איפה הגבול?
האם הגבול זה? היכן הגבול של הדבר
רים שאתה מרשה לעצמך שלא ל-
פרסם, מפני שאתה חושב שה-
פירסום יזיק למדינה, או לאינטרסים
מסוימים של המדינה. האם הוא זה,
בהמשך השנים האחרונות? אם נחזור
לפרשת-השב"כ ב-1984, האם היום
קנייה-מדינה שלך הם כפי שהיו אז?
ראשית, הגבול הזה מותנה במצפנו ה-
מיקצועי של כל אחד ואחד.

● אתה מתכוון אליך?
כן. ושנית, הגבול הזה באופן כללי זו. אני
מניח שהוא זו גם אצלי. אני פשוט לא יכול
לתת לך תשובה בעניין פרשת-השב"כ, כי אז
אנחנו גרסנו שצריך לגסות לטפל בפרשה
בצורה לא-פומבית; מתן הפומביות לפרשה
הזו, אם אפשר להשתמש במילה הזאת, השוט
שהגפנו מעל לראש-הממשלה, בניסיון
לשכנע אותו לטפל בפרשה בצורה שהיתה
צריכה להיות מטופלת, בלי הפומביות.
בסופו של דבר את הפומביות קבע גורם
תיקשורתי אחר, לא אנחנו. הטלוויזיה. אולי
משום שלא הצלחנו לשכנע את ראש-
הממשלה לעשות את מה שחשבנו שהוא צריך
לעשות. ואולי זה היה יוצא במילא.

● האם עיתון אמריקאי מבובר,

לא בוער בעצמותי

מה היית עושה אילו נודע לך שהמלך חוסיין
הוא סוכן המוסד? היית מכרסם? "זה טירוף
מוחלט!" אומר עורך העיתון "מעריב", ומדבר
על יחסיו עם אביו ועם "דיעות אחרונות"

לפעמים פונים: אל תכתבו שיש טיפוס של
עולים מארץ מסוימת. למה? זה יפסיק את
הטיפוס, זה ירגיז את ההוא, ירגיז את ההם.
מאיתנו — כולל אתה — לא יצא למילחמת-
חורמה נגד הצנזורה הצבאית. אנחנו נלחמים
בה מלחמת-תקריות, אבל לא בחזית רחבה,
ולא אומרים בוא ניפטר מזה ונפסיק את זה
לגמרי-לגמרי לחלוטין, כי אין לזה מקום
בהברה דמוקרטית. אני חושב שכולנו — לא
רוצה לעשות הכללה מסוכנת מדי — אבל
ודאי הרוב המכריע של עיתונאי ישראל
(כשאני מדבר על עיתונאי אני מדבר על
המיקצוענים, אני לא מדבר על המקומר
ניסטים האלה, שקוראים לעצמם עיתונאים,
ואין שום קשר בינם לבין המיקצוע), מאמינים

ככה, אז הם גם חושבים שזה טוב.
● והדבר מתבטא במחוייבות לג-
נוז דברים היכולים להיראות כפוג-
עים באינטרסים של המדינה? או
לפרסם דברים היכולים להיראות
כמשרתים אינטרסים של המדינה?
גם זה וגם זה. אבל שני הדברים הם הצגה
קצת בוטה של הדברים. זאת אומרת, חריפה.
זה לא בדיוק ככה. זאת אומרת, לא כל בוקר
קם עיתונאי ישראלי, מהסוג שאני מדבר
עליו, ואומר: מה אני יכול היום לא לפרסם
כדי לשמור על המדינה, או מה היום אני יכול
לפרסם, כדי לסייע לה.
אני מדבר על אותם מיקרים, שהם לא
רבים כמשך העבודה השוטפת. כשצריך

מזה גם יוצא שאתה צריך להיות עיתונאי
נורמלי ככל העיתונאים, במדינות שאנחנו
רוצים להידמות להן, זאת אומרת דמוקרטיות
מערביות, באופן כללי.

● אפשר לומר שהעיתונות בת-
קופת אביך היתה עיתונות מגוייסת
במאבק של היישוב, ואחרי-כך המ-
דינה, ושהעיתונות של דורך היא
עיתונות מגוייסת לשמור על ערכים
דמוקרטיים ועל חופש-הביטוי?

אפשר באופן כללי להגיד את זה. אפשר
אפילו להגיד עוד דבר אחד: שלמרות
שהעיתונות היום הרבה פחות מגוייסת
למטרות ההן, היא הרבה יותר מגוייסת
למטרות שאתה צינת. אבל עדיין אני חושב
שהיא יותר מגוייסת מרוב מערכות-העיתונות
שאני מכיר במדינות-המערב, גם למטרות
האלה.

● זה טוב או לא-טוב?
אני לא בטוח בכלל שיש פה איזה מין
אמת-מידה אבסולוטית, שאפשר להגיד שזה
טוב או לא טוב. זה מצב עובדתי נתון. אפשר
לשנות אותו, אם רוב העיתונאים יחשבו שזה
צריך להיות אחרת. אבל מכיוון שהוא
מתקיים, אני מניח שרובם חושבים שזה צריך
להיות ככה. ואם הם חושבים שצריך להיות

למשל, "ניר-זרקה טיימס" או "רושינג'
טון-פוסט", היו נהגים בשיטות-אציה
דומה לפי שיקולים דומים?

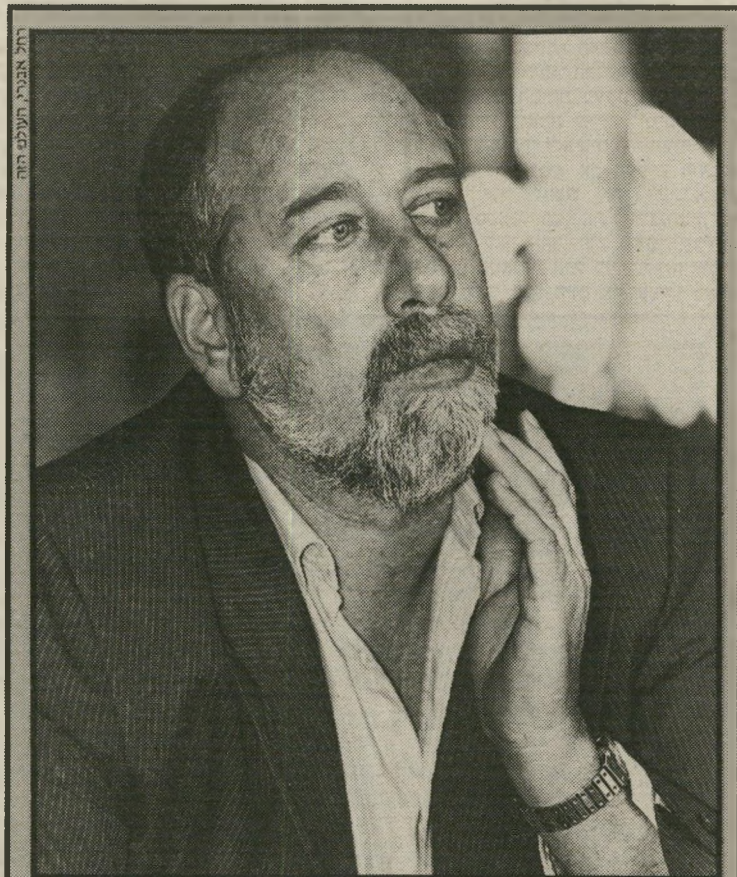
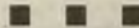
בשום פנים ואופן לא. אני יכול להגיד לך,
זה היה אחר הדברים שהכי הפליאו אותי,
כשגרתי בווינגטון. יום אחד פתחתי את
ווינגטון פוסט, והכותרת הראשית שלו היתה
— והיה חצום על זה בוב וודוורד הדוע
מפרשת ווטרגייט, וזה היה אחרי ווטרגייט —
הכותרת הכי בולטת בעמוד הראשון היתה
שהמלך חוסיין נמצא ברשימת-השלומים
של הסי-איי-איי. אני שואל את עצמי, מה היה
עושה עיתון ישראלי (בהנחה שהסיפור נכון),
אילו היה נודע לו שהמלך חוסיין נמצא
ברשימת-השלומים של המוסד? אני חושב
שהיה טירוף מוחלט מבחינתו של עיתון
ישראלי, לחשוף את הסוכן הכי טוב בירדן
שיכול להיות לך.

אני גם שאלתי את אנשי העיתון
האמריקאי: תגידו, איך זה? אז התשובה היתה
נורא פשוטה: אם הסי-איי-איי לא יכולים
לשמור על הסודות שלהם, אני לא צריך
לשמור על הסודות האלה בשבילם. התפקיד
שלי זה לפרסם מה שאני יודע, והתפקיד
שלהם זה להפעיל סוכנים, ולדאוג לזה
שהסוכנים לא ייחשפו. אם אני הקסן,

כסף לאידה נודל. היא היתה חייבת את זה לעם ישראל

ורבע. היו שלוש הודמנויות קודמות שבהן ניסו לחולל אותה.

אותו הרבר כאן. העיקרון המקודש הוא לנ- תן כל דבר קיים, ולזלזל בכל ערך ותפיסה ועיקרון קיימים. זה מצד אחד.

הבורות הכללית אינה מנת-חלקם של העיתונאים החדשים בלבד. כל הדור מצטיין בבורות מפליגה

העיתונאי של וושינגטון פוסט, הצלחתי למצוא ולגלות את העובדה הזאת, סימן שגם הגורמים העיתוניים לארצות-הברית יכולים לחשוף ולמצוא את העובדה הזאת, ואנחנו תפקידנו לא לשמור.

● זהו מישטר הבנוי על כך שכל אחד יש לו תפקיד משלו, וכל אחד אחראי למילוי תפקידו שלו בלבד.

אני לא פוסל את הגישה הזאת כשביל אמריקה. אני פוסל את הגישה הזאת כשבילי ובשביל מדינת-ישראל. אילו הייתי אמריקאי — ואני לא יכול לשים את עצמי בסיטואציה הזאת — יכול להיות שהייתי חושב כך.

יש פרופסור מפורסם למישפט אמריקאי שקוראים לו פלויד אברמס, מומחה למישפט קונסטיטוציוני, בעיקר למה שנקרא „התיקון הראשון” לחוקה האמריקאית העוסקת בחופש הביטוי. פעם נתן הרצאה באוניברסיטת תל-אביב — הוא נשוי לישראלית — ואחר כך התנהג ויכוח. הוא מזוהה עם ישראל, והוא בא הנה הרבה.

הוא אמר שמבחינתו, חופש הביטוי הוא ערך יותר חשוב מביטחון המדינה, כ-99.999 מיקרים מתוך 100. הוא לא יכול להעלות ברעתו מצב שבו ביטחון המדינה יותר חשוב מחופש הביטוי, למעט אם יש מה שנקרא ודאות — לא ודאות סבירה, אלא ודאות ודאית, שהתוצאה של הפירסום תהיה אוברן חייאראם. למעט זה, אין ולא צריכה להיות שום מיגבלה על חופש הביטוי. זאת עמדתו. הוא חושב שזה גם משקף את רוח הדברים שעומדים מאחורי התיקון הראשון לחוקה האמריקאית.

אני לא התווכחתי איתו על עמדתו. כל מה שניסיתי לטעון לפניו, ואת זה אני טוען כרגע גם פה, זה שזה לא חל על מדינת-ישראל.

● לא חל מבחינה אובייקטיבית, או מבחינה סובייקטיבית? אמריקאי יכול היה לטעון שמי שמגלה את מי קומם של מחסני הפצצות הגרעיניות האמריקאיות מעניק לאוייב יתרון היכול להסתיים בהשמדת ארצות-הברית.

הזה מודעה, ובשבוע הבא תקבל מאמר. דברים בכלל בלתי-אפשריים מיקצועית.

● מדאגיה אותך השאלה לאן הול-כת העיתונות?

מדאגיה אותי כבר הרבה זמן. אבל העיתונות הולכת לאן שהקהל מוכן לסבול שהיא תלך. והיות ואנחנו חיים בתוך קהל מאוד-מאוד מיוחד-במינו, המוכן כנראה לסבול כל דבר — לא רק בתחום העיתונות, הוא סובל כל מיני תופעות חריגות, בכל התחומים שעוסקים בהם — וממשיך להיות בסדר-הכל קהל די מצפוני באופן כללי, די מוכן להקרבה ודי מוכן לשרת, ודי מוכן להאמין באידיאלים ובאידיאלוגיות, למרות כל העיוותים המדהימים האלה שמתגלגלים פה, או אני לא יכול לבוא בטענה ספציפית לעיתונות ולעיתונאים. בתוך עמנו אנחנו יושבים. זה מין מטבע שחוק ובנאלי כזה, אבל זה נכון.

● אם זאת הגישה של הקוראים הצעירים, ואתה מייצג את הגישה של קוראים יותר קשישים, אפשר להגיע למסקנה פסימית. דהיינו: שהרמה של העיתונות תרד בהכרח, גם מבחינה מיקצועית, גם מבחינת המחוייבות החברתית.

כן. זאת אפשרות שבהחלט צריך לקחת אותה בחשבון, שזה המצב שעשוי להיות.

● ואז איש כמון, עורך עיתון חשוב, צריך לשאול את עצמו: האם אני אלך עם הזרם הזה או נגדו?

הרי עיתון גם צריך להתקיים. אם תפיסת עולמו של העורך היא כזאת שהיא מחבלת בסיכויי-הקיום של העיתון, אני חושב שהוא לא צריך להיות עורך.

● זאת אומרת, שעורך חייב להת-איים את עצמו.

חייב להתאים את עצמו במידה סבירה ל- רצונות הקוראים. אני רק לא חושב שה- קוראים מעדיפים במיוחד חוסר-מיקצוענות על מיקצוענות.

יש לי גם בעייה עם תכנים, שאנשים היום מעדיפים להתעסק איתם, לעומת תכנים שהם

מצד שני — הרמה המיקצועית היא ממש בריחה, כמעט מכל היבט שהוא. זאת אומרת, יכול להיות שפה ושם יש ברק סיגנוני, ויכול להיות שפה ושם יש איזה שהוא חידוש גרפי או חזותי מעניין, אבל הסדר-הכל מבוסס על בורות מיקצועית ממדרגה ראשונה, ועל בורות כללית גם כן. אבל בורות כללית היא לא מנת-חלקם של העיתונאים החדשים בלבד, כל הדור החדש הצומח במדינת-ישראל, וגם בעולם הרחב, מצטיין בבורות מפליגה כמעט בכל תחום שהוא.

אני עושה פה הכללה מאוד מסוכנת — לא מסוכנת אלא גורפנית — אבל אני חושב שיש בזה הרבה אמת. אני לא יכול להבין איך עיתון מעסיק כתב, המואשם בהאשמות חמורות ביותר של זיוף מיסמכים כדי להפיל קציני-מישטרה. אני לא יכול להבין איך עיתון מעסיק כתב כלכלי שהוכרו פושטרגל בבית-מישפט. זה פשוט בלתי-אפשרי. ישיפה BUILT-IN CONFLICT OF INTERESTS (ניגוד) אינטרסים מהותי) שאסור בכלל לתת לו להתרחש.

אני כבר לא מדבר על ההסכמים בתחומי המקומונים, שאתה מקבל שטח מערכתית למרות מודעות בשבוע הבא. או קודם בשבוע

● דיברנו על המעבר מהדור של אביך לדור שלך. למעשה, יש כבר היום דור אחר. והוא קיים במקומי נים, אולי בעיתון כמו „חדשות”, המביע רוח של חוסר-מחוייבות גמורה. אולי הוא מביע את הרות של דור, שכבר אינו רואה את עצמו מחוייב לשום דבר.

כן, אני הייתי מכבד את כל האנשים הא- לה, אילו הייתי מאמין שיש מאחורי זה שני יסודות חשובים. אחד — שזאת תפיסה עק- רונית. ושניים — שהיא מתבצעת כדרך ה- מיקצועית הנאותה. כיום שני היסודות האלה חסרים לגמרי. לפי דעתי זאת לא תפיסה עקרונית, אלא פשוט מין הפקרות מרדנית של „בוא נעשה אחרת מקודמנו, וכל דבר וכל מיסגרת וכל דפוס המקובל עליהם, אנחנו נשבור אותו”.

במידה מסוימת, זה מזכיר לי את הגישה הזאת של הליכוד, שאחרי שהוא עלה ל- שילטון, הוא החליט לנתן כל דבר שעמד פה קודם לכן. אחת המטרות הראשונות היתה התנועה הקיבוצית. יש לי הרבה ביקורת על התנועה הקיבוצית, אבל זה לא דבר שצריך לנתן אותו, זה דבר שצריך לשפר אותו, לשי- נות אותו, אבל זה אחד מהדברים.

נכון, אני גם חושב ככה, אבל אם האמריקאים חושבים שהערך ההוא של חרות הביטוי יותר חשוב מהערך של ביטחון המדינה, ושהם מספיק גדולים וחזקים ועשירים ושמינים כדי לספוג דבר כזה, ויש להם פיתרון מידי לגילוי כזה; אם הם מסוגלים להיות את המחסן הזה במהירות הדרושה, כדי למנוע מהאוייב לנצל אותו — אז אולי הם צודקים. אני לא רוצה להתווכח על זה.

אני יכול להגיד לך, שלפי הערכתי, במדינת ישראל חטאנו חטאים כבדים מאוד לנושא של ביטחון המדינה עד 1973, ושילמנו את המחיר ב-1973. כי כולנו קיבלנו על עצמנו את המגבלות האלה, אולי כי שימחנו יותר מדי גיולה. אני חושב שמאז 1973 הדברים השתנו בצורה קיצונית.

מילחמת-הלבנון היתה הדוגמה הקלאסית של העניין הזה. ארבע פעמים הצליחה התיקשורת לרחות את המלחמה הזאת, כי בכל פעם שהעריכה שמישהו הולך לארגן את המלחמה הזאת, היא יצאה במקלה כל-כך צעקנית, שמקבלי-החלטות נאלצו לרחות אותה. לא הצלחנו למנוע אותה לגמרי, אבל הצלחנו להכניס זעזועים למערכת, שה- מלחמה הזאת נדחתה לפחות בשנה, או שנה

להעשין את „ידיעות”!

העדיפו להתעסק איתם בעבר. אבל בזה אין לי ביקורת על הערכים.

● אבל אתה מודע לטענה שהמי-פנה ביחסי-הבורות בין „ידיעות” אחרונות ו„מעריב” נבע בעיקר מזו. „ידיעות” התאים את עצמו בשלב די-מוקדם לרחשי-הרעות של הקהל, בעוד ש„מעריב” דבק בתפי-סות יותר מסורתיות.

כן, אני מודע לטענה הזאת. אני חושב שיש בה מידה של אמת. זה בטח לא מספר את כל הסיפור. אני לא בטוח שאני יודע לספר את כל הסיפור. אני לא בטוח שיש מישהו שיכול לספר את כל הסיפור ולהסביר למה זה קרה. אבל זה קרה, בין השאר, גם בגלל זה.

● ואתה חוללת ב„מעריב” לפני שנה שינוי יסודי, שהלך דווקא בכיוון ההפוך.

אני לא בטוח שהוא הלך בכיוון ההפוך. התכוונו להרגיש את היתרונות שיש לנו בצד ההפוך הזה שאנחנו מדברים עליו, אבל התכוונו בהחלט שלא לזנוח את הטיפול, ואפילו להגביר את הטיפול, בצד האחר. הכנסנו כל מיני מרכיבים שלא היו קודם לכן בעיתון, כמו מוסף-פנאי מיוחד, ומוסף ציבורי ביום השני, שניסו לשוות לו טעם

על פניו. והסיפור עדיין באמצע.

כל עוד שני העיתונים האלה מתקיימים, תימשך התחרות הקשה ביניהם. אני לא יודע לאיזה מצוקות תיכנס העיר תונות הכתובה, כאשר הטלוויזיה, כאשר התיקשורת האלקטרונית תהיה מיסחרית אמיתית. כי מה שיש לנו עכשיו זה רק ההתחלות, ולפי דעתי בשנים הקרובות תגבר מאוד הנוכחות של התיקשורת האלקטרונית המיסחרית.

העיתונים הנפוצים של מדינת ישראל חיים משני מקורות: גם ממודעות וגם ממכירת עיתונים.

מהי הפרופורציה בעיתון "מעריב"?

בערך 65% — 35%.

לטובת המודעות?

לטובת המודעות, אולי קצת פחות, אבל בסירינג גדול של...

שליש ושני-שלישים?

כן, אולי זה 40% — 60%, אבל זה מסתובב שם.

אני מניח שמה שהתיקשורת האלקטרונית לקחה מאיתנו בתפוצה, היא כבר לקחה אומרת, העובדה שהיה עוד שישה ערוצים, עוד 24 ערוצים, כנראה לא תהיה לה השפעה מכרעת על התפוצה.

אביך אמר פעם שגם התנ"ך הוא התחרות ל"מעריב" מפני שי כאשר קוראים את התנ"ך אי אפשר לקרוא את "מעריב". כאשר מסתכלים בלוחותיה, אי אפשר לקרוא עיתון.

אמיתי שאני מנית, אני לא בטוח. אני חושב שמה שהתיקשורת האלקטרונית יכלה לקחת מאיתנו בתפוצה, היא כבר לקחה כשהיא היתה ערוץ אחד, וירדן ולבנון. היא כבר לקחה את חלקהארי. יכול להיות שהנוכחות של עוד 24 ערוצים תיקח עוד. אבל אני לא חושב שזה יהיה קריטי.

לעומת זה, בנושא של תקציבי הפירסום זה יהיה קריטי. זה יהיה קריטי משתי סיבות: הפירסום בתיקשורת האלקטרונית מאוד יקר, ובמחיר של מודעה אחת בעיתון אתה לא יכול לייצר אפילו רבע דקה של פירסום טלוויזיוני.

זה יהיה מאוד קריטי מעוד בחינה: יקח הרבה זמן עד שכל המפרסמים ילמדו לדעת מתי הם צריכים ללכת לתיקשורת האלקטרונית ומתי הם צריכים ללכת לתיקשורת המודפסת, כדי להעביר את המסרים שלהם. בהתחלה כולם יחשבו שהטלוויזיה זה הפיתרון הגדול ביותר בשביל בעיות השיווק שלהם, ויהיה קושי גדול מאוד עם העניין הזה.

נדמה לי שבאמריקה החלוקה היא, שהפירסומת הארצית מתרכזת בטלוויזיה, ושהפירסומת המקומית — חנויות הקיימות במקומות מסויימים — הולכת לעיתונות, מכיוון שהעיתונות האמריקאית היא כולה מקומית.

פה זה לא בדיוק ככה, מפני שפה כל הארץ היא מקום אחד בסך הכל.

נכון, אז זה עוד יותר מקשה עלינו מהבחינה הזאת. אם כי המקומנים עושים בתחום זה עבודה די טובה. המקומנים עושים עבודה די טובה בגיוס הפירסומת המקומית לטובתם, ובהורדתה מהעיתונים הארציים.

אבל מה שאמרת ביחס לאמריקה, זה נכון מאוד, זאת אומרת יש שם בעצם שני שוקי פירסום. זה השוק הארצי — יצרן עברולות יכול ללכת לכל המדינה, וקוקה-קולה יכול ללכת לכל המדינה. אבל הסופרמארקט בפנינת-הרחוב צריך ללכת לקהל המיידי שלו. אתה יכול להגיד שהויריור מיינס הוא

המקומן של ניו-יורק. בסדר, אני מקבל את ההגדרה שלך.

על כל פנים, העיתונות הולכת לתקופה לא-סימפטית מהבחינה של תזריס-הכנסות שלה. ויכול להיות שכתוצאה מזה יצטרכו עיתונים לאחד מאמצים.

למה אתה מתכוון?

אתן לך רוגמה. היום מפצים את ידיעות לחוד ואת מעריב לחוד ואת חדשות לחוד. כל אחד נוסע לאותו הקיוסק בכל-ירכב אחר. אבל אפשר לנסוע לאותו קיוסק בכל-ירכב אחר. זאת אומרת, יש כל מיני מערכות מקבילות, שאפשר, לפחות בשוליים, לאחד אותן ולחסוך כסף. היום אף אחד לא רוצה לעשות את זה, כי זה חלק מהתחרות. הסיכוי שאני אגיע לקיוסק שהוא חמש רקות לפני ידיעות אחרונות, או להפך, מונע ממני את ההחלטה לשטף פעולה ולשלוח לשם אוטו אחר, למרות שבקיוסק הזה מוכרים רק שמונה עיתונים. אני נתן לך את הרוגמה הקיצונית,

כן, הקרטלים והפולים למיניהם. אני מודע לזה שזה קיים. אני אוסר על קיום הרברים האלה. והעיתונאים של מעריב יודעים שמי שיתפס בזה, הוא לא יהיה עיתונאי במעריב.

אפשר להתייחס למצב הכלכלי של העיתונים בצורה מאוד פסימית, ולומר שהסכנות הכלכליות הן צפויות לעיתונות מסכנות את קיומה. עצם קיומה של עיתונות חופשית בארץ עומד על כרעית תרנגולת.

לא, אני לא מקבל את זה. כי א' — אני לא חושב שעיתונות חופשית מתבטאת רק בעיתונים. גם אמצעי-תיקשורת אלקטרונית הם חלק מהעניין הזה.

א-אפשר להגיד שאם ירד מיספר העיתונים, או ייעלמו העיתונים לגמרי, אז כאופן מוחלט והכרחי יש פגיעה או בחופש-הביטוי או במימדים ובעומק של הדמוקרטיה.

האם הממשלה לא תשלוט לגמרי

עידו עם אשתו הדומיננטית, בתיה

הממשלה לעולם לא תחדל לנסות להשתלט על מערכת החדשות, כי הממשלה מקבלת את ההחלטות הנכונות רק אחרי שניסתה כל דרך אחרת.

רי במערכת-החדשות של כל רשימת-הטלוויזיה?

הממשלה אינה מסוגלת לשלוט במערכת החדשות של הטלוויזיה הנוכחית, שהיא בבעלותה — אז אני לא מאמין שהיא מסוגלת לשלוט במערכת-חדשות אחרות: הממ שלה לעולם לא תחדל לנסות, כי ממשלה, מטיב-ה, מקבלת את ההחלטות הנכונות רק אחרי שהיא ניסתה כל דרך אחרת.

גם בעניין הזה היא ניסתה את הדרך הזאת במשך די הרבה שנים, והגיעה למסקנה שזה לא עובד.

אני יודע שאחד הפוליטיקאים, שבהתחלה תמך מאוד בערוץ השני, ואחר-כך פתאום התקרב והחליט להילחם נגד זה, הוא פרי לטיקאי שחושב שלממשלה צריכה להיות ריעה מברעת בנייהול המידע במדינת-ישראל. אמרתי לו: מה פתאום אתה מתנגד לערוץ השני? שכל-כך חשבת שהערוץ השני יהיה הכלי שבו תילחם בערוץ הראשון, שהוא לעצנתך לא משקף מספיק? למה שינית את עורך ועברת? אז הוא אומר: כי הגעתי למסקנה שבכערוץ השני יהיו אותם החוליות מהערוץ הראשון, הם רק יקבלו יותר כסף. אז לפחות שלא יהיה להם טוב בכיס. הממשלה לעולם לא תשלוט בעניין הזה,

גם מפני שהיא לא בנויה לשלוט בעניינים כאלה, וגם מפני שבסופו של דבר האנשים הם פרטים די גאים, והם לא רוצים לקבל הכתבות מלמעלה, מה צריך לעשות במערכות חדשות, לא של תיקשורת אלקטרונית ולא של תיקשורת מודפסת. הקריסה של תפיסת העולם הזאת עכשיו רק מחזקת את זה.

אם כן, נצמצם את השאלה: הן ההתפתחויות הכלכליות לא יביאו להתחלשות העיתונות הכתובה? לפי דעתי הם יביאו להתיעלות פנטסטית בעיתונות הכתובה.

גם לצימצום מיספרם של העיתונים?

כן.

כמה עיתונים יש כיום מהסוג הזה? לפי דעתי, במדינת-ישראל, יש כיום ארבעה עיתונים יומיים שאתה יכול להכניס לקטיגוריה הזאת. זה הארץ, ידיעות, חדשות ומעריב, ואת חדשות אני מכניס פה רק בגלל אופי הבעלות עליו, לא משום שאני חושב שהוא עיתון. זה מה שיש. כשאני הגעתי לניו-יורק בפעם הראשונה בימי-יחי, ב-1964, היו שיבעה עיתונים בערים אמריקאיות גדולות. היום יש שלושה, ששניים מהם נמצא מאוד לא-משכנע, ושטוחבים איתם הפסדים כבדים בכל שנה. הבעלים מוכרים אותם מיד ליד, או מחזיקים אותם, מפני שהעיתונים האלה יושבים על קרקע ההולכת ואוספת ערך הרבה יותר ממה שהעיתונים מפסידים בתזריס-המוזמנים שלהם.

יש מקום אדיר להתיעלות, ביחוד לעיתון ניהעריב במדינת-ישראל, הסוחבים איתם כל מיני דברים מטומטמים שלא צריכים להיות שם, רק בגלל התנאים שהיו בזמנו וההתחרות שהיתה והכתיבה להם להיכנע לכל מיני שיג-עונות שאין להם מקום. ועד שהם לא יימצאו כלחץ אמיתי כדי להיפטר מזה, הם לא ייפטרו מזה.

אתה חושב ש"מעריב" ישיג שוב את "ידיעות אחרונות" במירוי?

תראה, מעריב לא פוסל את הרצון להשיג שוב את ידיעות אחרונות, אבל הוא לא מגדיר את מטרתו כלהשיג את ידיעות אחרונות.

זה לא בוער בעצמותיך, כמו שזה בשעתו בער בעצמותיהם של נח נזם ודב יודקבסקי להשיג את "מעריב"?

לא. בניגוד לידיעות אחרונות, שהמטרה המוגדרת והמוצהרת והמוחלטת שלו היא להשיג את מעריב ולעבור אותו, ולהראות מיספרי-תפוצה גדלים והולכים כל הזמן, כל הזמן — אני לא אומר שזו מטרה פסולה בעיני, אבל היא לא המטרה הראשית בעיני. המטרה הראשית בעיני היא לעשות עיתון במיסגרת טיפול בדרישותיהם, לא רק בעמדותיהם. ושוא יהיה ריווחי, זאת אומרת שהוא יהיה ריווחי. אם אני יכול להיות ריווחי בתפוצה נוכחית שלנו, 130 אלף ביום-חול 240 אלף ביום-שישי, אני לא אצא מדרכי כדי להגדיל את התפוצה, אם זה אומר לשלם מחירים מסויימים שאני לא חושב שצריך לשלם אותם.

באיכות?

האיכות זה מרכיב אחד, כן. כי כבר שמעתי באחרונה, מישהו אמר לי שהאיכות זה לא דבר רלוונטי לדיון הזה. צריך לעשות עיתון שמוכרים אותו, לא עיתון טוב. שעיתון ש מכירים אותו הוא גם עיתון טוב.

אתה אומר, אז הוא אמר?

לא. לא. מישהו אמר לי: נקודת-המוצא היא לא האיכות, נקודת-המוצא היא המכירות.

מתר לנחש מי אמר זאת?

אתה יכול לנחש, אני לעולם לא אאשר לך זאת. הניחוש יהיה טוב, זאת אומרת, אתה יכול להגיד 10 שמות, ואני אגיד לא מגיב.

משכנתא בלי להתאמץ. כלל.

כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ מציעה לכם היום את "משכונת" משכנתא נוחה במיוחד, בענפי ריבית נמוכים וקבועים לכל תקופת ההחזר.
זקוק לכסף? פנה אלינו ותוכל לקבל "משכונת" לכל מסרה חיונית.
לדנשי דירות ולבנייה אפשרות לסילוק מלא של המשכנתא ללא עמלות סילוק.
היום יש כלל בעסקים: בדוק את השאר ואחר - כך פנה אלינו:
כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ, יחידת המשכנתאות רומשילד 60 תל-אביב 621507, 03-614768, 03-627729.

כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ
נציגת החברות:

כלל

חברה לביטוח בע"מ

חברה לביטוח בע"מ

חברה ישראלית לביטוח בע"מ

חברה לביטוח בע"מ

משכונת
המשכנתא הנוחה בריבית הנמוכה

אינתיפאדה? אין תיפאדה!

שהייתי, נערה רומנטית שופעת-חיים, הכמחה לאהבה, הרואה את היופי סביבה, הרוצה לשיר ולרקוד. כך הגענו לשאלה התרמית העצמית. בן כמה אתה בתרמית העצמית שלך? לפי תחושותיך. הרגשותיך, יחסך לדברים? רוב המסוכנים היו בשנות ה-50 שלהם, וכמעט כולם אמרו שהם חשים כבני 30 פלוס. אחד אמר שהוא חש כבן 20. ערכנו מישאל במקום. היה קשה מאוד להסביר את השאלה. כי השאלה אינה בן כמה היית רוצה להיות, אלא בן כמה אתה באת בתודיתוכך.

מישהו הציג את השאלה כך: אתה (הגבר) הולך ברחוב, ובאה לקראתך צעירה יפה. בתגובה האינסטינקטיבית שלך, בן כמה אתה? האם אתה מגיב כבן 18, כבן 25, כבן 34, כבן 50, כבן 75? (אותה השאלה, כמובן, גם לגבי אשה המוצאת את עצמה מול גבר מושך).

אבל זהו רק פן אחד, ואולי לא החשוב ביותר. יש לגיל הרבה פנים. נסה/נסי להציג את אותה השאלה לעצמך. אולי תגלו דברים מעניינים.

שרשרת אקולוגית

הורות תסלוויזיה אנחנו יודעים את הכל על השרשרת האקולוגית. ראינו אותה בסרטי-טבע צינעוניים: פרפר מעי ביר אבקת מפרח לפרח, חרקים אוכלים את הפרח, ציפור אוכלת את החרקים, וכו' וכו'. הכל מתפרנסים זה מזה, ושום דבר לא הולך לאיבוד. עכשיו אנחנו רואים את זה בטלוויזיה עצמה.

לכל דבר בטבע יש תפקיד. כל יצור מהווה חוליה חיונית בשרשרת האקולוגית. שלמה קור, למשל, לכאורה אפשר לחשוב ש- שלמה קור מיותר לגמרי. סתם סקנדליסט מרגיז. ולא היא. אפשר להראות את זה בסרטי-טבע צינעוני. זה ייראה כך: ישיבה של הוועידה-המנהל. קור אומר שלא צריכים להשיג מיץ שני שירים, שהוא שמע במיקרה בדרך לשיבה. היו"ר אהרון הראל אומר שיפסיק לבלבל את המוח. אם הוא רוצה משהו, שיעמיד את זה להצבעה. אז קור מעמיד להצבעה. יש המולה, כולם מדברים בבת אחת, ומתברר שיש רוב להצעה. אחר-כך כולם שוכחים את זה ועוברים לנושא אחר. בסוף הישיבה יושבת פקידה ומנסה לגנוס הודעה מעניינת על הישיבה. שום דבר לא קרה. ואז היא נזכרת בהצבעה ההיא, הנשכחת. היא מכניסה את זה להודעה, והופ, יש סקנדל. מה הועיל קור החכם בתקנתו? הרבה.

אהרון הראל, שן לחם גדול, יוצא חוצץ נגד, וזוכה במר גיטין של ליברל. השר יצחק נבון מורה להשעות את ההוראה, ונראה כגיבור. עורכיותוכניות ממחרים להשמיץ את השירים שוב ושוב, ומוכיחים שהם עשויים לבלי-לחת. שתי הומרות, הווה אלברשטיין ונורית גלרון, שתיהן סימפאטיות מאוד, הופכות עוד יותר סימפאטיות. ושני השירים, שלא כל אחד שם אליהם לב קודם לכן, מגיעים לכל פינה במדינה. כל זה בגלל שלמה קור אחד. לא רע.

הצר השני

יש לי בקשה. באפריל 1950 הופיעה המהדורה המקורית של סיפרי, הצד השני של המסבט. הוא הורחב עליי כל ההוצאות הגדולות (וביניהן ההוצאה שעשתה הון המוצאת סיפרי הקודם, בשדות פלשט (1948). הספר החדש תיאר, בין השאר, מעשים לא-יפים שקרו במילחמת-העצמאות, וכל הפטריזטים הורעזו. עוד יד תר הודיעו מכך שחיילי צה"ל דברו בספר שלי על יוונים וכל מיני דברים נוראים כאלה, שחייל יהודי טוב לא יעלה אותם על דעתו.

לבסוף נמצאה הוצאה קטנה, שהסכימה להוציא את הספר לאור. הימים היו ימי-הנצע, והנייר היה בקיצוץ. הקצבת-הנייר לאותה הוצאה בוסלה בעיקבות הוצאת הספר, וכך נמנעה הוצאת מהדורה שנייה.

המהדורה המקורית הופיעה בכריכה קשה, עטופה בעטיפת נייר. העטיפה הייתה עוצבה עליידי שימרון צבר. נראה בה תיל דוקרני, ועליו זרוע של חייל הרוג. הרקע הוא אדום. זה שנים אני משתדל להשיג עטיפה כזאת. לי אין, וגם לא לאיש ממכריי.

אם יש למישהו מן הקוראים עותק של הספר בעטיפתו המקורית, אני מבקש ממנו להתקשר איתי. הייתי רוצה לשאול את העטיפה ליוס-יומיים. תודה.

לבסוף הציע אחד החברים פיתרון מושלם: ישאירו את הפסל על כנו, יצבעו אותו בצבע שחור ויכריזו שזהו פיסלו של פאטריק לומומבה, משחררה של קונגו.

פעם בשנה

בליל-שבת הקרינו בטלוויזיה סרט מלבב על גבר ואשה, שניהם נשואים, שהיו מתראים פעם בשנה במלון מרוחק ומבלים סוף-שבוע ביחד. הם היו נפגשים ביום קבוע, מבלים את סוף-השבוע ביחד, מדברים, מתעלטים בלהט ונפרדים — כל אחד לביתו, למישפחתו ולילדיו. במשך 26 שנים. סיפור-אהבה יפה.

אבל זה בכלל לא היה כך. אני יודע מה היה באמת, מפני שראיתי את זה.

רחל אשתי בילתה כמה ימים בפאריס וגרה בבית-מלון קטן ליד הנהר. שם נכנסה לשיחה עם אורחת אחרת, אשה הולנדית צעירה ונעימה. לא יפה, לא וזהרת. פקידה רגילה לגמרי. כך חשבה רחל. עד ששמעה את סיפורה.

שמה היה האטי קרמר, והיא סיפרה לרחל סיפור מפתיע. לפני 10 שנים, כך סיפרה, היתה בחופשה בפאריס והכירה גבר קשיש ממנה. קרה משהו ביניהם, ומבלי שהיתה מוכנה לכך, הם בילו ליל-אהבה סוער בחדרו בבית-מלון מפואר.

האטי היה פקיד ממשלתי בכיר בדגמאריק. פעם בשנה בא לפאריס לוועידה עם עמיתיו מרחבי העולם. הוא היה נשוי, כמובן, איש נשוא-פנים, בעל מעמד. האטי היתה רווקה. השניים התאהבו, בילו כמה ימים משגעים ביחד בעיר-האורות, ימים שהיו שונים לחלוטין מכל אשר ידעו בחייהם המסודרים. כאשר נפרדו, נדברו להיפגש שוב בשנה הבאה.

כעבור שנה באה האטי לחופשה בבית-המלון הקטן, ידידה בא לבית-המלון המפואר, הם נפגשו ובילו שוב סוף-שבוע מטורף וכך עשו מדי שנה, שנה אחרי שנה.

האטי סיפרה שהיא חולמת במשך כל השנה על סוף-השבוע האחר הזה. הוא הפך מוקד חייה. היא לא נישאה, לא הסתכלה כלל בגברים אחרים. 51 שבועות בשנה חיה את חייה האפי-רוויים, כפקידה במפעל כלשהו. החיים האמיתיים התנהלו בשבוע ה-52.

אחרי שרחל סיפרה לי את הסיפור, הייתי די סקרן לראות את האשה. בביקורי הבא בהולנד טילפנתי לה ומסרתי לה ר"ש מאשתי. היא הומינה אותי לכוסיתה בדירתה.

אורי אבנרי

אורי אבנרי

זה היה בית רגיל מאוד, בשכונה שקטה ורגילה מאוד. עליתי במדרגות הישנות לקומה השנייה. האטי פתחה לי את הדלת והומינה אותי פנימה. אמה ישיבה וסרגה. שתינו תה. ראיתי לפניי אשה כבת 35, בורגניה זעירה, לבושה בח ליפת-צמר בלתי-אופנתית, נועלת נעליים "גוהות", אשה נח הסוג שאפשר לפגוש במסדר-הדואר המקומי או בסניף-הבנק. לא הייתי מפנה את ראשי אחריה ברחוב. גם לא שולח בה מבט.

היא היתה אשה מאוד-מאוד רגילה, וכך גם אמה. לא מצאנו נושא משותף, השיחה התנהלה בכבודות רבה. ניצלתי את ההזדמנות היחידה שבה יכולתי להיפטר בנימוס מבלי להי ראות נחפו מדי.

בסרט היה הכל אחרת. האשה היתה יפהפיה, הגבר היה רגיש ומקסים, שניהם שפעו הומור והברקות וחיו חיים שלמים ומאושרים גם בין הפגישות.

לא כן בחיים. אבל גם בין שניים אלה — הפקידה ההולנדית והפקידה הדני הבכיר — התנהל רומאן אמיתי, ואני בטוח שהם גילמו זה בשביל זה את פיסגת המאוויים והאשור.

בן כמה אתה?

בן כמה אתה? בת כמה אתה? אינני מתכוון לגיל הביולוגי. אני מתכוון לגיל המשקף את ההרגשה שלך.

ישבנו מסביב לשולחן בכסית ושוחחנו על הא ועל רא. איכשהו הזכיר מישהו קטע שקרא פעם בעיתון: מין מיכתב שכתבה אשה וקנה לאחות המטפלת בה. את רואה לפניך וקנה בלה ומקומטת. אבל בתוכי אני עדיין אותה נערה בת 18

יצחק רבין הופיע במשך חצי שעה בתוכנית מוקד בט לוויזיה, נאם במשך שעה בסמפוזיון מלומד ונתן חצי תריסר ראיונות, ובכולם הוכיח, בעזרת המוח האנאליטי המהולל, שהאינתיפאדה רועכת.

ראשי-הממשלה הופיע בשלושה כנסים, ולעיני המצלמות קבע נחרצות קבל עם ועולם שהאינתיפאדה נכשלה לחלוטין. ראשי-המטה הכללי נאם ביום-עיון והבטיח שהערבים לא השיגו שום דבר באמצעות האינתיפאדה. הם גם עייפים.

152 פרשנים, עיתונאים, מיוזמנים, עריכסטים, מושלים כריזמו וגנרלים משומשים ניתחו את אירועי השנתיים האחרונות, והודיעו כי המסקנה הבלתי-נמנעת היא שהאינתיפאדה אינה חשובה כלל, ואין טעם להשחית עליה מלים.

הטלוויזיה אספה תגובות וראיונות, שמהם עלה בעליל כי האינתיפאדה אינה חשובה כלל.

פרשן כלכלי בכיר הודיע שלא-אינתיפאדה יש בקושי הש פעה שולית על הכלכלה. פרשן צבאי עוד יותר בכיר קבע שזה לא משפיע לרעה על המוראל של צה"ל וכוחו.

תמהני כמה רבנות נאומים, הכרזות, ניתוחים, מאמרי פרשנות, ראיונות, ימ"עיון, סימפוזיונים ודיכריהגות היו יורדים עלינו אילו האינתיפאדה היתה מצליחה, חלילה.

אמא של רפול

רפאל איתן סיפר באחד השידורים שאמו לא היתה מרשה לערבים להתקרב למרחק של שני קילומטרים מהכפר שלהם, תל-עריש.

זה מעניין. היתה פעם תיאוריה שאמרה כי השקפת-העולם של אדם נקבעת על-פי זיקתו להוריו. מי שגדל במישפחה שבה יש אב דומיננטי, נוטה לימין. נוסה לימין.

הוא סמכותי, קשוח, וכו' למוסר. ומי שגדל במישפחה שבה האם היא הדמות הקובעת, נוטה לש-מאל. השמאל הוא רך יותר, הומאני, מוסרי.

אצל רפול התמונה אינה ברורה. אמנם, היה לו אב סמי כותי מאוד. כשרפול כבר היה קצין צעיר בצבא, התייחס אליו אביו עדיין כאל נער. רפול לא היה מעז לשבת ליד השולחן מבלי שאביו התיר לו זאת. אבל אם גם אמו היתה זוללת-ערבים, קשה לדעת מי מההור

רפול

רים השפיע עליו יותר.

אצל אריאל שרון התמונה ברורה יותר. הדמות הדומיננטית במישפחה היתה אמו, אשה קשוחה ועצמאית מאוד. כשהיתה כבר בגיל מופלג, ביקרה בווילה שבנה שרון בחווה שלו, ראתה את פיתחיה-הניקוז כממשיכי לערוגות-הפרחים ואמרה: "טוב מאוד שבניתם חרקי-ירי, כך אפשר לירות נערכים כאשר יעלו עליכם".

זה נוגד לגמרי את התיאוריה ההיא. אבל בדבר אחד אני משוכנע: אצל רוב האנשים נובעות הריעות הפוליטיות ממיכנה האישיות, לא מתהליך כלשהו של מחשבה הגיונית. אדם הוא "ימני" או "שמאלי" מטיבעו. ואם הוא משנה את דעתו, אין פירוש הדבר אלא שהחוק תחילה בריעות שלא נבעו מאופיו, ולאחר-מכן בא הדבר על תיקונו. כך אצל עור וייצמן, למשל.

פסל בפראג

ראיתי כעיתון תצלום מפראג. פועלים מסירים את אותיות הענק של הסיסמה "תהילת-עולם לקומוניזם".

זה הזכיר לי בדיוח, שסיפרתי אותה לא-אחת. אבל עד כה זאת היתה בדיחה כלבד. עכשיו זאת מציאות. יתכן שכל בדיוח טובה סופה להיות למציאות.

זה היה אחרי נאומו ההיסטורי של ניקיטה כרושצ'וב המנות, שבו חשף את פרצופו האמיתי של שמש-העמים, הרוזן הנפסע יוסף סטאלין.

בכל ארצות הגוש המזרחי מיהרו אחרי הנאום להסיר את תצלומי סטאלין מהקירות, לסלק את פסליו, שקישטו את כל הכיכרות, ולהסיר את שמו ממוסדות ומרחובות.

חץ מצ'כוסלובקיה. הצ'כוסלובקים הם עם זהיר מאוד. על אי מרכזו פועל עמך פסל-ענק של הרוזן המנות. ראשי המייסטר התכנסו כדי להחליט מה לעשות בו.

אם נשאיר אותו, החברים במוסקוה יתרגזו עלינו. ואז מה יקרה לנו? אמרו אחרים בהדרה.

ואם מחר יחזרו הסטאליניסטים לשלטון במוסקוה, מה יקרה לנו? השיבו אחרים בראגה.

קולנוע

תדרוך

חובה לראות

הנאה על תעשיית הקולנוע. מוצר יחיד במינו, שגם הבימאי, הסופר, לא חזר עליו מעולם.

*** לילה של אהבה

(מיילח, יונסלבה) — סאטירה פוליטית-מינית על מהפכות ו' חרירימיטות במדינה דימינית במרכז אירופה. העלילה מתרחשת אמנם בשנת 1920, אבל קל לזהות את החיצים המופנים לכל הקנאים של היום.

*** רחוב הסמור (נורדון)

ארצות-הברית) — הקרנה חוזרת לסריתם הראשון של ג'אן מיקלין סילבר. מחווה להגירה היהודית ממזרח-אירופה לאמריקה של תחילת המאה ולכוח ההישרדות והאסונות שעמדו בדרך.

*** סכס, שקרים וזי

דיא-טיים (צפון, ארצות-הברית) — מוצג גם בחיפה וברושלים. תרגיל מבחן בשיחות מלוכ

לכות בין פרקליט מיוחס, אשתו הצעירה, גיסתו המתירנית וידידו האימפוטנט, המראיין נשים על חוויותיהן המיניות. הבימאי, סטיבן סודברג הצעיר, מצייר תמונה מאלפת של מוסר שנות ה-90.

תלאביב: סיפור קצר על

אהבה, לילוח כבירה, קפה בנדר, סכס, שקרים וזיארטיים, בנדר המילחמה ההיא, הלואפופין.

חיפה: קפה בנדר, סכס, שקרים וזיארטיים.

ירושלים: סכס, שקרים וזי

דיא-טיים: תל אביב

*** סיפור קצר על

אהבה (לב, פולין) הדיבר השישי,

מתוך עשרת הדיברות לפי קו' שטוף קישלובסקי, הוא סיפור על

מוסר ואהבה, חסד והקרבה. סומק בן ה-19 מאוהב נואשות במגדה,

שכנתו שבטע'החיים והניסיונות. הוא עוקב אחריה בעזרת מישקפת,

נוסח החלון האחורי של אלפרד היצ'קוק ומשהוא חושף את עצמו,

הוא זוכה ללעגה של האשה ה

אוהבה עליו. לאט-לאט היא לומדת להכיר את משמעותה האמיתית

של האהבה. סרט הממעיט במילים ומשתמש בתמונה בעוצמה רבה.

בשביל

קרן שמש

זה הדוד שלי (הקול-נוע, תל-אביב, צרפת) —

יותר מ-30 שנה חלפו מאז

הוצג בראשונה הסרט הזה של ז'אק טאטי, והוא

עדיין פנינה יוצאת-דופן, סאטירה חברתית

העוקצת היום לא פחות משעקצה אז.

אם מתייחסים לסרט הזה ברצינות, ואין

שום סיבה שלא לעשות כן, דווקא משום שמדור

בר בקומדיה, מסתבר שזו התגורר אנארכיסט

סית פיוטית חסרת-בושה בכל הקדוש למימסד

הקאפיטליסטי: רכוש, הצלחה, מעמד, ממון.

הוא מפנה את הגב למודרניזציה ולאוטומטיים,

לא דווקא בשל מה שהם, אלא בגלל מה שהם

עוללו לבני-האדם שאותם שיעבדו לחלוטין.

לכאורה, זה בערך מה שאמר צ'פלין בזמנים

מזדנניים. טאטי, שבעיניו הדיאלוגים אינם

אלא סוג נוסף של אפקט קולי, שבו המילה

עצמה היא חסרת-משמעות, בהחלט שייך לעור

לם של צ'פלין (בעיקר כשהוא מסתבך עם כל

מיני מכוונות). אבל להבדיל מצ'פלין, ההומור

ז'אק טאטי ואמן בקור: הומור פאסיבי

של טאטי פאסיבי: הוא מתבונן בתופעות מן

הצד ומניח לצופה לתפוס את הניחוח שבתן.

למשל, מסיבת-גן בוילה מפורכסת, שימוש

מפתיע בספת-ישיבה, דולפין מכאני ועוד.

גיבורו של טאטי, תמהוני חביב בשם חולו,

אינו מבקש אלא לחיות את חייו, ליהנות מקרן

שמש וממראה של נערה נאה, בעולם שבו

ההישגיות מדרבנת את הכל למירוץ שאינו מובן

לו כלל. בסוף הסרט, גם הצופים יבינו לנפשו.

משומש

ואופנת

גשם שחור (תל-אביב,

תל-אביב, ארצות-הברית) — נראה שרדלי

סקוט היה ונשאר כנפשו בימאי של סירטי-

פירסומת. אף שהיסב עיסוקו לסרטים עליל-

תיים הוא עדיין סבור שבכל סרט עליו למכור

מוצר, וכדי למכור היטב, הוא מסתיר אותו

מאחורי מסך שלם של תעתועים, אפקטים מיו-

חדים, פילטרים ותאורה עקיפה.

אם מתמזל מזלו והמוצר שהופקד בידיו הוא

בעל ערך בפני עצמו (ראה ערך בליד ראנר),

מתקבלת תוצאה מזהירה. אם זה משהו כמו

גשם שחור, התוצאה מביכה. שני שוטרים ניר-

יורקיים מחזירים רוצח יפאני למולדתו. בנמל-

התעונה הוא נמלט מידיהם והסרט כולו מוק-

דש למירדף אחרי, ברחבי העיר אוסקה. המש-

מעות העמוקה המבקשת להניח מאחורי

עלילת-המתח המשומשת, היא נקמתה של יפאן

באמריקה על הפצצות הגרעיניות שגרמו לגשם

השחור, הגשם הרדיו-אקטיבי הקטלני שירד

מייקל דגלאס ומטסומוטו: פילטרים

אחרי הריסת הירושימה ונגאסאקי.

אבל זה בסך הכל תירוץ אופנתי, המוזכר

בשני מישפטים בלבד לכל אורך הסרט, ומופך

מעיקרו בסוף, כאשר היחיד שיכול לפעם

המאורגן בארץ השמש העולה הוא לא אחר

מאשר הבלש האמריקאי האלים והמושחת.

הסרט מצולם להפליא ומעוצב באמנות, אבל

בעצם אין זו אלא מנת אימפריאליזם אמריקאי

נוסחת בצורה של סוכריה קליפית על מקל.

עם מניות

למיטה

המכורים לכסף (טיור-

לת, תל-אביב, אנגליה) —

בדיה שטותית המנסה

להיות וול סטריט לעניים, עם הסיטי של לונדון

במקום הבורסה של ניו-יורק ועם מול מקגאן

במקום צ'ארלי שין. הסיפור מתחיל בסוכן-הש-

קעות אחד שמתאבד אחרי שגרם הפסדים של

מאה מיליון לבנק שבו הוא עובד. ניסיון לאושש

את הבנק, באמצעות ייבוא אמריקאי ממין נק-

בה (רבקה דה-מוניני), מוציא מייד את הגבר-

רים בשטח מן הכלים.

הסיום הוא זיווג משמים, ברית טראנס-

אטלנטית הנחתמת במיטה, כמובן, אחרי

שהיבור הבריטי והגיבורה האמריקאית

שוברים את כל הנמשות ומחזירים לבנק את

המיליונים בריבית דריבית, בין מישול למריבה

ובין מריבה לסיבוב במסוב הפרטי.

הקישקוש השיטתי הזה ערוך בקצב עצבני

של טלוויזיה, מצולם בזוויות שונות ומשונות

ממסוקים ומתחת לפני הקרקע, ומנסה להתק-

רבקה דה-מוניני ופול מקגאן: קישקוש

שט בכל מיני התחכמויות פינאנסיות חסרות

פשר, כשבדק מניות עולות יורדות ודיווח על

התל"ג הלאומי.

פול מקגאן ורבקה דה-מוניני נראים כמו זוג

טווסים מיוחסים וגם רמת משחקם בהתאם.

כל שאר הדמויות ברקע, גם אלה שמחן היינו

מצפים להתנהגות קשוחה כיאה לעולם הכספים

על הסיאוב, התחרות הבלתי הוגנת והשחיתות

המושית בו, מעוררות גיחוך וחמלה בעליבותן.

סירטי קולנוע בטלוויזיה

*** תל-אביב ברלין (יום רביעי, 13 בדצמבר, בשעה

22:05) — סירטה של ציפי טרופה על ניצול מחנות-הריכוז

המתקשה לשקם את חייו בארץ ישראל, ועל פגישתו הדרא-

מתית עם קאפו לשעבר. הנושא מרתק יותר מן הביצוע,

ושמואל וילוז'ני, בתפקיד הראשי, מרגיש פחות נוח מאשר

בישיבות העירייה. עם זאת, זכה הסרט לארבעה פרסי-

איכות מטעם מרכז הסרט הישראלי.

*** מילחמתו הסודית של בארי פריג (יום שישי,

15 בדצמבר, בשעה 22:30) — קומדיית-מלחמה שיגרתית,

שבה מצליח פול ניומן למלט חמישה נגדלים שבויים בידי

האויב. ג'ק סמיט, שניסה להיות בימאי-קולנוע הסתדר,

בסופו של דבר, הרבה יותר טוב בטלוויזיה. הצוות כולל גם

שחקני-מישנה משפטים של הוליווד כמו טום בוסלי,

ג'יימס גרגורי, אנדריון דאגן ועוד.

*** עיר שמנה (יום שני, 18 בדצמבר, בשעה 23:30)

— אחד הסרטים הטובים, אם לא הטוב ביותר, שנעשה אי-

פעם על איגרוף. ג'ון יוסטון, בעצמו מתאגרף בנעוריו, מצייר

תמונה בלתי-מחמיאה וקודרת של זוהר מזויף במערכת-ה-

יחסים שבין מתאגרף מוקדדר, המטביע תיסכולו בים של

אלכוהול, לבין מתאגרף צעיר, הנקרע בין התיקווה לחרדה.

סטייסי קיץ' וג'ף בריג'ס בתפקידים הראשיים, וסוזאן טירל

בתפקיד-מישנה וירטואוז.

*** יום ראשון האדור (יום רביעי, 20 בדצמבר,

בשעה 22:05) — מעצב צעיר הוא מושא אהבתם של רופא

יהודי ואשת קאריירה. התמודדות גלויה עם מערכת-יח-

סים הומוסקסואלית ומישחק משובח של פיטר פניץ' וגלנ-

דה ג'קסון, כשני המבוגרים המחזורים אחרי הצעיר האופני

ת. מסרטי המוצלחים ביותר של הבימאי הבריטי ג'ון

שליזנג'ר.

*** לילת כבירה

(לב, איטליה, מוצג גם בחיפה)

ג'ולייטה מסינה ברמות-היסוד שד

התפתחה יותר מאוחר לג'ולייטה

של הרוחות, אחת מרמזות-המפתח

של פרייקו פליני. שחקנית

רקנית מופלאה זו מגלמת את

רמותה של יצאנית קטנה, שפגעי

החיים הנוחתים עליה בקביעות

אינם מצליחים להכניע את האופ'

טימים שלה, ואת עצם האורש

לגלות שאחרי הנפילה היא שוב

בחייה.

*** הלואפופין (פאריז,

ארצות-הברית) — קומדיה ישנה

ומטרופת משנת 1941, שהלל קרה

בה בלי התראה מוקדמת. הגיבורים

עוברים מעלילה לעלילה, שולפים

בריות מן המתן ומלגלים כי

*** באטמן (רבחן, ארצות

הברית, מוצג גם בחיפה ובבתי-

קולנוע ונוספים ברחבי הארץ) —

איראפטר להחמיץ את השעשוע

הקולנועי האופנתי בעולם. ג'ק

ניקולסון הוא שטן עליון ומייקל

קיטון הוא הארי ברמות העטלף.

קים באסינג'ר היא קישוט משכנע

והעיצוב האמנותי מצליח להמחיש

את האווירה הקודרת של העולם

הזוקק לבאטמן.

*** אחד משלנו (לב,

ישראל, מוצג גם בחיפה וביר

שלים) — עוד סרט רלוונטי על

היחסים המוסריים המסוככים של

הישראלי עם עצמו. עברה יפה של

הצלם אמנון סלומון, בימוי קולח

של אורי ברבש.

עדנה פינרז

בשבוע האחרון

במסגרת שטס מניירורק לתלאביב ישב ירדני ליד אורה אמריקאי (לא ברור אם היה יהודי או לא), שהחליט לבקר בישראל. הם שוחחו שיחת-נימוסים וירדני שאל את האמריקאי איפה הוא יתאכסן בביקורו בארץ. האמריקאי אמר שהמליצו לו על מלון קרלטון בתלאביב וזה מה שהוא הזמין.

אתה מכיר את המלון הזה, שאל האמריקאי את ירדני. כן, השיב ירדני. זה מלון נחמד מאוד והוא יושב על שפת-הים ממש. כאן פלט האמריקאי אנחה גדולה ואמר: "אני כליך אוהב לטייל ברגל על שפת-הים. האם אתה חושב ששילטונות-הצבא יתנו לי אישור לכך?"

ירדני הבטיח לו שהעניין יסודר מייד והאמריקאי היה מאושר לגמרי מהמלך שהאיר לו פנים והפגיש אותו במסגרת בדרך לישראל, עם אישיות שיכולה לסדר רישיון לטיול על שפת-הים.

השבוע קיבלתי שתי גלויות מירדנים בחו"ל. אחת נשלחה אלי מלונדון והשנייה מניירורק. כל אחת מהן, כנראה, מסמלת משהו חשוב שיש למדינה הזאת להציע. נראה אם תנחשו איזו גלויה התקבלה מאיו מדינה.

אתם זוכרים את הפינה "לא ייאמן כי יסופר", שאני משבצת פה ושם כמדורי, ובה אני מספרת דברים, שלפי מיטב ידיעתי לא קורים לאף בן-אדם נורמלי, מלבד לי עצמי ולכמה מחברים.

מייד אחרי שאני מפרסמת קטע כמדור זה, אני מקבלת כמה שיחות-טלפון שבהן אומרים לי אנשים: "רניאלה, שוב את והשטיות שלך?"

אם אתם זוכרים היטב, בשתי הפעמים האחרונות אפילו הבאתי הוכחות חותכות לעניין הזה של החבר שלי, שבמשך שנה שלמה הישקת את צמח-הפולסטיק שלו ולא

קוראים כותבים

אנחנו, בעלי המדורים בעיתונות, היינו פעם סתם אנשים. אחר כך משהו שם לב שיש לנו נקודת-מבט אחרת על דברים, או שאנחנו כותבים בצורה אחרת מכולם, או שיש לנו המור, או כושר אסוציאטיבי. נתנו לנו מקום קבוע בעיתון והתחלנו לכתוב באופן רצוף. במשך הזמן קיבלנו תגובות. אנשים אמרו לנו: "איזה יופי כתבת בשבוע שעבר", או "איך חשבת על זה בכלל?" וגם אמרו לנו לפעמים: "כל השבוע אני מחכה למדור שלך", וכך, בלי לשים לב, התחלנו לחשוב — כן, גם הצנועים שבינינו — שאנחנו עושים משהו שלא כל אחד יכול לעשות. אחר כך גם משלמים לנו משכורות וזה כבר עושה מכל העניין מיקצוע.

בגלל כל האמור לעיל, אני לא יודעת אם לשמוח או להתעצב כשאני פוגשת בחור שיש לו מיקצוע — הוא פקיד בחברת-תעופה — וחוץ מהמיקצוע שלו יש לו גם נקודת-מבט אחרת על החיים ויש לו המור והוא גם כותב פה. הבחור המקסים הזה, ששמו בישראל מנשה דירי, הלך ברחוב, קרה לו מה שקרה, כתב על זה קטע ו... שלה לי.

תקראו ותשפטו בעצמכם, ותגידו לי אם אני צריכה לשמוח שהבחור כותב כליכך יפה, או שאני צריכה לראות שהוא לא אחים למוהו, פתאום יום אחד יחטפו לי את הפרנסה שלי.

הבין בשום אופן למה הוא לא גדל. עכשיו יש סיפור חדש.

חברה שלי, בחורה מאוד נחמדה, עיתונאית ירושלמית, העוסקת בעיקר בפוליטיקה, החליטה לעבור לגור בתלאביב. היא שמעה

כמה מטרם יש בדירה? באיוו קומה היא? כמה חדרים? איזה שכנים יש? כשעניתי על כל השאלות והיה ברור שהדירה דווקא מתאימה לה, היא פתאום נזכרה ושאלה: מה מיספר הבית? מס' 11 עניתי לה. נשמעה

נהמה שד כאב מהצר השני ואני, שהי ספציאליטה שלי זה דאגות, שאלתי בפרך: מה קרה? נפלת? קיבלת מכח? לא? ענתה לי העיתונאית האינטליגנטית שעוסקת בפוליטיקה. אני בשום אופן לא יכולה לגור בבית

שבתלאביב יש איזו דירה וזוהי למכירה ושמעה שאני יודעת פרטים על הדירה. העיתונאית הנחמדה והאינטליגנטית, שאגב נראית כמו בן-אדם לגמרי יציב, טילפנה אלי ושאלה אותי לפרטים.

הנה הקטע של מנשה דירי:

קיץ, צהריים. השמש כמו עוד רגע נופלת על ראשי. חם ואני פוסע באלנבי פינת גאולה. משמאל האבטולה, ממין האינפלציה, המשאירה לי רק עצם מהסטייק, מא' חורי האינפלציה וממולי שברים של אנשים כאלה, שבינם לבין עצמם יש להם בעיות של קואליציה, כאלה המספרים לך במבט אחד את סיפורו של הזמן. יורד משפת המדרבה לא לפני ש' הצצתי באיש שברמזור הנראה גם צועד וגם ירוק. ירדתי מהשפה ופעמיים לחצות. צעד, צעד ועוד צעד טרחח! אדום! ניסה לדפוק אותי הממזר, רצה לתפוס אותי מניף רגליים באדום. הא! נכון חם, אבל החיים פה בעמורה חידדו לי תחושים ידידי. גם כשאני ישן אני ער, תבדוק! רמזור אדום, איש עומד ואני איתו, אפילו באותה הפוזה, חי נפשי. "היי!" אני שומע מאחורי פעם ופעמיים, "הלו!" מוסיף הקול. משהו בתוכי אומר לי שאלי קורא הטון הלא-סימפטי, אבל אני לא זורק מבט. "היי היי! אתה!" לועג שוב הקול. רק משרת-ציבור, חשתי בלבי, מנה בבוז תהומי כזה את ציבורו. הרי חברים שלי מדברים הרבה יותר יפה.

אני מפנה ראשי. אוי! אשר יגורתי בא לי. נעשה לי קצת יותר חם כשהוא, השוטר, מטרים ספורים מאחורי, מצביע עלי כמו מורה על דרדק. "לכאן! פקד, מבט מלווה את אצבעו לשפת המדרבה. נעלבתי, עשיתי אחורה פנה, צעד וחצי והנה אני נוגע ברגלי בשפת המדרבה. חשבתי שהנה הוד רוממותו

השוטר יראה בנסיגתי את כבודו האבוד וזהו. הרגשתי יותר חם, מפני שכעת גם ראיתי אותה על ידו, נקבה ישראלית מצויה ואם שוטר עברי כשלעצמו הוא מיקרה לא קל, אז שוטר עברי כשעל ידו נקבה הוא סדום.

"בוא! בוא! אמר, צעק, "אמרתי לך לעלות" זעם לעומתי מצביע על השפה, "פה!" מסמני את הנקודה ברגלו, ככה! מה אני משאית! פה, שם, כל כך עקרוני! סנטימטרים זהו כל חטאי! החזרנו את כל סיני והמפכ"ל הזה מתעקש על כמה סנטימטרים לא שלו. דחילק, אמרתי, חם, אחרים מסביבנו מול האף באדום "אשכרה" עוברים, היית מאחור אני אומר לו, קובע, הלא ראית! האיש היה ירוק — חציתי, הופ נהיה אדום עמדת, מה תרשום בדו"ח! שהבן-אדם עמד באדום!

"תוציא! תוציא!" אומר הבן של אלוהים ואני מבין שכוונתו תעודת הזהות. פטישים הלמו ברקותיי, דימיתי לעצמי שהארנק בכיסי הוא לפחות אקדח, שלפתי-ויריתי לו תעודת-זהות, "יאללה", קנס שיהיה קנס, מה לעשות אני רק ציבור.

"אהה", יצא לו מהמלתעות, תוך שהוא מבט בפרטיי האישיים מאד. "אהה, קוני — ועוד גרוש, תגיד — אני לא עצרתי אותך פעם!" הציבור עונה בלאו מוחלט, "אין לך קרוב-מישפחה שנעצר על השוד של תוצר?" אפילו אפרודיטה שעל ידו כבר מזיעה, אפרודיטים לוחצים בי להתמוצץ, אבל — זוכר את כבוד החוק שמגן על הציבור, לא, אני משיב, "אתה לא מסתובב

שמיספרו 11 או 7, כי האסטרולוגית שלי לא מרשה לי.

מאחר והיה שקט מוחלט מהצר שלי של הקו, כי עכשיו הגיע תורי להתיישב על הריצ' פה ולקבל הלם-שתיקה, היא אמרה שהיא מצטערת שכיבלה לי את המוח, אבל היא רוצה לשאול עוד שאלה: אולי זה 11 או במערכת, כי אז היא יכולה לדבר עם האסטרו

רולוגית ולקבל אישור. אמרתי שלום רפה והלכתי לנוח שעדי-שע' תיים. עכשיו בעצם אני מחכה לפסקה-דין של האסטרולוגית, אם להמשיך לתת פרטים על הדירה בתלאביב.

כן, אני יודעת שאי-אפשר להאמין לסיפור הזה, אבל זה קרה. שמה של העיתונאית שמור במערכת, למי שלא יכול להיזכר בלילה בלי הוכחות.

נכון שאין טעם לכתוב משהו אחרי הקטע הזה וכל מה שאתם רוצים לעשות זה ללכת לנוח? אז זה הכל להיום.

בשכונת-התיקווה! אתה כל כך מוכר לי, בחייך!" "אפילו אם זו מצלמה נסתרת מספיק! לא עצרת אותי ויש לי רק אמה ואחות והן לא מסתובבות בשכונת-התיקווה, אתה יודע מה?" פתאום תפסתי את המצב, "רשום! בבקשה, רשום דו"ח! מה יכול להיות! אני מת לדו"ח. רשום! קדימה! בעצם, "הוספתי לתומי. "בעצם — יכול להיות, אולי אני איך שהוא, פעם במאה יום אני הולך לאכול שם בשכונה, אתה יודע, על האש משהו, אתה יודע, כמו כולם."

"בסביבות של אוזני!" שאל, "בדיוק!" אני עונה, "רק שם אני אוהב לאכול." ענינו אורו: "ידעתי שאני מכיר אותך מאיזה מקום, פרצופים אני לא שוכח!" תוך כדי כך שם בידי את תעודת-הזהות מבלי לרשום מילה, "לך!" ציווה, "לך!" בגללך הפסדנו כבר כמה ירוקים!"

אולי תנועותיה חסרות-המנוחה של הנקבה שלי שלחו עליי לחפש חשוד אחר ואולי נגמר לו הטיפשות ומה עם המישפט או כך עבורי כבר לא היה חשוב דבר, בירוק הבא זינקתי, מניתי לרחוב צדדי, נכנסתי לחצר מזדמנת, קפצתי שתי גדרות ונעלמתי. עדיין לא יודע ממי אבל מה שבטוח נעלמתי. בינינו אני אומר: לא עצרו אותי, לא ביישו אותי והרי יכול היה לעשות בי חימוש בנמצע הרחוב ומה עם המישפט שיכול היה להיות והדו"ח! ועוד-דין היה עולה לי חייב אני לתודות שהפעם אלילת-המול היתה לציד, עבור פחות מזה כבר ירו באנשים, מה שלא הבנתי זה: אם הציבור שומר על החוק, מה שומר על הציבור!

איך חוגגים
יום־הולדת
למארגנות תצוגות
וברמיצווה לבן של
בדרנית מפורסמת?

הפנינה האומית יוני היא
 כמובן אשת-
 העסקים פנינה רוזנבלום,
 שבה בבגד אתני מקורי
 ופגשה בשחקן יענקל'ה בן-
 סירא, שהחמיא לה באידיש.

ד"גת פטרה קילסטד ה" שבדית היא גם דוגמנית, גם דייגת בזמנה ה" חופשי וגם נשואה לישראלי.

עמלך מדומה, לפחות לפי הפוזה, הוא הזמר עופר אקרלינג, שתמיד צמוד חזק לחברתו הדוגמנית והמורה לערבית, נגבה פאר, שנראתה כמו פנתרה בבגד שעטף אותה.

שימותו כל הקנאים!

שימותו כל הקנאים — זה
הביטוי הישגור בהיפך של מרגנת
המזפופים והתנבות של **לזר** בך
לזר. לא ידוע בדיוק כמה כאלה יש
לה, אבל 600 לדיירים ועמיתים
לעבודה בקבוצות כדא ועמיטת

י"ההולדת, שהיא ערכה לעצמה
ברוך פאר ודור במעורון הרב
טטס במלון י"ח. מסיבה שהותירה
אותה עם ים צילומים ו-300
מתנות.

מה לא היה שם? חלוקי-רחצה, בשמים, תכשיטים, תכשירי קוסמטיקה ואיפור, ספרים ובעצם, מה נמשכה במשך יומיים לאחר מכן במבול של שיחות-טלפון של חברים שונים, שאיחלו מזל טוב ושל מי שכעסו שלא הוזמנו.

מלכת המשולש

היא יפה הרוש (מימין), מלכת חבורת הבליינים של תל-אביב וכעת ללא מלך. ככאן יפה הרוש לצידה של אני אביטל היפה, שבאה ללא המלך שלה.

למה כובעים שלומית אמיר (מימין) וביאט-
ריס גייר (משמאל) חובשות
כובעים בנוסף שנות ה-30'. הדוגמנית אריית אלטמן
(במרכז) ללא
היפה בבנות,
דו. השניים

בין הרים ובין סלעים עם גבור השימחה החלו הזמרים והשחקנים להתרכזו ברחבת הריקודים ולצלילי התיזמורת של אודי שפילמן הם התחילו בהרקדות. הבימאי צדי צרפתי (משמאל)

הרגיש כקטר רכבת והבדרנית חנה לסלו (במרכז) והזמרת ירדנה ארזי (מימין) ועוד כמה אמנים היו הקרונות. כל החבורה הצוהלת הזאת קיפצה על הרחבה. אחרי כמה ריקודים התפרקה הרכבת המוסיקלית הזאת והקרונות פצחו במחולות סוערים.

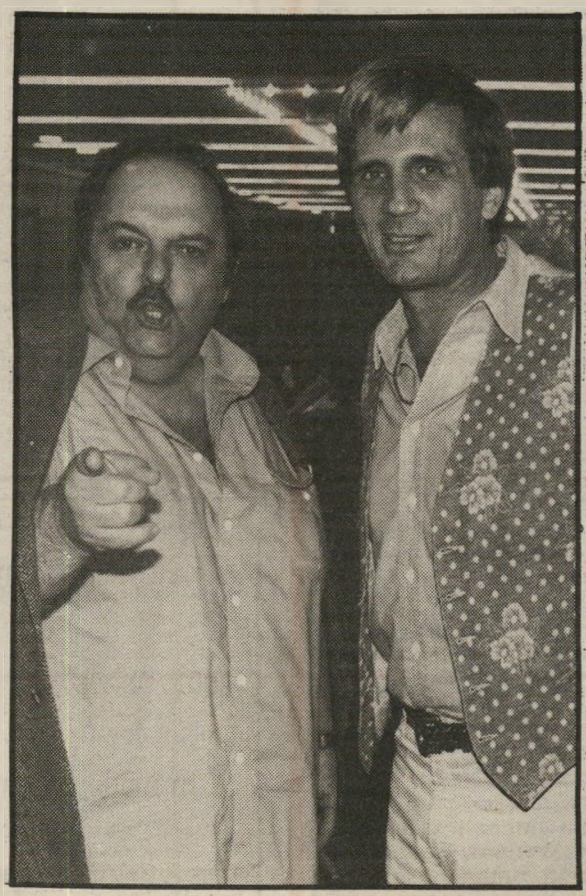
אסיפה של אמ"

זה נראה כמעט כמו אסיפה של חברי אגודת אמ"י. עשרות אמנים, שחקנים ובדרנים התקבצו באולם שביט

מחיבוק לחיבוק אישי-העסקים מיקי שטראוס (במרכז) חיבק את כל ידידיו שבאולם. חיבוק ראשון - לעיתונאית שרית ושי-לוי (מימין).

הדבר היא אמרה לבעלה תישעה חודשים קודם לכן. גם הברון ספי ריבלין הצחיק את הקהל, כשחזר מהשרותים וסיפר שהברווז שהוא אכל כמה דקות קודם לכן רצה ל- חזור למים. וכך, מברייחה לברייחה ומהופעה להופעה, הרגישו כולם שזוהי תוכנית-הבידור הספונטנית הטובה ביותר שהיתה השנה.

החבר הטוב האמרגן חיים סלוצקי (מימין), מגיבורי פרשת רפי גינת, נראה מאושר מה- תמיכה שלה זכה במסיבה. כאן לצידו של המפיק איציק קול.

סוי ראש. עמליה דיין (בצילום מימין). זה בחברת המחזר הכדורסלן מני זול- זה על זה לאחר שנה של ידידות.

לרותי

נעמי רון

להיות ביחור

רציני לכל החיים, תוך שנתיים. אחרי שגמרתי להתפעל מכל קליעותי הבול שלו לגבי תכונות האופי שלי ("את סקרנית מכאן ועד להודעה חדשה") שאלתי אותו אם הוא יהיה מוכן לטפל גם בכך, והוא הסכים.

אז הנה הצעתי לכם: כל מי שיכתיב לי מיכתב (או הכתיב בעבר) יכול לשלוח למערכת (גורדון 3, תל-אביב) צילום (במכונת פוסטר קופי) של כתיבתו. מי שימני — כפי יד ימין, מי ששמאלי — שמאל. אל תצלום כפי-היד אפשר לצרף כמה שאלות, שעליהן יענה דסה. אפילו שאלות קשות, כמו מתי אתחנן, ואם בכלל, ולמה זה לא קורה לי.

חטובה בהירה

היא חתיכת, חטובה, 1.60 מטר, "קטנה וקומפקטית", כדבריה, רוור קה בסוף ה-30, בהירה, איכותית, חכמה, אומרים עליה שהיא יפה, מתגוררת בירושלים ובאה הרבה ל"תל-אביב. מעוניינת להכיר גבר איכותי ומיוחד, בעל הופעה נאה, בסביבות ה-40. שאל אותי על (3/2728)

רתי בטלפון, למידע ול- הכתבה — טל' 03-221017.

הוא בן 29, רווק, איש אלקטרוניקה, 1.70 מטר, לא שמן ולא רזה, נאה מאוד ("זה מה שאומרים, יש לזה כיסוי, והרי אין טעם לספר סיפורים, כי כאשר נפגשים רואים את האמת").

הוא אוהב טיולים, מוסיקה של שנות ה-60 ושירי ארץ-ישראל, לבלות, להיות ביחור. מחפש אותך, בגיל 22-28, בעלת חזות צעירה, כי הוא נראה צעיר, אינטליגנטית, בוגרת כנפשה, פתוחה לקשר, רגישה, חמה, עצמאית, לא אחת שמחכה שהדברים יבואו אליה.

לסיום הוא הכתיב לי קטע שהוא קרא, ואשר מתאים לו: "אני רוצה לאהוב אותך בלי להיצמד, להוקיר אותך בלי לשפוט, להתקרב אלייך בלי לפלוש". כתבי לו לת"ד 31822, תל-אביב. ואם לא בא לך לכתוב, שאל אותי על (1/2728).

★ ★ ★

עולם משולו

היא בת 38, נראית צעירה מכפי גילה, בעלת הופעה נאה (באמת!) אקדמאית, פנויה, עובדת כיועצת אירגונית, אוהבת קריאה, קולנוע, אמנות.

(2/2728) מעוניינת להכיר, לקשר רציני, גבר החושב שיש לו מה להציע, הישגי, בעל עולם משלו, נאה, בסביבות ה-1.80 מטר, בעל אופקים רחבים, הגיל אינו משנה.

מתי אתחנן

פגשתי השבוע את הכירולוג (קורא בכפ"ד) משה דסה, הושטתי לו את ידי, ושמחתי לשמוע שהיה לי חיים ארוכים ומעניינים, וקשר

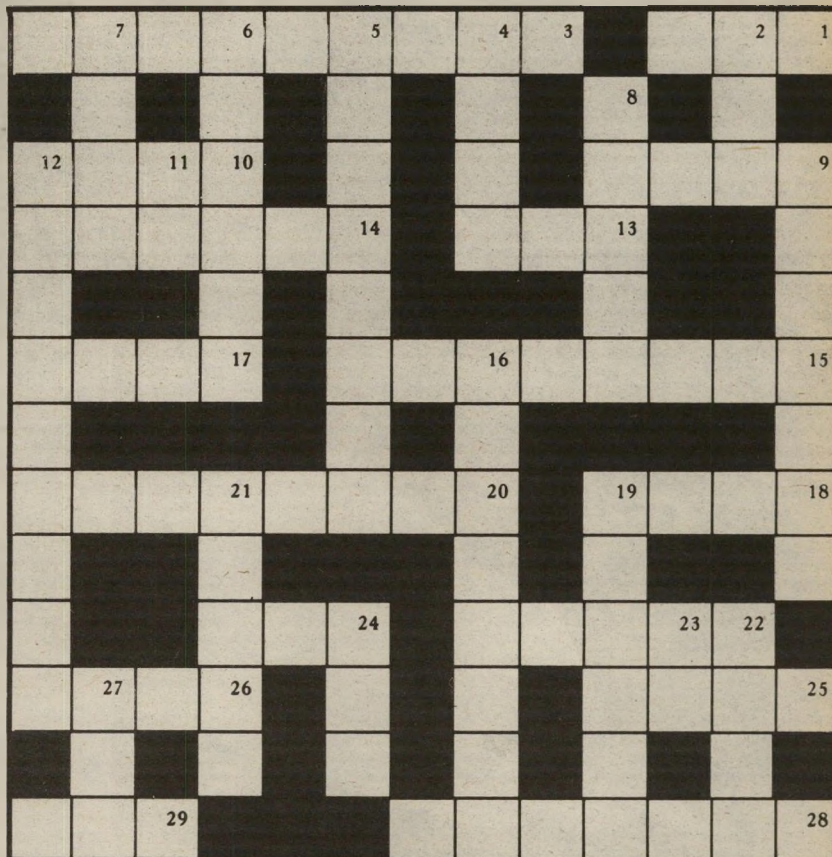
הסכסולוגית

התחילה

להתכשט

ורד גולדברג, בת 23, היא רקדנית-בטן. למעשה, היא מעדיפה לקרוא לעצמה "רוקד" ותיקוד מיוחד, והסיוע שלה נשמע הנוצני הרי ורקדים בכל הענף, היא אומרת, זה לא רק בטן.

יחסית לאחרות בעיסוק זה, היא דקת-גו. כיום היו פחות מלאות מאשר פעם, לדבריה, אפילו במצבים. היא נולדה במתח-תיקוד, התחנכה כילדת-חוץ בקיבוץ עין-הור, ובצבא היא הייתה מ"פת. סיפור מהחיים: היא חושבת להופיע בחתונה. ה"ת" בה שהנלה, שלא ידעה מי תבוא לרקוד, היתה חניכה שלה בסיירות. הנלה כמעט התעלפה.

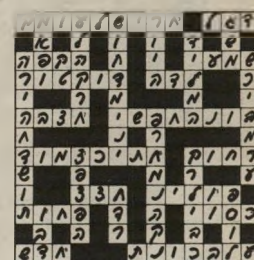
(4) תקעו לידו אוסר (4);	(4) השתתף בצערם של מגורים:
(5) מתנצל שהוא הכי יפה והכי עשיר (8);	(13) עצור באפריקה בדרך לפולין (6);
(6) שכנו בעפר בסוכנות (6);	(15) איכר גובה על פי הצעתו של יגאל הורביץ (4,4);
(7) תרמו לשיר של דילן תומס (4);	(17) שמענו על ההוראה לנהוג בחפזה ועל ספיח הספיחים שלה (4);
(8) הצבע שנשאר אחרי שכולם נגמרו (5);	(18) טורף אטור באפגניסטאן (4);
(9) מרשים לומר לגורו (3,4);	(20) לא היה מקום לכשלו אצל א' בריהודה (4,4);
(11) רגיל כאוניברסיטה (2);	(22) נוגעת בכיף (5);
(12) ד"ק הקטן ויותם הקסם הופיעו בבית היתומים של הנריק גולדשמיט (5,4);	(24) זה לא מקום לגור בו מכל מקום שתסתכל (3);
(16) העולה משושלת מינג והאחר שנשמע כמוהו קורצו מאותו חומר (8);	(25) רכרם של הקסמים (4);
(19) לא חיכתה לחוה במסיבת גן (6);	(26) בנקודה מסויימת כולם שיקרו (4);
(21) בהה בגדה בשעת היקיצה (5);	(28) חם? זו צרת רבים (4,3);
(22) מותר וצריך להצטרף (4);	(29) תרצה מקום טוב באמצע? (3);
(23) נשיא גס? (2);	מאונך:
(24) נפש או הישוב (3);	(2) לפני היות החשמלית (3);
(27) חם שם עלייך האח (3);	

מאת אביגיל ינאי

מאוזן

- (1) משכב מעלים (3);
- (3) שיח צפרים במיוחד-גרמניה (5,4);
- (9) מי בישר לראש-הממשלה על הצלחת המערך בכחירות בהסתדרות? (4);
- (10) כבושים ומבווישים בצרפת

ביחרון תשבצות 2727

ייעוץ לתאורה

★

התקנה עליידי חשמלאי מוסמך

★

ביצוע עבודות חשמל ביתיות

ויהי אור

רמת-גן, ו'בוטינסקי 97 (מול ה-מי ומי)
טלפון: 7524045

ויהי אור

גופייתאורה בעיצוב חדשני
לתאורת פנים וחוצ

פירוש שמו "חתיכת זהב". הוא סירב להחליפו. הוא באמת כזה

מה יקרה לעם היהודי? אני מאמין שחלק מן העם היהודי, החי בישראל, ימשיך להתקיים כאומה. האחרים יתבוללו בהדרגה ויעלמו כיחידה נפרדת. בניגוד למה שהיה קיים במשך אלפיים שנה, יש עכשיו כל הנתונים להתבוללות מלאה. נישואי-ערובת ופרישה מן הקהילה יביאו לכך. הגאונות היהודית באה מן הגטו, עם השתורר. היהודים בממלכה האוסטרית וכו' בזכויות אזרחיות רק ב-1849. ברור הראשון אחרי השתורר גולדו במרחב הקטן של בוהמיה ומורביה (צ'כיה של היום) אנשים כמו

הטנקים הרגו את האשליה הזאת, וגולדו שטיקר ברח לבריטניה, שם כיהן כמרצה. שם ריאיינה אותו לפני שנה הרלינדה קבלל, צל מתכתבת יהודית-גרמנית שצילמה את גולדו לי היהדות הרוברת-גרמנית שנותרו בחיים. גולדשטיקר, יליד 1913, היה בן 75, צעיר ברוחו. הוא הביע ברצון ריעות מאלפות, שגילו יהודי בעל השקפה הומאניסטית מובהקת. למשל: הוא הטיף נגד כל שאיפה של נקמה בין צ'כים וגרמנים. כל נקמה, אמר, תביא למעגל חדש של שינאה. צריכים להפסיק.

הציע לו לקבל לידו את המחלקה לקישורי חוץ של המפלגה הקומוניסטית. גולדו שטיקר, אינטלקטואל ואיש דרוח, לא רצה להיות איש-מנגנון. הוא סירב לכל ההצעות. אבל הוא נכנע להנהגת-המפלגה, כאשר זו החליטה למנות אותו כשגריר הראשון של צ'כוסלובקיה בישראל. זה היה ב-1949. השעות כאן לא הפכה את הקומוניסט לצינוני. לרבריו, היה מודע בכל רגע לכך שהוא מייצג את מולדתו במדינה זרה. העובדה שהוא שגריר יהודי במדינה יהודית נראתה לו רק כקוריוז משעשע: "להסתובב בהפסקה באופרה ולזכור לפתע שכל האנשים מסביב הם יהודים: בכל חיי הייתי שייך למיעוט".

בתום הכהונה חזר לפראג — ישר אל תוך הוועה הגדולה. זה היה בתקופת השיגעון האנטישמי הגדול של סטאלין. ככל רחבי מיוזרח-אירופה נאסרו הקומוניסטים היהודיים, הורשעו כמרגלים ציוניים ו/או טרזקיסטים ו/או

ה היה לקראת סוף האביב של פראג, 1968.

לפני שהטנקים הסובייטיים והמיוזרח-גרמנים שטעו אל תוך צ'כוסלובקיה כדי לדרוס ולרמוס את פרחי האביב, נסע אלכסנדר דובי צ'ק למוסקווה. בפמליה שלו היה המנהיג הקומוניסטי הוותיק אדוארד גולדשטיקר. כאשר עמדה הממשלה לחזור לפראג, ראה דובצ'ק שגולדשטיקר נעלם. הוא פנה אל מארחיו הסובייטיים ושאל אותם היכן האיש.

"תשכח את היהודי הזה" ציוו עליו אנשי הקג"ב. אבל דובצ'ק לא שכת. הוא סירב לצאת ממוסקווה. באירצון רב החזירו לו הרוסים את גולדשטיקר, והכל חזרו לפראג. כאשר באו הטנקים, ברח גולדשטיקר והי גיע לבריטניה. שם הוא חי, מאן, כשהוא אחוז געגועים לפראג. גם אחרי ששללו ממנו את האזרחות הצ'כוסלובקית. גם כאשר דנו את אשתו לשנת-מאסר ולהחרמת כל רכושה,

היהודי של דובצ'ק

הנאצים השמידו את מישכחתו. הרוסים רצו לחסלו. הקומוניסטים עמדו להוציאו להורג. בארץ הרגיש כזר. עכשיו מתגשמות תיקוותיו

אימפריאליסטיים, והוצאו להורג. בצ'כוסלובקיה נעצרו סלאנסקי וכל מקורביו. בין השאר נעצר שליח ממדינת ישראל, איש-מפ"ם מרדכי אורן, חבר קיבוץ מיוזר. גם גולדשטיקר נעצר ובילה 18 חודשים נוראים בחקירות ובעינויים, כשהוא מנותק מכל העולם. את החוויה הזאת תיאר הבימאי היווני קוסטה גבאראס בסרטו המפורסם, בכיכובו של איב מונטאן. גולדשטיקר הואשם בלאומנות יהודית בורגנית.

מפני שהתעקשה להצטרף אליו. עכשיו מוזכר מחדש שמו של גולדשטיקר, כאשר האבות של האביב של פראג וכאיש שנעשה לו עוול משווע.

יהודים באופרה

ה שם אדוארד גולדשטיקר הוא שם יהודי מובהק. גולדשטיק פירושו בגרמנית חתיכת זהב.

אחרי ההפיכה הקומוניסטית בצ'כוסלובקיה, תבעה המנהיגות מכל התכרים היהודיים להחליף את שמותיהם ולאמץ לעצמם שמות צ'כוסלובקים, כדי שלא יזוהו על-ידי הציבור כיהודים.

אדוארד גולדשטיקר, מראשי המפלגה, סירב. הוא ראה בכך כניעה לאנטישמיזם. מוצאו ממישכחת עניה בעיירה בהונגריה, שעברה לעיר קאשאו, בקצה המיוזרחי של צ'כוסלובקיה, כשהיה בן 14. מישכחתו היתה אדוקה, והוא עצמו זכה בחינוך חרדי עד גיל 13. למחרת הברי-מיצוה "בשרה ממנו הדת" כפי שאמר. כעבור שנים הצטרף למפלגה הקומוניסטית, כעיקר מפני שהיתה המפלגה שלחמה בעיקביות בנאצים. אז גם למד גרמנית, כשנפלו לידי כריכים של שירי היינריך היינה.

כאשר פלשו הנאצים לצ'כוסלובקיה, ברח. הוא חזר אחרי נפילת הרייך השלישי. כל כני מישכחתו הושמדו בשואה. אם קיווה כי עכשיו יתגשמו כל חלומותיו, המתינה לו יקיצה מרה. הקומוניסטים עמדו להוציאו להורג. הצילה את חייו החלטה נכונה ב-1946. מזכיר-המפלגה היהודי, רודולף סלאנסקי,

נערך מישפט, ובסיומו תבע התובע עונש מוות. בית-הדין השפט הודיע כי יתן את גור-דינו למחרת-היום. על גולדשטיקר עבר לילה "כמו לילה של דוסטויבסקי", כדבריו. הוא ידע, כמובן, שפסק-הדין מוכן מראש. הוא גם ידע שאם יידון למוות, ייתלה תוך שבוע.

אבל, כך סיפר, זה היה לילה קל. הוא לא פחד מן המוות. אחרי 18 חודשי-הוועה במאסר, זה נראה לו כמו גאולה. למחרת היום שמע את גור-הדין: מאסר-עולם. כעבור שנתיים, אחרי מותו של סטאלין, שוחרר. מרדכי אורן הוחזר ארצה. סלאנסקי הוצא להורג, יחד עם רוב מקורביו.

מדינה לבנטינית

ש עתה הגדולה של גולדשטיקר באה באביב של פראג. היה נרמה שטוי-סוף הכל בא על מקומו בשלום. העבר היה שגיא, ועכשיו יתגלה "קומוניזם בעל פנים אנושיות". הוא היה אישית-אוריה שעמר מאחור יר דובצ'ק.

הרטינוח קבלל

זיגמונד פרויד, גוסטאב מאהלר, הסופר קארל קראוס, הפילוסוף אדמונד הוסרל ועוד — הכל מעיירות קטנות באיזור שבו חיז או 8.5 מיליון בני-אדם.

דובצ'ק חזר

ל פני שנה לא חלם גולדשטיקר על שיבה למולדת. הוא איבד כל תיקווה לראות שוב את את ילדיו ונכדיו. הגעגועים אכלו בו בכל פה. בגלות הראשונה שלו, בימי מלחמת העולם השנייה, לא ויתר מעולם על התיקווה לחזור הביתה. הוא היה בטוח שהיטלר ימוגר. הגלות השנייה, אחרי האביב של פראג, גרמה לו לומר נואש. הוא ראה כיצד חברי-מנוער, אידיאליסטים שהיו מוכנים או להקריב את חייהם למען גאולת האנושות, הפכו עריצים ורודנים, אחרי שזכו בשלטון. גם אדוארד גולדשטיקר לא חלם על מה שקורה עכשיו במולדתו, כאשר ידידו וחברו אלכסנדר דובצ'ק עומד על בימה בפראג ונואם לפני מאות אלפים אוהדים מריעים.

ברוח זו גם התנגד להמשך המישפטים נגד פושעי-מלחמה נאציים. הם לא יוסיפו דבר, אמר. צריכים לחסל את השינאה, "להחליף עניינים אתניים בעניינים אתניים". הדת היהודית אינה אומרת לו דבר גם עכשיו. כאשר נשאל אם הוא מאמין באלוהים, ציטט את דבריו של מדען צרפתי, שנשאל שאלה זו על-ידי המלך: "הוד מלכותו, אינך זקוק להיפותיזה זו". לתלמידיו בבריטניה הציג שאלה פשוטה: אם אלוהים התיר את הרע באשוויץ בניגוד לרצונו, סימן שאינו כל-יכול. ואם התיר בכך וונה, איזה מין אלוהים הוא זה? תשובתו הפי שוטה: אלוהים לא יצר את הרע ולא התיר את הרע, מפני שאלוהים אינו קיים. אין לו ריעה הכי טובה גם על ישראל. המדינה היהודית אינה יכולה להתקיים כמדינה נורמלית, מפני שהיתה תמיד נתונה במלחמה. התיקווה שישראל תהיה מדינה הומאניסטית, דמוקרטית ומתקדמת במיוזרח התיכון — נגוזה. "דחפו אותה למטה, והיא הפכה מדינה לבנטינית, על כל התכונות הטובות והרעות שלה".

אורית אדרת

תיאטרון ואבסורד

רשניים מביקור במרכז הערבי לתרבות ואמנות (לשעבר תיאטרון אל-חכוואתלי)

ז'אן פול סארטר
מתים בלא קבורה
בימוי: מאזן גאטאס
מנהל אמנותי: ג'ורג' איברהים

הביקור במרכז הערבי לתרבות ואמנות החל בנסיעה בשעת אחרצהריים אל לב העיר המיוחדת. הרחובות העמוסים מכונים והול-כירגל מזכירים ימים נורמליים יותר שידענו בירושלים, אך ניירות המיטרה הרבות הנוסעות על הכביש מחפחות סככות-כרול צפר פות, משרות את תחושת אי-השקט שהפכה לחלק בלתי-נפרד מחיי העיר.

אל התיאטרון הגעתי באיחור קל, והופ-נתי אל היצירה. משתתגלתי לחשיכה, מצא-תי את עצמי מוקפת קהל רוחש ופעיל. על הבימה התנהל ויכוח ער בין אשה ו-שלושה גברים. למרות שאיני מבינה ערבית, ואת מחזהו של סארטר לא קראתי במלואו, ניסיתי למצוא את דרכי בתוך העלילה על-פי התקציר שבירי. עד מהרה ויתרתי על המעקב אחרי המחזה, המשמש כעל-התאנה לתיאטרון הפוליטי המובהק שעל הבימה, והתמכרתי לתיאטרון הטוטאלי המקיף אותי, והופך את האולם ואת הבימה ליחידה אחת. הקהל, ה-מורכב בעיקר מבחורים צעירים, מעט נשים, פה ושם מישפחות על ילדיהן וספן, שקוע בשוחות ערות, בשיטוטים אל ומתוך האולם, ונרמה כי איש אינו מקשיב באמת למה שקר-ה על הבימה.

המחזה מספר על חברי תא המחתרת הצר-פתית בימי הכיבוש הנאצי שנתפסו, והם נח-קרים על-ידי צרפתים המשתפים פעולה עם הנאצים. כצפוי אצל סארטר, מתנהלת העי-לילה כולה ב"רלתיים סגורות". התפאורה מינימליסטית ואינה משתנה: בימה שחורה, מוקפת משלושת עבריה דמויות קטועות חבושות קסדות, תלויות על חוטים, פורשות לצדדים ספק ידיים, ספק גרמים, וכל כניסה ויציאה מן הבימה מניעה חלק מהן.

צפנים מוסכמים

בתחילת ההצגה נמצאים חבריה המחתרת: לורה, אחיה הצעיר פרנסואה, אנרי וסורבייה, בחדר-המעצר, רגלים במיבצע האחרון ומני-סים להעריך את מצבם. אחד מהם נלקח לח-קירה, בניסיון לדלות ממנו את זהות מנהיגם. מחוץ לבימה נשמעות צעקות-כאב, ולורה פורצת בשירת קינה חרישית מלווה בתיפוף על הריצפה וברקיעות רגליים. הקהל מצטרף אליה, כולו, בשירה שקטה ואחידה, כשמילות השיר נשמעות בבירור. ניכר בהם שזהו חלק מפרטוראר המוכר להם היטב. מכאן והלאה עולות תגובות הקהל תכופות, כשהן פורצות בבת-אחת מכל פינות האולם. לעיתים מחי-אות-כפיים סוערות, מלוות שריקות וצעקות, פעמים אחרות צחוק רועם: כמו גוף אחד, המופעל על-ידי צפנים סודיים מוסכמים. כצאתי, פגשתי מכר, ערביי-ישראלי, שסי-פר כי הוא עצמו לא תמיד הבין את התגובות, וציין שאין אדם בקהל שאינו מכיר מקורו את אימת המעצר — אם מבשרו שלו, ואם מניס-יונם של קרובי-מישפחה.

בניגוד לחבריה המחתרת, שדמויותיהם מורכבות ומתפתחות לאורך המחזה, ומציגות גוונים שונים של התייחסות למצבם — היר-תם שבויים בידי הכובשים — מוצגים חיילי הכיבוש, הלבושים מדים מזכירים מאוד את מדרציה-ל, כסטרואיפיים: הקצין הרגיל, הנחנה להתאנות לשבויים שאותם הוא חוקר; החיילת — אשר באמצעות שימוש במאני-

פולציות מיניות מנסה — מחד, לשלוט ב-קצין ולהכתוב את פעילותו, ומאידך גיסא, לפתות את השבוי הנחקר, ולקבל ממנו את המידע הרצוי. חייל שלישי מוצג כחול-אישים, רגיל, שאינו קורא את מצב הרברים לאשור. טימטומו מעורר גיחוך, והקהל החם, המגיב בשינאה גלויה כלפי הקצין והחיילת, מגלה אמתיה והכנה לאותו לא-יוצלת. אודה על האמת: אין זו חוויה נעימה לשבת, ישראלית יחידה, בלב קהל רוחש שינאה למה שקורה על הבימה, ולרעת שעם כל ההזדהות איתם, ועם כל ההסתייגות

אולי חריף ובוטה יותר במחזה העברי. אך לראותם באולם צוותא, בחברת קהל אוהד, שונה כל-כך מראיית הישראלים הכובשים מן העבר שכנגד, מתוך כאב הרבה יותר מוחשי ואמיתי.

לאורכו של המחזה מתנהל ויכוח נוקב בין חבריה המחתרת, אם להמשיך לעמוד בייסורים ובעינויים הצפויים להם, או להיכנע ולהסגיר את זהותו של ז'אן, מנהיגם, צעד שיסכן עש-רות חברי-מחתרת נוספים. פרנסואה, צעיר השבויים, נוטה להסגיר את ז'אן, ולנסות לה-ציל את עורו. שאר החברים, ובראשם לורה, מנסים להניאו מן המעשה. לבסוף, כשאוזל כוחה-הסבל שלו, והוא נשבר — מחליטים האחרים להרוג אותו, כדי להציל את עשרות אנשי-המחתרת שהוא מעמיד בסכנה. בת-מונת הסיום ההרואית, פרנסואה מתאבד —

מתים בלא קבורה: הכרזה להצגה

ובכך מציל את ז'אן, היוצא לחופש, ואת האחרים.

תשובות הקהל הגלגל עוד הדהדו באוזני, שעה שהגעתי לתיאטרון החאן. אל הכניסת השנית של מכון שפינוזה בירושלים, שנושא השמית ישראלי-ישראליים בראי עיניים. אך לאחר החוויה הקשה של ראיית הישראלים מן העבר האחר — לא עמד בי הכוח לחי-בוטיה-הנפש הפילוסופיים העוסקים בהווה הישראלית. החשתי איפוא את צעדי לעבר מכונותי, בתניין הנשקף אל חומות העיר הע-תיקה, וכאן ציפתה לי הפתעה לא-נעימה. תחנין נחסם: דקות אחדות קודם לכן הוצתה בידי אלמונים מכונותי, כפסע היה בינה ובין מכונותי.

ספרים

מבולבל בכוונה

הגווארדיה הלבנה
מיכאיל בולגאקוב
ספרי "סימן קריאה" ו"הקיבוץ
המאוחד"

"נאדרה היתה, נאדרה ונוראה השנה ההיא, 1918 להולדת המשיח והשנייה לפרוץ המי-הפכה". במישפט זה פותח הספר המתאר את חורף 1918 בקייב בירת אוקראינה. זהו ספר-מפתח. כמו שיש ספרים שבהם קשה להתמצא אם אינך מכיר באמת את הי-נפשות הפועלות המוסוות אמנם בשמות אחרים או בצורה מסוימת, אבל בעצם מוכ-רות לקורא למרות התחפושת, קשה לי להניח שאדם צעיר שלא גדל על סיפורי המהפכה הרוסית הגדולה ימצא בספר זה את ידיו או רגליו. כמו בכל הספרים הרוסיים — החל בקלאסיקה וגומר בספרות המגויסת, מסתבך הקורא המצוי מייד בענייני השמות המרובים שיש לכל גיבור. כאן, נוסף לשמות, לייחור-סים, למיקום העיר והרחובות, צריך לדעת היסטוריה.

מי היה פטליורה? ומיהו ומהו ההטמאן? מה עשה חיל-פרשים גרמני בקייב ב-1918? לצד מי נלחם? היונקים? הדגל הכחול-צהוב? ה"בטקו"? החייל המהלך לאורך רכבת משור-יינת בשם ה"פרולטר"? שלא לדבר על הי-רמוים המתייחסים לבגרות החרשה, ולרת-הפרוסלכית.

זהו ספר מבולבל (בכוונה) על תקופה מבולבלת, שבה לא התמצאו אפילו גיבורי-הסיפור. עיר עוברת מיד ליד, נאמנויות יש-נות שמתים עבורן ובשמן ואחרות הנבגרות. זהו ספר של תקופה. מי שמצוי אצל הצופן של התקופה, שגדל על ספרים ששם הגווארדיה הצעירה (ולא להתבלבל — זאת גווארדיה אחרת לגמרי. אדומה דווקא) ועל כיצד נח-חשלה הפנדה, יאהב את הספר ובייחוד את התרגום של גילי מירסקי. מירסקי היא תמיד מתרגמת מעולה, אבל כאן נמלטה מהפיתוי לעבור לעברית חדשנית והתרגום נאמן לרוח העברית השלושסאית, הארכאית קצת: "סיל" סלו בקולותיהם ההיידמאקים עזי הנפש, סר-פפים והולכים ומטלטלים מצד אל צד את צמותיהם המשתלשלות להם מקודקודיהם — או "אבל איפה פטליורה? אנשים טובים, איפה פטליורה? תנו להציץ בו, לפחות הצצה אחת קטנטנות". ממש עברית של הדון השקט או הפואמה הפדגוגית. ורק חסר לספר אותו ריח נעים של הספרים הישנים שהודפסו על נייר גרוע אבל נכרכו בכריכת בד אפורה.

אינני מסכימה שזהו אחד הרומאנים הבול-טים של הקלאסיקה הרוסית, כפי שכתבו על הכריכה. זהו ספר על תקופה מצומצמת המ-יועד לקהל-קוראים מסויים מאוד. הפלא וה-עניין מופיעים דווקא בסוף-הדבר שאותו כת-בה מאיה קנגסקאיה ובו תיאור של מיכאיל בולגאקוב החי במסוקויות 1925, חיים מוזרים יותר מכל מגיבורי סיפור. על רקע מוסקווא האידאולוגית האדומה, הרעבה ללחם, הסתובב בולגאקוב כבגדי-פאר עם מונקל בעינו, כולו סמל לעולם ש"עדי יסוד נחריכה". ולא רק הסתובב כך כתב כתב לעיתונים, פירסם גם את רוב הגווארדיה ה-לבנה בירחון סובייטי. את מחזותיו הציגו בי-תיאטרון, וכל זאת מבלי שהסתיר את עברו ה"נאצי-מערבי".

כתבת קנגסקאיה: "למה הדבר דומה? כאילו קם יום אחד החבר מ.א. בולגאקוב ולבש את מדי הקצונה הישנים שלו, לרבות הכובע שעליו מתנוסס אותו חל-עצמו שגם גיבורו אלכסיי טורבין לא סילקו בעוד מועד, וכאילו יצא אל הכיכר האדומה וקרע מעל זהותו את מיקסורן התאקף וקרא בקול גדול קבל עם ועדה, בואו תירו, מבוזלים! תראו איך יודע קצין רוסי למות! יחי הצאר!"

רמי דיצני

מחור ספר בכתובים:

"שירים מחור האמבטיה"

מוטו פותח:

שלא יגמר לעולם,

ההכל הקצף האור המבשם, הפשר מתמוסס מסמם:
למרות המראה הרע והתער קורץ והשתן ברם.

שיר:

NEBULA SANGUINEA

חשה בשם מִי־גלות ריח ניקוטין בהבל־פה חם —
והקיצה מחיכת בחרחור רך מנמנם.

היה מאחר,

הניחוח התפוגג,

אהה

ובא הבל הדם,

כבר מאד.

עוד מעט

וקול הנחירה נדם.

מוטו סוגר:

עוד יבואו ימים באמבט הבל חם
יין ורידנו יצבע את הקצף המבסם.

"באותו שיר אני אומרת: כי ציפור המר-
אות / לה משלה אין כלום. / מלבד החומר /
ותבנית דמותה". האדם הוא חומר.

"חומר בלבד?"

"האדם הוא חומר, האמן — חומר רגיש".
צריך ענווה מוחלטת כמו אדמה, כמו חומר,
כדי להיפתח אל העולם הסובב. צריך לצאת
מתוך עצמן, להקשיב. ציפור המתכת היתה
כזו: כמו מקשיבה. הכל השתקף בה.
הרחף לכתוב נובע גם הוא מן ההקשבה
הזו?"

"אני יוצאת מתוך מראות. אך, כמובן, לא
רק אני. המשורר והפילוסוף ההודי רבינדרנת
טאגור אמר: העולם פונה אלי במראותיו. גם
אני כזו: על הקו הדק של הרקס / נפשי
מהלכת / חולת מראות."

"אבל החלטת לשנות את השם, מדוע?"
"זה היה אחרי שיחה עם חברה, גם היא
משוררת. היא הזכירה לי שהספרות מלאה
בציפורים. אחרי יומיים כבר ידעתי שהספר
ייקרא על התואם הנושבר. גם זה קשור לדמות
האמן, לחלק האוטופי שלו, לשאיפה שלו
להרמוניה, לשלמות, ולפגישה (המרה) שלו
עם המציאות."
"את מרבה לכתוב על הטבע, העצים, הצי-
פורים..."

"כמובן, זה מתקשר להקשבה שריברתי
עליה קודם, להתבוננות. כתבתי שיר על עץ
האורן וולדה אמרה לי שהשיר הזה אהוב עליה
במיוחד. רגע כתיבת השיר היה רגע נדיב של
חריגה מן העצמי, כניסה שלמה אל האובייקט.
האובייקט יכול להיות אדם, או עץ, אם ההק-
שבה הזו מוחלטת — את במיטתך."
"מה מעניקה לך הכתיבה?"

"הכתיבה היא דרך לצאת ממצב נתון אל
עולם אחר. מראות קוראים לי, אבל גם בני-
אדם, סיפור ששמעתי, ציור ואז אני פשוט
קמה והולכת לשם. השיר נכתב לאחר מכן
כאילו מעצמו, מגלה לי דברים. הוא מין 'אני'
נוסף המבאר לי את עולמי: קשב שקולט
מראות, / ומראות נותנים בו / פשר אין
סופי."

שרה כץ ■

שום זמן לא יוכל למחק
את הפגישה הזו.

על הכריכה האחורית של סיפורה הראשון,
בועות זמן. מצויין כי ר. חמדה זכתה בפרס
לביכורי יצירה סיפורית על שם רחל ניומן.
השופטים קבעו שהיא "ניחנה בקול מקורי",
וכי "עצמיותה מתבטאת לא רק בנושאי שיר-
תה... אלא בחן המיוחד השפוך על שירה".
שמו של הספר השלישי, זה שאני מחזיקה

הנווארדיה הלבנה אינו אוטוביוגרפיה של
בולגאקוב, למרות שהספר מתאר תקופה בר-
חיים, ובוודאי מייצג את השקפת עולמו.
הביוגרפיה המלאה של בולגאקוב עולה
בדימונה, בפיראונה ובהעזתה על מה שהעז
לומר בספר זה (ואמר הרבה). איני מאמינה
בפסוק האחרון של סוף-הדבר, "שהרומן ה-
נפלא הזה יישאר לתמיד, שרירי גם הוא,
כפאוסט" של גיתה, כן-אלמות".
הרומן הזה אינו כן-אלמות, אבל רוחו

זוטרות

לרגלי המורה

אני מודה על האמת שלא זכרתי.
אבל חיים באר סיפר ב"גלויות" הנאות
שפירסם ב"דבר השבוע", בעיקבות
ביקורה של מישלחת היוצרים היש-
ראלים והפולטיטיים בברית-המועצות,
את הסיפור הבא:

"מינחה של קריאת שירים שהיינו
אמורים להשתתף בה באוניברסיטה
של טשקנט לא יצאה משום מה לפועל
ולפתע עמדה לרשותנו שעה-של-
כלום... ישבנו לנוח בצד מיסלו של לנין
(וכי אפשר אחרת) שגובהו היה פי-
שלושה או יותר מגובהו האמיתי
(כלומר, של לנין).

אתה, עפר לרגלי, העיר אחד מ'
איתנו לנתן זך שישב לרגלי.

לא, הוא אבק למכנסיו, צחק ה-
משורר וניער את בגדיו. "חיים באר,
גלויות ממוסקווא וטשקנט, דבר,
27.10.89.

עד כאן סיפורו של באר. כשקראתי, צחקתי לעצמו. מילא. גם אם לא כל-כך
מדויק, המצאה לא רעה. כמו שאומרים האיטלקים.

השבוע הגיע לידי מיכתב מפאריס, מאת ידידי שמעון בלס, שהשתתף אף
הוא במישלחת ועושה כעת בצרפת את שנת השבתון שלו. למיכתב צריך שמעון
כמה צילומים שצילם בברית-המועצות. וכך הוכחה בראייה חותכת אמיתות
סיפורו של באר (אגב, הוא באמת יושב לידי בתצלום, או, מכל מקום, פלגיו-
וידו המחזיקה במיקטרת נראים בו). באר רק שכח לספר שנרדמתי לרגלי
המנהיג בשמש הסתיוית.

בו עכשיו, הוא: על התואם הנושבר.
מדוע בחרת דווקא בשם זה?"

"השם הזה, כמו שמות אחרים, בא מפי
תיע. אני מייחסת משמעות רבה לשם. שם

החופשית תמיד של האדם, כמו בולגאקוב,
אכן היא כן-אלמות. רעיה הרניק ■

שירה

ראיון

עם משוררת

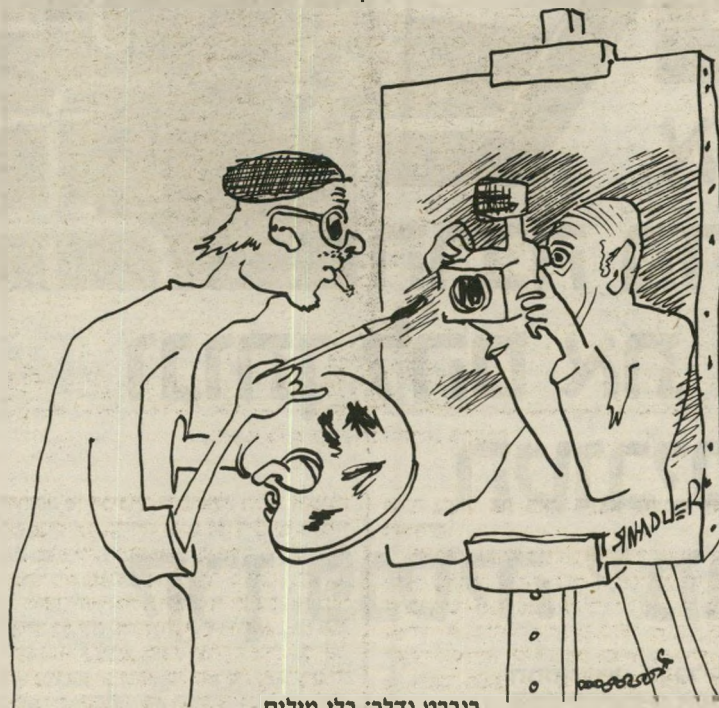
ר. חמדה
על התואם הנושבר
שירים
הוצאת אל"ף

ר. חמדה, אישה צעירה למראה, הגישה לי
את ספר שיריה, השלישי במספר, בחיך מת-
נצל. ישבנו בבית-קפה ברחוב ריונגוף ושם,
בתוך רעש האוטובוסים והמולת הרחוב, היא
אמרה: "אני לא רגילה לבתי-קפה, זו הפעם
הראשונה שלי..." אחר-כך כבר שקעתי בשיר,
אחד הראשונים בספר.

האם לא תראה, געגועי
מצירים על שפתיך

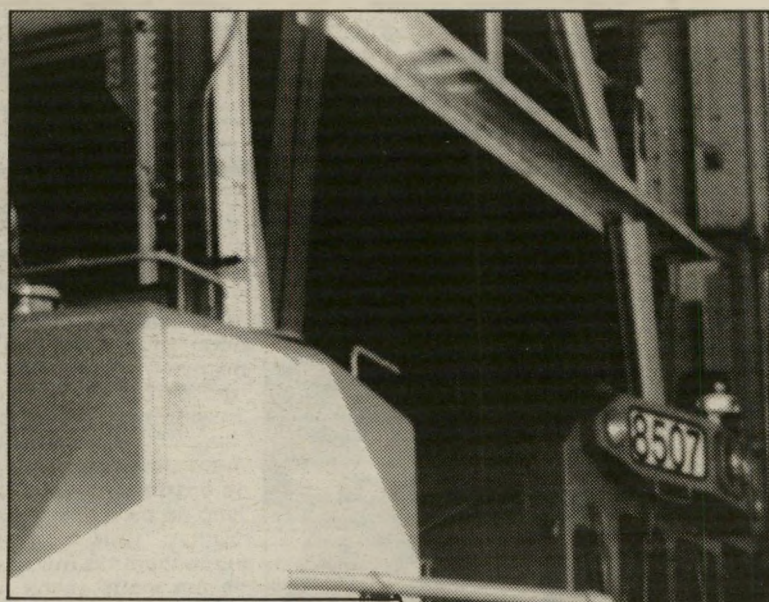
ואולי לא מאחר לצאלון
להשיר על ידיך, על שפתיך
כנפי פריחה כתמים

תמיד עיני יצלו על עיניך.
כבר נשמותינו חבוקות.

רוברט נדלר: בלי מילים

עצבן 7

כמעבד אני יודע שעובדים הנהנים מבטחון בחיים ומשקט נפשי, מביאים לשקט תעשייתי והצלחה עסקית. מי שיועד לדרוש צריך לדעת גם לתת.

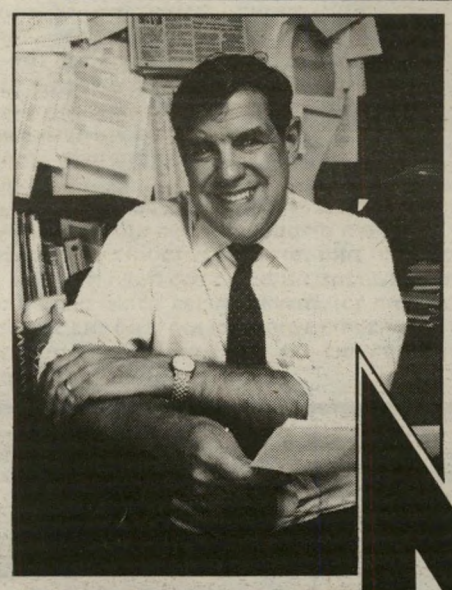
אני נתתי לעובדי את הטוב ביותר - פנסיה מקיפה של מבטחים. מבטחים מעניקה לעובד את הכיסוי המושלם: הכנסה ריאלית בעת הפרישה, הבטחת הכנסה במקרה של אובדן כושר עבודה, הכנסה ריאלית למשפחה במקרה אסון שלא נדע. הפנסיה משולמת לכל החיים.

הבחירה היא כמובן בידי העובדים עצמם, אך בתוקף תפקידי אני מכיר היטב את כל האופציות והמלצתי להם היתה חד משמעית מבטחים!

מבטחים היא קרן הפנסיה הגדולה והיציבה בישראל, ואיכות הכיסוי מוכחת. מאות אלפי עובדים באלפי מפעלים מכל הסקטורים נהנים מיתרונותיה, ביניהם עובדים במפעלי מזון, תעשיית הטקסטיל, מוסדות אקדמיים, התעשייה האווירית, התעשייה הצבאית, תדיראן ועוד.

אני נתתי לעובדים את הטוב ביותר והם נותנים את מיטבם בתמורה.

מבטחים משתלמת לכל הצדדים.

אני דורש הרבה מהעובדים ונותן להם את התנאים הטובים ביותר. קרן פנסיה "מבטחים".

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

המבטח לבטחון בחיים.

- שרות מידע -
- לרשותך
- עומדים 30
- סניפים
- ברחי הארץ.
- כל המעוניין
- לקבל מידע
- על יתרונות
- קרן פנסיה
- מקיפה
- מבטחים ועל
- זכויותיו
- כחבר
- וכמבוטח,
- מוזמן לפנות
- לסניף
- מבטחים
- המקומי.
- מרכז מבטחים -
- ת"א, רח'
- אבן גבירול 30.

**מרים
בימיני**

מזל החודש:

קשת

קשת. המזלות

והמצב הכלכלי

לנשום לרווחה ולהחזיר לעצמם את מקור
מס הטבעי, כפי שהיה כל השנים.

בינתיים אין ברירה אלא להתאזר
בסבלנות ולנצל היטב את התקופות
הקצרות שבהן יקלו עליהם הכוכבים
בכל זאת ויאפשרו להתארגן לקראת
ימים קשים יותר – זאת התמונה לשנה
הקרובה.

באופן יותר מפורט – יש תקופות שב-
הן יוכלו ליהנות מהקלה במצבם ותקו-
פות שבהן כדאי להימנע מהוצאות מיו-
רות, עיסקות, הימורים וסיכון כספים
ורכוש בכל צורה שהיא.
אולם מה מצבם של בני שאר המזלות?

הגדי והכסף

השנה הקרובה תהיה אחת השנים ה-
קשות לבני מזל גדי, אך לא במובן
הכלכלי. מבחינה זו הם לא יסבלו. הב-
עיות שלהם מתרכזות בתחומים אחרים.
בית 2, בית הכספים, נמצא במזל גדי
וגדי לעולם אינו מסמל שפע. כאן הוא
מסמל שינויים פתאומיים לטוב ולרע,
הישיגים כספיים באמצעות עבודה קשה,
העזה, גישה חדשה ונכונות לבצע שי-
נויים. מי שיעז – יהיה לו.

אין זו שנה קשה מבחינה כלכלית, אך
היא אינה מפנקת. אלה מבין הגדיים,
שיעזו ויבצעו שינויים או יחליפו עבודה,
יוכלו אף ליהנות מרווחים ומהקלה.

הדלי והכסף

בית הכספים שלהם נמצא במזל
דגים. זה אינו מזל יציב ובטוח וגם
נפטון, הכוכב השולט במזל זה, יימצא

זה שנתיים סובלים בני מזל קשת מב-
עיות כלכליות. מי שיש להם כסף ורכוש
מתקשים לתפקד. למי שגם קודם לכן
לא היה – קשה שבעתיים. התקופה
עצמה אינה קשה לקשתים, להוציא את
החודש האחרון, שבו הרגישו לא-טוב.
האנרגיות היו חלשות ובעבודה היו מי
שפעלו נגדם, אך תופעה קצרה זו עומדת
לחלוף. הבעייה המרכזית של התקופה
היא מחסור בכסף ואי-יכולת לעשות
משהו כדי לתקן את המצב.
כל זה קרה כשנכנס כוכב סטורן למזל
גדי (בית הכספים של מזל קשת). מאז
מרגישים הקשתים מוגבלים וידיהם
קשורות בכל הנוגע לכספים, לרכוש,
לכנסים וכו'. עד צאתו של שבתאי
(סטורן) מבית הכספים תחלוף עוד שנה.
כלומר, רק בשנת 1991 יוכלו הקשתים

פידו לא לסמוך שם על אנשים קרובים
ביותר. קל יותר יהיה בשנת 1991.

המלה והכסף

שנה קשה מכל הבחינות, אך דווקא
מהבחינה הכספית אין הדגשה על מח-
סור בכסף. הצרות שלהם מתרכזות בת-
חומים אחרים. אבל ידועה האימרה
שהצרות דרכן להיערם בערימה אחת.
רבים מבני המזל בכל זאת נאלצים
להתמודד עם בעיות כלכליות שנוצרו
בעקיפין בגלל בעיות בתחומים אחרים.
תקופת החורף, בעיקר ינואר ופברואר,
תהיה מאוד לא-נוחה מבחינה כספית.
אבל לאחר מכן נראה שמצבם משתפר
ומבחינה כלכלית יוכלו לבסס את עצמם
ולחזק את מעמדם.

העור והכסף

בעצם לא היו צריכים לסבול מבעיות
כספיות, אלא שהם נכנסו להוצאות
גבוהות מדי ולהתחייבויות שהכניסו
איתם למצב לא-נוח. מצבם השנה לא
יהיה קשה במיוחד, אך גם לא הנה נוח.
היתה זו שנה די פושרת מבחינה כספית.
אין כאן בשורות גדולות. אך אם לא
יכנסו להוצאות נוספות ויקפידו לשמור
על סדר בחשבונותיהם, תעבור עליהם
שנה מתקבלת על הדעת מבחינה כס-
פית. כרגע הם בהחלט מסובכים ומוד-
אגים, אבל בקרוב הם ייצאו מזה. דווקא
הם נכנסים למצב קשה יותר ב-1991,
אבל לא דווקא מהבחינה הכלכלית. שם
אולי ההיפך, יצליחו איכשהו להתבסס.

על התחזיות של ששת המזלות הנר-
תרים – בשבוע הבא.

זמן רב במזל גדי. זה צירוף מוזר אולם
אינו מלמד על מחסור. אולי על מודעות
גדולה יותר למה שקורה במציאות. בני
דלי לא יסבלו ממחסור בכסף, אלא
יצטרכו להתארגן בצורה הגיונית יותר.
כוכב כירון, הנמצא בטרטן ושולט
בבית השמיני שלהם, מלמד על כך שהם
ייעזרו רבות בבני-מישפחתם. אם באמ-
צעות ירושות, אם באמצעות עזרה כס-
פית. המישפחה תעשה מאמץ ותעזור
להם להתבסס.

שנה בעייתית לדגים, קצת פחות לגדיים, ואח המל"ים זה לא מטרדי

הדגים והכסף

שנה מאוד מעורבת לדגים. יש בה לא
מעט הצלחות, הנאות ובעיקר יצירתיות
בולטת. אבל במה שקשור לכספים זוהי
שנה מאוד בעייתית. גם הם עברו שני
תים קשות, שבהן לא היה קל להתמודד
עם הבעיות הכלכליות. הם לא נקלעו
לכל קושי אחר, להוצאות קשיות כספיים.
גם 1990 לא תהיה קלה. הם יצטרכו
למצוא כל מיני רעיונות איך לעבור את
השנה בצורה מתקבלת על הדעת. בכל
מקום אפשרי מנסים לפגוע בזכויותיהם,
להעלים מהם כספים שמגיעים להם, מה
שיגרום להרבה מאבקים. חשוב שיק-

מח ביוכם לבין ביהמ"ד 13 ו-14 בחר
דש. אתם סמרים להאשים אותם ויחבן
שאתם צודקים. כספים
והצעות העבודה מעוניינות
עשויים להגיע בספחית.
אל תתששו לקחת על
עצמכם עבודה שאין
לכם ויסיין בה. אין ספק
שכל מה שתיקחו על
עצמכם תתשו בכישרון
רב. שיש עד ראשון
קצת מאכזבים. אל תצ-
פו לשיחורטלפון או
לפגישות רומנטיות. אפילו אם תוכננו כאלה
מראש. הבריאות עדיין לא כל כך בסדר.

אתם נוטים לשכוח את כל ההתחיי-
בויות שלכם לאנשים הקרובים, ויותר
ויותר נעלמים לחב-
רים, לעבודה או לבני
לויים. עכשיו תמצאו
את עצמכם מבליים
בכל מיני מקומות
והנהגים מחופשה לא-
צפויה ולא מובנת
שלקחתם לעצמכם.
אתם מושכים מאוד
את המין השני ויש מי
שמתכנן עליכם מר-
שה רומנטית. אלא שמה שיתחיל
עכשיו יסתיים במהירות ובמאומיות.

בעיות כספיות מאוד מטרדות אתכם. יתכן
שה-13 וה-14 בחודש יאפשרו לכם לקבל
הלוואה או למצוא איזה
סידור פשרה. שיעזרו
לכם לצאת ממצב קשה.
אבל זה מאוד לא סד-
רלי. אל תנסו למצוא
פיתרון קסר. עדיף שתש-
תו וזקסו. עדיף שתש-
אפשר לימצא פתרונות
בשקט ובסדריות עם
גורמים המוכנים לסייע.
אבל בתנאי שישארו
בעילום שם. הבריאות לא כל כך טובה בין
ה-15 לחודש, כדאי לגשת לרופא.

ה-13 וה-14 בחודש יהיו מוקדשים למי-
תוח הקריירה. במקום העבודה יזדמן
לכם להוכיח את
יכולתכם. אתם תבצ-
עו עבודה טובה ותב-
נינו מיומנות מיקצור
עית ורעיונות שיעזרו
את הערכת הסיבה.
הצעת עבודה עשויה
להגיע באותם ימים.
שישי עד ראשון יהיו
הפעם נחמדים. אתם
מתגברים על בעייה
שהכאיבה לכם באחרונה. תהיו מוקפים
בחברים, ותזדמנו למסיבות ולטיולים.

אתם נכנסים לחודש של הוצאות כספיות
גבוהות. כדאי שתארגנו למקורות הכנסה
נוספים. מכיון שלא חר
כלו לדחות את החש-
לומים. מקור כזה ימצא.
שימו לב למודעות בעי-
תוים וכן להצעות של
ידידים ומכרים בין ה-15
ל-20 בחודש. תוכלו
למצוא עבודה נוספת
שתספק לכם את הכסף
הדרוש. קשרים עם
אנשים אחרות יכולים
לגרום בתחילה לאכזבה, מאוחר יותר הדב-
רים יצאו לפועל. בבית היחסים משתפרים.

הכוחות מתחילים לחזור אליכם. ה-13
וה-14 עדיין מראים על חולשה מסוימת
ומצב-רוח די מדוכא.
אבל בסך הכל אתם
מחלימים ומתאזנים.
בין שישי לראשון
תחדשו קשרים עם
אנשים בארצות אצ-
רות או שאתם עצמ-
כם תיסעו. זה מומלץ
ומאוד דרוש לכם ב-
התקופה זו. זה יכול
להסקות גם בנסיעות

בתוך הארץ, בפגישות, בשיחות ובפגי-
סוק בכתביה, בקריאה ובשיחות טלפון.

עכשיו תצטרכו לניס כוחות. אתם נכנסים
לתקופה מאמצת של עבודה קשה, גם בבית
וגם עזרה לבני-משפחה
שאינם יכולים להסתר
בלעדיכם. אבל אתם
עצמכם לא כל כך ברי-
אים. יש בכם מעט
אנרגיה והכוחות אוללים
במהירות. עימות עם בני
החז צפוי ב-13 או ב-14
בחודש. אל תענו צעד
דרסטי. הוצאות כספיות
גבוהות מרי ב-15 או ב-17
בחודש. אך צפיה גם הפתעה משמחת.
היכרות מיקרת ומחדר בשני או בשלישי.

ההרגשה המכבידה שאיפיינה את ה-
חודש האחרון מתחילה לחלוף. אתם
חוזרים להרגיש יותר
קלים ובעלי נכונות
לפתוח בפרשיות
אהבה חדשות. כל מה
שהתנהל בעצלתיים
וכאילו לא זו יתחיל
לקבל תאוצה מה-16
בחודש. לפני כן תרגי-
שו עייפות וצורך ל-
נוח. אגב, מבחינה
בריאותית עדיין
אתם בתקופה רגישה. ידיעה משמחת
בענייני-כספים ב-18 או ב-19 בחודש.

פרויקט שלקחתם על עצמכם מטרדי את
מונחכם. החשש שמהשו לא יפעל בדיק
לפי התוכנית סדיר שיה
מעייכם. הימים היותר
קשים הם ה-15 עד 17
בחודש. תהיו עייפים,
עצבים וחסרי-סבלנות.
כדאי לחשוב על תופ-
עה קצרה, או נסיעה
לביקור במקום שבו
תוכלו לנוח. ה-18 וה-19
בחודש יהיו נחמדים
מכל הבחינות. פגישה
מיקרת תעורר בכם ציפיה אולי מוגזמת, אבל
ימים אלה מוסים לכם חוויות רומנטיות.

החודש הזה יאפשר לכם לקבל
הלוואה או למצוא איזה
סידור פשרה. שיעזרו
לכם לצאת ממצב קשה.
אבל זה מאוד לא סד-
רלי. אל תנסו למצוא
פיתרון קסר. עדיף שתש-
תו וזקסו. עדיף שתש-
אפשר לימצא פתרונות
בשקט ובסדריות עם
גורמים המוכנים לסייע.
אבל בתנאי שישארו
בעילום שם. הבריאות לא כל כך טובה בין
ה-15 לחודש, כדאי לגשת לרופא.

בעבודה משהו מפריע לכם. כדאי להת-
כונן לעימות עם הבוס או עם סמכות
שמעליכם. דורשים
מכם דרישות שאותן
אינכם יכולים למלא.
לא תוכלו עכשיו
לפעול בחופשיות
וכדאי לוותר להתמתן
זמן קצר, שכן זה
ישתנה ותוכלו שוב
לפעול כרצונכם. ב-
ימים רביעי או חמישי
תיתכן בבית בעייה
באחד מהמכשירים במטבח. בתחום
הרומנטי נראה שאתם אופטימי ידידים.

מצב-הרוח ומצב-הבריאות עדיין לא כל כך
טובים. חסרה לכם שימחתיים וחסר
המריץ. אין חשק לדת-
חיל בדברמה חדש
ומעל לכל מטרדות
אתכם בעיות כספיות.
צריך לעשות סדר ול-
הצטמצם – אין ברירה.
נסייה ב-13 או ב-14
עלולה להתבסס ובעצם
עדיף שלא תתקיים. היא
יכולה לאבד, נסיעות
מאומצות אינן מומלצות
עכשיו. בעיות בריאות שוב יציקו בשישי
ובשבת. הפתעה משמחת בתחום הרומנטי.

קצת פחות מריבות במקום העבודה.
אתם עומדים לבצע שינוי במקום העי-

בודה, אך זה יהיה
למיון חיובי. המתח
שליווה את התקופה
האחרונה כבר גרם
לעצבנות בכל תחומי
החיים. לפחות בעבו-
דה יהיה עכשיו יותר
שקט. בבית ובמקו-
מות אחרים אתם
מתחילים עכשיו להו-
ציא את כל מה ש-
הצטבר. קשרים חדשים ומחודשים
יזונו את השבוע ויפתיעו לטובה.

רוני וגנר:

„אני לא רוצה לשרת בצבא דיכוי!“

חתימות נוספות למכתב-השמיניסטים, שנכתב לפני שנתיים, הגיעו בשבוע שעבר ללישכתו של שר הביטחון, יצחק רבין.

שאלתי את רוני וגנר, מחותמי המכתב, מה השתנה בנוסח המכתב אחרי שנתיים של אינתיפאדה.

המכתב הוא אותו המכתב. כל פעם מתוספות אליו חתימות חדשות, וזאת היתה הפעם השמינית ששלחנו אותנו לשרת מעבר לקו הירוק. במיקרה שיפקדו עלינו לעסוק בפעילויות כיבוש ודיכוי, נאלץ לסרב. הנוסח משאיר טווח רחב לחותמים. הוא מתאים גם למי שלא רוצה להיכנס לשטחים, כמוני, וגם למי שמוכן להיכנס לשטחים, אבל לא לעסוק בפעילות דיכוי.

● **כמה חתימות כבר אספתם עד היום?**
280 חתימות.

● **ואיפה נמצאת, היום, אחרי שנתיים, הקבר-צה המקורי?**

צבא

הקבוצה המקורית גויסה, ברובה. שלושה ישבו ככלא על סירוב לשרת בשטחים. עמית לווינהוף ישב שלוש פעמים רצופות. האחרים הגיעו לכל מיני הסדרים עם הצבא, שלא ישלחו אותם לשטחים, או שהם פשוט לא נשלחו לשם.

● **ומה איתך?**
עיקבו את גיוסי מסיבות של בדיקות רפואיות וגם מסיבות פוליטיות. עשו לי שיחות-מוטיבציה והציעו לי שלא לשרת.

● **ואתה סירבת?**
כן. אמרתי שאני רוצה לשרת בצבא-ההגנה-לישראלי, אבל לא בצבא-הדיכוי-לישראלי. לדעתי זה עדיין לא אותו הדבר. בסופו של דבר אני מתגייס השבוע.

● **במישמרת שקיימתם בשבוע שעבר, טענתם לקשר שבין ריבוי ההתאבדויות בצבא וריבוי האינתיפאדה.**

אנו חושבים שהשרות בשטחים משפיע במובן של התערערות הביטחון העצמי והתערערות נפשית באופן כללי. החיילים לא בדיוק יודעים מה מצפים מהם, וזה לא תמיד מסתדר עם העקרונות שלהם. זה יוצר לא-מעט משברים, ולפעמים מביא גם להתאבדויות. הם נמצאים במצב בלתי-אפשרי — הם נשלחים לבצע עבודה, לא יודעים איך להתמודד איתה ובסוף נשפטים על מעשיהם. היתה למישמרת גם משמעות סימלית של מדינה ההולכת לקראת התאבדות, שכן לא נעשה שום ניסיון רציני למצוא פיתרון. (אורית זורובבל)

מיכאל פריץ:

„האופקים שלנו הם שתי גדודות לירדן!“

בכתבה שהתפרסמה לפני חודש ב„העולם הזה“ על הקמתו של חוג מתון חדש בליכוד, בשם „אופקים“, התבטא יוזמו אורי יעקב בזכות הפסקת הקמתו של התנועות החדשות בשטחים. מיכאל פריץ (27), יושב-ראש צעירי הליכוד במרחב תל-אביב, נלחם מאז בחברי החוג החדש. מה עשה בשבועות האחרונים במיסגרת מאבקו בחוג החדש?

כינסתי את ראשי צעירי הליכוד מכל הארץ, והתקבלה החלטה להדיח ולהחזיר כל פעיל מקרב צעירי-הליכוד, התומך ברעיונותיו של החוג החדש. בימים אלה ממש מסתיימת הכנתה של עתירה שתוגש לבית-הדין התנועתי, כתביעה להוציא את אורי יעקב משורות הליכוד.

● **מדוע, בעצם?**
אורי יעקב הקים גוף חתרני, העוסק בהפצת רעיונות,

מיפלגות

העומדים בסתירה לעקרונות הבסיסיים של התנועה ולחוקתה. מרחים שתביעה להפסקת הקמתו של התנועות החדשות יוצאת מהליכוד — זו בדיוק הדרישה האמריקאית, שמולה עומרים מנהיגי התנועות בתוקף כל השנים האחרונות. אני בטוח שכפי שנפסלה זכותו של משה עמירב להיות חבר במוסד כלשהו בתנועה, כך יהיה גם גורלו של אורי יעקב. נושאי-הדגל נגד העקרונות הבסיסיים של התנועה החדש טינסקאית נשרו ממנה, מכיוון שלא היו אלה מנהיגים וחוגי דיעות אותנטיים, אלא אנשים שהונעו על-ידי יצר השררה, הפירסום והאופורטוניזם.

● **דיברת עם אורי יעקב?**
אין לי מה לדבר איתו. הוא תופעה שולית בקרב חברי התנועה. אינני מתייחס אישית לאדם אלא לתופעה, שאני רואה אותה כמסוכנת, ונלחם נגדה.

● **גם חברי-הכנסת מיכאל קליינר הפתיע בי עמדות יוניות בראיון ב„העולם הזה“ בשבוע שעבר.**

אני לא מבין את השינויים שחלו בעמדותיו, ולא רוצה להרחיב על נושא זה.

● **אולי הליכוד משתנה?**
כמי שמכיר לעומק את מרכז הליכוד, אני יכול לומר בבטחון מלא שאין שום סיכוי לרעיונות „אופקים“. האופקים שלנו הם שתי גדודות לירדן. (נענן סטרטצ'נסקי)

נורית גלרון:

„צילצלו מהתנחלות בשומרון והודיעו שייאבקו למענ!“

הוועד המנהל של רשות-השידור החליט בשבוע שעבר על פסילת-השידור של השירים „אחרינו המ“ בול“ של נורית גלרון ו„חד גדיא“ של חווה אלברשטיין.

● **איך את מסבירה את זה, שאחרי חודשיים של השמעות, פתאום נזכרו לפסול את השיר, שאלתי את גלרון.**

אני לא מבינה את זה. אין לי הסבר. אני חושבת שזה הצעד הכי לא-נכון לעשות, אם רוצים להשתיק את השיר.

● **יש לך בוונות להגיב?**
אני מתכוונת להיאבק בכל דרך שהיא, כדי שההחלטה לא תגיע לכלל ביצוע. מה, איך, מתי — אני עוד לא יודעת. כינתיים הוגש עירעור, ואני מקווה שההחלטה תיפסל.

● **איך התגובות להחלטה?**

צנזורה

הלם מוחלט. קיבלתי תגובות בליכוד בלתי-צפויות. צילצלו לי מהתנחלות בשומרון ואמרו לי שהם לא מחזיקים בדיעות הפוליטיות, אבל הם ייאבקו ויילחמו על זכותי להביע את דעתי במדינה הזאת. זה היה אחד הטלפונים שממש ריגשו אותי. היו הרבה שיחות שהביעו תמיכה.

● **ואם העירעור לא מתקבל, מה אז?**
זאת כבר בעייה כרמה ציבורית, לא אישית. לי יש שירים. היו שירים והיו שירים, ואני אמשיך להיות גם אם שיר אחד פחות יושמע ברדיו. אבל אני חושבת שזאת בעייה ציבורית עקרונית.

● **זה ישפיע על בתיבת שירים בעתיד?**
אני מקווה שלא יהיו לי סיבות לכתוב שירים כאלה, ושלא יהיו לי כאבים, כמו אלה שחוויתי כשכתבתי את השיר הזה.

● **באיזה תגובות זכה השיר כאשר יצא?**
היה יכוח. קיבלתי תגובות משני הכיוונים, וכולן באו מתוך אהבה ואהדה. לא קיבלתי מיכתב-שיטתה. אולי שניים שלושה. היו אלי פניות, כמו „אולי היית צריכה לכתוב את זה אחרת“, והיו תגובות, כמו „אנחנו איתך, ואת לא יודעת כמה שאת צודקת בביקורת שלך“.

● **ועכשיו הכל מתעורר מחדש?**
אין ויכוח על השיר. יש ויכוח על חופש-הביטוי, על עצם סתימת הפיות. לא בשיר עצמו נוגעים, אלא בעיקרון. (אורית זורובבל)

מה הם אומרים...מה הם אומרים...מה הם אומרים

שושה גורן:

„שהאוסטרים יידעו שיש גם יהודים מיזרחיים!“

לא יודעת מה חושבים הישראלים על התיאטרון העברי, אבל ברור כבר שבעולם התחילו לשמוע עליו, ואף לשמוע עליו טובות. מחזות ישראלים שהוצגו בחו"ל זכו בשבחים ובקהל נכבד. רק לפני שבועות אחדים הוצג „האב“ בשוודיה, וזכה בתשואות רמות ובביקורת יוצאת-דופן. שחקנים ישראלים וקבוצות מסתובבים בעולם ומראים לנויים מה שעושים כאן. השחקנית המוכשרת שושה גורן מתכוננת עכשיו למסטיבל-מספרים, שייערך באוסטריה. הפסטיבל מוקדש הפעם למיזרח. שושה, שחקנית ישראלית ממוצא עיראקי, תגיש שם את „נשים של ממש“ – שיבעה מונולוגים של נשים מיזרחיות, המגשימות את עצמן באיזו שפה תצייג, שאלתי אותה.

יש אפשרות להציג בכל שפה, ולי כמוכן הכי קל בעברית. אבל מהניסיון אני יודעת שהקהל מתנתק מהר כשהוא לא מבין את הטקסט. לכן אעשה קטע אחד בעברית, רק כדי שירגישו את טעם השפה, עוד כמה קטעים באנגלית, שלי קל

תיאטרון

בה והם מבינים אותה, ובסוף אתן קטע אחד בגרמנית. עכשיו אני יושבת ומתרגלת את הקטע הזה, ואני מוכרחה להגיד שבשביל עיראקית, גרמנית היא שפה קשה מאוד. אני רק מקווה שזה לא ייצא מצחיק מדי.

● סיפורת שפעם החלטת שלעולם-לעולם לא תיסעי לגרמניה או לאוסטריה. מה קרה? מי השתנה?

להחלטה הזאת שלי הגעתי כשהייתי ילדה קטנה, ונודע לי על השואה. עכשיו פתאום נראה לי חשוב להציג שם ולהראות שיהודים זה לא רק אלה מהעירייה בפולין, או היהודים של וינה. נראה לי חשוב שהם יידעו שיש עוד אנשים, שגרים בישראל, והם יהודים.

● את מתכוונת למיזרחיים?

כן. שיידעו. חשוב שיידעו.

● יש משהו פוליטי בקטעים שאת נותנת? אין. דווקא ניסו להשפיע עלי כאן לקחת אתי חומר פוליטי, אבל סירבתי בתוקף. את דיעותי הפוליטיות אשמע כאן, ואעשה כאן למענן. לא אתן לאף אחד בחוץ נשק נגרנו. בזה הם במילא טובים מאוד. בזמן האחרון אנחנו נוטים לשכוח שיש בארץ הזאת גם דברים יפים ונפלאים, שאפשר להראות בחוץ. למה לא להתרכז בדברים היפים, לשם שינוי? זה מה שאני הולכת לעשות שם, ואני מאוד שלמה עם ההחלטה שלי. אפשר גם בלי פוליטיקה.

אמנון אביעד:

„גברים בורחים וחיים כמו חיות נרדפות!“

ב־18 בדצמבר ייערך באולם הגדול של הוועד הפועל כנס, שבו ישתתפו גברים בלבד. הגברים, הקוראים לעצמם „אסירי המזונות“, מנסים להקים גוף גדול ולהזיז דברים שנראים להם חשובים. פגשתי את אמנון אביעד, יו"ר האירגון, ושאלתי אותו מה בדיוק חורה להם.

המצב הכלכלי של חלק מאיתנו ממש בכי-רע. יש בינינו אנשים שהגיעו עד פתילתם, ובמשקם להבין אותנו פשוט אוסרים אותנו ומושיבים אותנו עם פושעים פליליים.

● אתה מתכוון לאלה מביניהם שאינם משל-מים מזונות. למה הם לא משלמים?

קורם כל, רובנו כן משלמים. אבל כשחוזר מרויח 1350 שקל לחודש, והוא נדרש עלי-ידי השופט לשלם מזונות 1800 שקל...

● רגע, רגע. השופט הרי לוקח בחשבון במה האדם מרויח.

זה מה שאת חושבת. האמת היא שהשופט לוקח בחשבון את

מזונות

יכולת ההשתכרות של האיש, ולא את משכורתו בפועל, ואלה הם שני דברים שונים. אם האיש לא מצליח לנצל את מלוא כושרהשתכרות שלו, פשוט אין לו ממה לשלם, מבלי להזכיר בכלל את חייו שלו ואת סיכוייו להתחיל להקים מייספה חדשה.

● מה בעניין בתי-הסוהר?

אם אני מאחר בתשלום המזונות, או חלילה לא יכול לשלם, יכולה אשתי ללכת ולבקש פקודת-מאסר נגדי, שניתנת במעמד צד אחד, ועוד באותו הלילה באים אלי ואוסרים אותי.

● על כמה אנשים כאלה מדובר?

אני מדבר על ממוצע חודשי של 300—400 איש, וזה נוסף על אלה שכבר יודעים מה מצפה להם ופשוט בורחים מחבית. חיים כמו חיות נרדפות.

● זה הדבר היחיד שמציק לכם? בגלל זה אתם מתארגנים?

לא רק. אנחנו רוצים שבארץ יקומו בתי-מישפט מיוחדים לענייני-מישפחה. אנחנו רוצים שהמזונות שלנו ייקבעו עלי-פי טבלאות, כמו הביטוח הלאומי. ושנושא החוקת-הילדים יהיה פתוח.

● איך אתם מתכוונים לפעול?

קורם כל רעש גדול. ניסע לכנסת ונקיים שם שביתת-דעת. שיתחילו להבין שיש כאן בעייה של אלפי גברים.

כרמלה מנושה:

„אותי זה בכלל לא הצחיק. זה מקומם!“

אין נושאים הפסולים ל„סטנדרט קומדי“, חושב שמואל וילוז'ני, שחקן, בדרן וחבר מועצת עיריית תל-אביב. בהופעה פומבית התלוצץ על פרשת-האונס של יובל מסנר.

כרמלה מנושה, הכתבת הצבאית של „קול ישראל“, נכחה במקום ומחתה בקול.

● על איזה דברים שאמר בהופעה שלו מחית? בתחילת ההופעה הוא העמיד שאלה לקהל: „אנס או לא אנס אותה? מה אתם אומרים?“ הוא התחכם, טען שבסדר-הכל מדובר בחרידה, ומה בכלל היה לה לחפש בחרדה-אמבטיה, פתאום יש לה דיו על היריים. הוא הוריע שאין לו ספק שהיא לא נתנה, ולכן התלוננה. הוא גם שאל אם בכלל יש דבר כזה, שנקרא אונס. זאת טיפשות וקולניות, והשילוב של שתיהן הקפיץ אותי.

● איך הגבת?

מחיתי. את לא היית מתקוממת? אמרתי לו שאם אין לו פרטואר שלא יופי, וזה חמור מאוד בעיני שהוא מתברר

אונס

ומשתמש בכחורה כדי לברר את הקהל שישב שם. בפירוש התרגזתי. אי-אפשר היה לשתוק. בית-המישפט קבע שהיה אונס. מי הוא בכלל שיחליט אחרת?

● איך קיבל הקהל את הדברים?

וילוז'ני כטח יודע מה עובר את הקהל שלו ומה לא. נכון, הם צחקו, אבל זה שגברים וגם נשים צחקו רק מוסיף לחומרת ההתייחסות. זה קהל שהולך להפגנות על זכויות-הפרט וזה אמן שמציג את עצמו כשליח-הציבור למניעת ריכוז וניצול של חלשים — וככה אנחנו באמת נראים.

● ואף אחד מזהקל לא הגיב?

היתה בקהל צלמת, שבעיקבותי מחתה גם היא. חוץ מזה, הקהל צחק וקיבל את הדברים.

● איך וילוז'ני הגיב על דבריך?

הוא ניסה להתחכם ולתקוף אותי אישית. שאל אותי כל מיני שאלות מביכות בנוכחות הקהל. הוא אמר שאין לי הומור. זה נכון. אין לי הומור בכל הקשור לאונס. אותי זה לא מצחיק. זה מקומם. לא מדובר רק בבריחה גרועה, אלא בהתחנפות לגישה מצ'ואיסטית, שאין אונס כלי שיתוף-פעולה. הוא תקף אותי אישית, וחבל מאוד שהוא לא התייחס עניינית, אלא מצא לנכון לעסוק בי. אני לא הנושא.

בתקופה ששימשתי ככתבת-מישפחה הייתי עדה להרבה מיקרי-אונס, כשבחורות פחדו להתלונן, בגלל חחד מחשיפה. אם ההתייחסות היא כזאת — הפחד שלהן בכלל לא מפליא. (אורית זרובבל)

**אצד
בלונדון**

נחוג ♦ יום-הולדתו ה-75 של **שמאל** ב"ץ, מי שהיה ח"כ בכנסת הראשונה (מטעם חרות) ובמשך חצי השנה הראשונה של מנחם בגין כראש-ממשלה, יועצו להסברת-יחול, תפקיד שממנו פרש על רקע התנגדותו למהד לכהיה-שלום עם מצריים. כץ, יליד דרום-אפ-ריקה, שעלה ארצה בגיל 22 והיה לחבר האי-צ"ל, יצא, בראשית מלחמת-העולם, לפי הור

* לא קרוב של שמואל כץ. חבר קיבוץ נעתון שבגליל הסערה. הצייר בה"א הידיעה של התנועה הקיבוצית.

ראת זאב ו'בוטינסקי, ללונדון, על-מנת לנהל שדולה להקמת צבא עברי ומשהדבר לא עלה בידיו, חזר ארצה, היה לחבר מיפקדת האי-צ"ל ושליחה באירופה, בה היה ממארגני אוניית-הנשק אלטלינה, שהוטבעה, בסופו של דבר, לפי הוראת דויד בך-גוריון, מול חופי תל-אביב.

**מוזאיקה
בקר**

נפטר ♦ בגיל 87, **אליעזר אנסקי**, בימאי ושחקן-תיאטרון, שחינך דורות של שחקנים, אמר-מוזאיקה (שאחת מיצירותיו, צלבת ישו, מצוייה בכנסיית הקבר הקדוש

בירושלים העתיקה) ועיתונאי. אנסקי, אביו של שר-ההרדיו אלכס אנסקי, נולד בכול-גריה, בה החליט, לאחר תקופה קצרה שבה שימש כמזכירו של הרב הראשי המקומי, לפנות לתיאטרון ומשעלה ארצה, ערך עיתון כולגרי, אך העדיף, שוב, להתרכז בתיאטרון, תחילה כבימאי תיאטרון-הילדים בימתו ובסוף ימיו, עם תיאטרון-הקשישים תיאטרון הזמן.

**נגד
הבכיינות**

נפטר ♦ בנידירק, בגיל 94, **סלו ברון**,

מחשובי ההיסטוריונים היהודיים של המאה. ברון, יליד גליציה וכנו של בנקאי, נחשב לגי-און עוד מילדותו (הוא שיחק שחמט בגיל שלוש, חיבר שירים עבריים בגיל 12 ורכש, במהלך חייו, את השליטה ב-20 לשונות). ברון היה כבר בגיל צעיר (לאחר שגם הוסמך לרבנות וגם היה לרוקטור למישפטים) פרר-פסור באוניברסיטת וינה, ממנה עבר עד-מהרה לאוניברסיטת קולומביה הניו-יורקית, ולכתיבת 13 ספריו, שהחשוב בהם הוא היסטוריה חברתית ודתית של עם ישראל (18 כרכים), שבו הכליט ברון את התנגדותו למה שכינה "התפיסה הבכיינית של ההיסטוריה היהודית".

diplomat hotel

מלון דיפלומט

החורף החם שלך

אצלנו

במחירים מיוחדים

במלון דיפלומט ★ במלון מרינה

(אפשרות לחדרים וסוויטות לפרק זמן ארוך)

האם עשיתם זאת הפעם האחרונה?

חתונה ★ ברית מילה ★ בר-מצווה
★ או ארוע משפחתי אחר
אל תחליטו בלעדיו

פרטים במחלקת ארועים

ארועים משפחתיים

ארוחות עסקיות במחירים עממיים

ב אדיבה צ'ייביס

המסעדה הסינית המצויינת אוכת תואר העסק הנבחר כמסעדה הטובה ביותר. במלון מרינה בכיכר אתרים.

לפרטים: מלון דיפלומט רח' הירקון 145 ת"א.

טל: 294422 - 294430/1/6

מלון מרינה, כיכר אתרים ת"א. טל: 284422

מעצב הסינרים משמיץ את כולם * ישוב עירום של גבר עדיין לא מתפרסם בחוצות העיר * הדימיון המפתיע בין ציורי אבות הקוביזם

נחטפות. ואם אני מניח בצד לכמה דקות את הציניות הנוראית שלי, אז אני מוכרח להודות שאי אפשר שלא לחייך לנוכח המראה המרנין הזה.

פיקאסו נגד בראק

ניוירוק

המוסיאון לאמנות מודרנית, הנמצא במערב רחוב 53 בניוירוק, מציג בראשונה תערוכה משולבת של פיקאסו מול בראק, תחת הכותרת "חלוציות הקוביזם". היא תהיה מוצגת במוסיאון עד ה-16 בינואר 1990. כאשר ביקרתי בניוירוק באחרונה, שאלתי מכר ניוירוקי שלי אם הוא מעוניין לבוא איתי לתערוכה זו. הוא נעץ בי זוג עיניים ענקיות ושאל: "למה? מה קרה? פיקאסו חידש משהו בשנותיו האחרונות? והבראק הזה גם הוא לא צייר דבר בשנה האחרונה?" הוא הוסיף שאין לו כל עניין לראות את האלטע-ואכן שלהם, שהוא בטח ראה בהמון הודמנויות אחרות. "אתה צודק", אמרתי לו, "בראק נמצא כבר שלושה חודשים בבית-ההכרזה של קופת-חולים בז'קרון יעקב, והוא בוודאי לא צייר שם דבר, וגם פיקאסו כבר חצי שנה בבית-אבות בכרוקלין, ומרוב חיפושים אחרי השניים התחבטו שלו אין לו זמן לצייר". לקחתי איתי חבר, שהוא גם אינטליגנטי וגם צייר, והלכנו לתערוכה. תערוכה מעניינת זו מציגה את שני אמני-הקוביזם הללו, שנולדו באותה התקופה (בראק ב-1882, ופיקאסו ב-1881). הם

שורו, בנות

אמסטרדם

במשך שנים היו הפמיניסטיות בכל מקום בעולם, כמעט, פוצחות בשאגות-קרב אדירות (וגבריות למדי) בכל פעם שנראה היה להן שמישהו או משהו עושה שימוש שלא לצורך

בהצגת גופה של האשה. הן לא הבינו, למשל, למה רואה חברת-מכוניות יפאנית צורך לפרסם תמונה של עלמה חשופת-ידים שרועה על גג מכונית, כעניין חיוני לקידום מכירת מכוניותיה. הרי קונדה-מכונית לא מקבל בעיסקת-התבילה, נוסף על המכונית שרכש, גם את זוג השרידים שעל הגג.

אז מה עניין מחט לתחת? הן שאלו. או, למשל, מה צורך ראו פירסומאי חברת מקדונלדס חשמלית לפרסם תמונה של המקדונלד שלהם בסמוך לאשה שישבנה חשוף.

במקרים רבים טענות הפמיניסטיות היו צודקות. אז לידיעתכן, בנות, לצעקות שהקמתן יש תוצאות, והיום יותר ויותר רואים גופות גבריים, בשלב זה או אחר של עירום, כמודעות-הפירסומת. נכון שרעיון לא רואים ישבן גברי חשוף בפירסומת לתחבושות היגייניות. אבל מי יודע, אולי גם זה יגיע.

בתקופה האחרונה אנו גם עדים לתופעה נוספת, שלרעיתי התחילה באמסטרדם, וכיום היא כבר נפוצה בכל עיר

גלויות גבר ותינוק
תנו לנב..."

באירופה: דוכני הגלויות בשחור-לבן. אמסטרדם מלאה בדוכנים כאלה, ובהמון חנויות במרכז העיר פשוט הוסיפו דוכנים ובהם עשרות גלויות, רובן בשחור-לבן. ברבות מהגלויות אנו רואים גברים עירומים-למחצה משתובבים בחברת תינוקות.

תמונה כזאת של גבר ענקי-ממדים, האוחז בידיו זאטוט או זאטוטה, כנראה עושה משהו לאנשים, כי הגלויות הללו פשוט

שמקליץ ושוה' תל-אביב

תל-אביב

מי שמועץ שאין תמורה בעד אגרת-הטלוויזיה, או שאין מה לקרוא בעיתונים, הוא בפירוש משמיץ. לי מספיקים רגעים קטנים של חסד שהטלוויזיה, ברוב טובה, מרעיפה עלי מדי פעם כדי להצדיק את קיומה.

רגע כזה של נחת היה לי כשצפיתי בתוכנית ערב חדש ביום שישי, ה-17 בנובמבר, שבה ריאיון ין מרגלית ואילנה רייך את הטיפוס הזה, ג'רי שמקליץ (או משהו כזה) החוגג לעצמו 25 שנה של עיצוב סינרים לערוות-הבית האריסטו-קרטיות של צפון תל-אביב.

מדהים היה לראות איך בדקות-המסך המעטות שהוקצו לו הצליח האיש, הרואה עצמו כאוראקל הגדול של האופנה, להשמיץ כמעט כל דבר הקשור בעולם-האופנה הישראלי, מלבד עצמו והישגיו האדירים, הנפרשים לאורך חצי-יובל שנים. נראה היה לי שרק משום שהמראיינים ניהנו במידת-הרחמים הם לא כיסחו אותו כמו שמן הראוי היה לעשות.

מעצב-הסינרים הזה, אשר במשך 24 שנים — מתוך 25 השנים שהוא בשטח — לא חידש כמעט דבר (למיטב זיכרוני), מלא טענות נגד המקוריות של המעצבים הצעירים. הוא מאוכזב ממיכללת שנקר, שבמשך שנים לא הוציאה מתוכה אף מעצב אחר ראוי לשמו.

כמי שהיה נוכח בתצוגת-הגמר של המיכללה, בקיץ האחרון, שהיתה לרעתי מהממת ומרגשת, ושעסקה בנושא אגרות-הילדים, מצאתי את עצמי נעלב עיבור. מידת הרענונות והמקוריות שהוצגו עליידי המעצבים הצעירים של שוקר בשתי המגמות, אופנה וטכסטיל, לא היתה מנת-חלקו של המשמיץ הזה גם כשהיה בן 9, וכנראה גם לא תהיה כשי'גיע לגבורות.

כדי להיות מעצב-אופנה בעל שיעורי-קומה, רדוש קצת יותר מפה גדול ורע.

לפסטיבל האנו של השמ-קליץ הזה הצטרפו גם כמה עיתונאיות, ונראה היה כאילו הן מתחרות ביניהן על התואר "התחוסלקרית של השנה". אחת מהן, מעיתון-בוקר סו-ציאליסטי, קבעה שנים שאינן לובשות שמקליץ הן הסרות-טעם. אחרת, בעיתון-ערב, הוסיפה שהוא שמורת-טבע (בטח התכוונה לשמורת-החולה ו"ל). האיש זוכה בעור שתי תוכניות בטלוויזיה, פירסומת מיתרית השווה מאות אלפי ש"ח.

היוצר הגדול רואה את הבגדים שהוא מעצב במונחים של מוסיקה קלאסית (אולי זה נכון, אבל זה כנראה בתקליטים של 1976).

אני זוכר שלפני שנים אחדות גררה אותי אמי לתצוגת-אופנה גדולה, מיצירות של הנ"ל, שנערכה באחד מבתי-המלון בתל-אביב. הרבר היחיד המגיש הזכור לי מתצוגה זו היה תמונת-הסיום, וגם זאת רק משום שזו היתה תמונת-הסיום. היצירות, כבר אז, נראו לי כליכך ארכאיות ומשמעממות, שלא התפלאתי שבגמר התצוגה נאלצתי לעזור לצוות-המלון להעיר חלק מהצופות שנדרמו.

רוב הקהל היה מורכב מנשים שהיו בגיל שכבר די קשה להן להירדם בלילה, אבל התצוגה שהן ראו הצליחה במקום ששני כדוריינוסבון לא הצליחו.

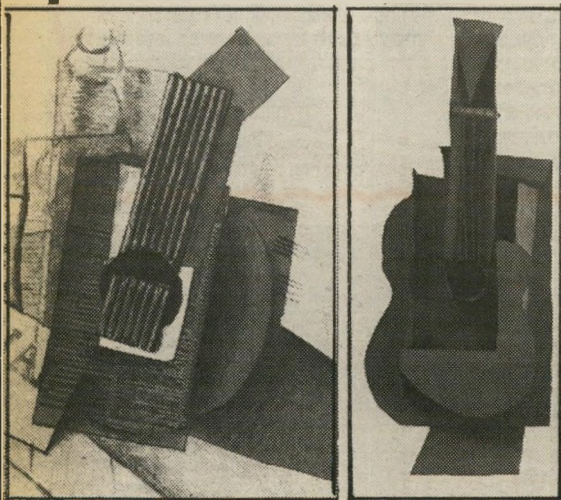
אחד הצהרונים הציג, כחלק מראיון עם האיש, תמונה של דוגמנית הלובשת שמילה, שנסעה לארצות-הברית לאסוף תרומות בכונדס. למראה השמילה נראה לי שהדוגמנית הצליחה לאסוף כ-200 דולר — וגם זאת כדי שתוכל לקנות לעצמה משהו הגון.

כדי לחזק את דברי כאן, ולהוכיח שאני לא סתם משמיץ, הציגו רייך ומרגלית בטלוויזיה קטע מוקלט של תצוגה של האיש, שבה נראו נשים לובשות בגדים שנראו כמו וילונות-אמבט מוזרים וכיסויי-מיטה. האיש עוד הוסיף בטלוויזיה ואמר משהו כמו שהאופנה של היום נראית כמו ספרות (עיצובי-שער). מאחר ובנושא הזה אני לא מבין הרבה, אני משאיר את העניין לספרים לענות בו.

באחת הכתבות קראתי שהאיש מצטט את ו'אן קוקטו, שאמר פעם שהאופנה היא דבר שמת צעיר. אז אין לך מה לראו, האופנה כבר לא תמות אצלך צעירה.

מדי-שמו

בראק

פיקאסו

בראק נמצא בבית-ההכרזה של קופת-חולים.

פעלו וציירו באותם הזמנים. הקוביזם, כפי שאנו מכירים אותו, לא יכול היה להתפתח, אלמלא הצטלבה אמנותו של זה עם אמנותו של זה.

התערוכה בניוירוק מציבה תמונות של השניים, זו מול זו, והדימיון בין התמונות, לעיתים, מדהים ממש. התמונות צוירו באותם הזמנים, אך במקומות שונים, ולעיתים קשה לזהות מי עשה מה (והכוונה כמובן לתמונות הלא-חתומות). הקושי באבחנה לא היה רק אצלי — ואני הרי מומחה קטן מאוד בעניין — אלא גם אצל מומחים גדולים ומבקר-אמנות בכירים, המודים בכך.

מעניין מאוד לראות את ההשפעה העצומה שהשפיעו האמנים הללו איש על רעהו (לי זה נראה כאילו הם פשוט גנבו רעיונות זה מזה, ולא רק "השפיעו"). במיוחד נוכח הידיעה שהידידות הקרובה בין השניים לא היתה נטולת יריבויות, קינאה ותחרותיות.

בתערוכה מסוג זה, בגלל העומס הרב של התמונות, כראי לעשות מדי פעם אתגחת לדקות אחדות ולתת מבט בקהל המשוטט. תמיד יימצא איזה זוג, שיעמוד מול תמונה ויתפעל מזה שהצבעים שלה מאוד מתאימים לצבע הווילונות שלהם כחררי-השינה. תמיד תהיה שם איזו קלרה אחת, שהרישום של פיקאסו יזכיר לה את ריצפת-השיש שלה באמבטיה, או סתם יתן לה רעיון לאסלה חדשה. אבל גם זה חלק מהחוויה.

בקצה, תערוכה זו מיועדת גם למי שסובכים שבעניין של פיקאסו או בראק פשוט אין מה לחדש להם. אין טעות גדולה מזו.

מומלץ.

רחל מרחלת על כל העולם

רמז דק

בחודש יוני סיפרה לכם הקולגה שלי כה נולד הזה על ישראלית עשירה בשם **מרים דרומידייוויס**, שהיתה לפני הרבה שנים דוגמנית-צלום, והמתגוררת בלונדון בדירה מפוארת. חשוב מכל, היא חברת-רלחים של **לורנס אואן**, חברת-הפרלמנט הבריטי ממיפ-לגת הלייבור.

מרים ולורנס, שהכירו זה את זה כאשר הוא בא להשכיר דירה בבניין השייך לה ברובע ארלס-קורט, התאהבו וגרו ביחד במשך שש שנים, שבהן הם אף ביקרו בארץ. לורנס, שהיה ניירטלי לגבי ישראל, הפך פרד-ישראלי בעיקבות קשריו עם מרים, כמו אחשוורוש המלך.

אך מרים ידעה כל אותן שנים שחברת-הפרלמנט השאפתן לא ישא אותה לאשה, והיא הצהירה אז בראיון שהיא עדיין מחפשת את הגבר שלה. "אני עדיין מחפשת את הגבר המתאים לי", אמרה, "אדם חופשי, איש עסקים שאפשר לנסוע איתו ביחד. חברי מיפלגה הוא איש של מיפלגה, הוא לא אדם חופשי."

היא התוודתה: "אני הייתי רוצה לחזור אר-

מלי לנגרצקי ובעלה גר עירון
קמו בבוקר. התחתנו בצהריים

על כמה פרויקטים שהוא תוכנן.
"הוא תוכנן את בית הפירמידה המפורסם ברחובות, את בית-הכנסת האולטר-מודרני ברמת-אשכול בירושלים, בית-אבות יוקרתי." "ומה ההמשך?"

"הוא יעסוק באדריכלות-חוץ, ואני באד-ריכלות-פנים."

"ואין כאופק מסיבה לחברים?"
כן, בסוף החודש הזה אנחנו עושים מסיבה גדולה במועדון טונויט, שאני עיצבתי את הפנים שלו. את מוזמנת."
נו, על זוג כזה נאמר — "אנו באנו ארצה לבנות ולהיבנות בה."

נכון. לפני שבוע התחתנתי עם האריסטוקרט גר עירון.
"ככה סתם? פתאום קמת בבוקר והתחתנת בצהריים?"

"זה כמעט היה כך. גר ואני היכרנו לפני 16 שנה כשעברנו ביחד. לפני שלושה שבועות ניפגשנו והבנו שזהו זה, שאנחנו אוהבים. לשנינו אותו הראש."

"שמעתי שהוא גרוש טרי ביותר."
כן, זה נכון. הוא קיבל גט לפני שבועיים. והתחתנתם ברבנות בתל-אביב?"

"לא, אצל עורך-דין."
מלי, תסלחי לי, אבל אני לא כל-כך מבינה בארכיטקטורה, פשוט מסקרן אותי לדעת

פנים וחוק

הרבה אנשים מדברים באחרונה על חיים אחרי המוות. אני קצת יותר צנועה ויותר מעשית, ואני פשוט רוצה לדעת האם יש חיים אחרי גיל 50.

אני מודיעה לכם שיש! אם אתם רוצים הוכחה כמעט-מדעית, אז תמשיכו לקרוא. לפני שנה וחצי חזרה ארצה מעצבתי-הפנים **מולי לנגרצקי**, אחרי שהייה בת 12 שנים באמריקה. שם עברה כמעצבת-הפנים של חברת ראש בובאה היוקרתית.

מאז שהיא חזרה, היא הספיקה לעצב כמה מקומות בתל-אביב, כמו מועדון טונויט, מיש-רדי הפרקליטות ומרכז לריהוט ופוטונים (שילוב של מיזור-מיטה יפאני).

מפעם לפעם גם הופיע שמה בעיתונים. אמרו שראו אותה פה, וגם קצת ראו אותה שם. אבל יוק: לא קרה דבר מסעיר שיעורר אותי. והנה, מספרים לי החברים המשותפים שמלי התחתנה. אמרתי זה לא יכול להיות. מה, ככה פתאום? בלי להודיע לי? עם מי? איפה?

מלי, שהיא סבתא וזהרת בת 54, אם לדלית, צלמת מצליחה, שעבודתיה התיפרסמו כבר בירחונים בחו"ל, וסבתא לשני נכדים, היא גרושה כבר שנים רבות. מחוזים אמנם לא חסרו לה, אבל מפה ועד חתונת-יבוק? לא יתכן, אמרתי לעצמי. עשיתי כמובן רינג-רינג בטלפון-הלחיצים החדש שלי, והתנפלתי עליה.

"שלום מלי, זאת המרחלת."
"שלום גם לך."
"שמעתי שמגיע לך מזל טוב."

מרים דרומידייוויס
אולי, סוף-סוף?

צה ולחיות כאן. אבל לא יהיה קל לחסל שם את הרכוש, ולהתחיל כאן חיים חדשים כעולה חדשה, אחרי שחייתי יותר מ-20 שנה בחו"ל. ולסיים: "חלום-חיי הוא שיהיה לי גבר אחד לכל החיים, כי אני אשה של גבר אחד. זה לא כל-כך יצא. אולי זה עוד יקרה, אהבה גדולה עם מישהו מהרקע שלי."

ואכן זה קרה. היא הכירה את עורך-הדין **יהודה (טדי) קמינצקי**, הנמצא בהליכי גירושין מאשתו **עדנה**. פרקליט זה נמצא הרבה על קו תל-אביב-לונדון והוא גם רכש את העווארמה הישראלית שבכביד-פיקרילי בלונדון בסכום של 800 אלף שטרלינג.

עכשיו מספרים שהם ממש מאוהבים, והוא מתכוון להביא אותה ארצה בחגי-החנוכה, כדי להציג אותה לבני-משפחתו.

אתם חושבים שהוא רומז על משהו?

ערב, הודיע לו החבר שאין לו סיכויים אצלה, מכיוון שיש לה חבר באוסטרליה.

החבר לא ידע שבדיוק אז נגמר הרומן ההוא, ואורלי היתה למעשה פנויה לאהבה חדשה. ככל מיקרה, עמית לא נבהל מן התחרות, ומלבד זאת, הרי אוסטרליה נמצאת ממש רחוק מכאן. אז הוא פתח במיתקפה.

ביתה של אורלי בחיפה הוצף בפרחים. לפי ני שור אחד נבל, כבר הגיע הזר הבא. זה הצליח. כעבר היא לא ידעה שום דבר על טנים, והיום היא כבר יודעת המון, ונהנית מכל מישחק. השבוע עברו השניים לגור ביחד בדירה שכורה ברמת-השרון, ויש כבר דיבורים על חתונה. הם מסכימים גם על המיספר האידיאלי של ילדים במשפחה: שלושה.

אורלי גבריאלי
לא הספיקו לנבול

התחיתות שהגיעו לשם הוא שם עין על מיש-הי בלתי-מוכרת — בלונדית, יפה וחטובה, **אורלי גבריאלי** שמה, חיילת ודוגמנית. היא הגיעה למסיבה עם טניסאי אחר. כאשר עמית ביקש מחברו פרטים על בת-זוגו לאותו

להיות אמא

לא שאלתם את עצמכם לאן נעלמה **יהודית נגר**, מלכת-המים והדוגמנית לשעבר והיצנית בהווה? מדוע מזה כמה חודשים לא שומעים עליה, תמונותיה לא מתינוססות בעיתונים וגם לא שמענו על שום פתיחה, מסיבה או אירוע שהיא אירגנה?

יהודית, שהיא בחורה משגעת, שכולם אורבים אותה ומפגננים לה, די סבלה בשנים האחרונות מהעובדה שהיא לא מצליחה להיכנס להריון. היא אף התראיינה על זה והביעה את צערה עליה. כולם ידעו שהדבר הכי חשוב לתימניה הסבסית הזאת זה להיות אמא ורעיה טובה לבעלה, אישה-עסקים **סמי ברכה**, שהוא הדבר הטוב ביותר שקרה לה בחיים.

היא עברה טיפולים שונים, וכיום ידוע שכמעט כל אשה עשירית נתקלת בבעיות כאלה. אך כל הטיפולים בארץ לא עזרו, ויהודית ובעלה נסעו לחו"ל. זה היה סוד. אף אחד לא ידע לאן ולאיזו מטרה. אחרים מהחברים סיפרו שהיא נסעה לדרום-אמריקה כדי להביא תינוק, כפי שעשו **ורד צבעון** ועוד אלפי זוגות אחרים. אחרים אמרו שהיא תביא תינוק מאירופה.

אני שמעתי גם גרסה אחרת. לבעלה סמי יש בן שלא מומן מלאו לו 17 שנים. הבן הזה, מנישואיו לבחורה דנית, נמצא באחרונה בארץ, וכשפגשתי בו לפני שלושה ימים הוא סיפר לי שיהודית נסעה לגרמניה כדי לעבור ניתוח גינקולוגי, שיעזור לה להיכנס להריון. תאמינו לי, זה לא משנה לאן היא נסעה. אני רוצה כבר שהיא תחזור לפה. היא חסרה לי. אני מקווה שהיא תחזור עם חיוך גדול ושימחה בלב, שפירושו שהיא תהיה אמא בצורה זו או אחרת.

יהודית נגר
לא נעלמה?

עופר אמר

רומן אחרי רומן

המרוחלים שלי, כמעט תמיד, הם אנשים ידועים. ברוב המיקרים מיותר בכלל לציין את עיסוקם. הרי כולם יודעים עליהם הכל. אמרתי „כמעט“, ושלי **סער**, אדריכלית פנים ודוגמנית, שייכת ל„כמעט“.

אז הנה היא: בלונדית, עיני-כחולות חתורות, גוף חטוב, גובה 1.70 מטר. שלי — או, כמו שקראו לה כאשר נולדה לפני 24 שנים, שלהבת — היא אשה של רומנים ארוכים. מהרגע שבחורים וגברים התחילו לטוש עיניים לעברה, היא לא נשארה לבד לרגע. כלומר, רומן רציני וארוך (הראשון נמשך ארבע שנים), סיום, תקופת בדידות בת 10 דקות בערך, שוב רומן ארוך, וכן הלאה.

בימים אלה היא אחרי קשר שנמשך שני תיים עם גבר תל-אביבי גבוה ונאה, בעל תחנת-דלק. שאלתי אותה איך היא מסבירה את העניין הזה, של רומן אחרי רומן, והיא

שלי סער
לא עוזבים

אמרה (בבקשה לקבל זאת בהומור): „שייחור מי שיגיע אליי. גם הוא ייתקע איתי לכמה שנים. לא אוהבים לעזוב אותי...“

ח"כים, נשים ומאהבות

הוא חבר-כנסת של המפלגה החשובה בכנסת, חבר בוועדה חשובה, גבר נאה בשנות ה-50 המוקדמות לחייו. רוב הזמן הוא בעלה של **אשתו**, אחת הנשים היפות, בעלת עסק עצמאי. אמרתי רוב הזמן, כי בחלק האחר של הזמן, כשהוא לא עם אשתו, יש לו מישהי אחרת. מרגנים שלמעשה הוא ואשתו אינם אלא דיירים באותה הדירה.

לפני שבוע נגשתי את אשתו באחת המסיבות העליונות ביותר שהתקיימו באחרונה. היא היתה לבד, מוקפת בחבורה של זוגות נשואים, והיא נראתה די אומללה. מספרים שהיא קצת עלתה במשקלה, דבר הקורה להרבה נשים המרגישות מוזנחות.

אז מפאת רגישות העניין עשיתי כמה ביורים אצל חבר קרוב של שניהם, והוא אמר לי שזה לא כלי-כך קריטי כמו שמספרים. האמת היא שבניהוג נמצאים כעת במשבר העובר על הרבה זוגות בגילם ובמצבם, ונראה שזה משבר חולף.

אך לעומת החבר הזה, המנסה לגונן עליהם, מספרת לי חברה טובה (שלי, כמובן, לא שלהם) שאחת מהנשמות הטובות בעיר כבר דאגה ליידיע את הרעיה, וסיפירה לה מה שיש לספר, או ששלחה לה מיכתב על חייה-האהבה של בעלה. הלשונות הרעות, היוצאות תמיד לפעולה במיקרים כאלה, טוענות גם שבעבר הרחוק היתה הרעיה הזאת מאהבת של איש-עסקים עשיר מאוד, התומך במפלגה שבעלה חבר בה.

זה מזכיר לי סיפור אחר על איש-עסקים ירושלמי עתיר-נכסים, המעורב מאוד בחיי-העיר ובפוליטיקה, שהמאהבת שלו היא גם כן אשת חבר-כנסת מהמפלגה הזאת. הבעל ידע זאת, אולי מפני שאיש-העסקים תמך בו כל השנים מבחינה פוליטית, ואף עזר לו להיבחר לכנסת. אך איש-העסקים העניק מתנות רבות ויקרות-ערך לאהובתו ולבעלה. לפני כמה חודשים הוא הכיר אשה אחרת ועזב את אהובתו המתאבלת קשות. מספרים שגם בעלה, שהיה אמור להיות שמח, עצוב מאוד מהפרידה הזאת, העלולה לפגוע בעתידו הפוליטי.

נמצא בארץ יותר מאשר בחו"ל, וזה אומר הרבה. מספרים שמירה וליאון מאוד מאושרים מהשירור הזה, גם הילדה מאושרת. אך היא לא רוצה לפרסם את זה, וכאשר היא באה לאירועים היא מגיעה בנפרד מהחבר, כדי שאנשי-התיקשורת הרעים לא יתפללו עליה ועליו.

אני מהמרת שזה הולך בכיוון של יותר מסתם קשר רומנטי, כי די לראות את המבטים בעיניים שלהם כדי להבין מה הם רוצים אחד מהשני. אך עד שנראה אותם תחת התופה, עוד יעברו מים רבים בג'אקווי של מישפחת רקנאטי.

בינתיים מתכוננים בניה-המישפחה הזאת לשימחה אחרת. הבן **דניאל**, הקרוי על שם סבו המנוח, אחד מארבעת האחים רקנאטי, יתגן בקרוב את הבר-מיצויה שלו.

ליאון רקנאטי
— בג'אקווי של המישפחה

לבכות מקינאה

כשסיפרתי את הסיפור הזה לחברות שלי, ויש לי עשרות — הן התחילו לבכות, ואחת אף אמרה שאם זה אמיתי, אז היא עוזבת את בעלה האדיש. אחרת אמרה לי שהיא רוצה להכיר את גיבור-הסיפור, למרות שהוא נשוי.

הסיפור התחיל בזה שהבת-דודה של שכני תי נסעה לאילת עם בעלה והילדים במכונית המרצדס החדשה שלהם, וממש כמה קילומטר רים לפני אילת, בכביש הערבה, היא ראתה שלט-ענק, משהו בגודל של שיכעה מטר על

בדרך לאילת
דפנה עדיין בוכה

בעזרת כמה חברים, שגוייסו למשימה, וכמה שעות לפני שיצא לדרך, החברים כבר היו בשטח ותקעו את השלט בצד הכביש. כשרובי ודפנה נסעו במכוניתם לאילת, ראתה דפנה את השלט והתחילה לבכות. מספרים שהיא עדיין לא הפסיקה. אבל היא לא היחידה, כי כל מי ששומעת את הסיפור הזה בוכה מקינאה או מהתרגשות. אתם רואים, הרומנטיקה עדיין לא עברה מארצנו.

דרך אגב, השלט עדיין מוצב במקומו.

שני מטר, ובשלט הזה כתוב „דפנה, מזל טוב. אוהב, רובי“.

הבת-דודה הזאת, שקוראים לה מירי, שיש לה ראש תל-אביבי טיפוסי, חשבה ישר שמדובר בר כפירסומת לגבינה או לנעליים או לסרט חדש שהיא עדיין לא שמעה עליו. היא לקחה את המצלמה שלה וצילמה כמה תמונות. כשהיא חזרה מאילת, היא רביאה אותן לשכינה שלי, שהיא הבת-דודה שלה, כדי שתעביר את התמונות אלי, כי היא שמעה כבר על השפיונים שלי הנמצאים בכל מקום והיוודעים

ירחידבש חדש

לתיקשורת על פרידה או גירושין, ושעתיים לאחר-מכן רואים אותם ביחד בכל המקומות. כבר שמענו על רחל ועמי פדרמן מרשת-מלונות דן. שהם עומדים להתגרש, ומאז הם יותר ביחד מאשר קודם לכן. קשה, כמובן, להתעלם מפרשת הבדרנית חנה לסלון ובעלה, המפיק **אביב גילעד**, שהסכם-הגירושין ביניהם הורפס בעיתון, ומאז הם בירחידבש ביחד.

ואיך אפשר בלי **אריק וטלי סיני**. כאחד העיתונים דיווחה הכתבת המישפטית שבני הזוג חתמו על הסכם-גירושין ומאז מספרים החברים, המבקרים אצלם בבית, שהם גראים מאוהבים כזוג גימנוסטים.

ואחרונים חביבים: **ליאון ומירה רקנאטי**. טי. הוא אצולת-הכסף, והיא אמנית. כל המדינה, זאת אומרת העשירים שבה, שמעו על הפרידה, אך כל הזמן רואים אותם ביחד באירועים שונים.

אולי זה המישחק החדש אצל אנשי המאיון העליון וכוכבי הבידור והזמר. אבל למה לנו לעסוק בפרידות, אם אפשר גם לכתוב על זיווגים?

לליאון ולמירה יש בת, חיילת בחירת-שיער, גבוהה, רזה, ששהתה הרבה זמן בפני מיה יוקרתית בשווייץ. שם, בין שיעור אחד למישגו, היא הכירה בחור בן 26 בשם **ג'ורג'**, חתיך בלונדי, שבא הרבה לארץ ובזמן האחרון

מירה רקנאטי
הרבה מים —

בתל-אביב יש תופעה חדשה: זוגות נשרים מודיעים לבניה-המישפחה, לחברים או

הרב פרדס אמר לי:

חשד שמרובר בשוחד כספי. לא חשבתי על שום דבר אחר, אמר להנולד הזה. הוא החליט לבוא לפגישה כשהוא מצויד ב"מכשיר הקלטה".

בשעה היעודה, הגיעה רוזה במכונית בע"ל, יחד עם בנם, לרחוב פרישמן. בעוד שהי" על מחנה את המכונית, הלכה רוזה לבית הכנסת. היא ראתה את מכוניתו של הרב מגיעה. הוא יצא לבוש יפה וניגש אליה. הוא אמר לה: "שלום, ערב טוב." היה חורף וירד גשם.

הרב פתח את דלת בית הכנסת ונעל אותה אחריהם. הוא פתח עוד דלת ועוד דלת, ואחר כך נכנסו לחדר שמשמאל. היו שם נרות נשמה חשמליים. בחדר היו כסאות, ספה ושולחן.

"אני לא זוכרת אם ישבתי על כסא או על הספה. אבל הרב אמר לי לבוא לשבת לידו, כי

רוזה (שם בדוי, בגלל היותה עובדת ציבור, וכדי לשמור על פרטיותה) איננה יפהפיה. היא אשה כבדת גוף בשנות ה-40 לחייה. רוזה איננה נוהגת להתאפר והיא מתלבשת בצניעות ובפסטות. היא איננה נראית כנערת-פיתוי או כנערת-חלומותיו של הרב חיים פרדס. אבל סיפורה, המאומת על-ידי אנשים שונים, נשמע אמיתי.

רוזה היא ילידת הארץ, בת לעדה היוונית-נוצרית. כל חייה גדלה בין יהודים וגם התאהבה ביהודי. הם נישאו בנישואין אורחיים. אחי רי שנוסף הבן, החליטה רוזה להתגרר. "הילד שלי נולד בארץ וגדל כאן, רציתי שיהיה לו איזה צד כאן." שנה אחרי לידת הבן, שהוא כיום בן 16, התחילה רוזה בהליכי גירוש. משום מה נערמו קשיים בדרכה של רוזה. הגירוש לא התקדם. סירבו לה שוב ושוב בבית הדין הרבני, אך היא לא התייאשה.

לפני חמש שנים, שנתיים לפני מועד בר המיצוה של בנה, היתה רוזה כמעט נואשת. "הייתי מאות פעמים ברכנות במשך השנים האלה, הופעתי לפני כל מיני הרכבים של רבנים. כאחרים מהם יש גם הרב פרדס, והי" כרתי אותו.

"יום אחד, כאשר ישבתי במיסדרון וחיכיתי, ראיתי את הרב פרדס יוצא מלישכתו. ראיתי שהוא הולך הביתה ולכן לא ידעו יותר בענייני באותו יום.

"פניתי אליו ושאלתי אותו: 'הרב פרדס, מתי אני?' הוא אמר לי שהוא הולך הביתה, ואם אני רוצה, שאפגש אותו מחר. חשבתי שזה משהו לטובתי, ושאלתי: איפה ניפגש? הוא אמר לי לבוא לבית הכנסת שלו, ברחוב פרישמן 27. הוא אמר לי לא להגיד כלום לאיש שלי, כך הוא כינה את בעלי.

"באחת ההחלטות הרבנים אסרו עלי לקיים יחסי-אישות עם בעלי עד לגירוש, ולא הכירו בנישואין האורחיים שלנו, למרות שכבר היה לי ילד.

"הרב אמר לי לבוא בשעה 6 וחצי בערב. הוא אמר שזה כבר אחרי התפילה, והמתפללים כבר לא יהיו במקום. בית הכנסת יהיה סגור אבל עלי לחכות לו."

רוזה חשבה שהרב מבקש תרומה לבית הכנסת שלו. מוכן שסיפרה על הפגישה לבע"ל, והוא סיפר על זה לחיים קשת, ידידו.

● ● ●

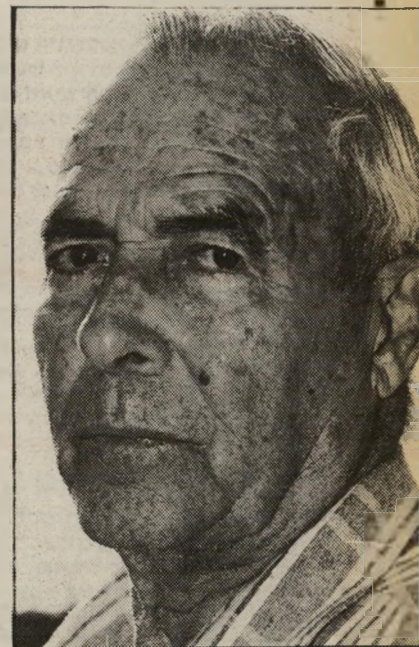
חיים קשת, גימלאי נמרץ, רצה לעזור לרוזה בגירורה ועקב אחרי ההליכים. כאשר שמע מהבעל על הפגישה המזוהה,

בית הכנסת ברחוב פרישמן 27, הרב אמר לי לבוא לשבת לידו.

"אני רוצה לשכב פעם עם גויה!"

אילנה אלון

עד קשת, הייתי המוסר

הטוען הרבני

אחרי השיחה עם רוזה התקשרתי עם הטוען הרבני, אברהם אינדורסקי, כדי לאמת את דבריה. הוא זכר מייד את המיקרה, מפני שטיפל רק פעם בחייו בתיק של גויה, "וגם זה מפני שלחצו עלי, אמר.

"מי לחץ?" שאלתי, והוא אמר: "אני חושב שהאשה לחצה."

שאלתי אותו אם האשה סיפרה לו על מה שקרה לה עם הרב פרדס והוא ענה: "לא! אילו היתה מספרת לי סיפור כזה, לא הייתי נוגע בעניין!" שאלתי אם יתכן שאינהורן לחץ עליו, והוא ענה שזה אפשרי.

אינדורסקי סיפר כי תיקי-גויה נמשך כים בדרך כלל בין שנה לשנתיים ומס" תיימים בפס"ן. גם אם היו מיספר סיידובים לגויה אדם מסוים, הוא יכול לפנות שוב לבית-הדין, אם השתנו הני סיבות. לכן יכולה פרשת-גויה להימשך על פני שנים אחדות.

אברהם אינדורסקי זכר כי עירער על פסק-הדין והצליח להפכו בבית-הדין לעירעורים בירושלים, וכך הביא, לב" סוף, לגיורה של רוזה.

אני רחוקה. כאשר לא זזתי הוא קם, ניגש אלי ושם ידיים על כתפיי. הוא חיבק אותי ונישק אותי, אבל ידעתי להחזיק את עצמי. הוא שאל אם אני לא מתגעגעת למיטה, מפני שאסרו עלי לקיים יחסים עם בעלי. הוא אמר ש-10 שנים הוא אוהב אותי, וכואב לו הלב כאשר אני בוכה בדיונים. לפתע אמר לי שהוא רוצה לשכב איתי, כי הוא רוצה לשכב עם גייה, ותמיד רצה להר-

בצורה עדינה השתחררתי ממנו, ויצאנו החוצה. הוא נעל את בית הכנסת ואמר לי לחכות עד שיסע.

על אותו מעמד סיפר חיים קשת: "אני הגעתי למקום רק אחרי שרוזה כבר נכנסה לבית הכנסת, והוא היה נעול. ניגשתי לבעלה וחיכינו יחד במכונית. עדיין לא חשד-

עם הרב פרדס, והוא אמר לה שבינתיים, כל זמן שעניין הגיור שלה טרם הסתיים, מוטב שתחכה. הוא היפנה אותה לטוען הרבני אברהם אינדורסקי, שמשרדו נמצא מול הרבנות, ואמר לה להגיש עירעור על החלטת בית הדין שבראשו ישב הרב פרדס. רוזה מרגישה, כי בניגוד לשמועות שהיו באחרונה בעיתונות על חשד לנטילת שוחד עליידי איינהורן, הרי שהוא לא ביקש ממנה מאומה.

אותי ילא ראית אותי יותר לא טילפן."

רוזה פנתה לטוען הרבני. הוא הגיש את העירעור, ואחרי זמן קצר מאוד זכתה רוזה בגיור המיוחל. הרב עובדיה יוסף הפך את החלטת בית הדין של הרב פרדס ואישר את גיורה של רוזה. בעלה של רוזה אמר להעולם הזה כי אחרי מה שקרה עם הרב פרדס, אמר לרוזה "מספיק עם הגיור, לא צריך יותר." אבל היא התעקשה בגלל בנם, והמשיכה.

כאשר פרצה בימים האחרונים פרשת הרב פרדס בעיתונות, נזכרו רוזה וחיים קשת בסרי פור שלהם. למרות שעברו חמש שנים, חיים קשת לא שקט. "העניין הוא כאש בעצמותי", הוא אומר. בזמנו פנה גם הוא לרב איינהורן וסיפר לו על המיקרה. "איינהורן נדהם. הוא

הרב פרדס

הוא חיבק אותי ונישק אותי..."

סיפורה של רוזה, גיורת, שהרב פרדס ביקש לשכב איתה כדי לדעת "איך זה לשכב עם גייה" — לפני ה ג י ו ר

אמר לי שאם אני רוצה, שאפגש עם הרב שפירא, רא, שהיה אז הממונה. הוא קבע לי פגישה ליום החמישי וביטל אותה. שוב קבע ושוב ביטל, והבנתי שלא ייצא מזה כלום.

"פניתי אז, לפני חמש שנים, בטלפון לה' עולם הזה וסיפרתי על המיקרה. הגבר, שאר תו ריביתי, אמר שהדבר יטופל אחרי שנגיש תלונה למיטרה. אבל רוזה סירבה להגיש תלונה, כי היא רצתה להתגייר. אז הלכתי לרב נכבד, שאותו הכרתי באופן פרטי. סיפרתי לו את כל הסיפור, והוא אמר שהוא מאמין לי. אבל הוא ביקש ממני שאם אפעל, שלא אעשה שום דבר שיהיה בגדר חילול השם. בסוף ירדתי מהעניין."

כאשר קרא קשת בעיתונות על המיקרה החדש, שבו נחשד הרב פרדס בבקשת שוחד מיני, נזכר מיד ברוזה. הוא ניסה להתקשר איתה, אבל רק אחרי מאמצים הצליח לאתר את מיספר-הטלפון החדש שלה. הוא שפנה להעולם הזה.

רוזה איננה נלהבת לרבר על המיקרה. "אני אדם סלחן מטיבעי, אינני כועסת עליו יותר. הוא גבר חלש, וזה קרה לו. מה שהרגיז אותי זה שאז הרגשתי שלא כל כך מאמינים לי. אבל היום זה כבר אחרת: אם המיטרה תיפנה אלי, אני מוכנה להישקף". הרב פרדס הגיב השבוע באמצעי-ההתקשרות על כל ההאשמות נגדו ואמר כי "הכל עלילה ורצח-אופי".

"עוד כאותו ערב צילצל אלי הביתה הרב פרדס ושאל אם אני מרוצה שקיבלתי את פסק-הדין. הוא אמר שאם אודקק לעזרה, רבות במשך שבוע וחצי. כאשר בעלי או בני הרימו את השופרות, הוא הזדהה כידיד. רק כאשר העבירו לי את שפופרת-הטלפון, הוא הזדהה בשמו."

"התחמקתי ממנו ואמרתי שאינני יכולה לרבר כי בעלי נמצא. אחרי שבוע וחצי אמר לי שמישהו טילפן אליו ואמר לו שהקלטתי אותו. הוא שאל אם זה נכון. הכחשתי. הוא אמר, אם יבואו וישאלו, תגידי שלא פגשתי

תי בשום דבר, חוץ משוחר כספי. פתאום ראיתי את רוזה באה לקראתנו, נסערת כולה. היא אמרה, אני לא רוצה להתגייר! ודיברה עם בעלה בצרפתית, מפני שלא רצתה שהבן שלהם, שהיה במכונית, יבין. אחר כך הסבירה לי שהרב ניסה להתחיל איתה. "הייתי המום. ביקשתי לדרת ונסעתי ה' ביתה באוטובוס."

למחרת באה רוזה לרבנות וקיבלה את פסק-הדין המובטח. זה היה סירוב נוסף לגיירה. היא הראתה את פסק-הדין לרב דויד איינז הורן, מזכיר בית-הדין, והוא שמח שסוף-סוף יש פסק-דין. היא סיפרה לו על מה שקרה לה

גיש איך זה עם גייה. הוא גם שאל אם יש לי רגש אליו. "רוזה ניסתה להתחמק בעדינות. היא אמרה לו שחשבה כי הזמין אותה לבית הכנסת, מכיוון שהוא רוצה תרומה. הוא ענה שאין לו צורך בכסף, כי יש לו שלושה בתי-כנסת והוא יכול לשלם לה מדי חודש כדולארים. "לא סילקתי אותו, כי ראיתי שהוא נעל את הדלתות והוא יכול לחנוק אותי. אבל הוא לא ניסה בכוח. אמרתי לו שאני לא מוכנה כרגע, ורק אחרי שאקבל את פסק-הדין אדבר איתו." הרב הבטיח לרוזה כי מחר יחכה לה פסק-הדין, חתום עליידי ועליידי יתר הרבנים.

שקרים גדולים ואנושים קטנים

מאיר ליפשיץ

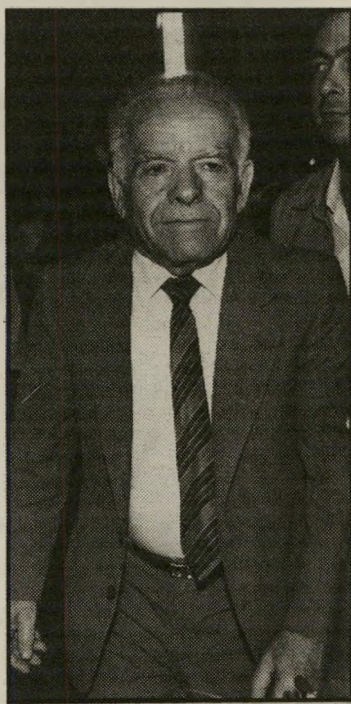
לאחר מכן. "ליחששים מלככים" הוא הצהיר לגבי ההתערבות על בישול. "תכנית הבחירות" והוציא את הכלכלה לאוויר העולם. "לא ננהל מו"מ בטרם מיגור האינתיפאדה" התחייב בפני מרכז המפלגה — וקיבל לשייח את שליחו של אבו עימאר.

אובססיה שמיר לכסאו, בתוספת האמונה הלוהטת בייחודו כאחרון הלוחמים על ארץ ישראל וירושלים, מביאה אותו לשותף פעולה רווק עם מנהיגי השמאלנים. מנקודת מבטו, ארנס, לוי ושרון מסוכנים הרבה יותר מפרס ורבינ. שלושת החרותניקים יכולים לבוא במקומו, המערכניקים נמצאים במגרש שונה לחלוטין. זו הסיבה שאת רבין הוא מקרב ואת שרון הוא מתעב. לכן פרס מקבל צ'ק פתוח לפעול בכלכלה כמו גם במישור יחסי-החוק, בעוד שארנס מושפל בסתר ובגלוי, מוערך בדיוק כפי שרבינ, נאבא, ומוזמן להתייעצות פנימיות רק אחרי שהכל כבר גמור.

אמרנו שקר, וצינו את דבק המגע השיל-טוני שמחזיק ביחד שמאל וימין, לתועלת שמיר. תוצאות שני אלה הביאו להתמוטטות רעיון הרמוקרטיה. אין יותר דיונים מפלגתיים על בסיס רעיוני. ישיבות הסיעה נראות כמו תזמורת בצורת — הפה נע אבל המוזיקה באה מתקליט מוחבא ברקע. הממשלה נמנעת מלעסוק בבעיות השעה ומסתפקת בשמיעת סקירות מיד שניה. אפילו הקאבינט נהפך לברירה גרועה כאשר ההחלטות בעצם נקי בעת עור בלישכה.

בנושאים המהותיים ביותר לקיום המדינה קובע אדם אחד, או לכל היותר שלושה. אין ניירות עמדה, דיון והצבעה. הכל מתבקש לשמיר, שאו לא מחליט, או רוחה הכרעה לעתיד, או במקרה הגרוע — מכתב את דעתו הפרטית.

או שיהיה בריא ויחלים במהרה מניתוח השבר אותו עבר. שיחזור הביתה בשלום. ושיחזור שם. אל דאגה, לא אלמן ישראל. נמצא לו מחליף הולם. אולי מה שהוא ידע לקלקל יורשו עוד יצליח לתקן.

— יבוצע. (תמיד ממקור אנונימי: "מקורבי ראשיהממשלה", "לשכת ראשיהממשלה"). אם מוכרחים לעשות קואליציות עם גדולי התבוסתנים למען דחיקת רגלי מתחריו במי חנה הלאומי — קדימה לעבודה.

לא נברר עם אש"ף — כשהוא מדבר עם אנשי אש"ף. "לא ננהל מו"מ עם אש"ף" — כשאהר"ב ממתניה לתשובת ערפאת להצעה שישראל כבר קיבלה. "נחטל את האינתיפאדה" — לפני בחירות נובמבר 88. אפשר לעמוד באינתיפאדה עוד 10 שנים" — שנה

מה, להרים איזה פרוייקט לאומי מרשים, אפשר היה לסלוח להם על השחתת המידות השילטוניות. לו חל שיפור כלשהו באחד מת" חומי חיינו כאן, אולי היה יוצא מתוק מעץ. האסון הוא, שמצד אחד מתחוללות כל הנורמות של מימשל תקין בחברה דמוקרטית, ומצד שני נהרסות כל הרקמות החיוניות. המניה הישראלית נופלת בבורסה העולמית והמקומית, ואפילו הבורקר לא עושה מזה רווחים.

ממשלת האחדות עומדת על שתי רגליים צולעות: השקר — כלפי פנים וחוצה, ואחרות גונבי הסוסים הממלכתיים. הם משקרים אותנו כמו משוגעים. הם מרמים את העם בלי להניד עפעף. הם אפילו כבר לא מתביישים להיתפס עם היר בתוך הקופה (וכאן לא מדובר בלא-יוצאים עלובים, כמו השרים דרעי וצור, שאינם מסוגלים להעביר כמה שקלים למקורבים מבלי שייחשפו ברבים). השקר הפך לכלי עבודה. מי שאומר אמת נחשב לחריג, למשוגע. פרס מספר סיפורי סבתא על אחוזה אינפלציונית, צימצום האבטלה וצמיחת הכלכלה. רבין חיסל בפה את הדינאמיקה ואח"כ חזר בו, ושוב שינה רעתו, והפך אותה 180 מעלות: לגבי אש"ף, ומצד ריים, ופתרון כזה ואחר. ושמיר, הוא בהחלט זכאי לאות הצטיינות מיוחד בנשוא. "מותר לשקר למען ארץ ישראל" הוא צוטט, ולא טרח להכחיש. "מותר לשקר למען הכסא" צריכה להיות הכרזה שתעטר את פתח לישכת ראשיהממשלה.

כי ר"מ פשוט איבד את היכולת להבחין בין טוב ובין רע. הוא חי לו בעולם צללים דמיוני בו מכבד צחק שמיר כשומר החומות האמיתי. כמו דיו יהדות כל פושל וצר. בגופו הקטן והשרירי יכלום את האויב הערבי. בו תלוי הכל, רק הוא יכול. לכן חובה עליו להישאר בשלטון. בכל מחיר ובכל תנאי. עכשיו, מחר, ובעתיד הבא. החיים הממשיים מתחילים בגיל שמונים. ולכן אין פסול בשימוש בכל אמצעי פסול. אם צריך ללכלך שותפים למפלגה ולדיעה

ברוכים הבאים ליריד ההבלים. קבלו נא במחאות כפיים סוערות את אוסף הליצנים משמאל ומימין. הבה נחגוג בצוותא את יום ההולדת השני לאינתיפאדה. בואו ונרים כר סית לחיי ממשלת מדינת הגמדים. כמורח אירופה מתחוללת מהפכה בסדרי עולם. מישטרים אכסולוטיים קורסים אחד את השני. ההמונים יוצאים לרחובות ולכיכרות הערים ודורשים חופש, דמוקרטיה וביטוי לאומי. בארץ הקודש לא עומת זאת, הכל הפוך. משלטון נחרי העם אנו עוברים לשיטת מימשל טוטאליטרית ויהירה. במשך פחות משנה בוטלה כאן בפועל הדמוקרטיה והוכרזה מלכות-יצחקהשניה.

ולא שיש לנו דבר נגד מלכים, נסיכים וסריסים. זה דווקא נהדר, כל המישחק עם כתר ושרביט וחוקי ירושה מסובכים. גם במערב קיימות מדינות לא מעטות המעניקות למנהיג הנבחר כוח אדיר כביד. נשיא צרפת, למשל, הוא בעצם קיסר קטן. האורח הראשון של ארה"ב מקבל סמכויות מופלגות. הכל בכפוף לכללי המישחק הדמוקרטי, בהתאם לחוקה ולמסורת הנהוגים במדינה. כחלק מרצון האוכלוסיה וההסכמה הלאומית הרחבה.

אבל אצלנו הרי טרם הוחלט על ביטול השיטה הפרלמנטרית הישנה וכינון הרפובליקה הישראלית החדשה. אין עדיין מחויבים כולם לשמור אמונים למתכונת השילטונית הקבועה בחוק יסוד הממשלה, ולפעול בצד מידות מלאה אלה.

בתיאוריה אין כך צריכה היתה לעבוד המערכת. במציאות הנוכחית הצליחה חבורה קטנה של פוליטיקאים ופקידים לעשות במדינה ככל העולה על רוחה. למרבה הצער מדובר בקומץ מצומצם של אנשים די טגנים שאינם מצוידים בכלים המתאימים לנצל את הסיטואציה לשם הגשמת רעיונותיהם הפרטיים. אם לפחות היו מצליחים להזיז דבר

אילנה אדם

אינתיפאדה כביזנס

כיצד הפכה האינתיפאדה להיות ביוזנס? נורמלי וכדאי ביותר, למתחכמים יהודים מסוימים מאור. סיכום השנתיים שהלפו יזכיר שיש אנשים שזכו למוניטין, פידוס, כותרות, ראיונות, עבודה וכסף, כצופר נלווה בקנה מידה שלא היו זוכים לו לעולם בתחרות חופשית רגילה, ללא האינתיפאדה. העניין מתחיל בראיון שנתן בנה של שול-מית אלוני לטד קופל בתכנית היוקרתית "גייט לייז" באן.בי.סי. בה הטיף מחוץ לחוף למרי עם. בנה האחר (או אולי אותו אחר) זכה להצגת עבודותיו הראשונות במועדון "ר"ץ בבוגרשוב, ומיד לכיסוי לקניי ומקפי של כמה מבקרים מגויסים מקצועית לברירת "אמנינו" כאמני צמרת.

צלי רשף לבטח נהנה ממוניטין שאסור באורח מקצועי ע"י לשכת העיתון, ואבטלוש וילן נהנה מכותרות שלוחמים טובים ממנו וכמותו לא זכו להן. משפטן בינוני ומטה כמשה הגנבי וזכה לפרשנויות עובר חדש. פרופ' יער, שטרנהל, ועוד כמה אדונים הצ

מתפכחים לאט ובאונס, פוקחים אנשי מור סר ורגשי אנוש נעלים עיניהם אל מול מציאות מבעיתת בה החזון של "מרי עם" מתורגם למחיר דולרי עבור גוויה, מחיר דולרי עבור פציעה, מחיר דולרי עבור פיגוע, אותו משלם אש"ף למבצעים כמו לבני משפחותיהם. פוקחים עיניים בלב נשבר מול "קו קלוסק קלאן" צבעוני ומטורף המבצע רציחות מסורפות בחסות האינתיפאדה.

פוקחים עיניים כואבות מול אספסוף פריי מיטיבי ברובו שמשחק אותה "דמוקטיה" בר חוכות השמאל הישראלי אך חי אותה על-פי עקרונות המידבר החומייניסטיים. אובדן התמימות הוא לבטח תהליך מכאיב לכנים שבהם אך מעורר שאלה קשה, מה גובה המחיר שצריך לשלם עם ישראל עד שיחול תהליך התפכחות שכזה המתחיל בהתקלות בכיכר, עובר דרך מטעיצלב עצמי ומבזה בתקשורת, ונגמר בקומץ פנאטים שהופכים להיות ערבים דוברי עברית. צר לי על התמימים, אך חורה לי מאוד

246

עד ל-9.12.89, יום השנה השני לפרוץ האינתיפאדה, מצאו את מותם האלים 246 ערבים ויהודים, נשים וגברים לפי הפירוט הבא:
 194 ערבים נורו, נדקרו ונשרפו למוות בידי אחיהם.
 52 יהודים, חיילים ואזרחים, נרצחו בפעולות איבה.

כי אין מי שימלא את החלל התיקשורתי שיצר.

ומה היה עושה צוקר-פושקע בלא קציעות? מי היה שומע עליו ואיזה אימרי שפר היה מעניק לנו יוסי בערדיה, ועל איזה נושא אורח היה מסתערת שולמית אלוני ברגי זנותה הבלתי מנוצחת, וביכולת המרון הי אינסופית שלה, בארצות-הברית ובישראל?

כאמור, אינתיפאדה הנה ביוזנס לא נורמלי. ליהודים. האינתיפאדה סיפקה לאנשים רבים במה ציבורית, מנוף לקידום קריירה בינונית (אם בכלל) ואפילו "פרנסה". חלק הגיע לתודעה הציבורית ולסלונים שאלהים לעולם לא היה מוזמן, בזכות הטרמפ הפוליטי שתפס בזמן הנכון. הגיע הזמן להיות ריאליים, ולאפשר להם להתפרנס מן האמת — שלנו.

ליחו להעביר. קלזו אפ" תקשורת ממגרלי השן האקדמאים.

ללא האינתיפאדה היתה סי כוכה במור עדונים סוג ו' וחווה היתה אוכלת גריים משופרים או מושחמים בתנור. המסר "הענק" של נורית היה נשאר משהו בלבבה לטובת כלנו.

מנשה רז המודיע בהטעמה מודגשת את אשר מוסרים "מקורות ערבים", במטרה לאון את שמיעתו של הישראלי היושב מול המסך והמאמין במקרה לדובר צה"ל, היה נשאר באוסף בדיחות גובה אזור החלציים. יעל חן ורפיק חלבי היו עדיין מתלבטים בקאריירות חסרות יוקרה. שלא להזכיר את החיסרון הבולט של מצנע על מסכינו ומסכי הרשתות הזרות, שמאו לכתו נדמה שצה"ל פשוט אול,

מיאלטה לירושלים

תובע ("מעריב" 10.12.89). להקטין כבר עתה הוצאות הבטחון עקב ההתפתחויות הגלובליות.

כלומר, רוצים פה מייד שהיהודים ישתנו, בשעה שמהערכים אין תובעים זאת והם לא מראים סימן לשינוי באף תחום — לרבות בעוינותם לישראל, כולל הפלשתינאים. לא רק שכלב ירושלים הוקמה למעשה החומה מחדש בשעה שבברלין היא נהרסה. אלא שבמצרים, ירדן, סוריה ועיראק, המשי"טרים הם למעשה דיקטטוריים.

התקציב הצבאי המצרי הוא גדול יותר והצבא המצרי בעל כוחה"ש רב יותר מאשר ערב מלחמת יום הכיפורים. על חשבון הפיות הערבים של הפלאחים, העלולים בכל יום לזעזע את כסאו של חוסני מובארכ, כמו שהפלשתינאים מרעידים כבר את כסאו של חוסיין.

עיראק בונה טילים עם ראשי נפץ כימיים המסוגלים להגיע לכל נקודה בישראל. סעודיה מחמשת את צבאה באמצעי לחימה מודרניים לא פחות מסוריה.

כל המערך האדיר הזה יכול מהיום למחר, להפנות את עצמו ביתר קלות ביום אחד נגד ישראל, כפי שקרה במלחמות קודמות, מתוך סיבות פנים-ערביות שאין להן אפילו קשר לסכסוך הישראלי-פלשתינאי. יומי מלחמה כזו לא יצטרכו לשאול את פי מוסקוה או וואשינגטון — שיעמדו מן הצד.

אבל גם הסיכויים הם גדולים והם תלויים בראש וראשונה ברצון הישראלי, ובנחישותם. חופש הפעולה שלהם — ולא רק של מדינות ערב — גדל גסיסן, עם זריחתה של ממש חדשה במזרח-התיכון, כשהולך ונמג, בשלב הזה, ענן המעצמות.

■ עיקר המאמץ — בנימה

מנהיגות של אמת יכולה סוף סוף לחסל את האינתיפאדה והטרור הפלשתינאי תוך כדי הצגת תכנית חיר-משמעת לדרושים עימם משני עברי הירדן. במקום לרוץ לסרי סור מובארכ, להתבזות שם, ולגרום רק לכך שהסכסוך לא ייפתר ומצריים כתגמול על "שירותי הטובים", תקבל עוד נשק חדש מארה"ב וחופן דולארים נוסף, שלעולם לא ישיב את הפיות הערבים בנזרו של המזרח התיכון, השוכנת על הנלוס.

מנהיגות של אמת אינה עורכת ימי עיון עקרי. כיצד הצלחנו מול האינתיפאדה במבין אהרון יריב, כאילו היתה זאת קבוצה מאובנת, שריד משלטון מתמוטט במזרח ברלין.

אלא בצד חיסול הטרור, מכינה תכניות לקליטת עלייה מבריה"מ, ליישובם של עור-לים ביהודה ושומרון, ולאמץ כלכלי פנימי אדיר, שכמוהו לא ידענו מאז קום המדינה.

אם אין אנו רוצים ליפול בידיהם של פקידים מוואשינגטון שמסוגלים להשיג עבורנו שלום, כפי שתיכננו את מקום מפגש הפיסגה (על סיפון האניות) במאלטה, עלינו לפנות לכתובת היחידה: אנחנו עצמנו. הסיי-כויים שנפתחו הם אדירים, כתנאי שביר-שלים יישבו אנשים המסוגלים לנצל את ההזדמנויות שהתקדנה. כפי שעשתה זאת הציונות בהצלחה רבה במשך כמאה שנים, בהתיישבות, בעלייה ובבטחון.

מנהיגים מסוגלים ליטול יוזמה בתוך העולם הישן כן אנו עדיין חיים, כמותאם לכללי המשחק של המעטפת החיצונית — ואת של העולם החדש ■

לכן, ככל שהרבר נשמע מעליב, המאבק הישראלי-פלשתינאי נראה לארה"ב ול-בריה"מ כקוץ בבשר, הוא מטרד נסבל, ולא כבערה שיש למהר לכבות אותה. לאמיתו של דבר יש כיום לישראל, כמו לעולם כולו, עניין לא עם שתי מעצמות, אלא עם מעצמה אחת, ארה"ב ועם עצם אחת — בריה"מ.

נכון שבריה"מ לא תתנגד להיות מעורבת במזה"ת וארה"ב תשאף להיות משולבת במי-הלכים מדיניים באזור. אבל אף אחת משתייהן, במיוחד בריה"מ ובוודאי ארה"ב — לא תרצה להרחיק לכת במעורבותה כאן בסכסוכים צב-איים-מדיניים.

מכאן שאותם שרים ישראלים מהמערך, כמו פרס, המתאמצים "לשלב גם את בריה"מ בתהליך", יצחק שמיר הממהר לשגר את נציגיו לוואשינגטון, ממשיכים במלחמה ה-מדינית שהיתה, ולא בשדה הקרב הפוליטי העתידי. בכוח האינרציה ומתוך התאבנות מחשבתית, וכמובן בראש וראשונה מתוך ש-קולים פוליטיים ואישיים פנימיים, רוחפים שמיר, פרס ואנשיהם, את וואשינגטון ומוס-קו.

בוש-גורבאצ'וב

המזרח התיכון כלל אינו מעניין אותם

קוה להתערב במערכה מדינית ששייכת לסרט הקודם.

לא פלא שוואשינגטון העבירה לירושלים ביולול תהומי הודעה לאקונית ש-המצרים השיבו תשובה חיובית להצעת בייקר, בשעה ששמיר, כמו האמריקאים, יודעים שזוהי תשובת אשף. כך מתייחסים לא רק לנושא נחות, אלא לממשלה שאיבדה את שארית מעמדה בוואשינגטון.

■ סיכויים וסיכונים

בעולם החדש

בעולם החדש המתחיל להתגבש יש לישראל לא רק סיכונים רבים אלא סיכויים גדולים. יחליטו המדינות השונות על גורלן שלהן — יצאה בשורת בוש-גורבאצ'וב מפיסגת מאלטה.

כרגיל, היהודים באים וממהרים, וקוראים בירושלים לקחת דוגמה מהשינויים במזרח אירופה כאילו באו ימות המשיה, וקם ונחיה חזון ישעיהו. נגיד בנק ישראל מיכאל ברונז

העריך שתפרוץ מלחמה, למרות הידיעות המעולות שבידי, כך לא העריך הממשל האמריקאי שחומת האביבה בין מוסקוה לוואשינגטון תקרוס במהירות שכזאת לקראת דרוקים אמיתי בשלום בין שתייהן. לכן כנראה היתה ההצעה מאוחרת בנא-שינגטון, ובזו התמהמה והיסס כה רבות, לפני שקפץ על גלי השינויים האדירים, כדי לרכב עליהם לצידו של גורבאצ'וב ובסיוע לו, כלאים טובע.

מכל מקום, סידרת ההבנות אליהן הגיעו גורבאצ'וב ובזו במאלטה, לא רק שחיפו כאמור על הביון הלוגיסטי, אלא — וזה העיקר — מאיצות את שינוי הסדר העולמי.

■ ישראל בתחתית

סולם מאלטה

לכן בשקראתי את הכתורות הראשיות בעיתוני ישראל, במטוס בדרכי חזרה מניוירוק, לפיהן לבנון ו-הגדה המערבית" הועלו בפסיגה, הן נראו בעיני מגוחכות.

תאריך ביקורו במוסקוה של שר האו-צר וממלא מקום ראש-הממשלה שמעון פרס נראה לפחות פעמיים. תחילה דובר שיר-בוא לשם כמחצית השנייה של נובמבר, אחר-כך נאמר שיבקר שם ב-3 בדצמבר, ועכשיו אומרים שהמסע מתוכנן ל-16 בחודש, מתוך תיקווה שהוא לא יידחה שוב.

גם השר עוזר וייצמן, אומרים, אורז את המזוודות למוסקוה.

אלא שבינתיים עסוק מיכאל גורבאצ'וב בכמה עניינים רחופים ובווערים יותר מאשר לוח הזמנים של ביקורי השרים הישראליים, אף שפרס שואף לפגוש בו שם, כנראה כדי לחלץ את ביקורו מאפיו הפרטי-פרטיוני, ולהעניק לו משמעות מדינית-גלובלית, שלא לומר — קוסמית. שיהיה בהצלחה.

■ בוש משלך

גלגל הצלה לגורבאצ'וב

למי שעקב בשבוע שעבר בארה"ב אחרי הדיווחים הבלתי-יפוסקים ממאלטה על מפגש הפיסגה של גורבאצ'וב עם הנשיא האמריקאי ג'ורג' בוש — היה ברור מה באמת מטריד היום לא רק את המנהיג הסובייטי, אלא את וואשינגטון.

בוש בא להשליך גלגל הצלה בים הסוער למנהיג בריה"מ, כאשר האימפריה שלו קור-סת, ומעמדו האישי עלול להיות בסכנה באם לא יצליח לספק לעצמו את הסחורה העטופה בסיסמת הפרסטרורקה.

בקושי, אם בכלל, ריווחו שידורי הטל-וויזיה האמריקאית הבלתי-יפוסקים על המז-רח התיכון כנושא שעלה על סדר היום בין שני המנהיגים.

במקום זאת הרחיבו על הצעדים שסייעו לבריה"מ להחלץ ממצוקתה הכלכלית-חבר-רתית. הגבלות הנשק הגרעיני והכימי, וצמ-צום הצבאות, שיקלו על בריה"מ להקדיש אמצעים יקרים לשיקומה הכלכלי, הסכמי סחר עתידיים, וההתפתחויות המדיניות-כל-כליות כמזרח ומערב אירופה, כל אלה היו נושאים שבהם דנו בהרחבה הכתבים והפר-שנים האמריקאים, באינסוף שעות שידורי-שיר ממאלטה.

הצלחת הפיסגה, כפי שהיתה צפויה, ורי-שומה כסיום רשמי ל-44 שנות עוינות ויריבות אמריקאית-סובייטית, הסתירו את השלומיאליות התהומית שליוותה את ארגון הפיסגה עצמה. עוזריו של בוש בבית הלבן ובפנטגון, אשר היו אחראים לצד הלוגיסטי של הפיסגה, לא השכילו להזהיר את נשיאם שבמקרה של סערה בין התיכון, עלול סדר הזמנים ומקום המפגשים להשתבש. כך שה-טלוויזיה האמריקאית חזרה והראתה, בליווי כמה הערות צניניות וסרקאסטיות, את מנהיג המעצמה הגדולה בעולם מיטלטל על גבי סירה, בים הסוער, לעבר אוניית הנוסעים ה-סובייטית הגדולה.

הדיווחים המצולמים הללו המחישו יותר מכל דבר אחר עד כמה רב הפער בין המ-אורעות הגדולים, לבין האישים המשתרלים להראות כאילו הם מנהלים אותם.

הסי-איי. ויתר וזרועות הביון האמריקאי ידעו מזה זמן רב את רוב העובדות על רעידות הארמה באימפריה הסובייטית, בביתיות מזרח אירופה וברחבי בריה"מ. אבל למיטב ידיעתי לא סיפקה קהיליית הביון האמריקאי אפילו הערכת-מצב מוקדמת אחת, על סמך המידע הזה, כי התוצאה תהיה, שחומת ברית-המו-רת תתמוטט. ממש כפי שערב מלחמת יום ה-כיפורים המודיעין הצבאי הישראלי לא

דיאלה אשכנזי

איזון חוזר

עולי ברי"מ יסדרו היטב בבאלגן הישראלי כשאיש אינו עוזר לקבלם. הם יודעים להסתדר עם שלטון מרובה תחנות, רוח סתיו, לשוץ בין השורות בכדי לא ליפול בין הכסאות דק 6% מ-170,000 ש"ד הגיעו בתחילת שנות ה-70 ירדו מן הערץ. המתקשים להסתגל הם דווקא העולים הישראליים. באר"ב מילה זאת מילה. רק צריך לדעת להפוך במרדף, לקרוא את ההדאות, בלי הודאות ברווח, אגורים וחסי אונים, 50% מעולי אר"ב חוזרים לגולה.

הדיוקים הוא הקורבן האמיתי של שני תיים אינתיפאדה. ב-1987 פחות מ-20% מהיהודים צידו כסותספר: ב-1988 41% לא שללו אותו. מזה 12 חודשים איש לא מעז לברוק תוצאות.

עקבות הסרט "שם נרדף": אמרה פעם יהודית אוריין. "אי אפשר להתייחס לשואה כמנוחה אמנותית. השואה יכולה להיות רק הרב נעצמו". אכן, נסיון לשקף חוויה כה טראומטית עלול להסתיים בכנף ליוציה. אני סבורה שהמודדות עם החומר היא הכרחית למרות שלא כל הנסיונות הם מרשימים וחוקים כמו "שם נרדף", "גטו", "ואפר ועשן". כתב הפרופסור לפילוסופיה מהווארד, אלפרד ויטהאר המנוח: "אמינות היא הטבעת מגמתית על חוויות". יצירה אמנותית ישראלית נאמנה לעצמה, חייבת להתייחס לחוויה האנושית על כל גווניה, כולל דהף הרשע, יצר ההרס והשנאה — ולא רק כמנוחה אוניברסלית. עם כל הקושי שדבר, לא לייצג את השואה כאמנות, מהו מעין הכחשה לקיומה כחוויה מרכזית בעלת משמעות לגבינו כי יהודים וכבני אדם. בדרך השלילה, כראי לזכור שבי-1985, בשבוע מביקור בגרמניה, העיר יורם קניוק שהספרות המערב גרמנית היא "יהודנית". סופרים כותבים על מה שמיסר אותם. יהודים לא בוועים בנשמה תיהם של הסופרים הגרמנים.

את זכות הצעקה, גם כשריא מקומות, איזן לפסול על ידי תחילת פסולה של רשות השידור. הציבור בארץ מספיק בוגר להתייחס מודד עם שירי המחאה, גם אם הם שקריים ומעוררים שאט-נפש. מי שסבור אחרת מוזלזל באינטליגנציה של הציבור ובחוסנה של החברה. הבעיה איננה שידור שירים אלא כאן בארץ, כינינו לבין עצמנו, אלא שימוש פסול בהם, על ידי כעלי בוונות טובות וגם דוגמיות: במאי אשתקד, סי היימן ראה ללמד את ג'ון כאאן כיצד למדנו לקרוב אנשים חיים ("זרים ובוכים"). הגברת עם הגיטרה והקול הצלול מוכרת את הסחורה הזאת בכל רחבי תבל, במקור מות שהקהל לא יודע באיזה הקשר נאמרה צעקת המחאה של סי היימן. שם שומעים שזמרת מחאה ישראלית מקוננת, שבתאריך לא ברור החלה ישראל לקרוב אנשים חיים, שפוטו כמשמעי. על העוסקים במילה — סופרים, עיתונאים, זמרים, ואחרים, ללא קשר לרעיונות, להחזיר בשימוש מילים: אנו חייבים לעמוד מאחורי דברינו. אנו אחראים להם אבל אין לנו שליטה עליהם — לא לאיזה ידיים ולא על איזה אוזניים הם גופלים. יש לשמור על "זכות הצעקה" אבל יש לזכור ש-אף צעקה אחת לא תשוב לפה ממנו יצאה."

* מתוך שיר של יהודה עמיחי

השמאל במילכוד האינתיפאדה

שתי שנות אינתיפאדה הביאו למילכוד אנשי השמאל. בהיכנסה לשנה השלישית הם מוצאים עצמם מכולכלי הודרות וכפולי מחור ייבות.

כמו בכל מלחמה — ואירוע הכולל מאות הרוגים, אלפי פצועים, עשרות אלפי חיילים מעורבים ואפקט תקשורתי בינ"ל הוא אכן מלחמה — נדרשים באופן טבעי שמאלנים כמו לאומיים, לנאמנות מוחלטת למדינתם: להתגייסות מלאה למאמץ המלחמתי, לשאיפה עזה לנצחון ארצם. במלחמה הזו כאן, כמו במלחמות שלנו ושל אחרים, אמורים

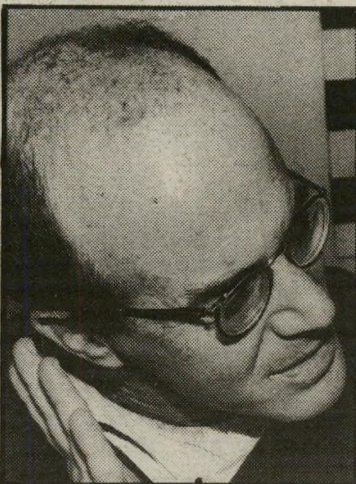
גיל סמולוביץ

האזרחים לחזק את ידי החיילים והתקשורת צריכה לעודד את הלוחמים בקו החזית. מפ"מיקים וליכוד"ניקים כאחר חייבים לסי פוח על שכמו של בן השכן שחור משכם, לשלוח חבילה לפלוגה שבמבואות קלקליה. אולם במלחמה הזו מוצא עצמו השמאל בצד השני. בתמימות או בדרך רוצים אנשי השמאל בהמשך האינתיפאדה, לא, כמוכני שי צבן ואלוני אינם מעוניינים בשפיכות הדמים שנגרמת ליהודים כרוגמת משפחת מוסס ווייס. אולם הם מוצאים עצמם במצב מטורף שבו האינתיפאדה הפכה להיות תיקויות. אחרי 22 שנה של נסיונות כושלים לשכנע את הציבור שהשטחים הם נטל, שהכיבוש משחית, שאש"ף הוא פרטנר, שכנו תלוי השלום, שנסיגה כוללת תביא לשלום: אחרי 22 שנים בהן הוכח שאפשר להתנחל ואפשר לעשות שלום עם מצרים: אפשר לשבת בת"א ועזה והעולם לא רועש, אר"ב לא לוהצת והפלישת ינאים לא מתקוממים: 22 שנים של שלטון ימין-המערך ושל הליכוד, הבהירו לשמאל שאין תיקויה לתיוה שלהם: שאין סיכוי לנסיגה כוללת, שאין סיכוי למר"מ עם אש"ף, שאין סיכוי למדינה פלשתינאית ממערב לירדן.

עד האינתיפאדה לא היתה להם תיקויה. באה האינתיפאדה והביאה תקווה לאש"ף-ניונים ובית-סאחור, לחמאסי עזה וחאן-יונס. המרה מכל הא שהאינתיפאדה נתנה תיקי וזה גם לחלקים פוליטיים בישראל... לא רק לקומוניסטים הסטאליניסטים של וילנר ו טובי, לא רק לשליח ערפאת כאן, ראושה האינתיפאדה הפכה גם לפתח תיקויה של השמאל בישראל. הפיחה רוח חיים באידיאל של שריד ואורון. ח"כ העבודה רמון צוהל השבוע ככנסת ומכריו בשמחה: "האינתיפאדה שמה קץ לאשלייה שניתן לשלוט לאורך זמן...". לא מפגר אחריו ח"כ שריד, שכאותו דיון מתקשט בנצות מנצחים ומוכיח את המפסידים שמיר ורבינן. כי את האינתיפאדה הוא אי אפשר להפסיק... כן, חברי כנסת ישראלים מאמינים בכל

נפשו שהדרך לשלום עוברת דרך הפטר ישראלי. שהדרך להסדר עוברת דרך המשך האינתיפאדה. המשך האכנים והקללות ובקי התכערה והרצחיות. כאמונה שלמה מאי מינים בקיבוץ גן שמואל שרק המשך האינתיפאדה ישכנע את הציבור העיקש שאין סיכוי לדרך הצבאית וצריך לדבר. לדבר עם האויב. לדבר עם אש"ף. ואם חס ושלום תנוצה האינתיפאדה: הרי תישבר התיוה הזו: בחדר של סיעת מפ"ם בכנסת רואים את הסיכוי שמאחורי המשך האינתיפאדה. מאי מינים שעכשיו הזמן לשבור את הסטוסקו, להיפטר מהשטחים, מהנטל, לתת לפלשתינאים מדינה. ומה יקרה אם תנוט האינתיפאדה? כי הרי אז יאבד הסיכוי לחלקים בשמאל לא מעזים לומר את האמת הזו. לא מעזים לומר שהם נקלעו למצב בו רק הפטר מדינתם יביא להצלחת האידאולוגיה שלהם. מפחדים או אולי לא מבינים את האמת המרה: שהם בצד השני, הם בעד נצחון אויביהם הם.

חלקים בשמאל כבר עברו את מחסום ה"פחד. ישנם המסרבים לשרת ב"שטחים", ישנם המפארים סרבנות מעל דפי העיתון. עמיתים מנציחים בסגידה את "גבורת הנוער הפלשתינאי", או את "אם האינתיפאדה" — אשת הרוצח אבו ג'יהאר. אחרות שרות על הדיכוי, בזות לחיילים. לא מעוררות את הצעירים שיוצאים להגן על נווה אביבים ורחביה. הנהלת האוניברסיטה העברית מעי ניקה לגיטימציה בארץ ובעולם למנהיגי מחבלים, ע"י אירוח רשמי ומתן כימה פומבית. אחרים מוציאים את ריבת הארץ רעה בואשינגטון ושטוקהולם, מהללים את האינתיפאדה בפאריס ובניריוק. רדי צוקר עוקב כמרגל אחר חיילינו, מפשפש במעשיהם וחוקר האם הם נוהגים ב"צלם" אנוש. צוקר ושריד, אלוני וצבן מוציאים ריבת הארץ רעה. מחלישים את ישראל, מרפים את ידי החיילים. מחזקים ידי אויב. מוסיפים שמן למדורה שלא תיגמר. כי היא התיקויה.

רמי צוקר

האינתיפאדה היא התיקויה

בתמימות או בדרך מוגייסים כ-20% מ"כינו לירות האויב. במדוע או בת מודע פועלת חמישית מישראל נגד רצון הרוב. נגד הרצון הדמוקרטי של 80% מישראל לנצח את האינתיפאדה. הם לא רק פועלים באופן הגובל בכוגדנות. הם גם טועים. הם טועים מכיוון שהפטר ישראלי באינתיפאדה לא יביא שלום. מפני שאף אם האינתיפאדה תביא לווייתורים ולהקמת מדינה אש"פית, זה לא יהיה שלום

אחרינו הבילבול

אני חייל בן עשרים
מן על סדר וגבול
כשב"צאותא" התבר'ה שרים
והם כנראה בבילבול
אני פעמיים נפגעי
אסרו להשיב להם אש
למרות שבקבוק אז חטפתי
איני שרכן כלא שש.

אצלי אין בילבול יש עובדות
בעיני חזיתי דברים
נערה מכוסה בכוויות
ושלושים דקירות סכינים
בעזה ראיתי רעולי-פנים
סביב זקן שנסס בסימטה
בועטים בגופו ומכים
כי המשיך למכור בשביתה

אתה חייל בן עשרים
תפסיק לבלבול עם עובדות
על ילדה ומבול פה שרים
בוא איתנו בפאב לשתות
אנחנו שונאים את שרון
ואת רבין פי כמה וכמה
גיבורינו הם אוידי אדיב
ערפאת, ג'יבריל וחואטמה

ראיתי משפחה שרופה
תינוקת ואשה בהריון
ראיתי תלמיד ישיבה
שחוט ודקור בפגיון

ופלשתינאי ע"י נוה אילן
דירדר לתהום אוטובוס
במיסגד אמרו — כך טען
על נשים וילדים לא לחוס."

פזמון:

תפסיק לבלבול עם עובדות
ולקלקל לנו את המשקה
אנחנו בפאבים, בצוותא
יודעים באמת מה קורה.

אני רק חייל בן עשרים
עליכם מן על כל גבול
התעוררו חבורה של טפשים
וצאו מתוך הבילבול.

יהודה דרורי *

אמיתי. כי שלום שמבוסס על ויתור כפוי, על ויתור שלאחר הפטר, יהיה שלום שיגרור עוד דרישות ועוד ויתורים. ומי שקיבל בכוח את שכם יבקש גם את יפו. מי שיעליח באינתיפאדה לקבל את ביטחונם ירצה בי אינתיפאדה חדשה לקבל את לוד. מי שיראה בנצרת ובאום-אל-פחם שאינתיפאדה הביאה מדינה פלשתינאית יעשה אינתיפאדה כדי רישה לספח את הגליל אליה. גם בדמשק ובכגור, מי שיראה שהגליל לקבל את ישראל באכנים יחליט למחוק את ישראל בטיילים. שריד ורמון חייבים להבין אחת ולתמיד שרק נצחון ישראלי יכול להביא לשלום. רק חיוק ההרתעה הישראלית יקרב את הערבים לדרך השלום. רק שבירת האבן הפלשתינאית, ניתוח הנשק הערבי, ישכנעם לבחור בעט, בנייר ובצילינדר דיפלומטיים.

רענן לוריא מדבר:

האם זה רק מקרה ששבוע לאחר הודעתו של שמיר שאינו מוכן לדבר עם אש"ף, לא משום שהם טרוריסטים אלא משום שהם תובעים מדינה פלסטינית, הודיע "האדיאולוג" של אש"ף, חאלד חסן ש-חמש דקות לאחר הקמת המדינה הפלסטינית תוכרו קונפדרציה עם ירדן. ●●● ובשמאל, בין "חד גריא" ל"אחרינו המבול" כבר מזמזמים את "SHAMIR, YOU'LL NEVER WALK ALONE" ●●● ברוסיה מסתובבות בריחות שגורבאצ'וב הוא בעצם סוכן אמריקאי. במצורת זאב מתחילות להסתובב אותן בדיחות, רק ששם זה על ארנס. ●●● תשאלו את בוש. ●●● העובדה שבייקר ובוש צלצלו לארנס מהמטוס שהחזיר ממאלטה, ושכחו את שמיר, עדיין לא אומר שיש כאן יחסי עובד-מעביד. ובכלל, החברים של חושבים שפרופסורים הם נושא לבדיחות. ●●● מי אמר שממשלת ישראל שוללת את רעיון הטרינספר. הנה ברגע זה ממש "מועברים" פליטים ערביים מ"מחנה קנדה" שבמצרים לתל-סולטן שבארצות-הברית. ●●● רק שפעילי השמאל בישראל אינם "שוכנים תחת גלגלי המשאיות" המעבירות כשיטתיות את הפליטים אל מעבר לגבול (המצרי). נראה שמוסר, לפי פירושו השמאלני, תלוי בכיוונים של הטרינספר ולא בעצם הכוונות. אגב, מעניין כמה בתים חדשים שנבנים עכשיו בתל-סולטן יפוצצו או יאטמו בעקבות גילויים עתידיים של פעילות חבלנית עויינת בשכונה. ●●● אפשר להתחיל להמר על מספרים ●●● במקביל לחתימת הסכם שמית חובות הקיבוצים, מתכננים בקיבוץ הארצי הפרה המונית של החוק האוסר מפגשים עם אש"ף. ●●● החברים שמשלמים מיסים, מכסים את חובות הקיבוצים ומממנים בעל כורחם הפרה המונית של החוק, מקווים שמבין 500 הקיבוצים המאוששים שיוזכו לנסיעה חיה למצרים (ללחץ ידיים לרוצחים) לא יהיה אף אחד ששמו יוסי כהן. כן, אותו שם שמיד עם הכנסו למצרים נזרק לכלא. אחרת עוד יהיה לנו אייבי נתן נוסף, הפעם במצרים — ואצלם אין אפשרות לחופשות תיקונים. ●●● ואפשר להסתכל על כל העניין גם בצורה מתמטית: על כל מחבל שנשלח שבוע עשירי ע"י יאסר ערפאת לפיגוע המוני בישראל שולח הקיבוץ הארצי מאה מאנשיו ללחוק את ירדן. ●●● החברים שאוהבים מתמטיקה שמעו שבצרפת יפתחו רכבת שנסועת במהירות 480 קמ"ש. הצרפתים לבטח לא יודעים שאם ישראל תותיר על חוץ "ישראל הגדולה" (כפי שבייקר המליץ והשמאל בישראל מדרבן), נזדקק לנסיעה של פחות מרדק וחמישים ושלוש שניות ברכבת הצרפתית, כדי לחצות את מדינתנו ממזרח למערב. ●●● עכשיו אולי מוכן מצד מקפידים ברכבת ישראל שלא לפתח רכבות מהירות. הפיתוח עוד עלול להספיע על אופן הצבעת הנוסעים. ●●● במערב כבר לא יודעים מי חרבון יותר גדול: עוזה למדינת ישראל או שימון ממפלגת העבודה. משניהם, כנראה, לא ייפטרו כל-כך מהר. ●●● בעוד חבר לשכת מפלגת העבודה, ימין סויסה, שולח מברקים לבוש וגורבאצ'וב כדי שימנעו את עליית יהודי רוסיה לישראל, פוקד ח"כ רמון על אנשי סיעתו שלא להצטרף להחלטת הכנסת בענין אסירי ציון בתימן. וכל זה מכיוון שיוזם ההחלטה (שהתקבלה) היה רחבעם (גנדי) זאבי. ●●● לא פלא שקבוצה במערך החליטה להקים את מפא"י מחדש. ●●● על אריה מקל מספרים שהתמנה לתפקידו ב"רשות השדיר" כדי שישמור על "חובת הצניעות לדעת" נושאים שעורכי מבט חושבים שראויים להישמר בסוד. מינוי מקל ולא אדם אחר לתפקיד — זו כנראה הסיבה שהטלוויזיה היתה הכלי התקשורתי היחיד שהתעלם במופגן מהמהפך בהסתדרות הסטודנטים הארצית. ●●● החברים שמעו שבמקביל לארגון "הורים נגד שתיקה" מתארגנת קבוצה של "בנים נגד שתיקה" כי מי יכול לחיות עם הורים נודניקים שכלאלה. ●●●

החברים של אופירה

3.1. שחט אותי בן מאיר (כותרת בעיתון). מי אמר שהאונתיפארה לא זוחלת כמצורת זאב...

"סוף סוף הם מתחילים להסתדר בינים, שוורדנזה!"

"לו הייתי שר החוץ!"

אורי יעקב

אותי: "רק אתה תביא את השלום" אמרו לי. "אתה גדול", אתה חרגול, ואני נסחפתי. מה הייתי צריך את כל הטריקים האלה עם הוועידה הבין לאומית ומסמך לונדון, ושיתוף הפעולה? עם חוסיין ועם מובארכ ועם שולץ מאחורי גבו של שמיר. מה הייתי צריך את זה? תגיד שהוא "רוצה את השלום", האיצו בי. זה חזק, זה עובד. העם אהב את ממשלת האחדות. איך הם לא הבינו איזה אסון. עכשיו מכול אבד. אני לא יכול יותר, מים...

הם, אשמים בכל. הרסו אותי. מה הייתי צריך את הילדים האלה? "נערי פסל" כינו אותם, "חבורת הבלייזר", ואני התלהבת כמו אדריטו. איפה הם היום? הדוגמן הזה מאתא מסתובב לו בעולם. השני מיד אחרי הבחירות ברח לניו-יורק. והשלישי, הוא כבר מתנהג כשר אוצר. הוא קובע מה זה כלכלה, עוני, מה זה לתת הכול הוא יודע. בסוף אני צריך לספוג הכול, האחריות נופלת עלי. למה הוא עושה לי את זה? למה? פעם הוא לא היה מעז לפתוח את הפה בלי לשאול אותי. "הפודל של פרס" אמר עליי רבין. היום הוא חושב שאני הפודל שלו. הוא בכלל לא מתייחס אלי. אני כמו סמרטוט. בגדו בי. גם חוסיין, אחרי כל שיתוף הפעולה שהיה בינינו, הרס לי את האופציה הירדנית. ומובארכ גם הוא ליכלך. חשבתי שהוא חבר, אחרי שנתתי לו את טאבה על מגש של כסף. למה הוא היה צריך לשכנע את אש"ף לקבל את חמש הנקודות של בייקר. והבייקר הזה ממש אדישוט. הרי בזמן שהנץ ביקר באר"ב גם אני הייתי שם. מה סתם נסעתי? למה עם חמש הנקודות שלו למה? הם הרי מכירים אותי.

"אתה" הם היו עושים הצעה גדולה אבל הכול היה נגמר בחמש דקות, או למה? אמא אני לא יכול יותר. איפה יוסי? עוד מעט ידלקו האורות כושינגטון, המצלמות יכיוקו, רשתות הטלוויזיה ישרו וכל מהדורות החדשות יפתחו ב"שר החוץ הישראלי". זה יישע אותי. חייבים לעשות משהו. אולי בכל זאת יש עוד סיכוי, יוסי איפה אתה? מה עם האגודה? דיברת עם פורוש? תגיד לדדעי שהוא יהיה ראש ממשלה. ראש ממשלה! אני רוצה להיות רק שר חוץ. רק שר חוץ רק שר חוץ...

"הנה הוא עומד לצאת לפסגת שרי החוץ כושינגטון. מה שהיה פסגת שאיפותי, פסגת חלומותי הולך ומתגשם. אבל לא אני אהיה שם, לא אני איש השלום. למה זה קרה לי? איך זה קרה לי? עכשיו הכול אבוד, אני יודע, אני מכיר את הדינמיקה של התהליך. ברגע שה מתחיל אי אפשר לעצור את זה. לא ש"ס, לא אגודה, לא פורוש ולא דדעי. אני לא יכול יותר, אני לא יכול. איפה יוסי?"

"הוא יהיה שם ולא אני וכשיצא מחדר הדיונים, מאות נציגי כלי התקשורת יתכוונו שם. לו ולא לי. ובזמן שעניי כל העולם יהיו נשואות לושינגטון, אני אשב לי כאן ואתעסק בקו העוני, באבטלה, בקיצוצים ובמדר. מה זה בכלל מעניין אותי? למה? אני לא יכול יותר, תביאו מים..."

"מה הייתי צריך את הצעה הזאת? אני יודע שראש ממשלה הכי מתאים לי, ממש תפור עלי, לא פחות מזה. בסדר זה לא הלך, או לפחות משרד החוץ. למה ויתרתי למה? איפה יוסי? כאן אתה לא יכול לעבוד על אף אחד, אפילו התרגיל של מאה הפרוייקטים לא הלך. כולם קלטו את העניין. כל החלטה לא נכונה, כל נתון, כל תרגיל, מיד זוכים לתגובה של פרופסורים, של פוליטיקאים ושל מקצוענים מהמשרד. זה לא משרד החוץ, שם הכול חסוי והכול בשליטתך ואתה מדליף מה שאתה רוצה, ומה שנוח לך. שם אתה שולט בכיוון, בתוכן ובכותרות, ואילו כאן שולטים בך המדר, קו העוני, האבטלה, הקיצוצים, הקיבוץ, צימ, ההסתדרות, חברי המכרז. למה ויתרתי? כולם עברו עלי, כולם הטעו אותי, כולם בגדו בי. אני לא יכול יותר, אני לא יכול. מים, מים, מים..."

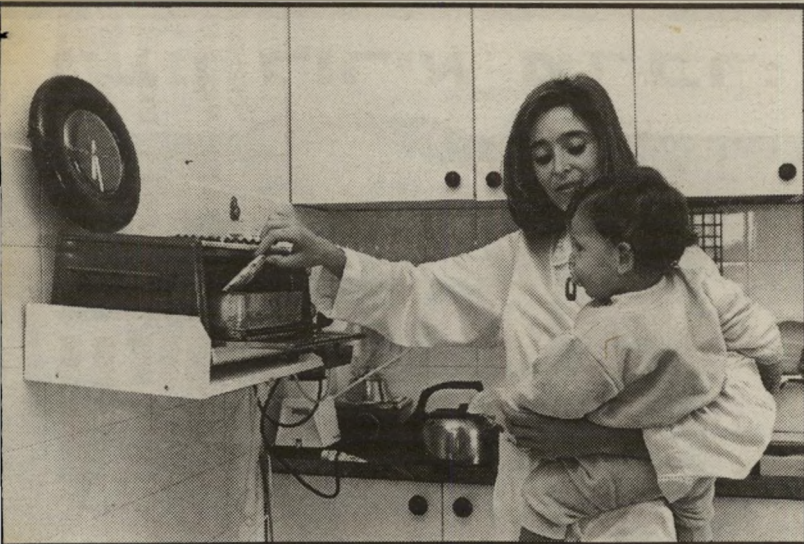
"אחות, אחות, איפה האחות. מה איזה אחות? אני לא מבין איפה יוסי? אחרי פולין אמרתי לו שבמקום המהצת ביא לי אחות. כשביל מה אני צריך מהצת אם אני לא נוסע לושינגי טון. תגידו לי בשביל מה. במצבי צריך אחות. אחת שלא תעשה עניין מכל התעלפות קטנה. איפה יוסי הוא מתחיל להרגיז אותי, נשבר לי ממנו. הכל אבוד."

היה צורך לעזור לי, להרגיע אותי. הם יודעים שאני לא יכול להיות מספר שניים. אז נמקום לרסן ולהרדיר אותי, הם עודדו

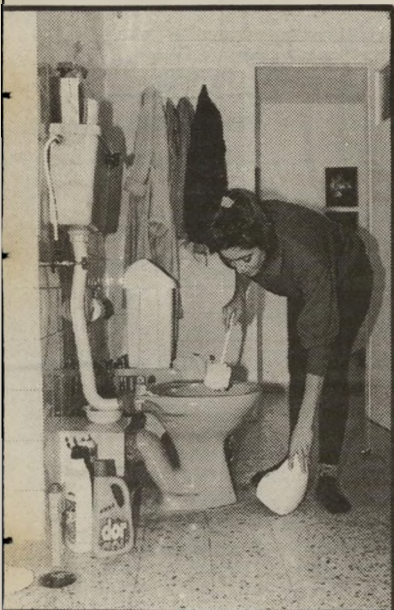
אומרים שהגשים הן הכושי של העולם. מכל הגשים, עקרת הבית היא הדפוקה ביותר.

עורו,

עקרות הבית!

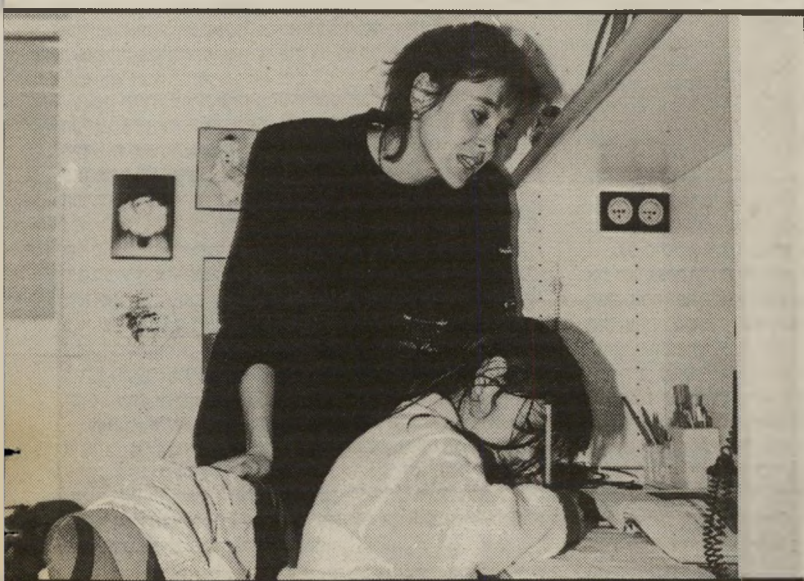
7.05 דניאל התעוררה. היא רעבה וצריך להכין לה דייסה. עד שירתחו המים, אני ממשיכה פיתות, כדי להכין אותן לליאת וליוסי לבית-הספר. יד אחת מחזיקה בדניאל, השנייה אווזת בפתה. השרירים כבר רגילים לעבודה זו.

10.30 גמרתי לגהץ. איזה לחץ. עוד לא הספקתי לבשל. ניקוי שרתים תמיד דוחה ארוחות.

9.00 סוף-סוף נגמר הוויכוחים בין הילדים. אני לבד. ממה להתחיל קודם? ערימות הכביסה לעולם לא נגמרות.

14.00 גמר לאכול צהריים. יוסי מפרע לליאת להכין שעורים. "אמא, תוציא אותו!" ניגשת לחדר של ליאת לבדוק מה קורה. ליאת מבקשת עזרה. בחדר השני יוסי מתלונן שמשעמם לו. בינתיים שומעת פרק בתנ"ך מפי ליאת.

רום מיקצועי.

למעשה נמצאת עקרת-הבית במילכוד כפול — מצד אחד היא לא יוצאת לעבוד, ולכן אינה יכולה להכניס את ילדיה ל"מעונות-יום. מעונות-היום הם בינתיים רק לנשים עובדות. מצד שני, גם אם היה לה מיקצוע בעבר, הרי שהיא הולכת ושוכחת אותו, אינה מתפתחת יחד עם ההתפתחות הטכנולוגית. למשל, אשה שהיתה מזכירה בכירה חייבת כיום ללמוד להפעיל מחשב ומעבדת-מילים. המיומנויות והמיקצועיות נשחקות."

רות רוניק מעוניינת, במסגרת האיגוד, לאפשר לנשים ללמוד על חשבון האיגוד את החלקים החסרים במיקצוען, כדי שתוכלנה להשתלב מחדש בעבודה. לא רק על עזרה בלימודי-מיקצוע מדובר, זהו למעשה הפרט הפחות משמעותי. החשוב מכל, לדעת רוניק, הוא לאפשר דווקא לכל אלפי עקרות-הבית, שאינן רוצות לצאת לעבודה, לזכות בתנאים סוציאליים כמו של נשים עובדות. מיקצוע ככל מיקצוע אחר. רות רוניק: "אין חובת-כיטות לעקרת-הבית מפני תאונות הקורות לה במהלך העבודה, או בדרך לקניות. אין מי שיטפל בעקרת-הבית במשך מחלתה. כמה פעמים נשמעת האימרה הידועה של האשה — אני אפילו לא מרשה לעצמי להיות חולה וכמוכן, אין לעקרת-הבית זכאות לחופשת-ילדה. עקרת-הבית החוזרת מבית-החולים חייבת מייד לחזור ולטפל במשקביתה ובילדיה."

מיכל ואבי קמים בבוקר. עוד לפני שמיכל מספיקה לנשום, מתחיל אבי לחלק לה הוראות: "היום את צריכה לעשות יסודי את חדר-השינה ואת התריסים בסלון. לארוחת-צהריים תבשלי כרוב ממולא ועוף בגריל."

אבי הוא מעביד קשה. מיכל יודעת שהוא יכול לפטר אותה. בהכנעה היא תופסת את שוואב-האבק ומתחילה למלא הוראות, להזיז את המיטה הכפולה, לגלגל את השטיח. פתאום היא נזכרת שהמורה של בתם ביקשה ממנה לבוא לפגישה בבית-הספר בשעה 10.00 בבוקר. אבי כבר עזב את הבית, מיכל נאלצת להתחיל לחפש אחריו. עליה לבקש ממנו רשות מיוחדת לצאת ממקום

מדוע לא תוכר עקרת-

הבית כעובדת? מדוע לא

תיהנה מחופשה שנתית,

ביטוח לאומי, פרישה בגיל

60? לדות רוניק הבלתי-

נלאית יש פיתרון: הקמת

איגוד מיקצועי, ומיד.

שרית רוז, צילם: אלי דסה

"האיגוד המיקצועי ידאג לאפשר לעקרת-הבית לקבל עזרה בתקופה זו. האיגוד ידאג לארגן חופשות שנתיות לנשים. "לעקרת-הבית אין אפשרות לצאת ל"חופשה שנתית. אני מכירה עשרות רבות של נשים שלא יצאו לחופשה 23 שנים. היות ואנחנו חיים בחברה שבה הדברים נמדדים בכסף, הרי שעקרת-הבית צריכה לקבל הטבות כספיות, כמו פדיון כספי של חופשה שנתית או חופשה ממשית. "האיגוד ידאג לאפשר לעקרת-הבית לצ"כור זכויות לפנסיה ולקיצבת-זיקנה. גם עקרת-הבית צריכה להיות מסוגלת להזדקק בכבוד. יש להעריך את עבודתה בערכים כספיים, ובהתאם לסכום שיוחלט, לדאוג לפנסיה משמעותית."

בעניין הפנסיה יכולה להיווצר בעייה לא קטנה בהרבה מאור בתים בישראל. לדוגמה: ביום הולדתה ה-60 על אסתר להפסיק את עבודתה ולפרוש לפנסיה. אך יגיב משה, בעלה, אחרי שתגמור אסתר לכבות את נרות יום-ההולדת שלה ותבריו: "הו, בזה הרגע אני יוצאת לפנסיה. מכאן ואילך יסתדרו הכלים לבד. האיגוד דואג לי, אני מתחילה לקבל פנסיה, אתה תצטרך להסתדר בעצמך." לי משה לא תהיה ברירה, הוא יצטרך להפסיל שרוליים ולהתחיל לנקות... למשה אפילו לא תהיה האפשרות לפנות

העבודה לכמה שעות. כשהיא מאתרת אותו סוף-סוף, מסרב אבי לאפשר לה לעזוב את הבית. "יש לי היום הרבה עבודה, בריוק הזמנתי את החשמלאי ואת צריכה לחכות לו. את לא יכולה לפגוש היום את המורה." בתם מושעת מבית-הספר.

מצחיק? אם אכן יקום איגוד מיקצועי ל"עקרת-הבית, הרי שיתקיימו יחסי עובד-מעביד בין הבעל לעקרת-הבית. כמו זה היו חלק בלתי-נפרד מחיי-המשפחה.

רות רוניק, מנהלת המסון לנשים מובכות בהרצליה, מחזיקה בתיקה זה זמן רב את מצע האיגוד המיקצועי. עכשיו, היא חושבת, הגיע הזמן להפוך את החלום למציאות.

רוניק: "כ" 30 אחוז מחבריי-ההסתדרות הם עקרות-בית, שלא לדבר על עוד רבבות נשים שאינן חברות-ההסתדרות, שגם מיקצוען הוא עקרת-בית."

"ההסתדרות מעולם לא עשתה למענן דבר, ולא דאגה להן על זכויותיהן. עקרת-בית הנשאלת למיקצועה עונה ברוב המקרים — אני סתם עקרת-בית. דימויה העצמי ירוד ביותר. גם ההערכה החברתית של עקרת-הבית היא נמוכה. שלא לדבר על ההערכה המישפחתית."

"עקרת-הבית עובדת הרבה מאוד שעות עבודה, לפעמים אפילו שתיים-שלוש מישירות רצופות, ללא כל פיצוי וללא תנאים סוציאליים אלמנטריים, ללא שכר וללא קי"

יוזמת רוניק ומועמדות לאיגוד המיקצועי
הסכמים קיבוציים

עורו, עקרות הבית!

(המשך מעמוד 47)

לאיגוד המיקצועי של אסתר כרי להתלונן. היא הגיעה לגיל 60, היא בפנסיה. רק אם בהסכם הקיבוצי של איגוד עקרות הבית והאיגוד המיקצועי של מעבידיהן — בני הזוג — תתאפשר הרחבה מסוימת של גיל הפנסיה, יוכל משה לאלץ את אסתר להמשיך ולקבל כביסה. בפועל, גיל הפרישה הוא גיל המעונן בחוק. למשה לא יעזור כלום.

רעיות היישום בפועל היא בעייה קשה. לרות רוניק יש הפתרונות: "המעביד הוא ללא ספק בן הזוג המפרנס. זה יכול להיות הבעל, זו יכולה להיות האשה, אם מחליטים שהבעל הוא עקרה הבית והאשה יוצאת לעבוד.

יש להפריש סכום מסוים, לפי אחוז שייקבע, באופן קבוע, ממסכורתו של בן הזוג המפרנס. סכום זה ילך במישרין לכיסוי כל הנושאים המטפלים ישירות בעקרת הבית.

חלק מהסכום, שיופרש משכר בן הזוג המפרנס, ילך במישרין לירי בן הזוג השני, "עקרה הבית", על שמו. זהו למעשה סוג מסוים של מזונות קבועים, כדי לאפשר לבן הזוג, שאינו מתפרנס, להמשיך ולהתקיים בכבוד, גם במיקרה של פרידה, בעיקר כדי שהילדים לא ייפגעו. הכסף לילדים חייב להיות 40% אחוז נטו מגובה השכר. אסתר הגיעה לשעת הסיכסוך. או נעשים מעשים של נקמנות, הפוגעים באוכלוסיה הפגיעה ביותר — הילדים.

אם ההפרשה הקבועה קשה לביצוע בי פועל, ידאג האיגוד לאלץ את המפרנס להתחיל ולהפריש סכומים אלה מיד עם פרוץ סיכסוך בין בניהווג. האיגוד ינסה לדאוג לעיגון העניין בחוק.

אינני אומרת שכל הרעיונות הם בני ביצוע כיום. אבל חייבים להתחיל משהו, וכבר היום. התכלית של כל הנושא היא להכיר בציוורניים כל כך גדול כעובדות לכל דבר, וכבעלות מעמד שווה לכל עובד אחר במשק. גם בן הזוג חייב להכיר בעקרת הבית כבעובדת לכל דבר. כל זאת, מבלי לפגוע במימון העדין של אותן מישפחות שבהן בהסכמה הדדית, נקבע שהאשה תשאר בבית כדי לגדל את הילדים ולעזור בעבודת הבית.

אין ספק שזוהי פריצת דרך עבור ציבור גדול של נשים. הבעיות הנובעות מהי

כי על האשה לקיים יחסי יין עם בעלה, מעבידה, שלוש פעמים בשבוע. מיכל יכולה להגיד להבא: "היום לא מתחשק לי, כואב לי נורא הראש". אבי יכול לראות בכך שביתה לאיחוקית, לבקש נגדה צו מניעה, או, לחילופין, לתבוע אותה בבית הדין לעבודה. בתהמישפט יוצפו בפניות לצו מניעה נגד נשים המסרבות לקיים יחסי יין בתדירות שנקבעה בהסכם הקיבוצי בין שני האיגודים, בתואנה של כאבי ראש.

זה יכול לקרות אם יוקם איגוד מיקצועי לעקרות הבית. אולי מוטב להפריד בין הרצון להיטיב עם עקרת הבית ולאפשר לה תנאים סוציאליים לבין הקמה של איגוד מיקצועי. איגוד מיקצועי עלול דווקא להפוך את ציבור עקרות הבית למשרות, המחויבות בביצוע עבודתן בהתאם לשיעורנות המעביד.

יש לתקן את חוק הביטוח הלאומי ולהכיר בעקרת הבית כזכאיות להטבות סוציאליות. כבר היום זכאית עקרת הבית להפריש סכום מסוים על שמה לביטוח הלאומי. סביר לדרוש את הרחבת הביטוח הלאומי. רעיון הקמתו של איגוד מקצועי סביר פחות.

ותכולתו — למעביד, לבעל. מה יקרה אם המעביד יאסור על העובדת להשתמש בתנור האפייה או לשוחח בטלפון? ולאשה אף לא תהיה האפשרות להתקומם, גם פנייה שלה לאיגוד המיקצועי לא תוכל לשנות את החלטת המעביד. הרכוש שלו, מותר לו.

אחד מתפקידיו של האיגוד המיקצועי הוא להכריז על שביתות וסיכסוכים עבודה. מיכל מבקשת מאבי את הרשות לצאת לחופשה, אבי מסרב. מיכל אינה מתווכחת, היא פשוט ניגשת לאיגוד. שם רואים בסירובו הפרה גסה של החוק, המאפשר לכל עובד כמה ימי חופשה שנתית. מורדיו ומכריו של

לא רק אבי יצטרך למצוא פיתרון לבעיית השביתה של מיכל. כל ציבור המעסיקים בארץ ייקלע למצב עגום. גם מי שנותנים חופשה שנתית, ומצטרפים אף הם לעובדת לבילוי החופשה ביחד.

אם אכן יוקם איגוד שכזה, הוא ישאף לתת על הסכם קיבוצי עם המעסיקים. או יצטרכו הבעלים להתאגד באיגוד משלהם, ולתתם ביחד על ההסכם. אולי יוחלט בהסכם

הצעה להקים איגוד מיקצועי הן קשות ורבות. יש והן מגיעות לכדי אבסורד.

בבסיסו של האיגוד המיקצועי עומדים יחסי עובד-מעביד. במיקרה של עקרת הבית, המעביד הוא הבעל (למעט מיקרים מעטים), והאשה מועסקת על-ידו. מתוקף היות הבעל מעביד האשה, חלים יחסי מרות ביניהם. אם יורה לאשתו לבצע עבודות שאינן נראות לה, תהיה לבעל עילה לפטוריה. על גובה הפיצויים יצטרך להתמקד בבית הדין לעבודה. גם אם הסכימה האשה למלא אחר כל הוראות המעביד, יוכל הוא לקום באחד הימים ולפטור אותה — ביחסי עובד-מעביד, אי אפשר לאכוף על המעביד להעסיק את העובד. די אם יאמר לאשתו — את מפורשת. במיקרה הזה אפילו לא צריך להגיד זאת שלוש פעמים, פעם אחת מספיקה, הבעל יהיה חייב בתשלום פיצויים לאשתו, אבל אם עברה האשה פחות משנה אצל הבעל, הרי שאפילו הפיצויים יהיו לא משמעותיים.

אם ביתם של בניהווג הוא מקום עבודתה של האשה, שייך כל הרכוש — המיבנה

להיראות צעיר בתוך 5 דקות

50% מהישראלים מוכנים לנסות

מסתבר שהגבר הישראלי אינו מפגר בהרבה אחרי האמריקאי.

בסקר טלפוני נמצא ש-50% מבעלי השיער האפור הביעו נכונות לנסות את JUST FOR MEN על שיערם זה לא מפתיע, בעולם השייך יותר ויותר לצעירים, חש גם הישראלי שאין ברירה, ומה שלא עושה הטבע יעשה הצבע.

סקר טלפוני שנערך ע"י מכון ברנדמן במאי 89.

להשיג בבתי המרקחת, במשביר לצרכן ובחנויות מובחרות להיגיינה וקוסמטיקה. יבוא ושיווק: מדיליון בע"מ, ת.ד. 2096 הרצליה.

JUST FOR MEN

חופף וצובע בתוך 5 דקות.

JUST FOR MEN הינו צבע שיער חדשני שכבש את הגבר האמריקאי החדש ל-2 יתרונות בולטים:

1. המראה הטבעי

בניגוד לחומרי צבע אחרים, JUST FOR MEN פועל בעיקר על השיער האפור ואינו משנה את הגוון המקורי של השיער. המראה שמתקבל הינו טבעי.

2. נוחות השימוש

במינימום מאמץ, בחפיפה פשוטה, בתוך 5 דקות נעלם האפור מהשיער ללא זכר. הטיפול מוסיף נפח לשיער ומעניק לו מעט משייך. ניתן לבחור בין 3 גוונים - חום כהה, חום בינוני וחום בהיר.

האמריקאים כבר יודעים להיראות טוב

הגבר האמריקאי גילה כבר מזמן שהטיפול אינו שייך לנשים בלבד. הגבר האמריקאי מודע היטב ליתרונות המראה הצעיר והמטופח התורם לתדמיתו ולבטחונו העצמי בעסקים, בבית ובבילויים. ולראיה, מיליוני אמריקאים משתמשים במוצרי קוסמטיקה ובצבעי שיער.

תרנגולת כעורה במוסקווה

הישראלים בארץ, בשקלים. עיסקה סיבובית מסובכת, התלויה בגורמים רבים, שאינם בהכרח ישראליים. אלה הקצוות שצריכים להתקשר לפני שייצא המטוס הסובייטי והראשון לדרך.

● **מר כץ-עוז, האם מדובר בפרצת דרך, חוץ מהעניין המדיני?**
בינתיים עשינו צעד ראשון, שבגללו לא עושים עוד שום שינויים. אם נגיע לייצוא של 200 מיליון דולר לברית-המועצות, נעשה שינויים. אבל מוכרחים להתחיל באיזשהו מקום. יש סבירות לייצוא חקלאי לברית-המועצות, כי זו מדינה שחלק גדול ממנה מכוסה שלג ממחצית אוקטובר ועד מחצית אפריל. וזו בדיוק התקופה שבה אנחנו יכולים לגדל תוצרת חקלאית אצלנו. זה הרעיון שעומד בבסיס העניין.

● **מה יקרה תכלית?**
פתחנו שוק חדש. באופן מעשי, לחקלאי הישראלי, לא יהיה שום שינוי מחר. בסך-הכל ההסכם שנחתם מדבר על 90 אלף טון ועל 30 מיליון דולר.

● **החקלאים יכולים לצאת ביתר מרץ לשדות?**

בינתיים אני לא מציע לשום חקלאי לעשות שום שינויים. ההסכם שנחתם הוא עד יולי. עד אז אנחנו צריכים להוכיח שאנחנו מסוגלים לספק את הסחורה, שאנחנו שולחים תוצרת איכותית, שהמחירים שלנו מתאימים לשוק בברית-המועצות. אם כל התנאים האלה יתמלאו, ואם לחקלאי ייפרץ שוק של עוד 200 מיליון דולר, זה טוב. אני מקווה שנתגבר על כל המיכשולים, ושבחוך שני תישים-שלוש נגיע להיקפים סדירים. אם נוכיח את עצמנו, אני מאמין שאפשר יהיה להגיע רחוק.

● **הקשר המוסקוואי של מייסרד?**
החקלאות התחיל ברוזמנית בכמה כיוון נים. האחד היה מישלחת של האקדמיה לי-מדעים הסובייטים, שביקרה בארץ באוגוסט ושהיתה במשך שבוע אורחת של מייסרד-החקלאות. טרם עזבה את הארץ הוחלט בין הצדדים על הקמת חברה משותפת, שתממש הסכם לאספקת תוצרת חקלאית ישראלית לברית-המועצות. שם החברה: אנורמיר. אגרו — חקלאות, מיר — שלום.

המישלחת חזרה לברית-המועצות מלאת התפעלות והודיעה לישראלים שיש על מה לדבר ושיש רצון ונכונות לעשות עסקים. הכיוון השני היה מישלחת של רבנים (רובם לא-ישראליים), שביקרה בברית-המזרח צוות.

המישלחת נפגשה עם אנשים מערייית-מוסקווה ומן האקדמיה-למדעים. אנשיה עיצבו תוכניות להקמת רשת-מיסעדות כשרות במוסקווה. אחרי שסוכמה התבנית, פנו די רבנים לישראל ושאלו אם אפשר יהיה לקבל מישראל אספקה של תרנגולות כשרות. מן התרנגולות התגלגלו העניינים הלאה.

הכיוון השלישי היה אנשי-עסקים יהודיים, שמעצם מהותו של היהודי הנודד גם ידם בכל. הם העבירו מסרים לישראל שהסור ביניים מעוניינים בידע חקלאי ישראלי, וכך נסגר עוד קשר, והרבנים התחילו לרוץ. לפי ההסכם עם הסובייטים, יימכרו המוצרים הישראליים בתור שכאלה. על האריות יהיה כתוב כרמל-אנורמיר, וגם "ישראל". כל זה ברשית, באותיות קיריליות.

קרוב לוודאי ששום חקלאי ישראלי לא יתעשר מחר בבוקר. יש להניח שהעיסקה שנחתמה, גם אם תצא לפועל כמתוכנן, לא תפתור השכוע את בעיית החובות הכבדים, הרובצים על הקיבוצים, המושבים והחקלאים האחרים. יתכן שההסכם שנחתם הוא רק טיפה קטנה בים גדול. יתכן שחלק חשוב בהסכם הוא תקיעת עוד יתר ישראלית בברית-המועצות, שעליה ייקשר בכוא היום חבל היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות. אבל ההסכם הוא פתח אמיתי לתיקנות גדולות.

לאברהם כץ-עוז יש חלום. הוא מטייל ברחובות מוסקווה וכל החנויות מלאות בסחורה: חפזים מיפו, בננות מעמק הירדן, חות-שדה מהמשולש. אולי עות סרגוסטי

● סוכם על ביקורו בארץ של ראש ה-כנסיה הפרבוסלבית של מוסקווה, שהוא גם חבר הסוכיית העליון.
אלה הרברים. ומה מאחוריהם?
אם כל החוטים ייקשרו כמצופה וכמתוכנן, יתחילו בחורש הבא אוניות ומטוסים סובייטים למלא את מיכליהם במיטען חקלאי ישראלי.

אבל עד אותו הרגע, רצופה הדרך במיכשולים בינלאומיים שונים. ההסכם לאספקת תוצרת חקלאית נחתם עם עיריית מוסקווה, חילופין שבני ישראל תספק את אכל קופתה של עיריית מוסקווה ריקה ממטבע זה, לכן היא אינה יכולה לשלם תמורת הסחורה בכסף. יתבצע תהליך סיבובי (בארטר, חילופין) שבו ישראל תספק את הסחורה החקלאית, חברה בינלאומית תקבל תמורת הסחורה הישראלית מוצרים סוביי-טיים הדרושים במערב (למשל מתכות או מחצבים אחרים), החברה תמכור את המוצרים במערב ותשלם בפידיון את מחיר המוצרים

הירוקים?
קורה ששרי-החקלאות הישראלי חתם על כמה הסכמים בזמן שהותו בברית-המועצות. ואלה הם:

● הסכם על מכירת תוצרת-חקלאית ישראלית לעיריית-מוסקווה.

● הסכם בין חברת תהליך לחברה סוביי-טית לתיכנון והשקעות לפיתוח איזורי, ל-טיפול במימים ולהשבת-מים.

● הסכם עם סוכחו איסטרה (שנקרא, אגב, עד 1920 "ירושלים החדשה") על אספקת מיכון ישראלי חקלאי (למשל מכר נות-חליבה).

● סוכם עם ועדת-חקלאות של הסובייט העליון על ביקור מישלחת מטעמם בארץ, בחודש פברואר.

● סוכם על חילופי-מדינות בין האקדמיה לחקלאות הסובייטית לבין מוסדות אקדמיים ישראלי.

● סוכם על חילופי-נוער.

● **לא צריך למהר, לא צריך לרוץ לזרוע ולשתול, למרות שט"ו בשבט כבר כמעט נפתח. כמו כל מהפכה גדולה, גם זו, החקלאית, מתחילה בצעד אחד קטן.**

בימים האחרונים יש התרוממות-רוח אור פורית בקרב החקלאים בישראל — מושבים, קיבוצים ואחרים. רובם ככולם שקועים במצוקה כלכלית קשה, וחיים על הסדרים שונים. התרוממות-הרוח הפתאומית נובעת מתוצאות נסיעתו של אברהם ("כצלה") כץ-עוז, שרי-החקלאות, למוסקווה. הוא חתם שם על חוזה לייצוא תוצרת חקלאית ישראלית לעיריית מוסקווה.

אילו היו הרברים כל-כך פשוטים, היה חוזה זה מצדיק את השימחה המתפרצת במיגור החקלאי. אילו היו הרברים חלקים, היה נפתח לפני חקלאי-ישראל שוק חדש, כמעט בלתי-מוגבל במידיו, שיכול היה לקלוט את כל הייצור החקלאי הישראלי — כמזון, בציוד ובידע — ועוד יותר מזה.

אבל כרגע מדובר בצעד אחד קטן, שבעתיד הקרוב לא יגורר אחריו צעדים רבי-משמעות מבחינתו של החקלאי הקטן ו/או הגדול.

ישראל ידועה בכל העולם בשני תחומים עיקריים: הביטחון והחקלאות. במשך שנים רבות מייצאת ישראל ציוד, תוצרת וידע בשני תחומים אלה.

עד כניסתו של אברהם כץ-עוז למייסרד-החקלאות, התמצה חלק מהייצוא החקלאי במכירת ידע לארצות שונות מן העולם ה-ראשון עד השלישי. כץ-עוז הפסיק את מכירת הידע, כי זו השטת הכי-גדולה בעולם. ה-מדיניות של המייסרד אינה למכור ידע, אלא למכור ציוד ומוצרים שמושקע בהם ידע.

ישראל מייצאת תוצרת חקלאית כמעט במיליארד דולר לשנה. היא נחשבת כאחד המאגרים החשובים בעולם לידע חקלאי, לשיטות חדשניות ולציוד חקלאי מתוחכם. ולמרות כל אלה החקלאות הישראלית היא "על הפנים", אם להשתמש בתיאור בוטה.

קצת נתונים:

● ממשלת יפאן תומכת בחקלאות שלה

ב-150%.

● ארצות-הברית תומכת בחקלאות שלה

ב-45%.

● ממוצע התמיכה באירופה הוא 40% בארצות מסויימות באירופה יש מוצרים

המקבלים תמיכה של 75%.

● ישראל, לעומת כל אלה, תומכת

בחקלאות שלה ב-23% בלבד.

● הייצוא החקלאי של ישראל צריך לי-

התמודד בשווקים העולמיים במחירים ה-נמוכים בארצות-המערב. החקלאי הישראלי

סובל מן הפער בין הדולארים לשקלים, במיוחד בימי אינפלציה רווה.

● עוד נתונים: 4% מכלל המפרנסים בישראל הם חקלאים. אבל נוספים אליהם עוד 14%, שחיים מהחקלאות. ביניהם: המובילים, האורזים, מייצרי-האריזות, מעבדי-הפרי בי

בתי-החרושת, הפירסומאים, ועוד ועוד.

כלומר: בסך-הכל חיים מחקלאות 18% מהמפרנסים. אלא מה? היחידים שנפגעים מן המדיניות הממשלתית ומפער שרי-המט-בעות הם החקלאים עצמם, משום שכל

הסקטורים האחרים מאגרים ומוגנים על-ידי ההסתדרות והסכמי-השכר למיניהם.

לעומת מקומה הנמוך של ישראל בליגת המדינות התומכות בחקלאות שלהן, נמצאת ישראל במקום גבוה בליגת המדינות ה-

צורכות תוצרת חקלאית.

השוק המרכזי של פאריס מספק תוצרת חקלאית ל-15 מיליון תושבים. הכמות ה-

עוברת בשוק זה שווה בגודלה לכמות העוברת בכל שווקי ישראל — מדינה בת 4.5

מיליון נפש. כלומר: השוק הישראלי צורך פי שלושה מהשוק האירופי.

בישראל התוצרת היא 150 ק"ג ירקות

לנפש לשנה, וכמות דומה של פירות.

● **מה קורה עכשיו, המסעיר את כל חקלאי-ישראל ומזין את חלומותיהם**

יצחק קלפטר אוהב את הילד. אבל הוא לא אוהב את האמא.

היא גרמה לי לתקוף אותה כרי שתהיה לה תואנה לסלק אותי. להפריד ביני לבין אוריה, בני. היות ואני מ' שוחרר בערבות, הרי שהיא יכולה עכשיו להתלונן במשטרה על כל דבר קטן, ואפילו להתלונן סתם, ומייד יאסרו אותי ויאסרו עלי להיפגש עם אוריה."

יצחק ("צ'צ'יל") קלפטר היה מעורב בתחילת החודש בתקרית אלימה עם דורית פלר, שהיא אס'כנו. לפי דורית: ביום השישי הגיע יצחק קלפטר למקום עבודתה, משרד מק' הלת זמרי קמראן, בשדרות כנגוריון בתל-אביב. הוא המתין לה בחדרה המדרגות וכשהיא ניסתה להיכנס לבניין, הוא התנפל עליה והיכה אותה.

עם הצלם. הוא ביקש ממני להיות נוכחת, ואר לי תהייה לי שאלות. הבעיה לא היתה בשאלות, הבעיה היתה בתשובות. כשגמר הצלם לצלם, הוא התבקש עליי קלפטר לעזוב את הדירה. בחדר היה אוריה, בנו בן ה-4 וחצי. הצלם הפריע לו, נוכחות הבן לא. כשנותרנו לבד, הוא ניסה בתקיפות להסביר לי שאם העולם הזה יכתוב עליו דברים רעים הוא "כסח" אותו, הוא מייד יפנה לעוררדין ויתבע את העיתון. הדברים נאמרו בטון מונוטוני, כשהמבט מופנה הרחק. קלפטר למורניסיון. כשהיה מאושפז, נכ' תב עליו. כשהמוטט במהלך הופעה, נכתב עליו. כשאכל באחד הימים גלידה עם הבן, הבטיח לו צלם כי התצלום יהיה פרטי, וכעבור

ארם הכיירגוע בעולם היה כבר מזמן נטרף מהפרובוקציות והדברים שהיא אומרת ועו' שה. עכשיו אפילו אסור לי לנשום, אסור לי להחזיר לבד את הילד. בשלב הבא היא תנסה לגרום לכך שאני לא אוכל להיפגש איתו לבד.

"היא לא מוותרת. היא מציגה את עצמה לפני כולם כאילו היא המיטבנה והמנוצלת. עכשיו ברור לי שהיא משתמשת בסביבה למטרותיה, ולא להיפך. היא גם היתה זו שרצה מייד לעיתונים לספר להם מה קרה בינינו. אני סירבתי להגיב על דבריה, הכל

בלבד, וניתקו קשר עם הילד. אני לא כזה. דווקא מפני שחשוב לי הקשר הקבוע, ודווקא מפני שאני אוהב אותו, יכולים להיווצר מתחים כאלה ביני לבין אמא שלו. דרך הקשר עם אוריה גיליתי שהקשר לבן שלך, שהוא חלק ממך, הוא שונה מאשר הקשר עם נשים."

קלפטר מזהיר לסיים. הוא היה צריך להחזיר את אוריה בזמן לבית אמו. כע' בור שתיים הוא התקשר שוב. הוא נשמע נסער, פתאום דיבר כשטף, בלי לברור מילים.

"אני מצטער"

שהרבתו לה!"

שרית רום

"הדבר האחרון שהאמנתי עליו זה שהוא יעז' אייפעם להרים עליו יד. אני המומה. אין לי מושג מאיפה הוא הופיע פתאום. הוא הוסיף לעברי אצבע מאיימת ואמר שבה לו להרכיץ לי. לא הבנתי מה קורה והוא התחיל להכות אותי."

דורית זעקה לעזרה. שכנים הומינו אמכו' לנס. יצחק קלפטר עזב את המקום. כשהגיע האמבולנס, היא נלקחה לבית החולים, נברקה וקיבלה טיפול רפואי. עוד באותו היום שוחרר'ה לביתה.

יצחק קלפטר מתרגז מאוד על ניפוח הטיי' פול הרפואי. יש להבדיל בין טיפול לטיפול. אני אומר שהאירוע הצריך טיפול רפואי קצר, של שעה. יש טיפול רפואי שלוקח שבועיים, ויש טיפול רפואי של שעה. זה מה שהיה פה. אחרי שעה בבית החולים, היא חזרה לעיסור' קיה, היא מתפקדת והכל בסדר."

אירועים רבים קשורים באחרונה ביצחק קלפטר. יש האירוע האלים ויש האירוע החב' רי. כסוף החודש יתקיים במועדון בתל-אביב ערב הצדעה במיוחד עבורו. מטרת הערב, המאורגן עליידי בתיא ואל' ישראל: לתת לו את ההכנסות. לצ'צ'יל אין כסף. חברים טר' בים רוצים לעזור לו.

לפני חודש וחצי, כשרק הגיעה הידיעה למערכת, נשאל עלייך קלפטר והכחיש קיום אירוע כזה בכל תוקף. לא נוח לו עם המצב שחש'ר לו כסף. הוא מסרב להתייחס לצד הכספי של האירוע — "זה ביני לבין מסי'ההכנסה". מבחינתו, עד כמה שהוא מוכן להתייחס לזה, חשיבות הערב היא רק בצד האמנותי, התיקשורתי.

לקלפטר יש הרבה מאוד נגד רבים מאוד. בעיקר הוא לא אוהב עיתונאים. עד כמה ש' הוא מסתייג מחברתם, נוכחתי בעצמי. קבעתי אותו פגישה. הוא ביטל. אחרייך הוא התחרט על הביטול והתקשר שוב. למחרת התקשר וביקש להתייב לי את תגובתו על האירוע האלים. הוא ביקש כי ארשום את תגובתו "מילה במילה". היות ועד להכתבה לא נאמרו עליו דברים אחרים — רשמתי.

"ביום האחד ברצמכר אירעה תקרית מצע' רת ביני לבין דורית פלר, אס'כני. אני מצט' ער צער רב ועמוק על המיקרה. הדבר היקר ביותר שיש לי בחיי הוא בני, ואינני רוצה לפגוע בו בשום פירסום לאינכון או לאימרו' ייק בתיקשורת."

כמה ימים מצא קלפטר את תמונת בנו בעי' תון. "אני לא רוצה לערב אותו בשום דבר שקשור לפירסום שלי, אני רוצה להגן עליו". הוא גם רוצה להגן על ביתו. כשביקש בנו לקחת משהו מהמכונית, התבקשתי לעזוב את הדירה. "אני לא מכיר אותך ולא יודע מי את", אמר.

"זה בסדר, אני מבטיחה לך שלא אקח לך כלום," עניתי בחיוך מלבב.

אותו זה לא הצחק. "אני לא סומך עליך, אני לא רוצה שתישארי פה לבד, כבר היו מיקרים." אז יצאתי איתו.

לקח הרבה זמן לשכנע את קלפטר שאני לא בצד של הרעים. גם כשהוא קצת התרצה והתחיל לדבר, הוא הפנה את מבטו למרחקים, התנתק. "אני מרגיש בתקופה האחרונה קצת מעורפל. אולי קצת הכנסתי את עצמי למצב של עירופול, כדי להיות רחוק מהאירועים."

אוריה החליף קלטת, קלפטר התחיל לספר: "יש פה ילד משותף. מטבע הדברים, כשההורים לא חברים, יכולים להיות ביניהם חילוקידיעות בכל מיני עניינים."

"הקשר ביני לבין דורית הפך עם השנים טראגדיה של טעויות. מה שקורה כשטח הוא שיש בינינו הסרירידיה קבועים, ובמקביל אני משלם מזונות באופן קבוע. הייתי שותף עם דורית לכל תהליך ההריון והלידה. בדיקת הרקמות באה מתוך דרישה שלי. ההריון היה ללא נישואין, ואז חשבתי שאולי הילד הוא לא שלי. אולי זה סתם, משהו. מעולם לא התכחשתי לאבהות שלי. הצד השני זה הבעיה. היא זו שמנסה ליצור פרובוקציות."

קלפטר המשיך לדבר, עכשיו היה פחות מאויים, והוא סיפר על היחס שלו אל בנו: "מא' שהתברר לי שהוא שלי, אני איתו כל הזמן. בקשר יומיומי. עד כמה שהיא מאפש' רת. תחושת האחריות שלי העמיקה, אני מר' גיש מחוייב לגמרי לעוד אדם בעולם שתלוי בי. אני אוהב אותו באופן מוחלט. אני מאוד מקווה שאוכל להעניק לו מעצמי כך שכאשר הוא יגדל, הוא יהיה אדם טוב יותר עם עצמו ועם החיים."

"ידוע לי על אבות שקיבלו אחריות כספית

"החזרתי את הילד. אמו אוסרת עלי לעלות לביתה. אז אני תמיד לוקח איתי ירידה, שמע' לה אותו. כשהיינו ליד הבית, ראינו את דורית צוערת שמחה ומפורכסת לכיווננו. היא לא צלעה, היא נראתה בריאה ושלמה. היא פנתה לאוריה ואמרה לו שהבייביסטר מחכה לו בבית. שהיא תחזור מאוחר יותר."

"תוך כדי ההמתנה לידידה שלי, שתרד, הבנתי פיתאום שלכל אוריי'הדרך דורית עור' שה לי פרובוקציות מכוונות, כדי שאני את' קוף אותה."

"היום אני בידיים שלה. היא יכולה לעשות לי מה שהיא רוצה. ומה שהיא רוצה זה לנתק את אוריה ממני. היא רוצה לגרום לכך שלא אוכל יותר להיפגש איתו. "לפני שבועיים היא באמת השיגה את מט' רתה, בכך שהיא גרמה לי להרכיץ לה. כל

כדי לא להפוך את הריב בינינו לאירוע ציבורי ולפגוע באוריה."

"אין סוף פעמים ניסיתי להסביר לה שגם אם יש לה דברים נגדי, היא חייבת לנסות ולסדר אותם בינינו, שלא תפגע בילד, שלא תנהל מאבקים על גבו. אז יופי, כל העניין נמצא בטיפול של עובדות סוציאליות. אבל שום עזרה של פעם בשבוע לא יכולה לעזור ולפתור בעיות מיידיות. עם דורית יש כל הזמן בעיות מיידיות כאלה."

אהבה רבה אין קלפטר רוחש לדורית. מישור סיפר שבמשך תקופה ארוכה היה נוהג קלפטר לשבת בפאב בתל-אביב ולספר לנוכחים כי הוא חולם בלילה חלומות איך הוא הורג אותה, גורם לה ייסורים. שלא יהיה לה קל. בחלומות שלו מנסה קלפטר לתת פורקן לרגשות הישינה כלפיה, שלפעמים, לרועיהמזל, באים לידי ביטוי גם במציאות.

אני מצטער

קופות הגמל של הבינלאומי: 5 תשובות יוצאות מהכלל לשאלת ההשקעה בעתידך

מדוע כדאי לך להשקיע בכל אחת מ-5 קופות הגמל של הבנק הבינלאומי הראשון?

הזדרז והפקד בקופות הגמל
עד ה-31.12.89,
וכך תוכל עדיין להרוויח
את כל הטבות המס לשנה זו!

1. החסכון בקופת גמל מקנה הטבות מס ניכרי/זיכוי לעצמאי ולשכיר. הטבות המס משפרות את התשואה במידה ניכרת.
2. הרווחים בקופת הגמל פטורים ממס.
3. החסכון בקופת הגמל הוכח על פי נסיון העבר כהשקעה כדאית.
4. לרשותך אפשרויות שונות לקבלת הכנסה חודשית שוטפת מהקופה.
5. בקופת הגמל תוחלת תהיה מבוטח עד פי 4 מיתרת חשבונך ועד תקרת ביטוח של 60,000 ש"ח צמודה למדד.

לבחירתך 5 קופות גמל יוצאות מהכלל. אחת מהן ודאי מתאימה לצרכיך המיוחדים. פרטים נוספים בסניפי הבנק.

הבנק הבינלאומי הראשון. יוצא מהכלל.

Vogue

SUPERSLIMS 100S

SEE... FEEL... TASTE THE DIFFERENCE

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי - העישון מזיק לבריאות